22 POVEȘTI NEMURITOARE

Coperta de : CRINA IONESCU

Poveşti nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI, 1980

Copil şi Urăla, fata frumoasă de peste nouă ţări, aleasă mai mîndră şi mai frumoasă

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ, că de n-ar fi fost nu s-ar fi povestit. A fost cam pe vremea cînd se potcovea purecele cu nouăzeci şi nouă de potcoave de fier la un picior şi zicea că-i prea uşor şi sărea-n înaltul cerului s-aducă poveşti.

Şi-am prins şi eu unul de coadă,
Şi l-am băgat în ogradă,
Şi l-am bătut bine, bine,
S-aducă şi pentru mine.
Şi, cum a adus-o,
Cum v-am şi spus-o!

A fost odată un împărat mare şi bogat. Şi împăratul acela avea trei fete şi-un fecior. Feciorului nu-i crescuseră încă bine tuleii pe sub nas şi nici n-apucase a-şi dovedi bărbăţia în vreo bătălie, cît de cît mai vederoasă, cu urşi, cu lei-paralei, cu balauri, zmei şi alte dihănii dintre cele ce trăiau atunci pe pămînt, pricină pentru care toată lumea îi zicea Copil. Iară fetelor toată lumea le zicea Frumoasa, Harnica şi Buna, că aşa şi erau şi ce-i drept nu-i supărare pentru fiecare. Şi-ar fi trăit împăratul acela cu copiii lui laolaltă fericit, măcar că maica lor se prăpădise, de n-ar fi avut şi el, ca tot omul, un necaz. Şi anume acela că nu-şi putea mărita nicicum fetele; vezi că măritatul aşteaptă luat şi pe ele nu le lua nimeni. Treaba asta îl seca pe împărat la inimă, nu alta.

— Ce-i de făcut? îl întrebă, într-o zi, împăratul pe feciorul lui, necăjit din cale-afară. Ce-i de făcut cu surorile tale? Aci or împleti coadă albă, de-om fi de poveste-n lume!

— Apoi, ce putem noi face, tătucă? răspunse Copil.

— Eu zic să dăm mai întîi sfară-n ţară, ca să afle tot leatul că fetele-s de măritat, zise împăratul, şi apoi de-o afla careva, le-o pica cineva şi de le-o pica le-om da, ce să facem?

— Bine, zise Copil. Nu mi-i chiar împăcat sufletul cu asta, dar vorba aia, fă ce poţi cînd n-ai alta de făcut şi-apoi o-ncercare moarte n-are.

Şi aşa, dădură sfară-n ţară şi peste hotară că împăratul îşi mărită fetele după cine o pofti, după cine o dori, după cine le-o pica, după cine le-o lua. Dar nici aşa nu-şi găsi împăratul peţitori la fete.

— Apoi ăsta-i un făcut, tătucă, ascultă-mă pe mine! zise Copil, cînd văzu ce văzu.

— Făcut-nefăcut, acu' ce ne facem? răspunse împăratul începînd a se căina:

Pînă fetele mi-oi da,
Zile negre-oi înnoda!

Şi tot aşa căinîndu-se zi de zi şi ceas de ceas o duse el pînă într-o seară cînd, fiind cu toţii la masă, auziră o bătaie în uşă:

— Cine-i? întrebă împăratul.

— Eu sînt! răspunse un glas de-afară.

— Care eu? Pofteşte-n casă să te vedem la faţă!

— Aş pofti eu dar nu pot! zise cel de afară. Am venit numai să-mi dai pe fata cea mare a măriei tale de nevastă.

Cînd auziră cei ai casei una ca asta, săriră toţi ca fripţi din loc. Frumoasa drept la oglindă să-şi mai rumenească obrajii, Harnica să mai puie un scaun la

masă şi să aducă lumînări, Buna să îmbuneze pe toată lumea, Copil să toarne vin, iaca din senin dîrveală, dar aşa-i la o socoteală de asta.

— Apoi dacă-i aşa, poftim de stai la noi, ca să ne stea binele şi să ne trăiască peţitorii! grăi împăratul.

— De trăit, trăiască, dar de putut nu pot! zise acela. De mi-o dai aşa, bine de bine, dacă nu, Radu mă cheamă, dar gîndeşte-te în grabă că n-am vreme de zăbavă.

Văzînd împăratul scurta, o luă frumos de mînă pe fata lui cea mare şi-i dădu drumul afară zicîndu-i:

— Nororocu-rocu cum ţi-a fi norocu' de-amu, dragul tatii! Poartă-te frumos după cum ţi-i şi chipul şi norocul ţi-a ieşi în faţă.

Nu trecu mult de la întîmplarea asta că, într-o seară, cînd stăteau iarăşi cu toţii la masă, se auzi, din nou, o bătaie în uşă:

— Cine-i? întrebă iară împăratul.

— Eu! răspunse un glas de-afară.

— Care eu? Pofteşte-n casă, să te vedem la faţă.

— Aş pofti eu, dar nu pot! răspunse acela de-afară. Am venit numai să-mi dai pe fata cea mijlocie a măriei tale de nevastă.

Cînd auziră cei din casă una ca asta, săriră iar toţi ca fripţi din loc, dar şi mai şi Harnica, al cărei rînd la măritiş sosise.

— Dacă-i aşa, zise împăratul, hai în casă şi la masă, să ne vedem şi să ne înţelegem.

— Înţelesu-i gata, se auzi de-afară. De mi-o dai aşa, bine de bine, de nu, pe-aci mi-i drumul, ce-am avut şi ce-am pierdut!

Văzînd împăratul iarăşi scurta o luă frumos de mînă pe fata lui cea mijlocie şi-i dădu drumul afară zicîndu-i:

— Norocul, dragul tătuchii, îi şi după cum şi-l face omul. Cată dară de-l fă bine şi bine-i trăi.

A treia oară veni rîndul celei mai mici dintre fete pe care tot aşa o peţi unul, nevăzut-necunoscut, tot aşa o dădu tătîne-său de la casă şi tot aşa îi zise:

— Fiecare om cu norocu' lui, dragul tatii! Ori fugi de el, ori dai peste el, de-acu', cum s-o nimeri şi pentru tine! Dar la omul bun noroc bun trage!

Şi aşa scăpă împăratul de-un necaz, neştiind că-l aşteaptă altele, mai mari, vorba aia scapi de unul dai de-o sută, scapi de lup şi dai de urs. Necaz ca acela, că nu ştia omul după cine şi-a dat fetele, de-or nimerit bine ori ba, în ce loc îs aşezate, că-şi vedea casa goală şi odăile pustii, că frumosu-i pierise din cale odată cu Frumoasa, rînduiala cea bună odată cu Harnica, iar pacea şi hodina sufletului odată cu Buna.

„Se vede că nuş' cine mi-a luat minţile, de-am dat eu mîndreţe de fete de la casă, fără să ştiu nici cui le-am încredinţat, nici unde s-au strămutat, se mustra pe sine împăratul. Dar nici ele nu-mi trimit o vorbă, măcar ca să ştiu şi eu ceva de soarta lor”, îşi zicea tot el şi pe zi ce trecea era tot mai îngîndurat şi mai supărat.

— Tătucă, zise într-o zi Copil întors şi el pe dos de-ace-leaşi gînduri, mie asta nu mi se pare-a fi bună!

— Nici, mie, dragul tatii! La asta şi eu mă gîndesc, astea întruna mă muncesc, astea mă încărunţesc de mă prăpădesc. O fi din moşi-strămoşi rămasă ca tinerii să-şi lase casa părintească însurîndu-se sau mărităndu-se şi pleacă de la casă, nu zic ba, dar mai şi vin de la o vreme. Numai fetele mele nu şi nu. Apoi, nu ştiu, de rău ori de bine, de rele ori de belele, vai de zilele mele! Cine-o mai face ca mine, ca mine să păţească!

— Apoi, tătucă, nu te gîndi aşa iute la prăpădit şi nici nu te pască grija de alţii ce-or păţi, ci să ne vedem, amu o dată, de necazul nostru, zise Copil. Iaca ce m-am gîndit eu.

— Ce, fătul meu? întrebă împăratul.

— M-am gîndit să mă duc în lumea mare, dup-a mele surioare, să aflu unde-s, cum trăiesc, ce fac şi ce gîndesc, cu cine se însoţesc! Lasa-mi ori ba?

— Asta-i una ca niciuna, nici de glumă nu e bună! strigă atunci împăratul speriat. Mult ai stat să te gîndeşti?

— Mult, puţin, tătucă, să ştii că nu mă las!

— Nu te-i lăsa tu, dar mai întîi nu te las eu! Vrei să zbori cînd nici aripi nu ai?

— Nu te-ntreabă necazurile de ani, tată!

— Nu mă-mbăta tu cu apă chioară, zise împăratul. Cum să te las cînd numai tu mi-ai mai rămas stîlp la bătrîneţe? Pîn-acu' n-avui cu cine trăi, de-acu' să n-am nici lîngă cine muri, dragul tatii?

— Geaba cînţi, geaba descînţi, tătucă, răspunse Copil hotărît, că

Pînă capu' sus mi-a sta,
Surorile nu mi-oi lăsa!

Se mai ciondăniră ei cu vorba, pînă ce, de la o vreme, văzînd împăratul că n-apucă nici cum rînd la moară, căzu la învoială, aşa că îşi luă Copil cal de călărit, haine de primenit, mîncare în desagă, apă într-o oiagă şi sărutînd frumos mîna tătîne-său porni în lumea mare, capăt n-are

Şi se duse, şi se duse,
Multă lume-mpărăţie,
Ca dumnezeu să ne ţie,
Ca cuvîntul din poveste,
Înainte mult mai este,
Mîndră şi frumoasă,
S-o ascultaţi dumneavoastră!
De i-ţi asculta,
I-ţi învăţa.
De-ţi dormi,

Bine vi-ţi hodini!

Şi merse, Copil merse, trecînd căi şi văi, dealuri şi cîmpii, ţări şi mări, ziua lungă să-i ajungă, zi de vară pînă-n seară, fără a întîlni pe cineva în cale, măcar ca să-i mai ţie de urît, dacă de alta nu, pînă cînd, la un capăt de lume, văzu un palat mare şi frumos, iar pe coasta lui, la vale, trei cosaşi cosind cu jale.

— Bună ziua, oameni buni! zise Copil oprindu-se din drum.

— Să fii sănătos! răspunseră aceştia oprindu-se şi ei din lucru. Da' ce veste-poveste te poartă pe la noi?

— Nici o veste-poveste, întoarse feciorul vorba. Am văzut numai mîndreţea asta de palat aici şi m-am gîndit să-ntreb şi eu de-al cui o fi.

— De-al cui să fie? răspunseră cosaşii, dacă nu de-a lui Vai împărat, stăpînul nostru.

— Vai împărat? N-am auzit de el. Dar cum de-i zice-aşa?

— Apoi cum să-i zică în alt fel, dacă-i vai de el! răspunseră cosaşii.

Şi pînă-şi bătură ei coasele, pînă le mai ascuţiră, pînă-şi puseră apă-n teacă şi-şi aşezară cuţile, pînă-şi mai şterseră frunţile, îi povestiră lui Copil ce şi cum era treaba pe la ei şi pe la împăratul lor.

— Vai de capul lui şi de-al nostru, fecior mîndru! ziseră ei, că nu-i zi să nu ne calce Spînu' cu trei peri în barbă, cum îi place aşa face, umblînd s-o fure pe buna stăpîna noastră, Urăla, fată frumoasă de peste nouă ţări aleasă, mai mîndră şi mai frumoasă. Şi cum n-o poate fura că puterile lui ţin numai pînă-n gard cu casa fetei, iar împăratul o păzeşte ca ochii din cap, îşi varsă bala cea necurată toată fierea pe noi şi pe casele noastre.

— Şi nu-i nimic de făcut ca să scăpaţi de răul ăsta?

— Nu, fecior mîndru! ziseră cu jale oamenii, afară dacă împăratul nu s-ar învoi să-şi dea fata după Spîn, dar care tată ar face una ca asta? Şi, cum paza cea bună fereşte, după cum ştii, primejdia rea, Vai împărat şi-a luat în simbrie un cocoş de aramă care, cum îl aude pe cîinele lor lătrînd, semn că vine Spînu', începe a cînta cu atîta putere şi a bate din aripi aşa vîrtos, de mai nu sparge zidurile cetăţii, că urechile oamenilor le-a spart de mult, vestind prăpădul. Atunci străjile nu ştiu cum s-apuce mai repede la locul unde-s puşi să-şi păzească stăpîna, iară noi încotro s-apucăm, numai de Spîn să scăpăm.

Nu isprăviră bine oamenii vorbele astea, că numai ce auziră cîinele împăratului lătrînd, cocoşul cîntînd de trei ori la rînd din toate puterile. Atunci parcă prăpădul lumii s-ar fi pornit şi poate nici acela n-ar fi fost ca ăsta:

Soarele pe cer păli,
Luna-n loc încremeni,
Pămîntul se scutură,
Apele se-nvolbură,
Văzduhul se tulbură.

Venea bala necurată, Spînu' cu trei peri în barbă, cum îi place aşa face, urlînd şi zbierînd că vrea de nevastă pa Urăla noastră. De spaimă toată suflarea omenească fugi care pe unde nimeri. Iară Copil nimeri, nici mai mult nici mai puţin, decît drept în ograda împăratului. Acolo ce să vadă? O mîndreţe de fată de la soare te puteai uita, da' la dînsa ba. Asta era Urăla. Iară fata ce să vadă,la ei în ogradă, un fecior frumos ca un trandafir. Ăsta era Copil.Atunci o luă Copil frumos pe Urăla de mînă, se duse cu ea la Vai împărat şi-i zise:

— Să trăieşti, mărite împărate, ani mulţi cu sănătate! Eu sînt Copil, fecior de-a lui Băl împărat,

şi-am venit la măria ta s-o peţesc pe Urăla. Te-ntreb dară de-i slobod a-ntreba, de te-nvoieşti a mi-o da de nevastă ori ba?

— Voia mea e voia ei, răspunse Vai împărat şi, cum văd că voia ei e voia ta, voia mea e voia voastră. Numai că voia noastră are o piedică, mai zise el c-un vai în glas: Spînu' cu trei peri în barbă cum îi place aşa face!

— Dinspre partea asta să n-ai nici o grijă, mărite împărat, sări Copil cu gura, că

Pînă capu' sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa !

— Nu ţi-i lăsa-o tu, că ţi-a fura-o el, de nu mi-i asculta, îi întoarse împăratul vorba cu înc-un vai în glas.

— Cum să nu te-ascult, mărite împărate, da' nu ştiu ce mă fierbi aşa fără apă şi nu-mi spui mai degrabă ce am de făcut?

— Ce să ai, fătul meu? grăi împăratul, decît o învoială, aceea că, după ce vi-ţi lua, să nu ieşiţi afară din ograda noastră cît îţi fi şi-ţi trăi, că de-ţi păşi numai c-un pas de-aci Spînu-i şi gata, îţi fură nevasta. Şi de o fură a fi nu numai vai de mine, ci şi vai de ea şi de tine. Ce zici, îi putea? Te învoieşti ori ba?

— Cum să nu mă învoiesc, mărite împărate? sări iară Copil cu gura, uitîndu-şi, pe dată, şi de surori şi de tată.

Şi, cum să nu-şi uite, uita-ne-ar fi fost şi pe noi toate relele şi toate belelele, cu aşa nevastă. Ce să-şi mai aducă aminte de ceva, cînd toată ziua erau numai mînă-n mînă, ochi în ochi şi gură-n gură? Ce tată? Ce surori? cînd de-atîta dragoste ce era între ei nici pe unde călcau nu vedeau. Iacă de aceea se şi întîmplă, într-o zi, ce se-ntîmplă. Se întîmplă că ieşind ei în grădină, cum erau mai mult cu sufletul în rai decît cu

picioarele pe pămînt, nimeriră binişor şi linişor afară din ograda părintească, pe-o cărare prea frumoasă şi cu umbra deasă. Şi, cînd se văzură ei în larg, numai cîmp cu floricele pe sub ochii dragii mele, de bucurie începură a se juca, a se tăvăli şi fugări prin iarbă şi fîn, uitîndu-şi de Spîn. Apoi Spînu' ce credeţi că aştepta? Chiar asta aştepta ca s-o poată fura pe Urăla. Nu tu străji, nu tu cîine, nu tu cocoş, nu tu nimic! Toţi erau parcă pe lumea cealaltă, toţi gură-cască la tineri, de gîndeşti că nu mai văzuseră însurăţei hîrjonindu-se-ntre ei. Toţi îşi uitară de datorie, iar cînd luară aminte era prea tîrziu. Spînu' o fura pe Urăla zicîndu-i lui Copil aşa:

— Ce mi-a plăcut aia-am făcut! Ţie ce ţi-a place aia-i face, numai una să ştii: de-acu' Urăla-i nevasta mea, să-ţi iei gîndul de la ea! Şi încă una-ţi mai adaug: amu o dată te-am iertat, dar de te mai prind plăteşti cu viaţa!

Apoi încălecă Spînu' pe cal şi cît ai clipi se înălţă în văzduh cu Urăla, lăsînd jos numai un vai şi-un vai şi-o jale. Şi cel mai mare vai la inimă îl avea, pe bună dreptate, împăratul.

— Ce ţi-am spus eu, dragul tatii? Ce ţi-am spus? se văicări el către Copil, cînd îl văzu singur acasă fără nevastă.

— Ce mi-ai spus bine mi-ai spus, dragă tată socrule! zise Copil cu jale-n glas şi cu ochii-n lacrimi. Vina-i a mea, dar nu te supăra şi nu te mai văita, că mă duc după ea.

— Vai-vai, vai-vai, vai-vai, vai! oftă Vai împărat din afundul sufletului. Unde să te duci? Încotro să apuci? Vieţi îţi trebuie să ai să poţi să le dai ca s-ajungi acolo. Lasă-te păgubaş, că Spînu-i omul dracului, cu el nu-nvingi şi ţi-a mînca viaţa, păcat de tinereţele tale!

— Păcat, nepăcat, mărite împărate şi dragă tată socrule,

Pînă capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri,
Fie ce-a fi!

Îi mai spuse Vai împărat ce-i mai spuse, ca să-l ostoiască şi să-l oprească de la un drum cu aşa primejdie mare dar, de la o vreme, văzînd că numa-şi strica gura de pomană, îl lăsă în voia lui, aşa că îşi luă feciorul calul, hainele şi desaga, mîncarea şi oiaga şi se aşternu iară la drum. Şi se duse pe unde-l duseră ochii şi picioarele, drum de ţară, drum de vară, drum la deal şi drum la vale, cît pe drum, cît pe cărare, cînd pe jos şi cînd călare fără a ajunge undeva, fără a vedea pe cineva.

Dar într-o zi, cum mergea el îngîndurat, încălzit de drum şi însetat, că i se gătase apa şi nu găsise nici un izvor în cale, văzu în zare o fîntînă şi lîngă ea o fată oglindindu-se în apă.

Ia să mă duc pînă acolo, îşi zise Copil, să beau, să mă răcoresc, să-mi desfac desaga, să-mi umplu oiaga şi să văd de n-o şti fata asta ceva de rîndul Spînului. Dar acolo ce să vadă? Ce văzu mai să nu creadă! La fîntînă, în cărare, Frumoasa, sora lui cea mai mare.

Cînd s-au văzut ei la faţă,
S-au strîns în braţă,
S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Soră şi cu frăţior!

Apoi începu fata să-l întrebe de pe-acasă, ce şi cum îi, care ce face, cine cu cine s-a însurat, cine cu cine s-a măritat, ce nuntă au făcut, ce face tătîne-său,

cum o duce, de-i sănătos ori ba, ce fac oamenii din sat, ce mai zic şi cîte şi mai cîte, mă rog, ca omul plecat de mult de-acasă şi ars de dorul ei. Iară dacă gătă Frumoasa, începu Copil cu întrebările, vezi că el de asta şi plecase cînd plecase să afle ce-i fac surorile, cum o duc, cum trăiesc, ce gînduri nutresc de pe-acasă nu nimeresc, de sănătate şi de cîte toate.

— Sîntem sănătoase, dragă frate! îi spuse Frumoasa şi măritate după trei zmei, fraţi între ei. Cel mai mare şi mai tare este bărbatul meu, cu care te-i întîlni cum a veni că-i dus la vînătoare. Da' poftim în casă, să mănînci, să bei şi să te hodineşti, că pînă atunci mai e, după semnele ce am, iară noi multe mai avem încă a ne spune şi a ne povesti.

— Multe şi mai multe, ce-i drept, surioară dragă ! Dar ce semne zici că ai? întrebă Copil.

— Semnele bărbatului meu, le am, frăţioare! zise Frumoasa. Zmeul îşi trimite buzduganul înainte cam pe cînd se-apropie de casă, poruncindu-mi să-i potrivesc mîncarea nici prea dulce, nici prea acră, nici prea rece, nici prea caldă!

— Bine că nu te pune să i-o şi mesteci, zise Copil rîzînd.

Apoi luîndu-şi sora, cu dragoste, pe după grumaz porniră spre casă. Dar nici n-apucară bine pe uşă, cînd iaca buzduganul zmeului veni ca o vijelie, se trînti cu putere în poartă, sări din poartă-n casă, din casă pe masă, şi de pe masă în cui. Atunci îl apucă Copil de la locul lui, îl învîrti de vreo două-trei ori peste cap, îl aruncă cu toată puterea înapoi şi se ascunse după uşă.

— Alelei, pui de lei! Ăsta numai cumnatu-meu Copil poate să fie, că-l cunosc după aruncătură, zise zmeul întrînd şi agăţîndu-şi buzduganul în cui.

— Amu mi-i cunoaşte şi după făptură, zise Copil ieşind de după uşă.

— Bine-mi pare că te cunosc după făptură, dar mai bine să te cunosc întîi după putere, răspunse zmeul.

— Apoi, dacă-i aşa, sări Copil cu gura, după obiceiul lui:

În luptă lupta-ne-om,
În sabie tăia-ne-om,
Cu puşca puşca-ne-om?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă! răspunse zmeul.

Atunci au început ei a se lupta. Şi dă-i înainte, sănătoasă rupere de oase, care mai de care îl trîntea mai voiniceşte la pămînt pe celalalt, care mai de care icnea mai tare, care mai de care se trudea să-l răpună pe celălalt, dar nici unul nu dovedi pînă soarele-asfinţi.

— Da' bine te-ai împuterit, cumnate! zise zmeul oprindu-se din luptă ostenit. Să ştii că-mi place de tine. Ai putere, n-am ce zice, hai mai bine să ne facem fraţi de cruce!

— Hai! se învoi Copil.

Se făcură, aşadară, fraţi de cruce, apoi intrară în casă, se ospătară, băură şi mîncară toţi trei bucuroşi de vedere şi de întîlnire, povestiră despre ei şi despre-ale lor, iar cînd apucă Copil rînd, le spuse şi el cum a umblat cu însurătoarea, cum a nimerit şi ce-a păţit, întrebîndu-şi cumnatul de nu ştie ceva de Spîn, pe unde stă, cum l-ar putea găsi, cum l-ar putea birui.

— Eu unul, drept să-ţi spun, răspunse zmeul, de auzit am auzit de el, dar de ştiut nu ştiu. Poate frate-meu cel mijlociu să ştie ceva, că-i mai cernut prin lume ca mine, vorba aia, umblă drumurile-n rînd, podurile numărînd!

Stătu Copil, bine-bucuros şi sănătos la soru-sa cea mare dar, cum era zorit să-şi vadă surorile, să-şi

cunoască cumnaţii şi să umble de dîra Spînului, după trei zile, îşi luă rămas bun şi s-aşternu iară la drum.

Şi se duse Copil ţinînd drept drumul pe care i-l arătase cumnatu-său la plecare, dar pînă-ntr-un timp tot nu ajunse unde-i era voia şi nevoia şi nici nu întîlni vreun om în cale care să-l deslușască şi să-l nimerească.

Într-o bună zi însă îl nimeri. Cum mergea el de nu vedea nici cale, nici cărare, de supărare, se pomeni deodată printre nişte straturi cu flori.

— Fecior mîndru, se auzi el strigat, fereşte, fă bine, straturile mele cu flori, că nu ştii cît am asudat de le-am semănat, cîtă apă am cărat de le-am stîmpărat, cît am trudit pîn-au răsărit şi iacătă ce mîndre-au înflorit.

Feri Copil, în grabă, straturile, dar cînd se uită la flori, printre flori cine să fie? Sora lui cea mijlocie.

Cînd s-au văzut ei la faţă,
S-au strîns în braţă,
S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Soră şi cu frăţior!

Apoi îl pofti Harnica pe Copil în casă, să se hodinească, să mănînce şi să beie şi să povestească. Dar n-apucară ei să se puie pe poveşti, că iaca şi buzduganul zmeului cel mijlociu ca o săgeată se trînti în poartă, sări din poartă-n casă, din casă pe masă şi de pe masă-n cui, semn şi poruncă să fie mîncarea nici prea dulce, nici prea acră, nici prea rece, nici prea caldă. Smuci atunci Copil buzduganul de unde se-aşezase, îl învîrti vîrtos de vreo două-trei ori peste cap şi-l aruncă cu toată puterea înapoi, iar el se ascunse după uşă.

— Alelei, curmei de tei, ăsta numai cumnatu-meu Copil poate să fie, că-l cunosc după smucitură şi

întorsătură, zise zmeul intrînd şi punîndu-şi buzduganul în cui.

— Amu mi-i cunoaşte şi după căutătură, zise Copil ieşind de după uşă.

— Ne-om cunoaşte noi după căutătură, c-avem vreme, dar mai întîi să ne cunoaştem după putere, răspunse zmeul.

— Apoi dacă-i aşa, sări Copil de colo,

În luptă lupta-ne-om,
În sabie tăia-ne-om,
Cu puşca puşca-ne-om?

— În sabie ne-om tăia, răspunse zmeul tăios.

Atunci au început ei a se înfrunta cu toată puterea, a-şi încrucişa săbiile şi a se lovi bărbăteşte, de numai fulgere scăpărau pe unde păleau, dar nici unul nu izbîndi a-l tăia pe celălalt.

— Bine te împuterişi, cumnate, zise zmeul oprindu-se din luptă rupt de ostenit şi numai cu un ciot de sabie rămas în mînă. Să ştii că-mi place de tine! Ai putere, n-am ce zice, hai să ne facem fraţi de cruce!

— Hai, se învoi Copil.

Se făcură, aşadară, fraţi de cruce după care poftiră în casă, se aşezară la masă, mîncară, băură şi se veseliră trei zile şi trei nopţi. Şi-apoi las' că le dădu Harnica de lucru, nu glumă:

Sos, zamă,
Pogan răntaş,
Mămăligă cu papricaş,
Ciulama cu os *de raţă,*
Sărmăluţe cu verdeaţă,
Vin să nu le vie greaţă...
Cozonac cu mac,
Turte şi colac,

Plăcinte cu brînză.
Ţine-te rînză!

Printre ele abia apuca, biata de ea, să întrebe pe Copil de pe-acasă, de una de alta, de tată-său, de neamuri, de oamenii din sat, ce fac, cum o duc, cum trăiesc şi cîte altele, vezi că-i era şi ei scrum sufletul de dor şi de jale, de atîta depărtare. Şi tot printre ele îşi spuse şi Copil păsul întrebînd pe soru-sa şi pe cumnatu-său de nu ştiu cumva, ceva de Spîn, pe unde stă, ce obiceiuri are, cum să facă să-l doboare.

— De auzit am auzit de el, dar de ştiut nu ştiu, îi spuse zmeul. Poate frate-meu cel mic să ştie ceva, că ăsta, de umblat ce-i, şi toaca-n cer o cunoaşte.

— Păi da, nu ştie găina ce ştie oul! Nu ştiu ei, că ştiu eu! zise zmeul cel mic burzuluit cînd se întîlni Copil cu el şi-l întrebă de-ale lui, după ce trecu cu bine şapte munţi, şapte hotare, şapte văi şi înc-o vale.

— Cum să nu ştiu? Eu să nu ştiu? Ştiu ! Şi nici nu stă aşa departe de-aici, zise zmeul cel mic cînd isprăvi de tras cu puşca, că în puşcă se învoiră ei să se întreacă după ce se cunoscură şi se văzură la făptură şi căutătură.

— Ştiu! Dacă n-oi şti eu cine să ştie! Ştiu bine că-i rău de toate bolile cele lumeşti la un loc nu-s aşa rele ca el, îi mai spuse zmeul cînd se aşezară cu toţii la masă să se omenească şi să se veselească după atîta osteneală. Aşa că, frate dragă, că acu' aşa cată să-ţi zic, dacă ne-am făcut fraţi de cruce, nu-ţi pune mintea cu el, lasă-l în plata domnului că ţi-a mînca zilele unuţa cu unuţa.

— Mi le-a mînca, nu mi le-a mînca, cumnate dragă

Pînă capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,

Ori oi muri,
Fie ce-a fi!

Nu îngădui Copil dmtr-ale lui, măcar că şi soru-sa cea mică îl sfătui să nu se ia în piept cu Spînu, că nimeni nu scapă nevătămat de el, cînd îşi pune-n cap a face cum îi place, aşa că mulţumind frumos pentru facerea de bine şi pentru învăţătură, îşi luă oiaga şi desaga şi porni spre casa Spînului. Şi, vorba zmeului cel mic, nici nu stătea aşa departe, că n-apucă a-şi strica vreo şapte-opt perechi de încălţări pînă, i se păru, că şi ajunse.

— Numai aici trebuie să fie, îşi zise el uitîndu-se primprejur, altmintreli unde să mai vezi atîta spurcat de spîn strînsu-i rînced lîngă muced? Ba chiar aci-i, se încredinţa el, cînd îşi văzu nevasta la fîntînă, cu găleata în mînă, cu lacrimi mari pe obraz şi topită de necaz. Atunci se apropie Copil de ea, strigînd-o încet şi drăgăstos pe nume, ca s-audă numai ea, numai ea şi dragostea.

Cînd îl văzu ea la faţă,
I se aruncă în braţă,
Îl sărută cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor
Nevastă pe soţior!

Apoi, înainte de a simţi careva, şi mai ales Spînu', ceva, Copil o fură pe Urăla.

Atunci rănchează calul Spînului din fundul grajdului o dată aşa tare, de se cutremură toată casa stăpînului său sculîndu-l din somnul de după-amiaz.

— Da' ce cîini să-ţi mînce gura ai de rănchezi aşa? răcni Spînu' din casă, supărat că-i curmase calul firul somnului.

— Apoi, ce cîini să am, stăpîne? răspunse calul. Iaca pe buna stăpîna noastră o fură bărbatu-său cel dintîi

— Aşa-aaa? întrebă Spînu' lung.

— Aşa-aaa! răspunse calul tot lung.

— Putem bea, putem mînca? mai întrebă Spînu' morocănos cum era de după somn.

— Putem... putem liniştiţi! răspunse calul.

Mîncă Spînu', bău, dădu şi calului un pumn de ovăz, apoi încalecă şi, cît ai clipi, îl şi ajunse pe Copil din urmă.

— Nu ţi-am spus eu cînd ţi-am spus: fă ce-ţi place, dar dă-mi pace, că altfel plăteşti cu viaţa? Iac-amu ai să plăteşti! zise el izbind încrîncenat cu paloşul.

Dar cum Copil se feri, fieru-l nimeri în ochi şi-i secă vederea.

— Bine-i şi-aşa pentru învăţătură de minte, zise Spinul mulţumit c-a făcut ce i-a plăcut.

După aceea, urcîndu-şi nevasta pe cal, o luă către deal, iar pe Copil îl purtă calul la vale, spre casa surorii sale.

— Tot la noi în vatră bate vînt şi piatră! se jeli Frumoasa către surorile şi cumnaţii săi strînşi la un loc de-aşa necaz.

— Tot, surioară dragă! întăriră şi ceilalţi.

— Tot-tot, dar numai pînă la un loc! zise zmeul cel mic mai cu curaj.

Şi se vede că norocul de curaj se leagă, că într-o zi, la vînătoare, tocmai lui i se potrivi să întîlnească în cale o şerpoaică ducînd, după putere, un coş din nuiele.

— Ce ai acolo, lele? întrebă zmeul.

— Trei boabe de vedere, sîsîi ea. Le-am cules cu mare greu, ssîîî! pentru un nepot de-al meu, ssîîî! care de zburdalnic ce-i şi-a pierdut un ochi pe unde şi l-o fi

pierdut, ssîîî! zbănţuindu-se, zbrăhoindu-se şi zbenguindu-se fără hodină, ssîîî!

— Dacă numai de unul ai trebuinţă, mătuşă dragă, n-ai face un bine dîndu-mi-le mie pe celelalte, că am şi eu un cumnat, tot cam zăltat, rămas fără vedere? întrebă zmeul, dîndu-se binişor pe lîngă ea. Şi apoi, bizuie-te pe mine, mai adăugă el ca s-o înduplece, că şi eu te-oi ajuta la nevoie.

— Sssîî! vecina de lîngă casă niciodată nu te lasă! ssîîî ! sîsîi şerpoaica luînd cele două boabe din coş şi dîndu-le zmeului.

— Nici eu nu te-oi lăsa la adicătelea, dar mai bine să n-ai nevoie, zise zmeul luînd boabele.

Apoi, mulţumind frumos vecinei, porni în mare grabă, spre casă şi cum ajunse se şi puse pe treabă.

— De-acu', cred că ti-i linişti, după cîte-ai pătimit şi-am tras şi eu cu tine, cumnate! îi zise zmeul cumnatului său Copil cînd isprăvi, storcîndu-şi de pe el o căldare de sudoare.

— Ia-ţi alte gînduri, frate dragă! îl rugară şi surorile bucuroase că-l vedeau iar teafăr şi frumos cum a fost ! Şezi pe locu-ţi, nu-ţi căuta răul cu lumînarea!

— Mi-oi căuta, nu mi-oi căuta, sări Copil de colo,

Pînă capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri
Fie ce-o fi !

Nu mai stătu el dară nici pe sfat, nici pe hodină, nici după altă pricină, ci, cum se gîndi, şi porni spre casa Spînului.

Urăla plîngea şi îl aştepta. Dar amu cînd se văzură nu mai stătură ei, ci o luară, mai bine, la fugă; fugă ruşinoasă, vorba aia, dar sănătoasă.

Atunci rănchează calul Spînului din fundul grajdului aşa tare, de săltară din loc toate ţiglele de pe casă, sculîndu-şi stăpînul din somnul de după-amiază.

— Da' ce bai să te mînce ai de rănchezi aşa? Strigă Spînu' din casă, cătrănit că-l zăhăise calul din somnul cel dulce.

— Apoi ce bai să am, stăpîne? răspunse calul. Iaca pe buna stăpîna noastră o fură bărbatu-său cel dintîi!

— Putem bea, putem mînca? întrebă Spînul scurt.

— Putem, putem! răspunse şi calul scurt.

Mîncă Spînul, bău, dădu şi calului un pumn de ovăz, apoi încălecă şi cît ai clipi îl şi ajunse pe Copil din urmă.

— Moartea să-ţi fie învăţul că ce ţi-am dat nu te-a învăţat şi nici nu te-a stîmpărat! zise atunci Spînul ridicînd paloşul şi lovind ca fulgerul, de-i zbură lui Copil capul cît-colo.

Apoi îşi sui nevasta pe cal şi hi la deal, bun-bucuros c-a făcut ce i-a plăcut. Iară pe Copil îl luă calul lui cel credincios binişor, os cu as, şi-l purtă uşor la vale, spre casa surorii sale.

Plînge masă, plînge casă,
Că plecă Copil de-acasă!

începu Buna să bocească cu mare şi multă durere, văzînd ceea ce văzu.

Plîngeţi surori şi cumnaţi,
Că pămîntului îl daţi!

porni ea şi mai tare cînd îşi întîmpină surorile şi cumnaţii sosiţi tot într-un suflet. Şi se puseră apoi cu toţii pe jelit, pe jelit şi pe bocit:

Vai de mine, frate bun,
C-ai luat-o pe alt drum.
Arză-te-ar focu' de drum,
Că cine-apucă pe tine
Pînă-i lumea nu mai vine!

— Ia vezi, zise Afundul-Pămîntului către un meşter ce-l avea la îndemînă, cînd auzi atîta jale, ce au oamenii aceia, ce-şi plîng, ce scutură aşa tare pămîntul de n-am de ei nici o hodină de peste-o săptămînă? Vezi să nu verse cuptoarele, să urnească vulcanele, sau să pornească vreun cutremur, doamne fereşte! Du-te în grabă, mai zise el, fă-le ce li-i face, dă-le ce le-o place, numai s-avem pace!

Auzind meşterul porunca, dădu fuga, căută scara neumblată a adîncurilor, o drese, o priponi bine şi urcă, în grabă, la zmei în ogradă.

— Ogoiţi-vă, oameni buni! zise el cum ajunse. Ogoiţi-vă şi spuneţi-mi ce-aveţi? ce-aţi păţit? ce v-a murit?

— Iaca şi iaca, răspunseră zmeii urlînd de să prăpădească pămîntul.

— Tăceţi-tăceţi, c-oi face ce-oi putea şi vi l-oi da! le zise meşterul.

Şi se puse omul pe treabă, făcu ce putu şi li-l dădu, întreg-întreguţ şi viu-viuţ. După asta îşi luă uneltele şi se întoarse de unde a venit.

— Greu somn am dormit! zise Copil trezindu-se.

— Mai dormeai tu mult şi bine, de n-aveai noroc pe lume! îi răspunseră cumnaţii.

— Ai prins norocul de coadă la noi în ogradă, frate dragă. Amu cată de ţi-l ţine să nu fugă de la tine! îi răspunseră surorile.

— A fugi, n-a fugi, răspunse Copil,

Pînă capu' sus mi-a sta,

Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri,
Fie ce-o fi!

Îşi luă dară Copil desaga şi oiaga şi porni la draga. Aici, la fîntînă, draga lui plîngea, din suflet ofta, toată se rupea, pe drum se uita... Parcă îl vedea... Şi chiar el era.

Cînd îl văzu ea la faţă,
I se aruncă în braţă,
Îl sărută cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Pe scumpul ei soţior!

Apoi, pînă să-şi doarmă Spînul somnul de după-amiază, se aşezară în iarba cea deasă, ca să se gîndească, să se sfătuiască încotro să pornească.

— N-avem încotro porni de răul calului, zise Copil, că ăsta numai ce gîndeşte şi-i pe noi orbeşte. Pînă n-oi avea şi eu ca el unul, nu mă pot pune cu Spînul!!!

— Nu ne putem pune, întări şi Urăla, că a lui e iute ca gîndul, iar a nost' numai ca vîntul. Dar ştii ce? mai zise ea.

— Ce? întrebă el.

— Ce-ar fi să-l ispitesc pe Spîn de unde-l are?

— Bun îi de una gîndul ăsta, răspunse Copil, dar rău de alta mai adăugă el. Oricum întreabă-l şi-om vedea.

— Bine, grăi nevasta, l-oi întreba şi-om vedea.

Se duse ea acasă şi începu a-l incinta şi-a-l descînta pe Spîn, în fel şi chip, iară seara la culcare, tot drăgălindu-l, îl întrebă de unde are calul.

— De-aci! răspunse răstit Spinul şi-i arse o palmă.

— Da' bine, bărbate, zise atunci Urăla supărată, eu umblu cu drăgănele după tine că de-acu Copil îi mort, şi tu cu palma în mine? Nu ţi-ar fi ruşine!

— N-ai a mă-ntreba ce nu-i treaba ta! răspunse aspru Spînul şi se culcă mulţumit c-a făcut ce i-a plăcut.

A doua zi, de cum i se sculă bărbatul, îi puse Urăla dinainte un blid cu plăcinte rumene şi calde. Şi-l luă ea, de data asta, cu plăcinte şi cu plăcinţele, iar printre ele îl întrebă din nou de cal, de unde-l are, de la cine l-a primit, cîtă vreme a slujit pentru el.

— De-aci! răspunse iarăşi răstit Spînul şi-i arse două palme.

— Da bine, zise Urăla mînioasă, eu umblu cu plăcinte calde după tine, că de-amu Copil îi demult ulcele şi tu cu palme în mine, să-ţi fie ruşine!

— N-ai a mă-ntreba ce nu-i treaba ta! răspunse iarăşi aspru Spînul.

Cînd fu de-amiaz, aşternu Urăla masă-mpărătească, îl pofti pe Spîn, îi turnă vin şi-l îmbie cu de toate.

— Ia, bărbate! îl îndemna ea mai mereu şi mai mereu.Hai şi-om bea cu sănătate! închina ea ca să bea el. Pe Copil l-am dat la spate, măi bărbate! zise mai apoi prefăcîndu-se voioasă şi începînd să joace şi să chiuiască:

Place-mi bărbăţelu' spîn
Că-i şi tînăr şi bătrîn!
Numa-aşa, mă!
Numa-aşa !

Crezînd de-a bună veselia nevesti-si, se lasă şi Spînul pe-aceeaşi toartă apucîndu-se să joace şi el şi juca cu atîta foc, de-i săreau opincile pînă-n pod tropăind şi chiuind.

Hop o dată
Baba-i beată!
Moşu-ar be
Şi n-are ce!
Hop şi-aşe,
Hop şi-aşe !

— Ia, bărbate! Ia, bărbate! Hai să bem cu sănătate! închina Urăla ca să se-ndemne Spînul. Mai ia unul!...Şi-ncă unul!... Unul trece, altul vine, ia bărbate pentru mine!

Şi aşa cu încă unul şi încă unul, mai ia-ţi tu, stai că-ţi torn eu, îl tălbăci Urăla bine de cap pe Spîn, pînă-i spuse de unde are calul, la cine şi cît a slujit de l-a surzuit.

— De la Moş-Babă din fundul iadului, dădu răspuns Urăla bărbatului ei cel dintîi, cînd se întîlniră unde se sfătuiră, pînă-şi dormea Spînul somnul de după-amiază.

— M-am gîndit eu că-i bine de una şi rău de alta, dar nu că-i rău de zece, zise Copil cînd auzi răspunsul. Amu cată să mă duc în lume după bine, de-o mai fi şi pentru mine, mai adăugă el necăjit.

Apoi îşi luă rămas bun de la nevastă şi porni iară în lume să-şi încerce norocul, arză-l-ar fi fost focul.

Se duse-duse Copil cît îl duseră picioarele, îl ţinură oscioarele, puterea, oiaga şi desaga şi-l purtară dorul şi draga.

Doru-l frige,
Ochii-i plîng,
Nevasta i tot în gînd !

Cum trecea el singur-singurel pe lîngă un pîrîu străjuit cu sălcii, văzu un peştişor zbătîndu-se pe mal, încîlcit în ierburi şi-n rădăcini uscate.

— Fecior mîndru, nu ştiu de împărat eşti, grăi peştişorul mai mult mort decît viu, ajută-mă! Dă-mi drumul în apă, că şi eu te-oi ajuta cîndva.

Îl luă atunci Copil repede şi-i dădu drumul în apă. Cînd se văzu peştişorul iar în largul lui, de bucurie începu a dănţui, a sălta şi a se juca printre vălurele, a se întrece în rotocoale cu undele şi a se fugări cu berbeceii luînd-o pe firul apei în jos. În fugă, îi aruncă lui Copil o pietricea, ca o mărgea, pe care o culesese de printre prunduri, strigîndu-i:

— Cînd îi avea nevoie, fecior mîndru, ţine pietricica asta în palmă şi gîndeşte-te la mine, că de cum te-i gîndi eu oi şi veni să-ţi fiu de sprijin şi de ajutor.

— Du-te sănătos! apucă Copil să-i spună pînă n-ajunse peştişorul să se piardă în apele cele limpezi şi repezi ale pîrîului de munte.

Îşi văzu apoi Copil de drum. Drumul dorului şi-al codrului. Dorul dor neogoit, codrul des, fără sfîrşit. Dorul nu-l lăsa defel, Codru-l purta singurel. Ca să-şi mai stîmpere din dor şi să-şi mai treacă de urît, se puse Copil pe horit. Horea tare şi tărăgănat:

Stîmpără-mi,doamne, doru,
Cum s-astîmpără codru,
Cînd plouă vara-n dînsu,
Şi prinde-a cînta cucu!

Cînd horea el mai cu foc şi tărăgăna mai cu jale, se pomeni în cale cu o lupoaică.

— Fecior mîndru, nu ştiu de împărat eşti, zise lupoaica abia răsuflînd de cît alergase, nu mă lăsa pradă vînătorilor, că-mi rămîn doi copilaşi în urmă, singuri-singurei pe lume. Scapă-mă, că şi eu ţi-oi fi cîndva de ajutor.

Văzînd-o aşa prăpădită de grija copilaşilor, apucă feciorul iute lupoaica de după grumaz, o piti sub o

tufă, îşi aruncă sumanul peste ea, se aşeză cu capul pe ridicătură şi începu a hori mai departe:

Stîmpără-mă, doamne, lin,
Că-s aci pe drum străin,
Eu pe-aici, mîndra departe,
Răul mare ne desparte...

Pînă văzu pe vînatori trecuţi de pe-acolo. Atunci scoase Copil lupoaica de sub suman şi-i dădu drumul să se ducă la copiii ei, care abunăseamă n-apucaseră a suge pe ziua aceea, că maica lor abia-şi purta ţîţele de cît lapte avea.

— Să ai parte de sănătate, fecior mîndru, zise ea luîndu-şi rămas bun de la Copil. Iaca îţi dăruiesc un smocuţ de păr din blana mea, pune-l în amnar şi afumă-l cu iască, de vei fi la vreun necaz, că de cum mi-a amirosi, de unde-oi fi, oi sări să te ajut şi să te scap.

— Mulţam! zise Copil luînd frumos smocuţul şi punîndu-l în pana clopului.

După aia îşi văzu mai departe de drum. Şi-l duse drumul, bată-l pustia de drum, pe unde nici cu gîndul nu gîndise, nici picior de om nu umblase, de pe vremea cînd făcea sălcuţa mere şi răchita micşunele. Îl duse şi iar îl duse, pînă-l duse într-un sat, sat mare şi bogat, mîndru împănat:

Pe la porţi cu flori de piatră;
Prin fereşti cu flori domneşti,
Pe la porţi cu flori de piatră,
Şi pe mese, flori alese.

„Mulţumescu-ţi ţie, soartă, c-am ajuns să mai văd şi eu aşezări omeneşti, îşi zise Copil cînd văzu mîndreţe de sat. Amu să mai văd şi-un chip de om, *ca*

să-l întreb de drumul meu şi mă pot afla mulţumit", gîndi el.

Văzu întîi pe unul stînd în poartă, trăgînd tutun, şi uitîndu-se, şi-n jos şi-n sus, pe drum. Ăsta cînd auzi de Moş-Babă porni o sudalmă lungă, pe care înşiră toţi sfinţii şi părinţii de la Adam citire pînă în vremea de faţă ca mărgelele pe aţă.

— Ptiu, bătu-te-ar vina de gură plină eşti de-mbălătură, îşi zise Copil cu greaţă şi se lăsă păgubaş.

Văzu apoi un altul ce-şi priponea gardul. Ăsta, cînd auzi, amuţi. „Tac mă cheamă nu mă doare capul", gîndi omul. Copil gîndi şi el: „Gură are limbă n-are. Asta nu-i a bună, dar o las într-atîta, să nu mă doară nici pe mine capul".

Întrebă apoi o muieroaică ce-şi aduna găinile din drum spre casă hîşîindu-le cu mestecăul cu care numai ce tipărise o mămăligă cît o roată de car. Asta altă brînză-n cea putină! Mîna gura ca meliţa şi mesteca vorbele ca făcăleţu-n mămăligă: ba că-i trasă, ba că-mpinsă; ba că-i rasă, ba că-i tunsă; ba că-i teacă, ba că-i pungă; ba că-i scurtă, ba că-i lungă... şi la urmă o drese: albă-neagră, asta e! Amu amuţi Copil. „Tac mă cheamă şi pe mine că mi-a luat asta piuitul", îşi zise el văzîndu-şi de drum. Şi merse fără să mai întrebe de nimeni nimic de supărat ce era văzînd atîta lume pe dos, treaba tot cu susu-n jos, cînd îl ajunse din urmă o vulpe cu trei pui după ea.

— Fecior mîndru, nu ştiu de împărat eşti, dar faţa aşa te arată, zise vulpea cu glas mieros, ajută-mă, scapă-mă că-s toţi cîinii satului porniţi după mine cu hărmălaia. Nu mă lăsa, rogu-te, în gura lor, că nici eu nu te-oi lăsa şi te-oi ajuta.

— Mi-i ajuta, nu mi-i ajuta, eu te-ajut, zise Copil prinzînd repede vulpea şi dosind-o în căciulă, iar pe pui punîndu-i pupuiete-n pana ei.

Şi aşa împomponat ieşi Copil din sat, scăpînd vulpile de fălcoşii satului care bulendre le-ar fi făcut, după cîte găini şi pui au flocăit şi ele pe ziua aceea şi de cînd pămîntul.

— Ţine, fecior mîndru, trei pupui din cozile noastre drept mulţumire că ne-ai ajutat, zise vulpea, şi de-i avea nevoie de noi, ţuţuie şi cheamă-ne, că şi noi te-om ajuta cu dragă inimă.

— Voi chema! zise Copil, luînd pupuii şi punîndu-i în pana dopului, dar pînă la cea rea, să fie să nu mai fie, nu ştii una mai bună?

— Care? întrebă vulpea.

— Care să mă ducă la Moş-Babă din fundul iadului!

— Puşchea pe limba ta, zise vulpea, scuipîndu-şi în sîn. Asta-i bună la tine?

— Bună dacă de ea am trebuinţă, răspunse Copil.

Stătu vulpea pe gînduri oleacă, se socoti şi apoi spuse:

— Dacă zici că-i bună şi că de ea ai trebuinţă iaca buna: Fundul iadului îi zice văii celeia pe care îi vedea-o jos în vale cînd îi ajunge sus în deal. Acolo stă Moş-Babă cu o mînă pe par, gata să-l îndestuleze cu capul celui ce nu-i face voia, şi cu una pe cel de care nu se-ndură mai bine şi-ar scoate-un ochi. Ajute-ţi soarta s-ajungi la ea, dacă aşa ţi-e voia şi nevoia şi să scapi întreg din vrerile ei, dar să ştii că nu se scoate uşor mielul din gura lupului, încheie vulpea ce-avea de spus.

Apoi luîndu-şi rămas bun adăugă:

— Dar nu te lăsa!

— Nu m-oi lăsa cît oi putea! întoarse Copil vorba.

Apoi ridicînd şi coborînd dealul pe care i-l arătase vulpea la plecare ajunse-n poartă la Moş-Babă. Curtea ăsteia era împrejmuită cu un gard de nuiele împletite printre pari. Din fiecare par rînjea un cap de om, care mai tînăr, care mai bătrîn, care cu

barbă, care mai spîn, care alb ca varul, care negru ca smoala, mă rog de toate chipurile şi felurile, după cum s-au potrivit.

— Cap avură, dar minte le trebuiră, sărmanii! zise Copil cînd văzu arătările din pari.

Dinspre partea asta însă judeca Tanda pe Manda, că mînte-i lipsea şi lui, de nu se lăsa păgubaş de-aşa treabă şi-şi asculta inima, inimioara lui cea veche, care-i cînta la ureche: Urăla şi Urăla! Urăla şi Urăla! Iar amu îi mai cînta şi-un par gol din şirul gardului care, cînd îl văzu, prinse-a tremura ca un smintit şi-a tropoti bătătura strigînd cît îl ţinea gura:

— Cap de voinic poftesc! Cap de voinic doresc! Cap de voinic poruncesc!

— Rău se-aude, rău se vede, fecior cine o scăpa! gîndi Copil. Să încerc? să nu încerc? se cumpănea el văzînd ceea ce văzu şi-auzind ceea ce auzi. Ba eu, zău, nu m-oi lăsa!

Îşi dădu dară greaţa şi descuie poarta.

— Bună ziua, tete-mătuşă! grăi el păşind voiniceşte în ograda omului

Moş-Babă cu o mînă îşi umplea pipa, cu cealaltă lipea prispa.

— Ei, de mult te-aştept, voinice! zise ea în loc de bună ziua, lăsîndu-se de lipit şi-apucînd la pufăit, vîrtos-vîrtos şi cu fumul gros. Bine c-ai venit, mai zise el, că mi-o mîncat afurisitul ăsta de pair zilele cu năcazurile lui şi de l-oi îndestula poate-o tăcea, tăcea-o-ar tăcerea cea de pe urmă s-o tacă, dihonie îndrăcită!

— Dade, dade, nu de el oi avea parte, ci de-un cal bun, iute la drum pentru care ţi-oi sluji pe cinste.

— Pe cinste ţi l-oi da şi eu, răspunse Moş-Babă, de mi-i sluji cu credinţă trei ani în capăt. Trei ani la mine-s ca trei zile. În astea trei zile ai a-mi păzi o iapă, ce-i drept, cam turbată, bat-o mînia cerească s-o bată, care ziua stă în grajd şi doarme, iară noaptea trebuie

păscută. Paşte-o pe unde şi cum te-a duce capul, că eu la asta nu mă bag, numai din prima noapte să mi-o aduci cu un mînz după ea, dintr-a doua, cu doi, şi dintr-a treia, cu trei... Ce zici, întrebă Moş-Babă cu o mînă îmboldindu-şi iapa, cu cealaltă scărpinîndu-şi barba, facem tîrgul?

— Apoi treanca-fleanca, bună dimineaţa tete-mătuşă! răspunse Copil, eu de ce-s aci? Facem, că de asta am venit şi văd că de lucru nu duci lipsă. Numai vorba aia treabă fie nu fie, plata să se ştie!

— Nu-i fi dintre cei ce umblă frunza frăsinetului fără nici o socoteală, dar puşi pe chiverniseală? întrebă Moş-Babă cu mîna pe par. De eşti dintre ăştia să ştii că la mine n-ai cătare, zise ea sfîrîind fusul în duşmănie parcă-l purta dracu-n veresie. Mie să-mi faci treabă, asta e! Şi-apoi, de mi-o faci cum îmi place şi cum ţi-am poruncit, ai de la mine calul pe care îl pofteşti. De nu, mînă baba vorba mai departe, cersălîndu-şi calul, ai simbrie parul! Ce zici, îi bună plata?

— Buuună! De bună ce-i aş băga-o-n sîn, dar mi-i că nu încape de urechi, răspunse Copil făcînd haz de necaz, dar i se puse o găluşcă cît un pumn în grumaz.

— Atunci, batem palma? întrebă Moş-Babă clănţănind în dinţi o gură de cîlţi.

— Nici de-aş trage cît am tras de belele nu mă las, răspunse Copil îndîrjit, văzînd pe ce scîndură-l împingea baba să umble. Batem! adăugă el tare şi răspicat.

Atunci lăsă Moş-Babă furca-ntr-ale ei, caii-ntr-ale lor şi se puse cu Copil într-ale aldămaşului. Apoi la treaba asta îi mergea mîna babei ca suveica la război: şi-ntr-o parte şi-napoi şi-n cealaltă şi-napoi! Cînd găta cu stînga, închina cu dreapta, cînd găta cu dreapta, îmbuca cu stînga, cînd îi era gura goală, apuca cu amîndouă, iar din cînd în cînd îl îmbia şi pe Copil.

Adălmăşiră ei aşa pînă mai către seară, ca să le ţină şi de cină, cînd rîncheză iapa din grajd, semn pe limba ei că i s-a făcut de iarbă verde. Atunci o luă Copil frumos de căpăstru şi porni cu ea la păscut, că el era sătul, vorba aia

Rău mîncai,
Bine mă saturai,
Nici nu fuse,
Nici n-ajunse,
Bine c-a-ntrecut,
Mătuşe!

Şi, ar fi păscut Copil iapa cît de bine dac-ar fi avut pe cine. Dar blestemata de iapă era din cale-afară de îndrăcită şi sărită. Numai ce se văzu slobodă şi fără căpăstru, că începu a juca în buiestru, a sălta din şa, a arunca din picioare, a zburda şi necheza, apucînd fuga drumurile, măsurînd cîmpurile şi zburînd dealurile de gîndeşti c-o mînau turcii din urmă.

— Iaca ce-mi lipsea! îşi zise Copil alergînd, de să-i iasă sufletul după nebuna de iapă. Iapă albă-mi trebuia că cea neagră nu trăgea! Dar o pasc de-a-ncălare şi cu zăbala la mîna mea, mălaiul ei de iapă turbată, se înzîrdi Copil, punînd şaua pe ea, după ce îl fugărise afurisita toată noaptea.

Numai că iapa se lăsă înşeuată, începu să pască liniştit, îl luă pe Copil binişor în şa şi, tot păscînd, îl purtă linişor-linişor, din ponor în ponor, din poiană în poiană, legănîndu-l în bătaia lunii, mîngîindu-l cu mătasea coamei şi-nvăluindu-l în miresmele tulburi ale nopţii pînă-l cuprinse somnul cel dulce.

Cînd se trezi Copil, mai către întîiul cîntat al cocoşului, era cu căpăstrul în mînă şi călare pe o buturugă, iară iapa, nicăieri. Du-te-ncoace, du-te-ncolo, umblă-n sus, umblă-n jos, hai, vină, caută,

asudă. Dar nimic. Iapa nu era şi pace nicăieri, gîndeşti c-o înghiţise pămîntul.

— În par mi-a sta capul pînă ce-am fost de viteaz din prima mînă, îşi zise Copil supărat aşezîndu-se pe-o buturugă. Ce să fac? Ce să fac? se necăjea el strîngîndu-şi capul în mîini şi încercînd să-şi stoarcă mintea ca să găsească vreun leac la boala de par.

Şi-o stoarse destul de bine că-şi aduse aminte de peştişor. Atunci scoase pietricica din chimir şi uitîndu-se la ea îşi chemă, în grabă, prietenul.

— Dă-o-n colo de iapă buiacă! zise peştişorul cînd auzi despre ce-i vorba că s-a făcut ditamai crapul în eleşteu. Las' că ţi-l scot eu la mal, mai zise peştişorul, tu stai numai cu căpăstrul la-ndemînă şi cum a ieşi aruncă-i-l în cap şi-i zi:

— Hi, iapa babii cu un mînz după ea, nu te face peşte cînd eşti iapă!

Aşa şi făcu. Cum dădu peştişorul iapa spre mal cum îi puse Copil căpăstrul în cap zicîndu-i să se facă iapă că nu-i peşte ca să stea în apă, după care încalecă şi porni către casă cu mînzuţul după ei.

— Bună dimineaţa, tete-mătuşă! strigă el intrînd vesel în ogradă. Sări, mai zise el, că ţi-am adus iapa şi mînzul după cum ţi-a fost comîndul.

Cînd văzu Moş-Babă una ca aste, era să crape de necaz, nu alta. Începu să-şi verse catranul pe sărmana iapă, să o blesteme şi să o porcăie în fel şi chip şi cum îi venea la gură.

— Fire-ai afurisită să fii de iapă smintită, că mi-ai scos sufletul cu buigăţelile tale! se răsti Moş-Babă la ea apucînd-o de comiţ şi smucind-o în toate părţile. D-apoi aşa te-arn învăţat, zăludă ce eşti? se stropşi ea înfundîndu-şi amîndouă mîinile în coama iepei şi scuturînd-o aşa zdravăn, de mai să-i iasă iepei ochii din cap de usturime. Iar cînd o umflă pe babă şi mai tare rînza, întoarse lopata aprinsă de cum băgase pita

în cuptorul cocător şi-i arse şi vreo două-trei zdravene peste şale, strigîndu-i din fundul rărunchilor:

— Ascunde~te mai bine, ascunde-te-ar cel necurat să te ascundă, iapă buimacă, că ne cîştigă Copil surzuiala.

Mai deşelată de atîta bătaie porni biata iapă către grajd zicînd în gîndul ei: „Vine el şi cel ce-ntîrzie, dacă n-o fi şi venit!”

A doua noapte porni iar Copil cu iapa la păscut. Şi luă ea iar dealurile şi cîmpurile în fugă pe-ntrecute cu vîntul pînă-l făcu pe Copil bun de nimic şi zob de ostenit. Apoi către miezul nopţii îl legănă, din nou, în şa purtîndu-l lin-linişor prin poiene cu iarba cît casa şi moale ca mătasea, pînă-l adormi ca pe un prunc. Cînd se trezi Copil, mai către al doilea cîntat al cocoşului, ia iară iapa de unde nu-i şi-apucă-te iar de căutat. Fugi în sus, fugi în jos, dă-i încoace, dă-i încolo, du-te, vină, caută, cu de-a-n firu-n păr şi cu de-a-n firu-n păr, dar iapa nu era de găsit şi pace. „Nici de-ar fi fost ac în carul cu fîn nu s-ar fi pierdut ca ditamai iapa cît malul de mare! îşi zise Copil supărat aşezîndu-se pe un butuc. Amu ce să mă fac? Încotro să apuc?” se întrebă el dîndu-şi clopul mai pe frunte. Atunci îi sări în ochi smocuţul pus de el în pana clopului amintindu-i de făgăduielile lupoaicei. Scoase repede amnarul şi iasca, potrivi smocuţul, scăpără cremenea, aprinse părul de lup şi-l arse mocnit ca să facă fum. Nici nu se-mprăştie bine fumul primprejur că lupoaica şi sosi tot într-un suflet.

— Dă-o-n bruji s-o mînce de iapă zăltală, zise lupoaica de cum auzi despre ce-i vorba, că s-a făcut oaie cu doi miei după ea şi stă-n turma cea din vale! Lasă că ţi-o mîn eu la deal, mai zise ea, tu stai numai cu căpăstrul la-ndemînă şi cum a da către tine aruncă-i-l în cap şi zi-i:

— Hi, iapa babii cu doi mînji după ea, nu te face oaie cînd eşti iapă!

Aşa şi făcu Copil. După aceea mulţumind lupoaicei pentru, facerea de bine, încălecă iapa şi porni către casă cu mînzuţii trap-trap! trap-trap! după ei.

— Bună dimineaţa, tete-mătuşă! strigă Copil intrînd iară cu voie bună în ograda stăpîne-său. Scoală, mai zise el, că ţi-am adus iapa şi mînjii, după cum ai poftit şi mi-ai poruncit.

Cînd văzu iar Moş-Babă una ca asta, să moară şi să-nvie de necaz şi de mînie. Începu iar cu sudalma pe sărmana iapă. O blagoslovea cu aşa dîrveală, de i se bătea limba-n gură ca calicii la pomană suduind-o, drăcuind-o şi blestemînd-o.

— Trăsnită-te-ar fi fost mai bine să te trăsnească iapă-ncălţată că mi-ai scurtat zilele cu năravurile tale! se iuţi Moş-Babă la ea, umflată ca o băşică gata să plesnească. Nu ţi-am spus să te ascunzi mai bine, că ne cîştigă Copil avutul, bezmetică ce eşti? se cătrăni ea la iapă vînătă de rînzoasă. Iar cînd i se vărsă fierea-n sînge şi i se urcă mînia la cap apucă baba cociorva cu care potrivise cocorăzile din dimineaţa aceea-n faţa focului şi-o alilui de cîteva ori de se ridică iapa în două picioare de durere şi porni către grajd, zicîndu-şi în gînd: „A veni ea şi vremea mea, dacă nu-i şi chiar venită!”

A treia noapte porni iar Copil cu iapa la păscut. O păştea încet şi cu socoteală, pe unde era iarbă mai deasă şi mai frumoasă.

— Pîn-amu trăsei nădejde ca spînul de barbă şi ursul de coadă, gîndi el strunind uşor iapa din zăbală. Noroc cu norocul că-mi ardeam cojocul! De-oi avea noroc şi-n noaptea asta, gîndi el, pot trage nădejde cît de bine şi la mine.

Numai că în noaptea asta n-avu ce nădejde trage că, pînă una alta şi c-o fi şi c-o păţi, îl birui somnul şi cînd se trezi, mai către al treilea cîntat al cocoşului, era culcat lîngă gard, clopu-i ţopăia în par, paru-i urla

la ureche, iar Moş-Babă, în ogradă, scărmîna de zor pene aşezată pe coşarca puilor. Pigulea la ele mărunţel-mărunţel şi din rînd în rînd fluierînd.

— Amu-i amu! îşi zise Copil văzîndu-se fără iapă, cu Moş-Babă alăturea şi cu paru-n coasta lui.Paşte bine, ascunde rău, cade vina-n capul meu! Paşte rău, ascunde bine, cade vina-n cap la mine!

Cum stătea el aşa tolănit sub gard, uitîndu-se printre gene cum îi juca clopu-n par şi gîndindu-se ce-ar putea face să nu-i joace şi capul tot acolo, îi căzură pupuii de vulpe drept în mînă. Atunci îi ţuţui el, în grabă, şi mai şi de cît se zdrobiliseră ei cît jucară-n pana clopului, chemînd vulpea-n ajutor.

— Dă-o-n bai s-o-nfulece, iapă slobodă, zise vulpea cînd auzi despre ce-i vorba, că s-a făcut cloşcă cu trei pui după ea şi-i ascunsă în coşarca puilor! Ţi-o urnim noi de-acolo, n-ai nici o grijă, stai numai cu căpăstrul la-ndemînă şi cum a ieşi aruncă-i-l în cap şi-i zi:

— Hi, iapa babii cu trei mînji după ea, nu te face cloşcă cînd eşti iapă!

Se furişă atunci vulpea în coteţul păsărilor şi începu a zburătăci de pe-acolo tot ce găsi, pe fuşteie, pe cuibare, pe ouă, sub cloşcă, găini, cocoşi, pui, raţe, pornind o fulguială, o găgăială şi-o cotcodăceală, de gîndeşti că-ncepuse războiul găinilor.

— Văleu, vulpea! strigă Moş-Babă sărind ca friptă de pe coşarcă. Ho vulpea, ho! zbieră ea apucînd în fugă o oală aruncată pe-acolo şi un capăt de lemn şi începînd a bate darabana pe la coteţe, ca să sperie vulpea şi să împrăştie orătăniile înainte de a pune hoaţa laba pe ele.

Atunci puii de vulpe dădură cloşca afară din coşarcă, iar Copil zvîrli căpăstru-n capul ei zicîndu-i să se facă iapă că nu-i cloşcă ca să stea-n coşarcă.

Cînd văzu Moş-Babă pe Copil în ogradă, cu iapa de căpăstru şi mînzuţii lîngă ea, lăsă în colo şi oală şi

pene şi vulpe şi găini şi apucînd parul începu a măsura cu el iapa şi de-a lungul şi de-a latul. Îmblătea la ea ca la sacul cu fasole şi striga:

— Na, iapă sclintită, că m-ai mîncat friptă! Mîncată-te-ar fi fost lupii mai bine să te mînce, zănatecă şi sălbatecă ce eşti!

Tot aşa, trăsnind şi drăcuind, mînă baba iapa la grajd şi legînd-o de iesle, se mai oţeti o dată cu gura la ea:

— Şezi amu aci pîn-oi drege eu ce-ai stricai, tu, iapă-n-răită şi zmîcită! ! !

Apoi pînă să i se prindă dresurile, îmbolmăji Moş-Babă prînzul, îndrugînd, de una singură, vrute şi nevrute, cînd pe seama iepii, cînd pe cea a flăcăului, cînd pe seama amîndurora şi a lumii întregi.

— Na, mămăligă cu brînză, caş, urdă, lapte dulce şi lapte acru, îi zise ea feciorului, trîntind blidele şi ulcicile pe masă, mîncă şi te satură pînă adăp şi cearsăl eu caii, ca să-ţi poţi lua surzuiala după cum ne-a fost învoiala.

— Nu te osteni, tete-mătuşă, că tot acolo ajungi! zise Copil.

— Om vedea noi care unde-ajungem! răspunse Moş-Babă trîntind uşa după ea.

Cînd o auzi, i se făcu flăcăului minten de mîncare ca la cîine de mere pădureţe. Se puse totuşi să îmbuce ceva, socotind că la aşa vorbe îi mai bine să fie sătul şi în putere.

Cum mînca el, mai de silă, mai de milă, că nu-i prea crescuse mustaţa în oala cu lapte, hopa un şoricuţ, cît un bănuţ şi tare sprintenuţ.

— Chiţ-chiţ-chiţ! Chiţ-chiţ-chit! chiţăi el subţirel-subţireluţ, dînd fuga ocol mămăligii.

Vai de mine, bine-mi pare,
Că văd mămăliga mare!
Cînd o văd pe cîrpător,

Bat cu pumnu-n piept să mor!

zise el oprindu-se drept dinaintea lui Copil.

— Ei, voinic mai eşti, fîrtate! zise Copil uitîndu-se mirat la el.

— Şi încă ce mă mai fac! răspunse şoricuţul umflîndu-şi pieptul şi înţepenindu-se pe picioarele dinapoi.

— Bag samă după ce ţi-oi da eu mămăligă...

— Şi brînză! chiţăi el.

— Minten mi-i cere şi capul după cum văd! zise Copil rîzînd.

— Capul ţi-l dau nu ţi-l cer! răspunse şoricelul voiniceşte.

— Nu mai spune, chiar aşa? se miră Copil.

— Chiar aşa, măcar că nu te-am băgat eu în tîrg cu dracul!

— Nu, ce-i drept îi drept! recunoscu flăcăul. Dar cum aşa?

— Iac-aşa c-un sfat bun şi bani de drum, de-ai să mă săruţi şi-n bot de mulţămire! răspunse şoricelul.

— Zău! Atunci na-ţi mămăliga! zise Copil vesel întinzîndu-i un boţ zdravăn tăvălit prin brînză.

— Sfatul meu, zise şoricelul, cînd se văzu cu ursu-n braţă, este să-i laşi în plata lor de cai frumoşi pe care ţi i-a arăta Moş-Babă cînd te-a duce-n grajd să-ţi iei simbria. Cai tot unul şi unul, că de-a-n şir i-a cersălat, i-a lăut şi i-a adăpat zmeoaica, dar care nu-s de nici o treabă, că le-a scos hăpsîna inimile. Uită-te după cel mai pricăjit, mai amărît şi mai necăjit, că ăsta-i calul cu care ţi-i putea face făcuta, vruta şi nevruta, că ăstuia i-a pus drăcoaica toate inimile. Umblă sănătos! mai apucă şoricuţul să spună înainte de a se vîrî în gaura lui văzînd pe Moş-Babă, venind valvîrtej, cu poalele-n brîu şi c-un cal de frîu; un cal şarg, beteag, rîios şi bătrîn de de-abia era în stare să se poarte pe picioare.

— Hai să-ţi alegi calul! porunci ea, din uşă, flăcăului.

Se duse atunci Copil în grajd. Şi-apoi bine-i spusese şoricelul că acolo era mîndreţea cailor de pe lume, că aşa şi era: alb ca zăpada şi cu pas uşor ca un fulg, negri ca întunericul nopţii fără lună, suri ca cenuşa din vatră, roşii ca sîngele şi focoşi ca jarul, roibi ţanţoşi şi trufaşi, plăvani sprinteni, cai trăpaşi, huţuli mici cu coama lungă şi comiţul peste ochi, cai dobrogeni, cai de samar, bălani, murgi, bălţaţi şi noni, cu stea-n frunte şi castane la picioare, toţi sclipind de unşi, lăuţi şi cersălaţi ce erau.

— Ce zici, pe care-l vrei? întrebă Moş-Babă purtînd caii-ncoace-n-colo, ca să-i ia flăcăului ochii şi borborosind în sine: „N-ai avea parte de bine!"

— Ei, tete-mătuşă, zise Copil, n-am eu faţă de-aşa cai! Dacă-mi dai unul dă-mi-l pe măsura mea, zise el ducîndu-se drept la calul cel răpciugos ce stătea jos gata să moară. Iaca pe ăsta să mi-l dai! zise el ţinînd la sfatul şoricelului.

— Doamne fereşte! sări Moş-Babă ca ieşită din minţi. Ăsta-i chilav, ponihos şi năzuros, dă-l încolo, zise ea crişcînd din dinţi. Doară nu ti-i face de minune la lume cu mîrţoaga asta!

— M-oi face, nu m-oi face, mie ăsta-mi place! răspunse Copil.

— Bine-bine-ţi place-ţi place, dar la mine nu te gîndeşti? La ce-or zice oamenii din sat şi lumea că ţi-am dat aşa simbrie? încercă ea să-l înmoaie simţind că-i cîştigă calul.

— Una-i una şi două-s mai multe, tete-mătuşă! răspunse Copil îndîrjit. Ce-or zice, ce n-or zice, mie ăsta-mi trebuie şi pace! De mi-l dai bine de bine, de nu, să ştiu măcar că ţi-am slujit de pomană trei ani de zile şi că ţi-ai călcat învoiala ca cela socoteala din tîrg.

— Nu te arunca aşa, că nu mi-o calc! răspunse Moş-Babă mai mult moartă decît vie de mînie. Ia-ţi

calul, dar să nu-mi dai mie de vină, de-i avea cu el pricină la drum.

— Nu te teme, tete-mătuşă! zise Copil. Capul face, capul trage, pe-aci cap să mă mai prinzi!

Zicînd asta îşi luă Copil, fără zăbavă, calul, desaga şi oiaga şi porni cale-ntoarsă. Dar pe cît îl trăgea inima pe el să meargă mai repede, pe atît se mişca prăpăditul de cal mai încet. La deal greu, la vale rău, în sus şchiop, în jos olog, pe drumul drept slăbănog...

„Aşa-mi trebuie, dacă am ascultat de mămăligosu' cela, fie-i de bine pînă i-o fi de cap să-i fie, că numai el m-a făcut cu hîitul ăst de cal!” îşi zise Copil amărît, căznindu-se să-şi pună iosagul pe picioare că, împiedecat cum era, nimerise într-o băltoacă cu mocirlă. „Sfat mi-a trebuit, sfat am găsit!” mai zise feciorul trăgînd şi-mpingînd la cal. „Măcar că ce-i mai bun cît calul bun că te duce şi te-aduce, nici gîndeşti pînă soseşti!” oftă el.

— Şi eu te-aş duce ca gîndul, fecior mîndru, prinse calul a glăsui auzîndu-l, dac-aş fi mîncat, cersălat şi adăpat ca tot omul.

— Păi aşa zi, frate dragă, ca să vin şi eu acasă! răspunse Copil.

Luă atunci feciorul frumos calul de căpăstru, îl băgă în apa unui pîrîu ce curgea pe-acolo, îl spălă, îl frecă bine cu un şomoştoc de paie uscate, îl puse să se zbicească şi să se hodinească şi pîn-atunci croi un drag de foc din vreo trei stînjeni de lemne, de făcu o pălălaie pînă la cer şi un munte de jăratec cît Vlădeasa.

— Asta mai zic şi eu viaţă! rănchează calul bucuros cînd văzu focul, repezindu-se ca apucat la jăratec.

Înfuleca butuci întregi de jar, tropotind din copite, nechezînd şi sforăind pe nas de iuţeală şi se stîmpăra cu zăr rece adus de Copil de la stînă. Apoi

întinzîndu-se în tihnă, bîrgăind sănătos şi scuturîndu-se zdravăn de vreo două-trei ori, scăpă de tot răul ce fusese pe el şi se prefăcu într-un cal frumos, mîndru şi spătos de mai mare dragul.

— Mă mai cunoşti, stăpîne? întrebă atunci calul fălos.

— Cunosc că te-am văzut cu ochii mei, altmintreli cum te-aş putea cunoaşte? îi răspunse Copil, gîndindu-se cît de cu păcat grăise pe seama şoricelului.

— Te-ncumeţi să mă încaleci? mai întrebă calul.

— Mă-ncumet! îi răspunse Copil, neştiind ce-i poate pielea.

— Atunci hai! îl pofti calul şi se urcă cu el, cît ai clipi, pînă-n înaltul cerului şi tot într-atît îl coborî pîn' la pămînt; apoi se înălţă din nou cu el ca fulgerul pînă la nori şi tot ca fulgerul se repezi cu el înapoi spre pămînt şi încă o dată zbură cu el în văzduh şi ca gîndul de repede îl aduse de unde au pornit. Cînd se văzu Copil cu picioarele pe pămînt era galben ca ceara şi mai mult mut de spaimă.

— Ce fu asta, frate? bîigui el abia-abia.

— Ce să fie? Ia, ţi-am arătat şi eu ce pot! răspunse calul şi ce spaimă am tras şi eu de trei ori cît am mîncat bătaia morţii pentru tine! ! ! Amu, că m-am răcorit, vorba aia, porunceşte unde şi cum să te duc, stăpîne dragă!

„Ce mai? are şi calul dreptatea lui” gîndi Copil lăsînd-o într-atîta.” Apoi porunci:

— Să mă duci ca gîndul la Spînu' cu trei peri în barbă cum îi place aşa face!

Şi numai ce grăi, că se şi pomeni Copil lîngă fîntîna Spînului. Aci Urăla cosea, credincioasă îl aştepta.

Cînd s-au văzut ei la faţă,
S-au prins în braţă,

S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Nevastă cu soţior!

Apoi îşi sui Copil nevasta pe cal şi porni cu ea către casă.

Atunci rănchează calul Spînului din fundul grajdului o dată aşa tare, că era să hîiască casa stăpînului său cu grajduri cu tot.

— Da' ce lovi-te-ar guta ai? Ce rănchezi aşa pogan? întrebă Spînul scos din ţîţîni cum îl sculase calul din somnul de după-amiază.

— Ce gută să am, stăpîne? Iaca pe buna stăpîna noastră o fură bărbatu-său cel dintîi!

— Aşa? întrebă Spînul repezit.

— Aşa! răspunse şi calul repezit.

— Putem bea, putem mînca? mai întrebă Spinul.

— Poţi pe raiul mîne-ta, că ăsta-i frate-meu Parpangel, cu treisprezece inimi în el, şi pe ăsta nu-l putem ajunge cu una cu două că eu am numai douăsprezece! răspunse calul rîcîind de ciudă locul cu copita.

Atunci se aruncă Spînul pe cal şi porni ca o vijelie pe urma lui Copil şi într-o clipită fu ca la o bătaie de puşcă de el, dar de putut nu-l putu ajunge, oricît se strădui, oricît se osteni. De la o vreme, pierzîndu-şi Spînul răbdarea, dădu calului un pinten ascuţit şi-i strigă:

— Zi-i măi lui frate-tău să se mîntuie de Copil, să-l dea de pămînt, ca să se facă numai mic şi bucăţele, bun de ulcele şi să vină să trăiască la mine, la iesle cu tine.

— Ba mîntuie-te tu de Spîn! rănchează Parpangel din mers răspunzîndu-i frăţîne-său după cum îl învăţase Copil. Dă-l tu pe el de pămînt, ca să se facă mic şi bucăţele bun de ulcele şi vină tu să trăieşti cu

noi, că numai cu ovăz fiert în lapte dulce ne-or ţine stăpînii, mai zise el.

Se burzului atunci o dată calul Spînului, se zborşi din răsputeri la stăpîn şi, opintindu-se pe picioarele dinainte, dădu cu el de pămînt cu picioarele dinapoi, de se făcu numai mic şi bucăţele, bun de ulcele. După aia , adunîndu-se fraţi-caii între ei, se pupară-n bot de bucurie că s-au întîlnit şi c-au biruit să fie iară împreună cînd de copii se pripăşiseră ei prin străini, nemaiştiind unul de altul.

Apoi îşi luară Parpangel stăpînul şi calul Spînului stăpîna şi porniră cu toţii încet către casă. Adia un vînt dulce aplecînd holdele coapte încoace şi-ncolo. Copil şi Urăla treceau pe lîngă ele ascultîndu-le glasul molcom ca un cîntec de leagăn. Umblară aşa petrecuţi de foşnetul spicelor, ţîrîitul greierilor şi ciripitul păsărilor, pînă mai către seară, cînd ajunseră sănătoşi acasă la zmeul cel mic. Apoi n-am eu cuvinte să vă pot povesti, dragii mei, ce bucurie îi învălui pe Buna şi pe bărbatul ei cînd îşi văzură fratele şi cumnatul sănătos, cu ce drag o cuprinseră pe cumnata lor Urăla, pe ce ospăţ se aşternură şi cum se veseliră ei trei zile şi trei nopţi, cum porniră apoi la zmeii ceilalţi, unde mai arăduiră cîte un ospăţ pe cinste şi pe omenie ca viaţa să ne ţie

Cu zamă de zenghe-zungă,
Să fie şi să ajungă!

cum îşi luară, după aia, nevestele şi plecară la Vai împărat care, de bucurie că-şi văzu fata şi ginerele sănătoşi, le mai întinse o masă împărătească, norocul să-l trăiască,

Cu zamă şi cu piftie,
Numai chişca să ne ţie!

şi cum s-au luat apoi cu tot alaiul la Băl împărat.

Ce vă pot povesti însă mai departe, cu vorbele ce am, este că ajunşi acolo bătură frumos la uşa omului.

— Cine-i ? întrebă împăratul auzind bătîndu-i-se la uşă în puterea nopţii.

— Eu! răspunse careva de-afară.

— Care eu? Poftim în casă să ne vedem la faţă, să ştiu cine eşti şi ce pofteşti! zise împăratul cu glas tremurat, că de-amu era bătrîn ca vremea şi plăpînd ca un pui golaş de rîndunică.

— Iaca ce poftesc, tătucă! zise atunci Copil intrînd în casă cu toată hărmălaia după el, de i se umplu dintr-o dată împăratului casa de veselie şi bucurie.

Nu ştia, bietul de el, la care să se uite mai întîi şi mai cu drag, la Frumoasa, că tot frumoasă rămăsese, la Harnica, ale cărei mîini tot fără hodină erau, la Buna lui cea dragă, la gineri, la fecior, la nora cea tînără, frumoasă, harnică şi bună? Îşi muta ochii cînd la unul, cînd la altul, şi nu se sătura văzîndu-i. Îi puse apoi împăratul să povestească care pe unde a umblat, care ce-a pătimit, ce trai şi ce viaţă au dus, cu cine s-au luptat, cum au răzbit, de s-au gîndit vreodată la el şi la casa părintească.

Apoi dimineaţa trimise împăratul chemători în toate părţile, să vestească patru nunţi odată ca-n poveşti şi să poftească lumea a-i cinsti casa şi masa, mirii şi mireasa. Începură atunci să vină oameni la ospăţ, care călări, care cu carele trase de cîte patru boi cu lanţ în coarne, care cu căruţele mîndru aşternute cu lăicere, şterguri învîrstate, perini cu alesături, care încet pe jos, dar toţi în straie de sărbătoare scuturînd ploştile cu răchie şi chiuind:

Aşa zice mirele:
Ţine-mi doamne,zilele
Şi-mi lungeşte viaţa,

Să trăiesc cu mireasa!

chiuiau bărbaţii. Femeile nu se lăsau nici ele:

Aşa zice mireasa:
Ţine-mi, doamne,viaţa
Şi-mi lungeşte zilele
Să trăiesc cu mirele!

Cele mai rele de gură încă chiuiau piţigăiat şi iute ca paprica:

U-iu-iu, pe dealul gol,
Că mireasa n-are ţol,
Da' i-a face mirele,
Dac-a tunde cîinele!
U-iu-iu, mirele mare,
În picioare cizme n-are,
Da' i-a face socru-su
Cînd a beli bivolu'!

Iac-aşa cu strigături, ponturi şi dresuri, cu zicale şi cu glume, cu cîntece, joc şi voie bună se încinse o nuntă de ca aia nici n-am văzut de cînd sînt, măcar că am şi eu vreo mie-două de ani şi nici nu cred c-oi mai vedea chiar de-aş mai trăi pe-atîta. Da' de-aş mai trăi pe-atîta, zău, i-aş mai lăsa şi pe alţii să moară, iar eu m-aş da după încă un purece,

Ca să-l bag în ogradă,
Să-l bat româneşte,
Să-mi scape înc-o poveste,
Tot aşa frumoasă
Să vi-o spun dumneavoastră!

Mihăluş cel jucăuş

în memoria fiicei mele Ioana

TRĂIAU ODATĂ, într-un sat risipit prin munţi, o mamă cu feciorul ei Mihăluş. Taica se prăpădise cine ştie cum şi biata femeie trăia din ce putea, crescîndu-şi feciorul care se dovedea isteţ la minte şi frumos cum altul nu-i. Şi mai avea Mihăluş, că ăsta îi era numele, un dar nepreţuit: juca de rupea pămîntul nu alta, nu numai cu feciori de două ori mai înalţi ca el, ci şi cu moşnegii cei fără seamăn la joc. Vorba ceea:

M-a făcut mama la foc,
mititel şi bun de joc!

Toate bune şi frumoase, pînă auziră şi ei, în risipitura aceea de sat, că pe frumoasa Mălina, fiica împăratului, ar fi furat-o nişte zmei. Atît i-a trebuit lui Mihăluş, ca să-i vină dorul de umblat hai-hui, în căutarea gîlcevei cu zmeii. Numai că biata maică-sa, o fi ştiind ea ceva de se pusese luntre şi punte să-i scoată din minte gîndul şi pofta asta. Pînă la urmă, n-avu ce face. Îi puse în traistă merinde şi cu lacrimi în ochi îi zise:

— Dragul mamei Mihăluş, pe unde-i umbla, calea n-o să-ţi fie uşoară. Tu să te-ncrezi numai în darurile tale şi nu în darul de la alţii, că nu se ştie ce ţi-or da. Iar cînd ţi-o fi greu de tot, strigă-mă cum mă strigai în somn cînd erai pruncuţ şi visai urît.

Mihăluş luă sama la cele spuse şi cu frunza-n gură, cîntîndu-şi de cîte toate, dur, la vale pe ponorul muntelui, cale lungă să-i ajungă. Dar nici nu trecu bine de ultima casă a satului, că ajunse din urmă o

bătrînă ce se trudea sub o sarcină de lemne de trei ori mai mare ca puterile ei. Să mai stea Mihăluş pe gînduri?! Nu! Înşfacă sarcina şi întrebă pe bătrînă un' să i-o lase. Şi merseră ei ceva alături, vreme în care bătrîna s-apucă să-l descoase ce cale şi-a ales, iar flăcăul îi spuse că merge şi el ca toţi de-o seamă să-şi cerce norocul.

— Bun ai fost la inimă cu mine, flăcăule — zise bătrîna — şi plată n-am cum să-ţi dau. Ştiind însă unde te duci, află că Mălina, pe cît e de frumoasă, pe atîta e de iscusită în a lua minţile feciorilor. Şi ca să nu te duci chiar cu mîna goală de la mine, nu uita, să nu iei de la zmei cînd îi vei răpune, şi eu cred că ai să fii tu acela, decît un singur lucru, cel care ţi-o fi mai de trebuinţă atunci. Să nu te lăcomeşti!

Şi mulţumi flăcăul şi pe-aici ţi-e drumul, tot la vale pe piciorul muntelui. Şi mergînd el şi mergînd, deodată, cînd pîraiele muntelui se ascunseră parcă în pămînt, într-o risipitură de stînci, numai ce îi iese-n cale un zmeu.

— Hei, Mihăluş, cum treci tu cîntînd pe-aici şi nu-mi dai samă?

— Dar pentru ce să-ţi dau sama, zmeule? zise Mihăluş.

— Pentru că mi-ai călcat hotarele! răcni zmeul.

— Să-mi fie cu iertare, zise Mihăluş, dar nu le-oi fi văzut.

— Nu le-ai văzut?! Ai să le vezi acuma! şi sări la el.

— Se vede că vrei să ne cercăm puterea, zmeule. Eu vreme de asta nu prea am, şi-apoi cum nici paloş, nici buzdugan nu mi-a dat mămuca, n-am la ce mă cerca cu tine decît la joc. Te prinzi?

Dar nu-l lăsă pe zmeu să spună „da” că, punîndu-şi frunza cum trebuie în buze, porni pe-o *ciobănească* măruntă, dar nu iute. Zmeul rîse şi porni şi el. Dar Mihăluş trecu îndată pe-o *feciorească* şi cît

văzu că zmeul vrea pace porni şi-o *bătută* de cea îndrăcită. Că şi copacii ce se mai agăţau de cîte-un clanţ de stîncă îşi ieşiră din rădăcini şi tropăiau, cît despre stînci şi izvoare ce să mai vorbim?

Cu sufletul la gură, zmeul se ruga de Mihăluş:

Mai domol, bre Mihăluş,
că-mi dau sufletul acuşi!

— Asta şi vreau, strigă Mihăluş, asta şi vreau!

Şi aşa se şi întîmplă. Ziceai că s-au spart stîncile şi a crăpat pămîntul să-i înghită, aşa plesni zmeul de ostenit şi abia mai putu să sufle către flăcău:

— Mi-ai venit de hac, Mihăluş, ia tot ce-i al meu şi du-te în calea ta. Ţi-o veni şi ţie cineva de hac pe unde mergi!

Mihăluş se repezi spre calul zmeului, dar amintindu-şi sfatul babei, se opri la vreme şi chibzui:

— Ce-mi trebuie mie cal? ! Sînt uşor la mers. Şi buzdugan pe umăr dacă n-am cal e cam anevoie de dus. Ei, iar paloşul? Aşa o sculă e bine să ai asupra ta la vreme de nevoie.

Şi luă paloşul.

Cu frunza-n gură, cîntînd să-i ţie de urît, şi cu paloşul la şold, merse Mihăluş şi nu prea merse, pînă ce la o zare de foc zări pe cine altul decît pe zmeul cel mijlociu. Cînd se-apropie flăcăul, zmeul tocmai terminase de pîrpolit un ditamai bivolul.

— He, he, he, bun-ajunsa, flăcăule! Tu numai Mihăluş oi putea fi dacă-ai trecut nevătămat de frate-miu cel mic. L-ai răpus, aşa-i? Se vede că l-ai răpus, că-i porţi paloşul. Dar de mine nu treci tu. Ia, şezi colea pînă termin de mîncat, că ţi-oi da eu răsplata!

— De şezut, am să şed, zise Mihăluş, că-s ostenit. Iar dacă mi-i da şi mie o bucată de friptură ţi-oi mulţumi.

— Ia acuma, zise zmeul, cît mai vezi, că mie mi-e tare foame!

Flăcăul taie o halcă de carne şi mai taie una şi încă una.

— Se vede că eşti tare flămînd şi oi fi şi viteaz dacă te ospătezi cu atîta carne, înainte de lupta cu mine.

De unde să ştie zmeul că Mihăluş tăia numai carnea, n-o şi mînca. El înfuleca de zor şi terminînd cam cu grabă bivolul, se bătu pe pîntece, mulţumit, şi-i zise lui Mihăluş:

— Ei, acu, că ne-am pus burta la cale, să ne ridicăm! Să te sfîrşesc pînă nu mă ia somnul şi să mă tai tu hoţeşte.

— La asta nici nu m-am gîndit, făcu Mihăluş, tu m-ai ospătat şi eu să te tai în somn? Cum vine asta? ! Numai că eu n-am mîncat partea mea; îngăduie oleacă.

Şi s-apucă să mănînce pe îndelete. Zmeul aţipi. Şi din cînd în cînd se trezea şi-i striga lui Mihăluş:

Hai, voinice, gata eşti?
Cînd oi fi să mă trezeşti!

Iar Mihăluş îi răspundea:

— Acuşi, acuşi!

Iar în ziuă, cînd îi era somnul zmeului mai dulce, strigă cu bucurie mare flăcăul:

— Hai, zmeule, că-s gata!

Zmeul sări în picioare ca bolovanul, chior de somn şi năcăjit. Mihăluş puse frunza la gură şi răcni:

Una, două, trei!
Brîul, măi flăcăi!

şi s-apucă să dîrlîie un brîu îndrăcit. Pînă să se dezmeticească zmeul şi sălta prins cu Mihăluş de brîu.

Tropoteau amîndoi de se năruiră cîţiva munţi din jur. Cît să fi ţinut brîul cela nu ştiu, dar Mihăluş cîntă şi jucă pînă-l slei pe zmeu. Ce să mai scoată paloşul, abia avea suflare să se roage de Mihăluş:

Schimb-o, frate Mihăluş,
că-mi dau şi eu duhu' acuşi !

Dar cum s-o schimbe Mihăluş, cînd asta îi era puterea? !

Lasă-mă, flăcăule,
ia-ţi calul şi armele!

striga zmeul, iar Mihăluş îi tot da cu:

Ba de brîu eu nu mă las,
pîn' nu te-oi vedea în nas !
Pîn' mi-i da încredinţare
unde-i frate-tu cel mare!

Şi iar punea frunza la gură şi iar răcnea zmeul printre icneli:

Pe cel mare nu-l găseşti,
dar pe mine mă sfîrşeşti !

Zicînd asta şi căzu la pămînt. Mihăluş sări în lături, îi puse paloşul la gît şi-i spuse:

— Eşti mulţumit, zmeule? M-ai ospătat, eu te-am jucat. Acum treaba s-a sfîrşit. Zi-i unde-i frate-tu cel mare ca să nu te tai!

Iar zmeul se rugă:

— Lasă-mă viu, flăcăule! Te-o duce calul la frate-meu!

Chiar asta voia Mihăluş să ştie. Sări pe cal şi-n urma lui zmeul îşi dădu duhul. De tăria bufniturii, de

nu i-ar fi fost iute calul la pas ar fi rămas Mihăluş prins între stînci pe viaţă, cu tot cu zmeu. Dar nu i-a fost să fie aşa, ci să bată drum lung.

Şi cît s-aruncă şi soarele pe cer, la locul său, că stătuse să-i vadă pe cei doi jucînd, Mihăluş se şi văzu într-o poiană, unde se hîrjoneau, cine credeţi? Zmeul cel mare şi Mălina. „Ştia ea ceva, îşi zise Mihăluş, bătrîna cu lemnele de mi-a spus ce mi-a spus de Mălina şi apucăturile ei ! Acu' să te văd, băiete!” Cei doi se opriră:

Ăsta n-o fi Mihăluş,
Mihăluş cel jucăuş?

ziseră cei doi. Iar Mihăluş le spuse că e chiar el şi-i întrebă cam ce fac ei pe-acolo.

— Ce facem, ce nu facem, se burzului la el zmeul, tu ne-ai stricat joaca şi pentru asta ai să-mi dai socoteală.

— Numai pentru atîta te mînii, zmeule? Gîndeam că pentru cei doi fraţi pe care ţi i-am răpus. Ori de ei nu-ţi pasă?

— Nu-mi pasă, că proşti trebuie să mai fi fost să se lase bătuţi de tine. Scoate paloşul să nu zici că te tai pe negîndite!

— Ba, nu l-ai scoate deloc, rîse Mihăluş, ci mai bine facem în trei un joc.

— Ce joc, iscodi Mălina, aşa într-o doară.

— Hm, făcu zmeul, să te vedem !

Şi Mihăluş n-aşteptă mult. Puse frunza la gură şi nu uită să strige:

Hai la horă, măi băieţi,
care vreţi, care puteţi,
care nu, nu vă ţineţi,
că de mine rămîneţi!

Stătură o clipă în cumpănă, zmeul şi Mălina, dar cîntecul lui Mihăluş şi tropotitul lui nu le îngădui să se uluiască prea mult. Fata la mijloc, şi prinsă de cingătoare. Frămîntară iarba, de nu ştia biata ce-or avea cu ea, ce rău le-o fi făcut. Nededat cu asemenea bucurii pămînteşti, zmeul începu să gîfîie şi să strige:

Conteneşte-ţi fluiera,
că-mi plesneşte inima!

Dar Mihăluş o ţinea întruna:

Ba, că eu oi fluiera
pînă fata mi-o vei da!

Şi atunci zmeul răcni:

Fata ia-o de-i a ta,
dar termină bătuta!

Însă Mihăluş nu termina şi pace; ar fi vrut şi el să afle cam ce era în căpuşorul Mălinei de se hîrjonea cu zmeul. N-aşteptă mult şi o auzi strigînd:

Mihăluş, măi Mihăluş,
dragul lelii jucăuş,
m-o da zmeul nu m-o da,
de jucat oi mai juca!
Că pe zmei i-ai doborît tu,
dar pe mine nu şi nu!

Şi prinse a sări, de ziceai că cineva i-a pus jeratic sub tălpi. Zmeul căzu la pămînt ca un sac cu tărîţe, dar fata nu se lăsa:

Nu te da, nu te lăsa,
pînă nu mă-i cîştiga!

„Asta-mi eşti, îşi zise Mihăluş, bine.” Şi-o dădu pe-o *învîrtită*. Ameţiră copacii privindu-i, iarba luă foc sub picioarele lor, dar ei să se oprească nici gînd. Şi deodată, Mihăluş se trezi legat burduf la picioarele fetei. Ce se-ntîm-plase? Mălina îşi desprinse bîrneaţa, o aruncă spre Mihăluş, ca pe-o legătoare. Ce mai? îl răpuse.

Ei, băiete Mihăluş,
acu să te văd, acuş !

Ce să-l mai vadă? Legat burduf? Aştepta bietul Mihăluş să-i ia zmeul capul şi alta ce? Şi nu mai văzu nimic. Cînd se trezi era atîrnat ca un sac într-o creangă de copac, cetluit în brîneaţa fetei. Se uită în jur. Calul păştea liniştit în poiană, al lui. Paloşul îi era la brîu, dar legat bine. Cei doi nicăieri. Ce să fie asta? Se zbătu el ce se zbătu, dar nu putu face nimic. Şi i se făcu frică şi îşi aduse aminte de maică-sa. O chemă. Un şoarece alb chiţcăi la urechea lui:

— Spune-i calului să vie aproape, să nu-ţi rupi gîtul cînd te-oi dezlega.

Mihăluş chemă calul şi se trezi în şa. Şoarecele, nicăieri! Ce să-l mai caute? După fugari, băiete, că aşa ceva nu s-a întîmplat multora, să-i lege o fată. Şi-i ajunse.

Zmeul se făcu mototol de teamă că Mihăluş o să cînte iar şi fata o să se prindă în joc şi-o să-l ia şi pe el. Şi chiar aşa se întîmplă. Mihăluş începu să cînte, iar Mălina îi strigă:

De jucat aş mai juca,
tu bîrneaţa de mi-i da,
să-mi strîng mijlocul cu ea!

I-o dădu flăcăul şi cum i-o dădu, porniră jocul. Dar acu' Mihăluş ştia cu cine are de-a face. Aşa că porni un *căluş*. Asta numai feciorii cei vrednici erau în stare să-l joace.

Fata se dădu:

Las-o moale, Mihăluş,
că eu sînt a ta de-acuşi !

Auzind asta, Mihăluş conteni. Înşfăcă mireasa şi pe cal. Zmeul mai zise ceva în urma lor sau nu mai zise, cei doi n-avură vreme să audă. Îi ajunse doar din urmă, la ieşirea dintr-un codru o pală uşoară de vînt. Se vede că plesnise zmeul, dar ei erau deja departe să mai audă vuietul. Şi cînd răsări luna se aflau pe-un mal de apă.

— Să şedem oleacă aici, zise fata. Că tata poate să mai aştepte, cum a aşteptat şi pînă acum.

Şi aşa făcură. Se lăsară la odihnă. Dar peste noapte se trezi Mihăluş muşcat de obraz. Sări speriat:

— Ce-i?

— Scoală, chiţăi şoarecele cel alb, cine ştie de unde apărut. Ţi-a fugit nevasta cu cal cu tot.

— Încotro? întrebă Mihăluş, în vale sau în deal?

— Pe rîu, în jos, răspunse şoarecele.

Şi flăcăul puse frunză la gură şi începu a jeli. Auzi rîul şi auziră stelele. Rîul se tulbură şi se îmflă, stelele plînseră cu lacrimi aurii. Plînseră şi arinii cei de pe mal, de le căzură frunzele ca toamna. Şi fugara auzi. Calul i se împotmoli în frunze şi-n fărîmături de stele. Rîul o chema înapoi cu plînsul lui. Şi se întoarse fata plîngînd. Flăcăul dădu s-o îmbrăţişeze.

— Taie-i capul, şopti şoarecele, nu te-ndura! Numai aşa o scapi!

Aşa făcu Mihăluş. Şi cum sări deoparte capul Mălinei din trup îi ieşi un şarpe care de ce ieşea se tot

mărea cît un balaur. Şi-l înghiţi pe Mihăluş. Dar şoarecele de colo, calului:

— Ţine-l în copite, că-i rod eu coada.

Aşa făcură şi-n-dată ieşi Mihăluş viu şi nevătămat din trupul balaurului, iar şoarecele nu-l lăsă să mai zică ce şi cum:

— Acum taie-i şi şarpelui capul şi cu sîngele lui unge gîtul Mălinei să-ţi faci mireasa la loc!

Se grăbi Mihăluş cît putu de tare şi se trezi Mălina de parcă n-ar fi fost moartă niciodată şi-l îmbrăţişă cu dragoste:

— M-ai scăpat, flăcăule! Ăsta era răul meu! Acum oi fi a ta pînă la moarte. Du-mă la tata, ca să-ţi iei răsplata.

Şi porniră.

Ce să vă mai spun despre bucuria împăratului şi-a împărătesei că numai pe Mălina o aveau şi o crezuseră moartă. Porunciră nunta fără să-l mai descoase pe Mihăluş ce şi cum făcuse de o scăpase. Dar în timpul ospăţului, înainte de-a se porni hora miresei, flăcăului îi veni dor de maică-sa. Şi cum îşi luase nevasta de mînă şi văzu sărind din sînul ei şoarecele alb de care cam îşi uitaseră cei doi. Sări, se dădu de trei ori peste cap şi era? Da, aşa cum v-aţi închipuit, nu era altcineva dccît mama flăcăului, care găsise ea cu cale să-şi ajute feciorul.

Cît despre nuntă ce să vă mai spun? ! Nu vedeţi ce fac picioarele mele cînd povestesc despre Mihăluş? Ei, aflaţi că de la nunta lui aşa am rămas. Îmi iau foc tălpile cînd îmi aduc aminte.

Cei trei feciori şi Cela fără nume

PE VREMEA CÎND NOROCUL se afla peste ape şi munţi, peste mări şi ţări, şi îmblînd în căutarea lui feciorii nu se-ntorceau acasă pînă nu şi-l aflau, pornise şi Ionuţ, un fecior de crai, să şi-l afle. Taică-su îi dădu un cal mîncător de jăratec şi vrednic la drum. Atît de vrednic încît în ziua dentîi Ionuţ şi străbătuse o ţară. Cînd să se facă seară îi ieşi în cale un om. Nici prea tînăr, dar nici bătrîn. Şi care-i ceru, fiindcă şi el pleca la drum lung. să-l ia alăturea pe armăsar. Ionul zise că nu, dar cum zise, se îmbăţosă, se ridică în două picioare şi-l zvîrli pe flăcău cît colo. Se miră Ionuţ de treaba asta, dădu să se urce diu nou. Se urcă, dar armăsarul se scutură din nou de povară. Nu mai ştia flăcăul ce să creadă. Omul sta la o parte şi nu zicea nimic. Ba zise:

— De ce nu vrei să mă iei lîngă tine în şa?

— Aşa mi-a zis taica, să nu iau pe nimeni lîngă mine, răspunse flăcăul, şi eu din vorba tatei nu ies.

— Păi suie-te, ce mai stai? Te prinde noaptea pe drum! îl îndemnă drumeţul. Suie-te dacă ţi-o spus tata aşa.

— Nu mă mai sui — spuse flăcăul — dacă nu te iau şi pe mata.

— Aşa ? făcu drumeţul că se miră, păi mă sui.

Şi sări în şa şi cum sări în şa drumeţul, se şi avîntă armăsarul la drum, că pînă să se facă noapte şi trecură încă o ţară şi o mare şi un colţ de pădure. Şi poposiră într-o poiană în care un alt drumeţ, tînăr ca şi Ionuţ, se aşeza la un foc tocmai pregătit. Îşi dădură sară bună şi văzură cum flăcăul pune o săgeată în arc, auziră vîjîitul săgeţii şi pîn' să vadă încotro a slobozit feciorul săgeata se şi treziră cu un mistreţ zburlit în poiană, care se prăbuşi la picioarele flăcăului cu arcul.

Flăcăul junghie mistreţul, îl puse în proţapul pregătit, înteţi focul şi pînă să fie gata friptura află ce căutau la drum Ionuţ şi drumeţul care-l însoţea. Din vorbă-n vorbă aflară şi ei că pe feciorul cu arcul îl chema Călin şi că plecase ca şi ei în căutarea norocului şi a unei mirese, dacă o găsi. Şi cît vorbeau ei aşa, toată poiana se umplu de mirosul cel bun al fripturii. Călin îşi tăie o halcă şi s-apucă să mănînce. Cei doi stăteau şi se uitau şi nu le venea să creadă ochilor.

— Dă-ne şi nouă cîte o bucată — îndrăzni drumeţul — ne dai?

— Nu, răspunse Călin, se poate să plecaţi la drum fără merinde?

— Atunci, îndrăzni Ionuţ, dă-ne arcul tău să facem rost.

— Arcul meu, se miră Călin, arcul meu nu-l dau nimănui!

— De ce, întrebă iar Ionuţ, ţi-e teamă că l-om strica?

— Nu, zise flăcăul, nu mi-i teamă. Dar n-am decît trei săgeţi şi taica mi-a spus că săgeata n-o pot folosi decît o dată. De asta nu vi-l dau.

— De asta? ! se miră drumeţul.

Şi cum se miră, mistreţul învie de parcă n-ar fi fost niciodată săgetat şi ucis şi parcă nu i s-ar fi tăiat nici halca pe care o înghiţise Călin şi cum se trezi, o zbughi în codru.

Şi Călin şi Ionuţ rămaseră cu vorbele în gură de asemenea ispravă. Călin baremi sări popîc în picioare şi dădu s-o ia la goană.

— Ei, ce zici, întrebă Ionuţ, care bănuia de ce fuge mistreţul, te-ajutăm să-l aduci înapoi?

În loc de alt răspuns, Călin întinse arcul. Şi cum îl luă în mînă Ionuţ, mistreţul se şi întoarse şi prinse a sfîrîi în proţap.

Ospătară cei trei ca fraţii de drum şi cînd prinse a se ridica luna, auziră zvon de fluier. Ascultară în tăcere, pînă cînd, din desimea codrului, fluierul răsună tot mai aproape şi-şi făcu apariţia un fecior cu mersul mlădiet şi cu fluierul la gură.

— Sara bună, spuse el, pot să stau cu voi lîngă foc?

— Poţi, răspunseră cei trei şi-l ospătară cu carne apoi începură a-l descoase cine e şi unde merge.

— Păi merg şi eu ca tot flăcăul în căutarea norocului şi-a unei mirese şi ca să nu-mi fie urît la drum, tăicuţa îmi dete fluierul ăsta, care cică ar avea şi puteri ascunse, da' eu n-am cercat, mi-a fost de ajuns că am ce lua la drum.

Ca să-l cerce, flăcăii îi cerură într-un glas fluierul. Viorel, că aşa îl chema pe flăcăul cu fluierul, le răspunse:

— Cu mare bucurie, numai să cîntaţi mai bine ca mine. Bine am zis?

— Bine, făcu drumeţul şi luînd fluierul îl duse la buze şi începu o istorie cu trei fete de împărat furate de zmei şi duse în castelul cu trei turnuri albastre şi-nconjurat cu rîu de aur.

Flăcăii ascultau cu sufletul la gură. Şi cînd drumeţul tăcu, tăcură şi ei multă vreme pînă ce, primindu-şi fluierul, Viorel întrebă:

— Noi iaca, am spus cine sîntem şi încotro ne îndreaptă inima, dar dumneata nu ne-ai spus. Cine eşti?

— Eu, dragii mei, nume n-am, voi ziceţi-mi cum vreţi. Am plecat şi eu în lume că ăsta mi-i datul, să merg cu flăcăii care-şi caută norocul, să le stau aproape cînd or avea nevoie de mine. Asta-i tot! Dacă aveţi nevoie de mine, merg cu voi, de nu, rămîn aici s-aştept.

— Ba avem, se grăbiră să spună într-un glas flăcăii, cum să nu!

Se bucură Cela fără nume şi cum se făcuse bine noapte, se culcară. Ionuţ lîngă Călin, lîngă Călin Viorel, lîngă Viorel Cela fără nume. Şi abia de aţipi Viorel, că şi văzu în vis cetatea cea cu turnuri albastre şi-nconjurată cu brîu de aur. Şi în fiecare turn plîngea o fată frumoasă, iar la poala turnului cîte un zmeu fioros o îmbia cu daruri să-l ia de bărbat, dar fetele nu se-nvoiau nici în ruptul capului, ci numai plîngeau şi cătau în lungul zării. Şi parcă cel mai tare plîngea cea mică. Aşa plîngea, că de mînie Viorel nu mai avu somn şi se perpeli pînă la ziuă, cînd se treziră şi ceilalţi să le spună visul şi să vadă şi ei că fetele erau şi-i aşteptau pe ei.

Şi ştiind feciorii că nu colindă lumea de dorul lelii se şi porniră la drum şi mai merseră ei cale lungă pînă se văzură în faţa unui munte nalt-nalt şi drept cum îi paharul.

— Ce ne-om face, întrebă Ionuţ pe Cela fură nume, l-om putea trece?

— L-om putea, le răspunse acesta, mai întîi însă ne-om hodini.

— Să ne hodinim? se miră Ionuţ, cum să ne hodinim cînd fetele ne-aşteaptă?

— Să vă hodiniţi, spuse Cela fără nume, că mîine avem drum greu.

Aşa făcură. Cinară şi se culcară. Ionuţ lîngă Viorel, lîngă Viorel Călin şi lîngă el Cela fără nume. Şi la un ceas de noapte, Călin visă că toţi trei treceau printr-o cîmpie cu flori şi florile toate cîntau şi luceau de-ţi luau ochii şi Călin abia se putu trezi din vis aşa de tare ameţise de cîntecul şi de strălucirea florilor. Şi cînd se deşteptă nu mai putu să adoarmă. Cînd se făcu ziuă îl întrebă pe Cela fără nume ce va să fie asta. Şi Cela îi răspunse:

— De ajuns om ajunge şi pe-acolo, dacă veţi fi vrednici, dar vorba e acuma cum trecem muntele: v-aţi gîndi vreunul?

— Eu, zise Ionuţ, cred că cel mai bine ar fi să trecem aşa: pe calul meu. Ce ziceţi ?

— Aşa să facem, ziseră Călin şi Viorel.

Cela fără nume zîmbi.

Aşa făcură. Urcară caii pe calul lui Ionuţ, cal călare pe cal, călare pe cal şi deasupra Ionuţ. Şi-şi îndemnă Ionuţ armăsarul şi se avîntară în zbor. Ceilalţi trei priviră cu uimire întruchiparea asta fără pereche şi se puseră pe aşteptat. Abia într-un tîrziu, cînd răsare luna, îl văzură pe Ionuţ în raza ei, venea ca vîntul. Şi cum atinse pămîntul cum le şi strigă:

— Haideţi sus că nu-i vreme de pierdut!

— Timp de pierdut n-avem dar şi omul şi calul trebuie să se mai oprească uneori să se hodinească şi să cineze, zise Cela fără nume.

Şi Ionuţ descălecă. Noroc că cina era pregătită, că flăcăul adormea de-n picioare.

— Iaca cine-i da zor cu plecatu, rîse Cela fără nume, privindu-l pe Ionuţ adormit. Acuma însă vorba e că tot noaptea asta om trece numai nu ştiu cum. Că uite viteazul nostru e adormit.

— Şi ce dacă-i adormit? zise Călin, îl luăm între noi şi pornim.

— Bine-ai gîndit, zise Cela fără nume.

Şi urcară pe cal. În faţă Cela fără nume, în spatele lui îl puseră pe Ionuţ, în spatele lui Ionuţ se urcă repede Călin şi la urmă de tot se urcă şi Viorel. Calul îi ridică în slava cerului şi în slava muntelui şi în slava stelelor. Şi zburau mirîndu-se de cîte le arăta luna cu lumina ei blîndă. Numai Ionuţ dormea şi visă un vis ciudat, care-l făcu să se deştepte în grabă chit că tare-i mai era bine ţinut în braţe de Călin şi cu fruntea în spinarea caldă a Celui fără nume. Visă că treceau tuspatru printr-o pădure adîncă şi deasă, care în loc de copaci avea şerpi ce i se încolăceau pe grumaz şi pe şale şi de picioarele lui şi ale calului. Cînd se trezi uită de vis că văzu jos poiana în care

lăsase caii. Coborîră şi ei lin lîngă cai. Şi odată ajunşi pe pajişte adormiră cu toţii afară de Ionuţ. Cînd se treziră feciorul le spuse.

— Asta să fie pădurea pe care am visat-o? Cea cu şerpi?

— Asta-i, răspunse Cela fără nume, intrăm acum?

— Intrăm, zise Viorel, că acuma şerpii dorm şi-i mai uşor.

— Dar cum om face, întrebă Ionuţ să trecem prin încîlciturile lor, dacă-i trezim ne cuprind şi nu mai e scăpare.

— Acum, zîmbi Cela fără nume, e rîndul lui Călin. O să ne facă loc slobozindu-şi săgeata drept pe la mijloc.

Şi aşa făcură. Numai un şuier auziră şi prin încolăcirea aceea de şerpi se deschise o boltă; pe-acolo trecură. Toată noaptea, în zori, tocmai ieşeau din pădure, şerpii vrură să se descîlcească şi să se ia după fugari. Era prea tîrziu, trecuseră de hotarele lor. Scăpaseră. Într-o poiană şi prin mijlocul poienei trecea un rîu, albastru, în care îşi scăldară obrazurile şi trupul ostenit de fuga prin pădure. Şi deodată văzu Călin poiana cu flori amăgitoare. Dincolo de rîu. Şi era ca în vis.

— Asta e, răspunse Cela fără nume, dar nu te pripi s-o iei de unul singur prin poiană, că mi te-or amăgi florile şi în locul tău om vedea un bondar ori un fluture, ca cei ce tot dau tîrcoale florilor.

— Şi cum vom trece? întrebă Ionuţ.

— Acu e rîndul lui Viorel, răspunde Cela fără nume. O să cînte cum poate mai frumos, iar noi ne-om ţine după el privind numai în faţă şi nicidecum la florile cele mîndre ale poienei. Pînă s-o zări palatul cel cu turnuri albastre şi brîul de aur.

Şi zicînd asta şi porniră, iar Viorel cînta cîntecul cel duios învăţat de la Cela fără nume. De atîta dor se cuprinseră flăcăii, că nu mai priveau decît în faţă

doar, doar or zări castelul cu fetele. Degeaba se mai frămîntau florile poienii şi cîntau, flăcăii nu mai vedeau decît florile din palatul cel cu turnuri albastre. Şi Viorel care era în faţă zări castelul. Muţi o clipă de vedenia aceea şi mai-mai să-şi întoarcă feciorii obrazul spre flori şi acolo să rămîie. Dar dădură pinteni şi ieşiră de sub puterea florilor. Cum se văzură în poiană descălecară, iar Cela fără nume nu mai era cu ei. Era un bondar, care le spuse cu grai omenesc:

— Lăsaţi-mă aici! Voi mai aveţi multe de isprăvit. O să mă căutaţi cînd v-o fi greu!

Ce să facă voinicii? De-ar fi avut nume l-ar fi strigat, dar aşa fără... Luară drumul spre ţinta lor şi drumul se dovedi lung, nu era chiar aşa aproape palatul cum crezură ei. Pe seară abia i-au ajuns sub ziduri. Zmeii pesemne nu erau acasă. Că de sus, din turnuri fetele le-au strigat vorbe de întîmpinare şi le-au spus că zmeii-s după pradă şi acuşi e vremea întorsului acasă. Să le fure acum era şi nu era anevoie, dar drumul tot pe-acolo trecea, şi prin poiană şi prin pădure şi peste munte, or avea timp? Şi nu mai era lîngă ei nici Cela fără nume.

— Să rămînem la pîndă, zise Viorel.

Şi aşa făcură. Nu pîndiră mult, că zmeii se şi iviră mînioşi nevoie mare că simţiseră miros de pămîntean prin sălaşul lor. Flăcăii, traşi la o parte din calea lor, se sfătuiră cum învăţaseră de la Cela fără nume. Întăi ieşi Ionuţ, pe calul său vrednic şi strigă zmeilor să le deie fetele ori să vină la luptă. Zmeii cum auziră ieşiră buluc. Ionuţ o luă la goană. Zmeii se înşirară în urma lui ca mărgelele pe aţă, numai bine să-i pătrundă săgeata lui Călin, ultima, dintr-o dată pe toţi. Parcă erau puşi la frigare zmeii, aşa arătau petrecuţi de săgeata flăcăului drept prin inimi. Şi aşa căzură morţi din şa. Dar cum căzură zmeii din şa, tot în clipita aceea căzură şi fetele într-un somn adînc. Pînă nu puse Viorel fluierul la gură, nu aflară nici un

leac somnului acela de moarte. Şi-apoi fluierul e şi pentru joc, nu? Asta şi făcură flăcăii cu cele trei fete, ca la nuntă, nu alta! Iar cînd se făcu ziuă îşi luară fiecare cîte un turn în stăpînire, desfăcură cetatea în trei părţi şi fiecare, cu turnul lui şi cu mireasa lui, porniră pe trei drumuri către casă. Fiecare la ai lui făcu nunta ca în poveşti, bucurîndu-şi şi părinţii şi nevestele că se văd acasă. Numai ei nu se prea bucurau. Mereu îl visau pe Cela fără nume, în chip de bondar, în poiana cu flori amăgitoare. Şi dimineaţa le venea un dor de ducă, maică, de-l simţeau pînă în tălpi.

De data asta primul porni Viorel, cu tot cu cetatea lui de un turn. În vîrful muntelui cel nalt îl ajunse din urmă Călin, şi el cu mireasa şi casa după el. Iar deasupra pădurii cu şerpi le veni în preajmă şi Ionuţ. Cînd se văzură în poiana cu flori amăgitoare erau iarăşi tuspatru. Căci de cum coborîră în poiană, cetatea se întregi, cum fusese cînd au visat-o şi au văzut-o, iar Cela fără nume trecea de la o floare la alta trezind-o şi cum se trezea, fată se făcea, iar fluturii şi bondarii se făcură tot atîţia flăcăi. Ei, da, acuma se putea face nuntă iar. Şi nu trei, ci mii şi sute, cîte perechi de tineri înviară din poiană. În capul mesei şezu Cela fără nume, bucurîndu-se ca un tată de feciorii lui şi de fericirea şi bucuria lor.

Nunta ceea a ţinut cît viaţa, că cine s-ar fi putut opri din bucurie şi din veselie cu crai aşa tineri peste un neam aşa de tînăr şi cu un înţelept cum era Cela fără nume. Cît despre numele lui, ca să aibă şi el un nume îi spuseră: „Omule!” Dar numai cei din ţara aceea ştiau să-i spună aşa, încît Cela fără nume să li se ivească alături.

Vasilică cel zugrăvit şi cu obrăzar de aramă

TRĂIA ODATĂ, pe malul unui rîu, un morar, cu puzderia lui de copii. Venea, nu-i vorbă, lume multă să-şi macine acolo grîul şi timpul şi poveştile. Că nu se putea plînge morarul că nu avea treabă şi chiar şi ceva stare. Dar tot ce lăsau oamenii pentru măciniş, abia de-i ajungea să-şi hrănească cei şapte prunci, patru feciori şi trei fete, şi aşteptau, şi el şi nevastă-sa, să crească mari şi să-i trimeată în lume să-şi afle fiecare norocul.

Cum i-o fi chemînd pe cei şase, n-am de unde să ştiu, că abia de-i ştia pe nume morarul şi nevastă-sa, dar pe cel mic ştiu că-l chema Vasilică şi că era foc de isteţ, cum sînt de obicei mezinii. Cînd îl cătai şi cînd nu-l cătai, era printre picioarele celor veniţi la moară, cu urechile ciulite şi cu ochii mari cît geamul ascultînd poveştile pe care le tot înşirau ei. Şi mai avea Vasilică un obicei, pasămite gîndind c-o să-i slujească la ceva, după cum auzise prin poveşti, avea, zic, Vasilică ăsta un obicei, că de-i da maică-sa fie un codru de pîine, fie o bucată de turtă, fie un colac, el fuga pe malul rîului şi fărîmiţînd o bucată din ce avea, deasupra apei, zicea: „Na-vă şi vouă, peştilor, că mi-ajunge cît mi-a rămas !” Şi azi aşa, mîine aşa, mai cu poveştile, mai pe malul rîului Vasilică se trezi flăcăiandru şi văzu că numai el a rămas pe acasă.

— Da' unde mi-s fraţii, mămucă? o întrebă el într-o zi pe morăriţă. Că eram cîţiva şi-acuma numai eu mi-s acasă.

— Păi, unde să fie, răspunse ea cu jale, ca orice mamă, au plecat în lume să-şi caute norocul şi se vede că l-au găsit de nu s-au mai întors.

— Păi, m-aş cam duce şi eu să-l caut, zise Vasilică.

— Ba, dragul mamei, zise repede morăriţă, mută-ţi gîndul, că tu ai să rămîi cu noi pe lîngă moară, că, uite, sîntem bătrîni şi mîine poimîne o luăm şi noi pe calea spre ceea lume şi rămîne moara în vînt.

— Ba, mămucă, m-oi duce, zise Vasilică hotărît.

Dar vorbele astea le auzi şi morarul, care se şi răsti către fecioru-su:

— Poate vrei să te leg în podul morii şi să te fac de rîs? !

— Tătucă, vorba asta să n-o mai spui, că eu de dus tot m-oi duce şi pînă a fi vremea să nu mai puteţi dumneavoastră, eu m-oi şi înturna, ori poate unul din fraţii mei s-o îndura să vie înapoi.

Şi zicînd asta se duse pe malul apei, şi cum sta el chibzuind ce să facă să-şi împace părinţii şi dorul de ducă, din apa rîului ieşi un păstrăv mare cît un om şi zugrăvit în toate culorile:

— Nu mai stai pe gînduri, flăcăule! Du-te! Oi avea eu grijă de părinţii tăi — grăi păstrăvul cu grai omenesc — cum şi tu ai avut atîţia ani grijă de puii mei, hrănindu-i.Să ştii că eu sînt împăratul păstrăvilor! Ţine aripioara asta de la mine şi cînd vei avea nevoie de ceva, pune-o în palmă. Dar ţine minte, cînd ai să priveşti aripioara, să te gîndeşti numai la un lucru şi numai pe acela să-l ceri. Cum ai să te gîndeşti la mai multe, cum n-am să te pot ajuta!

Luă Vasilică aripioara fără să se mire prea tare, că doar auzise atîtea poveşti, şi se întoarse în casă. Cînd colo, ce să vezi? din posomorît ce era taică-su, morarul, şi din plînsă ce era maică-sa cînd le zise iar că el tot are să plece, cei doi îi zîmbiră şi parcă îi dădeau ei ghes să plece.

— Măi Vasilică al tatei, am stat şi ne-am gîndit, eu cu maică-ta, la vorba ta din urmă şi ne-am zis ca nu-i fi tu prost de-ai zis cum ai zis. Aşa că, uite, mă-ta

ţi-a pus merinde în traistă, iar eu îţi dau binecuvîntarea mea. Dar ţine minte că pe unde vei umbla să ai tot timpul în dreapta sau în stînga ta rîul ista al nostru; că numai aşa o să avem încredinţarea că nu ne-ai uitat şi c-ai să te-ntorci.

De bucurie, Vasilică îi luă pe amîndoi în braţe deodată şi-i săltă pînă în grindă şi-i sărută cu drag, spunîndu-le că oriunde o fi şi cu oricine o fi, cînd o simţi el că ei nu se mai află în putere, mort-copt s-o întoarce acasă.

Şi ca să n-o lungesc şi eu, aici la început, şi nici el, o şi întinse la drum şi mergea parcă zbura, de dorul altor locuri, şi cu el se lăţea şi rîul şi sălta parcă de bucurie. Pe la toacă şi ajunse la cîmpie, întîlnind sate bogate şi lanuri întinse cu grîul pînă la umăr şi feciori care de care mai breji şi fete de-a mai mare dragul să le priveşti. Numai că pe Vasilică în altă parte îl trăgea aţa. Şi cum era tînăr, merse şi noaptea sub lumina lunii şi a stelelor, bucurîndu-se de cîte i-s date să le vadă. Şi numai aşa, către ziuă, i se păru că aude glas de om îndemnînd amarnic boii. Dar căruţă sau car în urma boilor nu s-auzea. „Măi, să fie — îşi zise Vasilică — se vede că blestemaţi boi mai are omul ista de-l muncesc aşa.” Şi se luă binişor după ei, pînă ajunse în dreptul celui care, ce credeţi? ara în crucea nopţii.

— Dar ce faci, bade, zise Vasilică, ari acuma cînd alţii seceră?

Omul opri boii, oftă cu năduf şi zise:

— Se vede că nu eşti de pe-aici, dacă nu-mi cunoşti blestemul. Că eu atîta fac, ar, de cînd mă ştiu prin locurile astea, zi şi noapte. Ar şi iar ar, dar nimic nu creşte în arătura mea.

— Cum asta, se miră flăcăul, poate nu semeni, de aceea nu iese?

— Cum să semăn, adăugă omul, că n-apuc să ajung în capul lanului cu brazda, că în capătul celălalt

pămîntul se închide la loc de parcă nici n-aş fi trecut cu plugul pe-acolo!

Mare mirare îl cuprinse pe Vasilică auzind una ca asta şi vru să vadă şi el cum se petrece asemenea blăstămăţie. Luă el, frumos, boii de coarne, omul luă coarnele plugului şi începură o brazdă. Dar pînă să ajungă în capul ogorului, Vasilică îşi aminti de aripioara păstrăvului, o puse în palmă şi spuse:

— Să tragem brazda şi să rămîie cum am tras-o!

Şi aşa se întîmplă. Ba, mai mult decît atît, prin locurile pe unde abia se mai vedea urma plugului, pămîntul se desfăcu arătîndu-se gras şi aburind. Pînă să se facă ziuă, terminaseră de arat şi dejugară, aşezîndu-se unul lîngă altul pe hat. Şi, în lumina zorilor, Vasilică, văzu cu bucurie, că omul cu care arase pe noapte era chiar fratele său cel mai mare. La rîndul său şi acesta îl recunoscu pe prîslea şi bucuria le-a fost mare. În vreme ce fratele mai mare îşi povesti necazul, iar cel mic îi spuse ce mai este pe acasă, în lanul ce numai îl araseră, crescu un grîu nalt şi plin în spic, şi care era numai bun de secerat. Se vede că de bucuria lor, că s-au întîlnit, crescu grîul, că de alta de ce ar fi crescut?

— Apoi, bădie, zise Vasilică, ar cam fi vremea să seceri lanul, că-i prea mîndru ca să-l laşi să se scuture. Eu te-aş ajuta cu dragă inimă, dar mă gîndesc că mai am drum lung pînă să-i întîlnesc şi pe ceilalţi fraţi ai noştri, cum te-am întîlnit şi pe matale.

— Mergi sănătos, prîsleo, zise cel mare, că de-atîta lucru, să secer un lan în pîrgă, oi fi şi eu în stare. Şi nu uita, cînd o fi să te întorci acasă, cum ai zis, să treci şi pe la mine, c-oi avea şi eu ce pune în desagă pentru ei.

Aşa că Vasilică îşi văzu de drum, iar fratele se apucă de secerat. Pe la amiază şi terminase. În vremea asta, ajuns departe, Vasilică dădu peste o femeie chinuindu-se să abată din calea rîului, mînios

aşa din senin, o tîlvură mare de pasări. Vasilică nu stătu mult pe gînduri, puse în palmă aripioara păstrăvului şi, pînă să-şi termine el gîndul, rîul se şi trase repede în matcă, iar femeia, săraca, de bucurie că-şi văzu păsăretul scăpat ca prin minune, rămase împietrită, bănuind că asta o fi vreo viclenie a rîului, care avea să vină şi mai furios să-i înece puii. Dar şi Vasilică se uimi cînd îşi dădu seama că femeia, cu păsările ei, nu era alta decît sora lui cea mai mare, plecată şi ea în lume. Şi-i pricepu şi spaima.

— Nu te speria, leliţă, zise el, că nu mai vine apa să ţi-i ia!

— D-apoi, dragul lelii, aşa o fi, că, iaca, de nu mai ştiu cînd, tot cresc la pui, şi cînd se fac mari, ea aceştia, se umflă rîul şi mi-i îneacă. De-mi vine să cred că acesta mi-i blestemul.

— Ba, leliţă, rîse flăcăul, de te-ai fi uitat mai bine la mine, m-ai fi crezut de la început. Nu vezi că eu sînt Vasilică, mezinul?

— Ăraa... că bine zici! se boci de bucurie femeia. Îmi zice inima că tu trebuie să fii, dar pas de-o mai aude după atîta năcaz.

Ei, şi-şi povestiră ei ce şi cum, cîte au făcut de cînd au plecat de acasă. Tăie soră-sa un puigan, cinară amîndoi şi se culcară. În ziuă, cînd se trezi şi Vasilică, sora lui deja îi pregătise de-ale gurii şi-i pusese în traistă. Flăcăul nu mai zăbovi prea mult prin locurile astea, ci, pe-aici ţi-i drumul tot pe malul rîului, că doar de asta plecase de acasă. Şi rîul parcă îşi schimbase drumul, că acu' iar se vedeau munţii în zare, nalţi ca şi pe la ei pe-acasă. Vasilică grăbi pasul mai cu seamă că auzi, colea pe un plai, strigăte şi vai. Ce era? Coşcogeamitea namila de urs, ataca o stînă, cu gînd, se vede, să dijmuiască mieii. Iar ciobanul, care nu era nici el un om cules de pe drum, se lupta din răsputeri. Să mai stea locului Vasilică? Aripioara în palmă şi ursul se trase tot înapoi, pînă căzu în apă

şi mi-l înşfăcă torentul cel înspumat şi urlător. Cînd se dezmetici ciobanul, ursul nu mai era. Dar uitîndu-se el către vale, îl zări pe Vasilică şi-l strigă cît îl ţineau puterile:

— Măi frate-meu, la timp ai mai venit!

Vasilică se bucură nevoie mare că îşi mai aflase un frate şi aşezîndu-se el alături, mîncînd din caşul şi din pîinea ciobanului, îşi povestiră cîte au mai făcut de cînd nu s-au văzut, iar la urmă ciobanul zise mezinului:

— Iac-aşa, măi Vasilică, mă chinuie ursul ista de cînd m-am prins cioban la oile satelor de la poale. Cînd mi-s mieii mai mari vine şi mă munceşte, îmi rupe oasele, de zac cîte o lună încheiată şi în timpul ista dumnealui se pune pe mîncare bună. Acu' s-a terminat.

— Aşa chitesc şi eu, zise Vasilică, ce-a luat apa, cu apa se duce!

Apoi se traseră lîngă foc şi, mai cîntînd din fluier, mai povestind frate-su, ciobanu, care ştia cîte-n lună şi-n stele, către ziuă adormiră. Soarele era binişor sus, cînd s-a trezit şi Vasilică şi cercîndu-şi desaga, o văzu că e grea de ce-i puse în ea fratele. Frate-su era de mult pe-un muncel cu turma. Îi ură de acolo cale bună şi îi luă încredinţarea că la întoarcere s-o opri o vreme şi pe la ei.

Plecat cu inima uşoară la drum, Vasilică se gîndea că tot pe rîu la vale i-or fi şi ceilalţi fraţi şi se-ntristă că cine ştie ce cazne le-o fi fost dat să mai îndure şi celorlalţi. Cît i se goli merindea din traistă, munţii se dădură la o parte şi rîul trecu prin ţinutul dealurilor, cu livezi şi vii, apoi printre ogoare cu grîu şi păpuşoi, şi pe urmă numai pustietate, pustietate cu ciulini, iar rîul parcă se ascunsese de arşiţă şi de usturimea vîntului. Şi, taman cînd nu se mai aştepta să dea peste picior de om, prin bărăganul acela, văzu o femeie, tînără încă, alergînd printre mărăcini şi tot

aplecîndu-se, parcă ar fi pierdut ceva printre ei. O luă în grabă spre ea, bănuind că numai soră-sa mijlocie poate fi de a se muncea aşa, dar nu putea pricepe ce tot făcea ea printre mărăcini, pînă nu i-a stat alături. Ce credeţi că făcea, biata de ea? Culegea de prin mărăcini, smocuri de lînă, smulse de pe oile care trecuseră pe-acolo în vale către lunci, ori în deal către munţi. Şi n-ar fi fost nimica rău că făcea asta. Dar n-apuca să strîngă bine un pumn de lînă, că i-o şi smulgea vîntul din mînă, risipind-o cît ai clipi. Fără să mai întrebe de ce face asta, Vasilică scoase aripioara şi opri vîntul. Sora lui se ridică mirată de printre mărăcini şi văzîndu-l îşi pierdu, de bucurie, firea. Dezmeticindu-se, îi povesti lui frate-su cum ajunsă, ca şi el, prin pustietăţile acele se rătăci şi o babă îi ceru să-l ia de bărbat pe fii-su dacă o scoate de acolo. De unde să ştie biata de ea că viitorul ei mire era o arătare păroasă, ca un cîine şi hîd ca mama pădurii? ! Numai că aşa urît cum era bărbată-su avea sufletul bun şi el îi spuse şi-o puse să-i împlinească un suman din lîna smulsă de la oile în trecere: aşa ar deveni şi el ca toţi oamenii.

— Acuma, Vasilică, frăţioare — hohoti soră-sa — m-ai scăpat de chin! Că am să pot culege repede şi împlini sumanul!

Şi Vasilică se puse pe strîns smocurile alături de soră-sa. Cînd isprăviră fiecare îşi văzu de drum. Nărăvaş cum era, rîul o luă iar prin munţi. Şi cum în munţi se face grabnic seara, iar valea era îngustă, deodată, flăcăul văzu deasupra stelele. Şi ori numai i se părea, ori chiar aşa era, parcă toată valea se văita cu glas de om. Că luîndu-se după vaiet, taman bine cînd vaietul aducea a glas de om, zări o potecă supurîndu-se spre un clanţ de stîncă şi văzu sub clanţul stîncii un om, cu braţele prinse ca într-o capcană, zbătîndu-se să nu fie tras cu totul înăuntru.

Fără să mai stea să-i cerceteze obrazul, Vasilică îşi închipui că omul nu poate fi altul decît fratele său, mai mic, Toderaş. Scoase deci aripioara şi cum o scoase stînca îi dădu drumul lui frate-su care se rostogoli cum s-ar rostogoli un bostan, la picioarele flăcăului. Aduse repede Vasilică apă în pumni şi-l udă pe Toderaş, îl mai suci, îl mai învîrti, şi cînd îl strigă pe nume, Toderaş se dezmetici, îşi recunoscu fratele şi de bucurie chiuiră amîndoi, să spargă munţii, nu alta.

Apoi prinse a-i povesti Toderaş că de cînd a plecat de acasă tot pe valea rîului, ca şi el, la sfatul părintelui lor morarul, aici se oprise, că văzuse el în stîncă o vînă de aramă şi chitise el cum s-o tragă afară, cu unelte şi cu meşteşug, dar nefiind în stare, a văzut el, cum că vîna aceea, la un anume ceas de seară, ieşea mai bine de un stat de om afară. Aşa pîndise el acuma şi o apucase. Dar vîna vicleană îl trase după ea sub stîncă, şi, de n-ar fi venit la timp fratele cel mezin, pesemne că l-ar fi înghiţit şi pe el stînca cum i-o fi înghiţit şi pe alţii care au cercat s-o tragă afară.

Vasilică povesti şi el cum de a ajuns pe-acolo, ce fac ceilalţi fraţi ai lor, care le e norocul. Şi la urmă mai zise că tot pe valea rîului are să se ducă pînă o da şi de Măriuca cea mică de tot, că acu', nu mai încape îndoială că şi ea tot pe rîu la vale trebuie să fie. Şi poate şi norocul lui i-a fi tot pe rîu. Iar de nu şi l-o găsi, are să se întoarcă cuminte acasă la moara din munţi, că tot făcuse şi el ceva sărind în ajutorul fraţilor, tocmai cînd ei aveau mai mare nevoie.

— Ba, să nu te întorci, spuse Toderaş, că, după cîte cred eu din ce mi-ai spus, te aşteaptă norocul tot pe rîu şi o să-ţi fie mare. S-o cauţi pe Măriuca! Unde se termină rîul s-ar putea să te aştepte norocul.

— Aşa am să fac, zise Vasilică, dacă şi tu zici asta, dar mai întîi hai să scoatem vîna ceea de aramă, că în doi n-o să ne mai fie greu!

Şi aşa făcură, în serile următoare, la vremea potrivită. Apoi Vasilică o luă tot la vale cu gîndul că pe toţi fraţii are să şi-i mai vadă şi cînd s-o întoarce către casă, în sus, dar că cel mai dor îi era acuma de Măriuca. Şi de dorul lui, munţii se dădură repede la o parte şi se făcură dealuri şi pe urmă cîmpie, cu sate care de care mai frumoase şi, din vorbă în vorbă, din om în om, află Vasilică cum că pe acolo s-ar fi pripăşit o fătucă de la munte, frumoasă ca floarea şi cu ochii ca cicoarea, fără pereche în tot ce făcea, dar care avea mare năcaz cu un balaur cu şapte capete care, se vede treaba, o voia de nevastă. „Numai Măriuca poate fi asta!” îşi zise Vasilică, grăbind pasul. Ei, şi pe cînd cei din sat se pregăteau de amiază, ajunse şi Vasilică la curţile cu pricina, unde şedea soră-sa, Măriuca. Ce-i care o luaseră de suflet ţineau la ea ca la copilul lor şi o învăţaseră meşteşugul ţesutului, la care în scurtă vreme îi întrecu. Dar tare erau necăjiţi şi ei şi Măriuca de balaurul de care v-am spus. Că degeaba o păzeau şi ei şi flăcăii satului, cu mic cu mare, că blestematul tot îşi găsea timp să se strecoare în cămara fetei nevăzut, şi să-i încurce pînzele şi să i le destrame. Şi toate astea i le spuse Măriuca printre lacrimi. Dar Vasilică de colo:

— Ia stai, nene, că mai sînt şi eu pe-aicea!

Şi se puse la pîndă. N-aştepta mult şi veni balaurul, bălăngănindu-şi cele şapte capete şi mîncînd-o din cei patrusprezece ochi pe fată, de dragă ce-i era. Atîta aşteptă Vasilică, să-şi bage spurcăciunea capetele în războiul fetei. Cum îi prindea un cap i-l şi punea în urzeală ori în iţe, că-l făcu pe bietul balaur să poarte el şi spata şi suveica, să lege şi aţele rupte, iar cu un cap să apese şi pe

tălpici; că se puseră toţi pe rîs, în hohote de treaba care i-o dăduse Vasilică.

— Acu', surioară, că ţi-am găsit şi slugă, zise Vasilică, rîzînd şi el, eu mă duc în drumul meu, că se pare că nu mai este aşa de lung cum a fost dacă te-am găsit şi pe tine.

Şi aşa făcu flăcăul, petrecut printre lacrimi de ochii cei albaştri ai surioarei, cu care, uitasem să vă spun, Vasilică semăna ca două picături de apă, de parcă ar fi fost gemeni. Şi nici nu merse el prea mult că, aşa e cînd mergi cu inima uşoară, rîul se şi pregătea să se verse într-o apă mare-mare de nu i se vedeau malurile, care se vede că era marea cea mare. Şi chiar la gura rîului, Vasilică văzu un ostrov mare şi în mijlocul ostrovului o mîndreţe de palate strălucind în soare.

— Aici mi-i locul şi norocul, zise Vasilică aruncîndu-se în rîu şi lăsîndu-se dus de apă pînă la malul ostrovului.

Acolo, în palatele cele mîndre de pe ostrov, se afla un împărat care stăpînea marea şi gura rîului. Şi care avea o mîndreţe de fată, frumoasă cum e cel mai ales mărgăritar, şi pe care n-o văzuse voinic să nu rămînă cu inima arsă. Aşa păţi şi Vasilică, că nu ştiu cum se făcuse, că fata tocmai atunci ieşise să se scalde în apa cea limpede a rîului. Noroc că nu s-a grăbit Vasilică să scoată aripioara păstrăvului şi să zică ceva, că tare îi mai erau împrăştiete minţile de vederea cea mîndră a Crăiţei, că aşa o chema pe fată. Se dădu el mai la o parte pe mal, privind-o încă o dată şi intră în palat să cerce cum ar putea ajunge faţă-n faţă cu fata. Şi acolo, mai repede decît ar fi crezut, află că mîndra de Crăiţă era legată prin vrajă să nu se mărite decît cu acela care ar putea să doarmă în iatacul fetei trei nopţi la rînd.

— Asta nu-i greu, îşi zise Vasilică, cu gîndul la aripioara păstrăvului şi se înfăţişă împăratului şi-i spuse că se prinde el.

Împăratul cercă fel şi chip să-l facă să uite pentru ce a venit, spuindu-i că mulţi flăcăi au încercat asta şi nimeni nu i-a mai văzut a doua zi.

— Eu am să încerc, mărite împărate, se sumeţi Vasilică, că prea am trecut prin multe, ca să dau înapoi de la o asemenea ispravă.

Şi cît aşteptară ei să se întoarcă de la scaldă Crăiţa, îi tot înşiră împăratului cîte a făcut el de cînd a plecat de acasă. Parcă ar fi vrut să-l facă pe împărat să se amărască şi mai rău, văzînd ce flăcău viteaz are de trimes la moarte. Dar Vasilică nu-l mai putea asculta pe împărat, nerăbdător s-o mai vadă încă o dată pe Crăiţa. Şi iaca veni şi fata, se cunoscură cei doi şi se aprinse inima fetei ca şi a flăcăului şi tare îi mai fu inima grea Crăiţei c-o să-l piardă şi pe acesta şi de aceea aşteptară seara cu nerăbdare.

Şi intră Vasilică în iatacul fetei, fără nici o armă la el şi puindu-i fata capul pe piept, flăcăul îi tot cîntă din solz, de jale şi de dor, pînă ce Crăiţa adormi.

Pe la miezul nopţii, se stîrni un vînt şi din fundul mării străbătu pînă la el o duhoare pe care se ridică o pocitanie fără ochi, păroasă ca un painjen, care venea întins către Vasilică să-l orbească şi să-l ia cu sine la fundul apei, cum făcuse şi cu ceilalţi flăcăi. Cum se făcu, nu ştiu, dar Vasilică încremeni cu solzul în gură şi abia de-i veni în minte, că porni să fluiere ca mai nainte şi cum prinse a fluiera dispăru pocitania înapoi în fundul apei şi se făcu ziuă. Cînd se trezi Crăiţa, mai să moară de frică. În locul mîndreţei de flăcău, cum era cel pe pieptul căruia adormise, se afla acum o pocitanie cu gura mută şi strîmbă, că numai ochii îi avea mari şi albaştri şi vorbăreţi ca ai lui Vasilică. Vezi bine, că tot Vasilică era, dar pocitania îl făcuse să semene cu el, hîd şi păros şi mut, că numai ochii îi mai

erau de om, cum v-am spus. De ţipătul fetei se treziră slujitorii şi degeaba se strădui Vasilică să-i încredinţeze că tot el este acela, că din gura lui ieşea numai un fluierat duios, dar pe care oamenii nu-l pricepeau. Îl luară slugile aşa cum era, pocit şi strîmb şi păros, şi numai cu ochii mari şi plîngînd omeneşte şi-l aruncară în faţa palatului de pe malul ostrovului. Trezindu-se, Crăiţa vru să ştie ce e cu Vasilică şi plînse mult şi degeaba amintindu-şi că văzuse dimineaţa ochii flăcăului, că nimeni n-a mai vrut să-i arate pocitania care luase acuma locul mîndreţei de fecior, venit numai cu o zi înainte la ei în palat şi îi ziseră că a murit ca şi ceilalţi. Iar Vasilică sta aşa pe malul apei şi plînse şi plînse şi lacrimile îi curseră în rîu şi pe rîu veni către el un vig de pînză alb, alb şi moale la pipăit, pînză albă ca mîinile mamei, pe care Vasilică se rostogoli, iar pînza îl duse pînă la pragul Măriucăi, că doar ea o trimise. Şi plînse Măriuca şi bărbatu-său, balaurul, că uitasem să vă spun, cum de munca la care l-a pus Vasilică şi de dorul Măriucăi, balaurul se prefăcuse în om, cum fusese şi mai înainte, şi vezi bine că aveau acum de ce plînge. Că mare bucurie le făcuse odată Vasilică şi tare îi mai durea inima acum de ce păţise el. Şi nădăjduind că de l-ar trimete în sus spre fraţii lor, are să-şi afle leac, Măriuca îi cusu nişte straie care să-i acopere trupul cel urît, şi-l trimese cu pînza tot mai sus către frate-su Toderaş. Şi merse aşa Vasilică cît merse, plîngînd şi ascunzîndu-se de oameni, pînă ajunse la Toderaş, frate-su, arămarul. Că după ce scoseseră ei vîna de aramă, fratele mai mare îşi făcuse făurărie şi trăia în mare cinste prin locurile unde-l găsise Vasilică. Şi cum văzu Toderaş ochii cei albaştri ai flăcăului, chiar de n-a priceput ce i s-a întîmplat, îi făuri un obrăzar de aramă, lucind ca aurul, şi aşa gătit, îl trimise mai departe cu pînza spre sora lor cea cu bărbatul păros, gîndind că o afla ea un leac, cum îi spusese Vasilică,

pentru frate-său, ca şi pentru bărbatul său. Şi urcă Vasilică pe rîu şi urcă, pînă în bărăganul unde o întîlnise pe soră-sa şi pe care acum îl stăpîneau ea şi bărbatul ei, scăpaţi de blestem. Şi se trudiră cei doi şi-i făcură şi lui Vasilică un suman şi cum îl îmbrăcară pe flăcău îl şi scăpară de păroşenia care-l cuprinsese, cînd îl văzuse pocitania din fundul mării în iatacul Crăiţei. Şi-l puseră iar în pînză şi-l trimiseră spre fratele lor mai mare, ciobanul. Aista chiar de nu-i văzu obrazul, de sub obrăzar, îl ţinu pe lîngă el şi-l hrăni cu lapte de oaie şi cu caş şi cu pită şi spuindu-i poveşti şi cîntîndu-i din gură şi din fluier, pînă ce Vasilică deprinse iarăşi graiul lor, ce-l învăţase de la părinţi şi-l puse să-i povestească frăţînelui pînă în tîrziul nopţii ce-a fost cu el şi ce a ajuns. Şi cum se lumină de ziuă îl şi porni către sora lor cea mai mare, gîndind că ea o să-l facă om la loc cum a fost. Şi chiar aşa făcu sora cea mare, găinăreasa, după ce-şi potoli spaima, pricepînd că Vasilică este şi nu altul, schilodul cu obrăzar de aramă. Îl puse, nici una, nici două, sub o găină, într-un ou de la găinele ei cele boghete şi albe şi aşa, cînd ieşi Vasilică din ou, avea trupul curat ca de prunc şi drept şi numai chipul îi rămase sub obrăzar. Bucuros, dădu el să se scoale, dar căzu de moi ce-i erau oasele, că dacă arăta ca un pruncuţ, aşa îi era şi puterea. Şi atunci îl puse iar sora cea mare în pînză, ca în scutec, şi-l trimese către cel mai mare dintre fraţi, iar ăsta, cum îi veni pe apă ploconul, trase îndată o brazdă zdravănă şi în brazdă îl puse pe Vasilică cum ai pune un bob de grîu. Şi în puţină vreme, răsări Vasilică din ogor, drept ca spicul şi vîrtos ca stejarul, om ca toţi oamenii, ba mai puternic de cum era înainte. Se minunară şi iar se minunară fratele cel mare şi femeia lui, că acu' era şi el însurat şi avea şi copii, şi nici nu le venea a crede că ei au fost în stare să facă una ca asta. Le era inima grea că

Vasilică trebuia să mai poarte încă obrăzarul cel de aramă, făcut de fratele lor Toderaş, faurul.

— Ei, nu vă mai mîhniţi şi nu mă mai jeliţi, le zise înduioşat Vasilică, că aşa cum au trecut toate, o trece şi asta. Mă întorc acasă şi poate or găsi maica şi taica un leac.

Şi zicînd asta, plecă pe acelaşi drum ca în ziua cînd pornise de acasă. Şi ajunse îndata mare la moara lor, cu sacul doldora de isprăvi şi de istorii, de dorul părinţilor, şi de-al Crăiţei de pe ostrov, şi cu desagii plini de ce i-or fi pus fraţii săi acolo. Ce-ar mai fi putut face, de bucurie, văzîndu-l maică-sa şi taică-su, decît să plîngă şi să rîdă tot deodată şi să-l descoase pe întrecute în fel şi chip, de nu ştia bietul Vasilică ce să le răspundă şi cui mai întîi. Ei, şi-şi isprăvi el povestea, şi văzu că ai lui nu numai că o duceau bine, ci parcă erau mai tineri decît atunci cînd îi lăsase. Şi-şi închipui el că numai păstrăvul cel mare, din scocul morii, trebuie să fi făcut asta. Ieşi pe malul apei şi păstrăvul era acolo.

— Vezi că m-am ţinut de cuvînt, Vasilică? Lasă că şi tu ai fost viteaz şi mintos. Şi ai să scapi şi de obrăzar. Suie-te în caicul ce-l vezi mai la vale, şi găteşte-ţi părinţii de nuntă, că nuntă o să fie! Şi cum zise păstrăvul asta şi pieri în apă. Iar Vasilică auzi plescăind apa pe scîndura unei mîndreţe de caic cu pînzele umflate. Le spuse părinţilor să se gătească de nuntă, că el are să-şi aducă mireasă. Şi nelăsîndu-le vreme să întrebe cum şi ce va face, porni pe apă ca gîndul, ţinînd-o întins pînă la ostrov, şi abia zărind gospodăriile fraţilor şi surorilor lui pe mal.

Şi cum ajunse la ostrov, nici nu coborî bine, că şi ceru să se înfăţişeze împăratului, spunîndu-i cine este şi că a venit să-şi ia mireasa. Şi auzindu-i din palat glasul, tare se mai bucură împăratul şi alergă în cale, ca un copil, dar se opri dintr-o dată cînd văzu obrăzarul cel de aramă.

— Scoate-l, zise el, şi te-oi crede!

— Nu l-oi scoate, zise Vasilică, decît în iatacul Crăiţei, în faţa ei.

— Te-aş lăsa eu acolo, că, după glas şi după înfăţişare, pari să fii chiar tu feciorul frumos şi viteaz. Şi dreptu-i că de cînd ai fost tu alţi peţitori n-au mai venit. Dar mai ştiu şi că slugile au aruncat din iatacul fetei o pocitanie păroasă şi cu gura strîmbă numai cu ochi de om.

În timpul ăsta, auzi şi Crăiţa vorba flăcăului şi îndată veni de faţă, şi fu destul să-i vadă ochii sub obrăzar şi-i sări în braţe.

— Pune-l să-şi scoată obrăzarul, spuse împăratul, să cred şi eu că-i el şi nu altul.

— Crăiţo, zise Vasilică, miresei sale, nu-mi cere să-l scot. Teamă mi-i să nu te omoare chipul meu.

Dar fata spunîndu-i că nu, că n-o să se teamă, Vasilică merse cu ea în iatac, şi-i spuse iar cum este de pocit chipul său, iar fata nu se mai temu cînd flăcăul rămase fără obrăzar, ba îi zise că nu-i nimic, mîngîindu-se cu gîndul că tot el este flăcăul ce îi arsese inima.

— El este, tată! strigă ea împăratului venind în sala cea mare de jos. El şi nu altul!

— O fi cum zici tu, da' eu nu-l pot crede. Şi dacă nu-şi poate scoate obrăzarul în faţa mea, se vede că aşa-i legat el să nu-l scoată în faţa mea. Dar o dovadă tot vreau. Ai?

Atunci Vasilică îşi desfăcu haina şi toţi văzură pe pieptul lui, în stînga, chipul cel mîndru al Crăiţei, aşa cum se zugrăvise în noaptea cînd dormise ea cu capul pe pieptul flăcăului. Şi l-a crezut împăratul şi l-au crezut şi curtenii şi s-au mirat cu toţii de zugrăveala aceea nemaipomenită şi a zis împăratul:

— Da, tu eşti. Te cred.

Şi atunci marea s-a ridicat pînă la ferestrele sălii şi a pocnit ceva înăuntru, în adînc, şi s-a auzit un

geamăt mare şi a căzut obrăzarul lui Vasilică, de i-a rămas chipul curat, omenesc şi mai frumos ca înainte.

Să vă mai spun că la nuntă au venit pe rînd, în jos, morarul cu nevasta lui, părinţii lui Vasilică, şi toţi fraţii lui şi surorile fiecare cu nevasta sau bărbatul? ! Asta cred că o bănuiţi. Şi după ce s-au săturat ei de petrecut pe ostrov, au luat-o în sus pe firul apei, petrecînd pe la fiecare dintre fraţi şi pe la fiecare soră, şi atunci i-am văzut şi eu pe cei doi în caic şi cu tot alaiul lor şi de la oamenii din preajmă am aflat povestea asta, care pe atunci, nu încape îndoială, a fost adevărată.

POVEŞTI ITALIENE
(REPOVESTITE DE ADRIANA LĂZARESCU)

Noaptea snoavelor

CU ANI ŞI ANI ÎN URMĂ, trăia odată, la marginea unei păduri, o biată bătrînă cu fata ei şi cu nepoţica. Adelina, fiindcă aşa se numea nepoţica, harnică şi bună, nu mai ştia ce să facă să-şi ajute mai bine mama care trudea de dimineaţă pînă seara, cît şi pe bunica ei, bătrînă, bătrînă de abia se mai putea ţine pe picioare. Niciodată nu se plîngea de prea multă muncă Adelina, de nimic nu suferea, decît din cauza unui neg mare caraghios care-i crescuse chiar pe vîrful nasului, de-i umbrea toată frumuseţea. Mai uita de necaz cînd, după robotitul prin casă împreună cu mama ei, se ducea în inima codrului de lîngă casa lor şi culegea ore în şir tot felul de ierburi, de ciuperci şi uneori zmeură, făcîndu-le mare bucurie celor două, cînd se întorcea acasă cu coşul plin.

Ca de obicei, după ce au mîncat, bunica, fata şi nepoata, au strîns toate trei masa, bunica s-a aşezat în jilţul ei, dusă pe gînduri, mama şi-a luat lucrul în mînă şi a început să împletească, iar Adelina şi-a luat coşul ei de totdeauna şi a pornit-o spre pădure. Era o zi de vară, însorită, şi pădurea părea mai bogată ca oricînd în ciuperci şi în zmeură care aşteptau mînuţele Adelinei ca să se lase culese. Atrasă de bogăţia din jurul ei, Adelina intra tot mai adînc în pădure, fără să mai ţină seama că se înserase şi că în curînd întunericul ar putea să-i rătăceaseă paşii la întoarcere.

Şi se întîmplă întocmai. Văzîndu-şi coşul plin, o porni înapoi spre casă. Dar cărarea pe care o apucase se înfundă. O porni pe altă cărare dar i se păru că se îndepărtează de casă în loc să se apropie.

Descurajată, începu să plîngă. Se aşeză pe o buturugă, tristă şi istovită, neştiind bine încotro s-o apuce. Se uită în jurul ei, pădurea se întunecase şi mai rău de cînd începuse ea să plîngă... sau poate că i se împăienjeniseră ochii. Ba nu. Vedea ceva licărind la o distanţă nu prea mare de ea. Se întrebă ce putea fi? Poate o colibă în pădure unde să poată înnopta şi a doua zi, pe lumină, să se ducă acasă... Sau vînători în jurul vreunui foc îşi frigeau vînatul, împănîndu-l cu poveştile lor fantastice! Îşi făcu puţin curaj şi se îndreptă încotro vedea lumina. Dar nu mică îi fu uimirea cînd în loc de cele bănuite de ea, ce-i văzură ochii? Pîlcuri, pîlcuri de spiriduşi, care ţopăiau, cîntau, alţii povesteau, alţii moţăiau...

Auzise ea de mai multe ori de spiriduşi, dar de văzut nu-i văzuse niciodată. Se apropie, ce-i drept, cu frică, dar cum erau mult mai mici ca stat decît ea, mai degrabă ar fi rămas acolo cu ei, decît în bezna pădurii, singură. Cel ce a zărit-o primul era chiar Mai Marele spiriduşilor, care se şi răsti la ea:

— Cine eşti tu, mă rog, de îndrăzneşti să tulburi petrecerea noastră?

— Sînt Adelina — răspunse ea sfioasă — m-am rătăcit în pădure şi cum am zărit o lumină în întunericul înspăimîntător al pădurii, am îndrăznit să mă apropii.

— Uite ce e — mai spuse spiriduşul — ca să ne dovedeşti că n-ai gînduri rele, dă-ne şi nouă din zmeura aceea proaspătă din coş!

Adelina se codi o clipă, două, cu gîndul la sărăcia de acasă, apoi, ca să scape teafără din mijlocul drăcuşorilor aceia, nu mai stătu la gînduri şi îi duse tot coşul căpeteniei spiriduşilor.

— Luaţi toată zmeura şi dacă vreţi şi ciupercile... vi le frig eu imediat pe jăratec, se oferi fetiţa.

Cît de uimită fusese fetiţa cînd îi văzuse, nu încape îndoială, dar şi spiriduşii, cînd au văzut o fată

frumoasă ca ea şi totuşi atît de caraghioasă cu negul acela mare chiar în vîrful nasului, mai toţi au pufnit în rîs. N-au încetat decît cînd Mai Marele lor s-a răstit la ei şi le-a poruncit să înceteze. Cum Adelina era obişnuită cu răutăţile vecinilor şi mai ales ale vecinelor, şi-a stăpînit lacrimile pe care şi aşa le vărsase cu puţin timp înainte, speriată în mijlocul pădurii. Bună şi delicată, n-a luat în seamă rîsul lor, punîndu-l mai mult pe seama glumei, decît a batjocurei, şi după ce le-a fript ciupercile, le-a dat tuturor să guste. Mulţumiţi toţi de purtarea ei, au rugat-o să rămînă acolo la petrecerea lor. Mai Marele spiriduşilor i-a spus:

— Adelina, dacă tu ne istoriseşti o snoavă, două, te lăsăm aici cu noi şi mîine dimineaţă, pînă nu s-o crăpa bine de ziuă, unul din spiriduşii mei te va însoţi pînă acasă.

Nici nu putea fi o învoială mai bună. Pe cît îi plăcea Adelinei de mult să asculte poveşti, tot pe atît îi plăcea şi să le istorisească. Pe lîngă ce auzise de la bunica şi de la mama, mai născocea cîte ceva de la ea şi cîteodată i se întîmpla chiar să şi le povestească sieşi, în timp ce culegea ciupercile sau zmeura în pădure. Îi trecea mai iute timpul şi nu-i era atît de urît.

— Bucuroasă, spiriduşule, de învoială! Veniţi cu toţii în jurul meu şi ascultaţi: a fost odată un tăietor de lemne. Şi ca în fiecare dimineaţă, de cum s-a trezit, s-a spălat la pîrîu, şi-a mîncat codrul lui de pîine şi a început să taie lemne. Dar deodată, cînd să ridice toporul să dea într-un copac, iată că se auzi: „Pe mine cruţă-mă, fiindcă am viaţă în mine!” Să înnebunească bietul om de spaimă. A fugit cît a putut şi nu s-a mai oprit decît în satul vecin. Primul om întîlnit a fost vînzătorul de peşti din satul acela. I-a spus povestea lui, tăietorul de lemne, dar destul de liniştit, pescarul i-a răspuns: „Ţi s-o fi părut, omule, sau şi de-ar fi fost

aşa, ce-i mare lucru?” Dar nici n-a terminat bine de spus şi cel mai mare dintre peşti a sărit din coş şi drept în nasul pescarului a grăit cu glas omenesc: „Dar dacă ţi se întîmpla ţie tot nu ţi se părea mare lucru?” A încremenit bietul om şi dacă nu era lîngă el tăietorul de lemne, mai mai că acolo ar fi rămas, stană de piatră. De cum şi-a venit în simţire a pornit-o şi el cu tăietorul de lemne mai departe, să spună şi altora păţania. Şi au bătut într-o poartă. Şi le-a deschis o femeie care tocmai dădea de mîncare gîştelor din ogradă. Şi tăietorul de lemne i-a spus-o pe a lui cu copacul, şi pescarul pe a lui cu peştele. Femeia, dînd mai departe gîştelor de mîncare le răspunse şi ea cu nepăsare: „Şi de-ar fi fost aşa, ce-i mare lucru? Poate că vi s-o fi părut amîndorura!” Dar în aceeaşi clipă, a mai făţoasă dintre gîşte se uită la stăpînă-sa şi în loc de „mac-mac” grăi: „Tot aşa nepăsătoare ai fi fost şi dacă ţi se întîmpla ţie?” Femeia a lăsat să-i cadă blidul cu grăunţe şi s-a repezit lîngă cei doi şi împreună cu toţii au ţîşnit dincolo de poartă şi nu s-au mai oprit decît la vecina ei. Acolo vorbeau toţi deodată, de biata vecină nu mai ştia la cine să asculte. Tăietorul de lemne spunea că i-a vorbit copacul, pescarul, peştele, femeia spunea că-i vorbise una din gîşte. Mai mai să-i creadă pe toţi fără minte, căută totuşi să-i încurajeze: „Şi de-ar fi fost aşa, nu-i mare lucru, nu vă speriaţi!” Dar nu-şi termină bine vorba şi vrînd să se aşeze, auzi scaunul cum vorbea: „Şi dacă ţi se întîmpla ţie, tot aşa liniştită ai fi fost?” Foc dacă ar fi fost sub ea şi n-ar fi ţipat atît de îngrozită! Au fugit cu toţii la cel mai înţelept din sat. Şi fiecare, pe rînd, i-a povestit ce şi cum s-a întîmplat: că a prins glas copacul, şi peştele, şi gîsca, ba chiar şi scaunul. A stat pe gînduri înţeleptul satului şi apoi le-a răspuns: „Duceţi-vă liniştiţi, fiecare la el acasă, şi să nu vă prindă mirarea că în fiecare lucru ce ne înconjoară e viaţă.” L-au ascultat şi s-a dus fiecare liniştit la el acasă. Cînd a

rămas singur înţeleptul satului, cu gîndul la ale lui, a rupt o floare dintr-un ghiveci de lîngă fereastră şi de îndată auzi: „Ştiind că şi noi avem viaţă de ce ne rupi fără milă?” Era floarea care-i vorbea. Dar înţeleptul nu părea prea tulburat, fiindcă nici el bine nu desluşea dacă era glasul florii sau gîndul lui, aşa că-şi văzu liniştit de treburi. Ei, v-a plăcut snoava mea?

— Daaa! îi răspunseră toţi într-un glas. Mai spune-ne şi altele!

Şi Adelina nici nu şi-a dat seama cum a trecut vremea, cum de n-o furase somnul, cînd iată că parcă aveau de gînd să se ivească zorii. Spiriduşii strîngeau totul de plecare. Mai Marele lor se apropie de Adelina şi-i vorbi:

— Adelina, eşti fată cuminte şi generoasă. Nici nu te întreb ce-ţi doreşti, fiindcă ştiu prea bine. Într-o clipă vei fi în faţa casei tale.

Adelina nu apucă să-şi ia rămas bun şi nici să vadă ce spiriduş avea să-i ducă paşii acasă, că se şi pomeni în faţa mamei şi a bunicii, la început încruntate, gata de ceartă. Dar cînd au văzut că lîngă Adelina era un coş de zece ori mai mare decît cel cu care plecase, plin cu toate bunătăţile din lume, cu pui fripţi şi cu plăcinte, cu fructe cu rouă pe ele, uitară s-o mai certe şi se repeziră spre coşul cel mare. Adelina se furişă în cămăruţa ei şi sfioasă şi emoţionată se uită într-un ciob de oglindă. Negul mare şi caraghios de pe vîrful nasului dispăruse ca prin farmec. Parcă a ştiut ea ceva, cînd n-a plîns la rîsetele şi vorbele şugubeţe ale spiriduşilor. A fost sigură că Mai Marele lor avea s-o tămăduiască de negul acela urît. De atunci au fost numai lumină şi bucurii în căsuţa lor, mai ales că Adelina, frumoasă cum se făcuse, a fost cerută în căsătoriei de cel mai mîndru şi înstărit băiat din sat.

Oiţa cea lacomă

ERA O VREME PE CÎND LUPUL trăia în bună pace cu oile, oiţele şi mieluşeii. Aveau casele vecine şi cînd şi cînd se mai şi ajutau. Cînd lupul gătea ceva bun o invita pe Mara, oaia cea bătrînă, împreună cu fata ei, Marela, la masă. Şi cînd Mara făcea plăcinte de care-i plăceau lupului, nu uita niciodată să-l poftească la rîndul ei. Mara era o mare gospodină şi Marela, fata ei, harnică, o ajuta, era o oiţă supusă, bună, respectuoasă, drăgălaşă, rotunjoară, cu o privire blîndă, de ţi-era mai mare dragul s-o mîngîi. Avea însă un singur cusur: era prea pofticioasă, ca să nu spunem chiar lacomă...

Într-o bună zi, iată-l pe vecinul lup că vine cu un vreasc uriaş de lemne la vecina lui, oaia Mara, dornic să-i mai aducă şi altele trebuincioase pentru ca Mara să încingă un foc bun la cuptor şi să pregătească faimoasele ei plăcinte.

— Mulţumesc, cumetre lup — se arătă ea încîntată — şi eu mă gîndeam că de mult n-am mai făcut plăcinte. Dacă vrei culege-mi şi cîteva mere şi, pe seară, cînd te întorci acasă vei găsi plăcintele calde, calde.

— Bine, cumătră Mara, îţi aduc acum şi merele şi abia aştept să mă întorc deseară şi să le găsesc calde pe masă.

Se duse lupul după mere şi iute-i lăsă un coş pe masă, apoi îşi văzu de drum, după treburile lui. Se lingea pe bot după acum şi numai gîndindu-se, parcă îi şi palpitau nările de închipuitul miros plăcut al plăcintelor fierbinţi.

Mara şi Marela au început să frămînte coca, să radă merele şi iată că plăcintele se aflau în cuptor, răspîndind un miros mai mult decît îmbietor... Oiţa

Marela, pofticioasa, nu mai avea astîmpăr şi mereu o supăra pe mama ei cu întrebarea:

— Mamă, mai e mult pînă să fie gata?

— Fii cuminte şi răbdătoare cum sînt şi eu cu tine. Du-te de te joacă, zburdă şi tu puţin prin faţa casei şi într-o jumătate de ceas o să vezi că sînt gata.

— Bine, mamă, spuse oiţa Marela.

Şi se duse să zburde, dar cu gîndul era numai la plăcinte.

În sfîrşit, o auzi pe mama ei cum o cheamă. Nu aşteptă s-o strige de două ori că şi ţîşni lîngă cuptor. Se repezi la tavă şi înfulecă vreo două cu atîta lăcomie, de se şi arse la limbă. Maică-sa o privea cu jale, deşi nu era pentru prima oară că o vedea cît era de lacomă. După ce-şi potoli oiţa pofta, se întoarse la joaca ei, dar îmbuibată cum era se tolăni la soare şi se lăsă furată de somn. Între timp, mama ei, Mara, pregăti un pachet frumos cu zece plăcinte mari şi rumenite pentru bunul lor vecin, lupul, mai puse în coşuleţ şi o sticlă de vin roşu gustos şi o trezi pe oiţa Marela, ca să-i ducă lupului coşul cu plăcinte după cum îi făgăduise.

— Hai, trezeşte-te, îi vorbi mama, nu uita că lupul a fost bun cu noi şi ne-a ajutat. Hai să fim şi noi recunoscătoare şi să-i dăm plăcintele pe care i le-am făgăduit. Ai grijă cum umbli, am pus în coşuleţ şi o sticlă de vin bun, să nu cumva să scapi coşul pe jos. Hai, du-te iute pînă nu se răcesc plăcintele. Să le găsească pe masă cînd s-o întoarce înfometat de la drum.

— Bine, bine, mormăi somnoroasă oiţa pofticioasă, şi agale, agale o porni cam fără voie spre cumătrul lup.

Se gîndea în sinea ei: „De ce să împartă plăcintele cu lupul cînd... putea foarte bine să le împartă numai cu mama ei? Erau atît de gustoase.” Şi tot gîndindu-se îşi aminti că de fapt nici nu se

săturase bine. O fripseseră atît de rău, că aproape nici nu le simţise gustul.

„Dacă aş mai lua una? se gîndi ea. Parcă lupul ştie exact cîte i-a pus mama...” Şi după ce luă una, parcă abia atunci i se deschisese adevărata poftă, nu pregetă s-o ia şi pe a doua. Şi cum uitase acasă să bea ceva după ele, se trezi că-i era sete. Şi aşezindu-se pe marginea drumului desfăcu şi sticla cu vin roşu. Şi dădu o duşcă peste cap. Parcă vinul roşu îi stîrni mai multă poftă şi tot aşa pînă la ultima plăcintă şi ultima picătură de vin.

Abia cînd se uită la coşul gol şi sticla goală parcă se dezmetici. „Vai de mine, ce-am făcut?“ se întrebă ea îngrozită. „Cine ştie ce mă aşteaptă? Ce-o să spună lupul? Ce-o să spună mama? Ce să mă fac?”

Se gîndi ce se gîndi şi pînă în cele din urmă îi veni o idee năstruşnică: tocă puţină iarbă şi o acoperi cu firimiturile rămase de la plăcintele mîncate de ea. Stoarse apoi un pumn de mure în sticla cu vin şi mai adăugă un pumn de zmeură stoarsă, iar restul îl umplu cu apă de pîrîu.Liniştită, se duse într-un suflet acasă la lup, în dorinţa de a ajunge înaintea lui. Izbuti. Lăsă coşul cu aşa-zisele plăcinte încropite de ea şi cu aşa-zisul vin roşu şi nu ştiu cum să fugă mai repede de acolo ca să nu apuce să vadă furia lui, după ce o descoperi înşelăciunea. Născocirea ei putea fi năstruşnică pentru altă oiţă mică şi prostuţă ca ea, dar pentru un lup mare şi isteţ era departe de a fi năstruşnică!

Ajunse lupul acasă, mort de foame şi frînt de oboseală. Adulmecă mirosul plăcut de la bietele firimituri şi cu poftă se înfipse în prima plăcintă, dar după o îmbucătură nu ştiu cum s-o scuipe mai iute. Ca să-şi dreagă gustul, sorbi din sticla cu vin roşu. Cînd simţi apa aceea colorată în gură, dar fără prea mare gust, îşi dădu uşor seama că şi vinul fusese înlocuit, deoarece o cunoştea bine pe oaia Mara şi ştia cum îl

servea de cîte ori îl poftea la masa ei. Nu i-a trebuit mult ca să ghicească cine i-a jucat festa. Înfometat cum era, cu o falcă în cer şi cu una în pămînt, s-a dus la casa Marei şi Marelei şi fără prea multe vorbe a înghiţit-o pe Marela cea lacomă.

De atunci nici pomeneală de bună vecinătate între oiţe, mieluşei şi lup. Ba, dimpotrivă, din generaţie în generaţie, lupii nu uită să se răzbune pe oiţe şi mieluşei, de parcă toţi ar fi lacomi cum a fost Marela, oiţa cea drăgălaşă, dar prea lacomă din fire.

Trandafirul de aur

A FOST ODATĂ UN ŢĂRAN BĂTRÎN. Simţind el că nu-i era prea departe ceasul cel din urmă, îl chemă la căpătîi pe singurul său fiu şi-i spuse:

— Mă despart cu mare durere de tine. Te las singur, sărac şi cocoşat, deoarece aşa era băiatul lui, totuşi, vreau să cred că vei izbuti să te descurci în viaţă cu sufletul tău bun şi cu mintea ta isteaţă. În cutia de colo, şi-i arătă care, ai zice bani de aur, strînşi cu mare trudă de mine. Ia-i şi du-te în lumea largă să-ţi cauţi norocul.

Pînă să se ducă spre cutie băiatul, pînă să se întoarcă lîngă taică-său, iată că bietul bătrîn îşi dădu duhul.

Ascultător, bietul băiat, ca întotdeauna, se gîndi să facă întocmai precum îl sfătuise tată-său. Luă banii din cutie, plecă la tîrg, se îmbrăcă omeneşte şi mai luă şi merinde în desagă să-i ajungă pe mai multe zile de drum. Îi ajunseră galbenii să ia şi o mîrţoagă de cal să poată drumeţi mai bine. Merse şi tot merse fără rost, neîntîlnind ţipenie de om sau de aşezare omenească, vreo trei zile şi trei nopţi. Se uită în desaga cu merinde şi mai găsi un pui sfrijit, un codru de pîine şi cîţiva stropi de vin pe fundul ploscei. Se gîndi să se odihnească şi să mai prindă putere de la puţinul rămas. Nici nu şi le scoase din desagă rămăşiţele acelea de hrană, cînd în faţa lui, ca din pămînt, apăru o bătrînă sfrijită şi ea mai rău decît puiul bietului cocoşat, şi nici una nici două intră în vorbă cu el, cu ochii pe cele puţine ce le aşternea ţăranul pe ştergarul lui, întins pe trunchiul gros al unui copac.

— Cine eşti, tinere? începu ea, şi încotro ai pornit-o?

— Nici eu nu ştiu prea bine cine sînt şi nici măcar încotro am pornit-o, mătuşică. Dar pînă una alta, te văd tare slăbită şi pe dumneata şi te poftesc să împarţi cu mine ce am. Nu-i mare lucru, dar e mai mult decît nimic. Şi după cum arăţi, pare că ai cam avut parte doar de nimic...

— Drept e, fiule. Fiindcă nu toţi sînt buni ca tine.Unora le cer cu sfială şi tot nu-mi dau. Arareori întîlnesc bunătatea ta. Să mă pofteşti mai înainte de a te ruga eu!E de necrezut!

Cum începea să se însereze, se lăsa cu frig afară. Tînărul cocoşat scoase din desagă o broboadă veche pe care i-o întinse bătrînei. Cît ai clipi, din trunchiul de copac se făcu o masă mare. Ca din senin se pomeniră într-o căsuţă frumoasă şi călduroasă. Puiul sfrijit se prefăcuse într-un curcan cît toate zilele, rumenit, de-ţi făcea mai mare pofta. Codrul de pîine uscată era o pîine mare rotundă caldă, de-ţi lăsa gura apă. Iar cei cîţiva stropi de vin deveniseră o butelcuţă cu cel mai gustos vin din lume. De unde pînă unde, nu se ştie, mai apăru şi un coş mare cu tot felul de fructe cu rouă pe ele, de proaspete ce erau.

Ţăranul rămase cu mîna întinsă cu broboada care se prefăcuse şi ea într-un şal de toată frumuseţea, în mii de culori. Bătrîna dispăruse şi în locul ei rămăsese o zînă. Bietul om, la toate cîte îi vedeau ochii, se năucise, nu mai ştia ce să spună, ce să creadă. Vis sau aevea ? Văzîndu-l atît de buimac, zîna îi vorbi cu blîndeţe:

— Nu a mea e toată puterea vrăjii pe care o simţi aici. În mare parte minunea a săvîrşit-o bunătatea ta. Dacă întîlnesc oameni răi, nici eu nu am putere să fac nimic bun, dar dacă întîlnesc un suflet generos şi bun ca al tău, se întîmplă minuni, după cum vezi. Hai să ne înfruptăm din bunătăţile astea, spuse ea, şi să mă gîndesc cum să te ajut, fiindcă meriţi.

— Şi aşa, îndrăzni el, ai făcut mult pentru mine. Tata mi-a spus să mă duc în lumea mare să-mi croiesc singur norocul.

— Bine, bine. Dar acum ascultă-mă pe mine, fiindcă eu te voi ajuta să-ţi găseşti norocul. Ia cu tine acest inel — şi-i dădu un inel — dacă mă vei asculta întocmai vei fi cel mai fericit om din lume. Mergi tot drept înainte pe drumul pe care erai şi orice ai auzi în urma ta să nu te abaţi. Vei ajunge în faţa unui castel părăsit. Cu acest inel, la miezul nopţii, dacă vei bate în poartă, ea se va deschide. Vei intra iute şi nu te vei opri decît în ultima cameră din vîrful castelului. Acolo, pe o măsuţă, vei găsi un trandafir de aur. Îl vei lua şi vei lăsa în loc inelul. Ieşi iute afară, deoarece la un sfert de oră după miezul nopţii poarta va fi din nou închisă şi vei rămîne ferecat în castel. Cu trandafirul în mînă, rosteşte atîtea dorinţi cîte petale are el şi toate îţi vor fi împlinite. Este răsplata bunătăţii tale. De aceea mie nu-mi mulţumi, bunătatea ta însăşi e mulţumirea mea. Acum te-ai odihnit, te-ai ospătat, o poţi porni la drum.

Fireşte că tînărul nici n-a mai apucat să mulţumească zînei, că ea a şi dispărut din ochii lui.

Supus precum îi era firea, era hotărît să facă întocmai cum îl sfătuise zîna cea bună. Să meargă drept înainte fără să-şi întoarcă privirea, orice s-ar fi întîmplat. Şi merse el ce merse şi gîndul îi era la castel şi la trandafirul de aur ce avea să-i împlinească orice dorinţă. Cînd, deodată, în spatele lui, un glas nevinovat se văita că a fost rănit la picior. Tînărul uită de sfaturile zînei şi, milostiv cum era, întoarse privirea cu gîndul să dea o mînă de ajutor celui ce se văita.

Un cerb îl privi din fugă, zîmbind, dispăru şi tînărul se pomeni în locul de unde o pornise. Îşi dădu cu palma peste frunte şi-şi făgădui să-şi ţină firea şi orice ar auzi să-şi vadă mai departe de drum.

Şi merse şi tot merse şi în spatele lui auzi văicăreala unui iepuraş, care-şi prinsese lăbuţa într-o cursă:

— Ajutor! Ajutor ! striga iepuraşul.

Ţăranul se făcu că nu aude.

— Ajutor! Ajutoooor ! ţipă şi mai jalnic iepuraşul.

Ţăranul nu-şi putu învinge firea lui milostivă şi se întoarse să-l ajute să-şi scoată lăbuţa din cursă. Iepuraşul ieşi singur din cursă şi-i rîse în nas, dispărînd în tufişuri.

Din nou ţăranul se pomeni la locul de unde o pornise prima dată.

Se gîndi şi se tot gîndi şi, la urmă, după toate socotelile lui, şi cerbul şi iepuraşul nu erau decît născociri de ale zînei care îi punea la încercare voinţa. Porni, hotărît mai mult ca oricînd să nu se mai întoarcă cu privirea orice ar auzi. Istovit peste măsură, ca să fie sigur, îşi înfundă bine urechile cu două ghemotoace de iarbă ca să poată rămîne „surd" la orice chemare oricît de deznădăjduită ar fi fost ea.

Zadarnic s-au mai văicărit unul şi altul în urma lui. El era la toate surd, cu ochii ţintă să ajungă la castel înainte de miezul nopţii. Şi cu ajutorul zînei bune iată că a ajuns chiar în miez de noapte. A bătut cu inelul dăruit de zînă şi întocmai cum prevăzuse ea, poarta castelului s-a dat în lături şi tînărul s-a furişat în castel. Fără a se uita nici la stînga, nici la dreapta, s-a suit în vîrful castelului în camera cea mai îndepărtată. Într-adevăr, pe o măsuţă strălucea trandafirul de aur. Lăsă cît putu de iute inelul în locul trandafirului, luă trandafirul şi o zbughi în mare goană afară din castel. De cum puse un picior afară, auzi în urma lui poarta grea cum se închide, încît de-abia apucă să-l pună şi pe al doilea.

Privi cu mare uluire trandafirul, vrînd parcă să-i numere petalele, deoarece ştia că atîtea dorinţi aveau să i se împlinească cîte petale avea trandafirul. În

primul rînd îşi dori să nu mai fie cocoşat, să fie îmbrăcat frumos şi în locul mîrţoagei să aibă un cal alb şi zdravăn. Trei petale i-au dispărut trandafirului, dar şi toate trei dorinţele i-au fost împlinite în aceeaşi clipă. N-a mai putut de bucurie cînd a văzut o frumuseţe de cal în faţa lui, cînd şi-a privit hainele bogate şi mai ales, cînd, ducîndu-şi mîna la spate, a simţit că are un spate drept şi frumos ca toată lumea.Mai bucuros ca oricînd a pornit-o pe calul lui voinic mai departe. Dar tot călărind întruna, se simţi istovit şi ce-i veni în minte? O altă dorinţă: îi ceru trandafirului să-i dea un palat frumos. Şi deodată se pomeni într-un palat frumos. Se odihni, şi a doua zi o porni călare prin împrejurimi, privind natura încîntătoare. Pe o pajişte minunată, la cîţiva paşi de el, îl privea cu curiozitate şi admiraţie o tînără păstoriţă de o rară frumuseţe, dar mititica era îmbrăcată toată numai în zdrenţe. Se opri şi cavalerul nostru cel chipeş care de fapt fusese şi el un om nevoiaş şi simplu şi privi mai atent păstoriţa. Ea se îmbujoră toată, părînd de mii de ori mai frumoasă.

— Cum te cheamă, păstoriţo? o întrebă cavalerul.

— Ioana.

Şi nu mai ştia cum să-şi acopere zdrenţele, roşie toată de ruşine.

— Nu-ţi fie teamă şi nu te sfii că nu eşti îmbrăcată frumos ca mine. E de ajuns să-ţi doreşti ca să ţi se împlinească dorinţa, îi vorbi el, dar fata nu înţelese mare lucru, deoarece ea nu ştia de puterea trandafirului de aur.

Şi cavalerul se simţi îndrăgostit de fată atît de tare, că o şi întrebă dacă vrea să-i fie soţie.

Ioana îi răspunse:

— Aş fi tare fericită, dar nu cred că privirea unui cavaler bogat se poate opri asupra unei fete sărmane ca mine, o biată păstoriţă. Şi chiar de-ar fi adevărat,

toată m-aş simţi umilită în faţa ta, cavalere, aşa cum sînt eu, acum.

— Bine, dragă fată, îi răspunse el, nu-ţi silesc răspunsul. Mîine dimineaţă voi trece iar pe aici şi poate, pînă mîine, noaptea să-ţi fie bun sfătuitor şi... cine ştie, dacă nu vei gîndi altfel.

Ioana se îndrăgostise şi ea de acel chipeş cavaler şi nu mai ştia ce să-i spună şi ce să hotărască.

El dispăru ca prin farmec. Ajungînd în palatul lui, se grăbi să numere petalele trandafirului: mai rămăseseră trei. Îi putea jertfi acelei fete frumoase o petală, aşa că...

A doua zi, mai înainte de a se îndrepta spre pajiştea unde o întîlnise pe Ioana păstoriţa, cu trandafirul de aur în mînă îşi exprimă altă dorinţă: vreau ca frumoasa Ioana să fie îmbrăcată numai în aur şi pietre scumpe şi să mă aştepte într-o caleaşcă minunată.

Cînd a ajuns la locul întîlnirii, Ioana îl aştepta frumoasă şi elegantă ca o principesă într-o caleaşcă aşa cum îi dorise el.

De îndată ce-l văzu, se aruncă în braţele lui ca fermecată şi a doua zi nuntă mare a fost la palat şi veselie multă în jurul celor doi tineri frumoşi şi generoşi. Şi au băut şi au mîncat şi trei zile au dansat.

Vulpea şi iepurele

CINDVA, ÎN NEGURA VREMILOR, cumătra vulpe trăia în bună pace cu cumătrul iepure. Într-atît erau ei de prieteni, încît şi-au ales o bucată de pămînt, au arat-o împreună, au semănat-o cu tot felul de legume, de morcovi, fasole, varză, roşii, cartofi şi altele şi cînd au dat toate rod, iată că cumătra vulpe, care nu se prea pricepea la vîndutul legumelor, îl rugă pe cumătru iepure să se ocupe el de vînzarea lor şi ei să-i aducă partea de cîştig cuvenită. Zis şi făcut. Numai că întorcîndu-se de la tîrg, doldora de galbeni, iepurelui îi venea greu să-i dea partea cuvenită cumetrei vulpi. Şi uitînd de şiretenia ei renumită, născoci o poveste de şi curcile ar fi pufnit în rîs, auzind-o.

— Uite, cumătră vulpe, începu el să spună la întoarcere, n-au prea fost de soi legumele noastre. Erau la tîrg altele mai făţoase. N-am luat cine ştie ce pe ele, cu ce-am mai cheltuit cu drumul, cu altele pe acolo, cu masa, mi-au rămas prea puţini bani.

A stat cumătra vulpe şi l-a ascultat cum minte, a primit puţinul ce i l-a dat, dar în sinea ei a jurat să se răzbune.

A doua zi, vulpea i-a istorisit toată povestea vulturului, prietenul ei vechi, şi vulturul i-a spus:

— Cumătră vulpe, las' pe mine şi să vezi cum te-oi răzbuna eu.

— Ce ai de gînd? îl întrebă cumătra vulpe.

— În primul rînd n-o să bănuiască nimic, fiindcă nu are de unde să ştie că mi-ai povestit cele întîmplate. În al doilea rînd, am eu planul meu. Dacă-mi făgăduieşti o parte din cîştig, dacă izbutesc să-l fac să mărturisească adevărul, te voi răzbuna.

— Bine, aşa să fie. Din ce izbuteşti să-mi aduci de la el, o parte ţi-o dau ţie.

Şi vulturul zbură direct la casa iepurelui. Ştiindu-l avid de bani, începu să-i depene o poveste:

— Bună, cumetre iepure!

— Bună să-ţi fie inima, cumetre vultur. Ce vînt te aduce?

— Am aflat de o mină de aur dincolo de rîu. Poate e ceva de lucru acolo. Nu mă îndur să mă duc singur atîta cale. Poate vrei să mă însoţeşti. Cum ştiu că ţi-a mers cam prost cu vînzarea legumelor, poate nu ţi-ar strica o mică comoară. Hai să mergem, să vedem dacă n-om avea noroc.

Cînd auzi iepurele de comoară, sări în sus de bucurie.

— Merg, de ce să nu merg ? Dar cum să trec apa? întrebă iepurele.

— Pînă acolo alergi singur, iar acolo te duc eu pe spinare. Doar nu eşti atît de greu să nu te pot ţine.

— Ce să mai aşteptăm, eu sînt gata de drum! se înflăcără iepurele.

Şi într-un suflet alergă la marginea rîului, unde urma să-l întîlnească pe vultur care ajungea acolo în zbor. Zis şi făcut. Vulturul ajunsese înaintea lui, şi după cum îi făgăduise, se lăsă pe pămînt, ca iepurele să poată sări pe spinarea lui. Şi împreună au ajuns de partea cealaltă a rîului. Şi vulturul se opri pe ramura cea mai înaltă a celui mai înalt copac şi începu o vorbire, puţin plăcută, cu iepurele care nu prea înţelegea popasul acela atît de nesigur pentru el. Cu o voce cam pierită, iepuraşul îl întrebă sfios pe vultur:

— Dar de ce trebuia să te opreşti chiar în vîrful copacului ăsta atît de înalt?

— Uite ce e, isteţule, nici o clipă nu te-ai gîndit că marea comoară era o născocire?

— O născocire? Şi de ce?

— N-a fost o născocire şi ce i-ai spus tu cumetrei vulpi? Bănui tu oare că ea a dat crezare vreunei singure vorbe din cîte i-ai înşirat? Ia spune-mi mie chiar acum unde e adevărata comoară, adică bănuţii pe care i-ai cîştigat din vînzarea legumelor la tîrg?

— Ce tot spui? Ce tot spui? M-ai atras în cursă? Şi eu care te-am crezut? !

— Dar ce? Numai tu să-i înşeli pe alţii? Nu te gîndeai că într-o bună zi şi altul te-ar putea înşela pe tine?

— Şi dacă nu vreau să spun? !

— În primul rînd, dacă nu vrei să spui, rămîi aici pe cracă pînă vei putrezi, fiindcă eu îmi iau îndată zborul. În al doilea rînd, cumătra vulpe îmi e prietenă. Aşa că hotărăşte-te! Ori spui adevărul, ori îmi iau zborul şi aici rămîi !

Luat cam iute, bietul iepure nici nu mai ştia ce să răspundă, buimăcit la culme, îşi dădea totuşi seama că nu era cale de ales. Aşa că se hotărî, cu durere în suflet:

— Bine. Du-mă înapoi şi ai să vezi că lîngă casa mea am ascuns o pungă cu galbeni.

Vulturul îşi luă zborul şi într-o clipă lăsă iepurele pe pămînt, lîngă casa lui. Cu inima cît un purice, iepurele începu să scormonească unde ştia el că pitise punga cu galbeni, îi dădu iute jumătate vulturului care nu-l mai cinsti cu nici o altă vorbă, ci dispăru în văzduh. Acum îl interesa partea lui de galbeni din ce-i făgăduise vulpea.

Şi vulturul, cînd ajunse la vulpe, puse banii toţi pe masă şi făcură dreaptă împărţeală aşa cum nu înţelesese să facă iepurele. Şi dacă n-a înţeles cînd a trebuit, o fi înţeles mai tîrziu. Şi parcă de atunci, mai mult ca oricînd, casă bună nu mai face nici un iepure cu nici o vulpe...

Munca ta e mai uşoară

S-A ÎNTÎMPLAT ÎNTOCMAI. În ultima vreme bărbatul i se plîngea mereu nevestii sale că munca lui de la cîmp e istovitoare pe cînd ceea ce făcea ea în casă era o glumă. De cîte ori se întorcea pe înserat de la cîmp, intra în casă cu aceeaşi poveste:

— Ce-ai făcut azi? Mai nimic, aşa-i? În schimb, eu sînt frînt mort de oboseală. Abia mă mai ţin pe picioare.Dacă ai fi tu în locul meu aş vrea să văd dacă ai rezista.

Şi tot aşa şi azi şi mîine, pînă cîn o scoase pe biata femeie din sărite. Într-atît, încît într-o bună zi îi spuse drept în faţă bărbatului văicăreţ:

— Uite ce e, bărbate! Mîine în zori eu plec la cîmp şi tu rămîi cu trebile casei. Cum spui şi tu, nu e cine ştie ce muncă, ba chiar e o glumă. În primul rînd mulgi vaca, fierbi laptele, îi dai copilului de mîncare, cureţi doi, trei pumni de legume, le pui la fiert, dai păsărilor de mîncare, mături prin ogradă, prin casă şi... cam atît.

— Ei, să ştii că-mi pare bine ce-ai hotărît! Ai să vezi şi tu ce înseamnă să munceşti la cîmp şi am să pot şi eu să mă odihnesc cît de cît acasă, cum faci tu în fiecare zi.

Şi femeia a luat secera şi s-a dus la secerat.

Şi bărbatul a luat găleata şi s-a dus la muls vaca. Dar în timp ce o mulgea, iată că s-a trezit copilul. Lăsă găleata şi se repezi la copil să-l ajute să se spele, să se îmbrace, deoarece era o fetiţă doar de trei anişori. Dar pînă să ajungă el, iată că fetiţa, nu ştiu cum făcuse de căzuse alături de pătucul ei şi acum ţipa de asurzea tot satul. O împăcă bietul om cum se pricepu şi dădu să mulgă mai departe vaca.Dar ce să vezi? Cîinele, vrînd să bea, răsturnă găleata cu lapte. Bietul

om a trebuit să ia găleata, s-o spele şi să mulgă din nou vaca. Dar abia dacă mai scoase rîteva căni.Puse puţinul lapte la fiert, dar în timp ce laptele era pe foc, se gîndi să cîştige timp şi să dea grăunţe orătăniilor din ogradă. Luă blidul cu grăunţe şi adună în jurul lui puii, găinile, cocoşul, gîştele, raţele şi ce mai aveau ei prin curte. Dar deodată îşi aminti că avea laptele pe foc. Pînă să ajungă el, arsese şi lapte şi oală, de toată casa mirosea a lapte prins şi peste tot numai fum. Era năuc: nu ştia ce să facă mai întîi. Să cureţe prin casă, să spele oala şi maşina de gătit ? Să dea de mîncare copilului? Dar nu mai avea ce. Să culeagă ceva legume, să le spele şi să le pună la fiert. Aşa îi va putea da mai iute copilului o supă. Se duse deci în gradina de zarzavaturi şi culese fasole verde, morcovi, ceapă, cartofi, să facă o supă bună de legume. Grăbit şi cu gîndul la atîtea, uită portiţa deschisă, aşa că în urma lui ospăţ mare făcură şi gîştele şi raţele şi găinele şi toate orătăniile, alegînd în voie prin grădină. Pînă să vină şi nevasta lui de la cîmp, toata gradina de legume era praf făcută. Curăţă zarzavaturile, le aruncă în oală şi se apucă de măturat. Toată casa era numai praf, deoarece nu mai măturase niciodată şi atît de sus arunca cu mătura, de împroşca tot cu praful de pe jos.

Cînd soţia lui s-a întors veselă şi îmbujorată de soarele strălucitor de la cîmp, se ului de ce-i văzură ochii.

— Ei, credeam că te găsesc odihnindu-te la umbră şi cu toată treaba făcută.

— Oh, dacă ai şti cîte s-au întîmplat! Niciodată n-o să mai spun că munca ta e mai uşoară decît a mea. Dimpotrivă, acum spun că tare isteaţă trebuie să fii ca să nu le încurci cîte ai tu pe cap. Eu am făcut numai pagube.

— Aşa e în toate. Pînă nu le încerci nu le cunoşti bine.

Şi,a doua zi, plecă omul la cîmp, mai vesel ca oricînd, bucuros ca soţia lui s-a mulţumit să-i dea doar lecţia meritată, fără a-l mai boscorodi pentru toata paguba făcută. Şi de atunci nici că s-a mai văicărit vreodată în viaţă sau nici că a mai spus că munca ei e mai uşoară, dacă nu chiar o glumă.

Păţania ciocănitoarei

ÎNFURIAT LA CULME, bietul iepure, de cîte i-a mai fost să pătimească în ultima vreme din cauza cumetrei vulpi , se pomeni că vorbeşte cu glas tare:

„Pe toţi dracii dacă nu mă voi răzbuna eu crunt pe cumătra vulpe, în ciuda şireteniei ei seculare!”

Dar nici nu-şi termină bine gîndul că ciocănitoarea care stătea pe o creangă, alături, îl şi ameninţă:

— Mă duc chiar deseară în vizită la cumătra vulpe şi n-o să uit să-i spun ce-am auzit adineauri!

Pînă să-i mai spună iepurele ceva, ea zbură în văzduh şi se făcu nevăzută.

„Asta mai lipsea, ciocănitoarea care nu mai are astîmpăr şi tot duce vorbele de colo colo!” gîndi iar, cu glas tare, iepurele.

Dar de astă dată nu-l mai spionase nimeni.

„Lasă c-o dezvăţ eu pe bîrfitoarea asta!” mai spuse iepurele şi nu pregetă să o pornească el însuşi spre cumătra vulpe, folosind şiretenia învăţată chiar de la ea.

Pe drum, iată că pe neaşteptate, mare supriză. Parcă anume ca să-l mulţumească pe cumătrul iepure: un coş mare plin cu peşti de tot felul şi de toate mărimile. Cum şi ce fel, în mijlocul drumului? Se uită în jur, nimic. Se uită în sus, şi atunci o vrăbiuţă se grăbi să-i istorisească de ce se afla coşul în mijlocul drumului şi al cui era:

— L-am văzut mai devreme pe cumătrul urs cu coşul ăsta mare de peşti cum strîmba mereu din nas că-l tot pişcau nişte albine. De supărare sau poate de poftă de puţină miere, după atîta peşte, s-a luat după ele, nădăjduind să le găsească fagurii. Dar pesemne că i s-o fi părut prea greu să care şi coşul după el, aşa

că nevăzînd pe nimeni la ora asta, cînd abia a răsărit soarele, şi-a lăsat coşul şi s-a dus zglobiu, pe cît poate el să fie, după albine.

— Uite ce, vrăbiuţă, n-ai văzut pe nimeni, n-ai vorbit cu nimeni, că altfel o păţeşti şi de la el şi de la mine! Taci chitic orice oi vedea şi orice oi auzi.

La asemenea ameninţări, vrăbiuţa n-a mai aşteptat altele, ci i s-a părut mult mai înţelept să-şi ia zborul spre un pom de pe alte poteci, pe unde ursul nu avea să-şi poarte lăboanţele.

Iepurele luă liniştit coşul încărcat cu peşti şi se duse direct la cumătra vulpe.

Cioc! Cioc !

— Eu sînt, cumătră vulpe, ani venit să-ţi fac o vizită şi să te rog să mai descarci din peştele ăsta, că tare mi-e greu coşul. Am fost în zori la pescuit şi m-am gîndit să-ţi fac şi ţie o plăcere.

Cînd văzu vulpea că nu era o păcăleală, că iepurele nu era supărat pe ea (cum ar fi îndrăznit bietul de el! ?) mai mai să nu-şi creadă ochilor.

— Pofteşte, pofteşte, dragă iepuraş, cărui fapt datorez atîta bunătate?

— Aşa sînt eu, cumătră vulpe, îi spuse iepurele, nu dau crezare tuturor invidioşilor care vor să bage zîzanii între fiinţele care se înţeleg atît de bine cum ne înţelegem noi, între prieteni ca noi. Eu dau crezare numai celor ce văd cu ochii mei şi aud cu urechile mele.

— Nu înţeleg nimic din tot ce spui, iepuraş, drăgălaş, îi spuse ea, în timp ce scotea peştii cei mai mari din coş şi şi-i punea ei deoparte.

— Uite despre ce e vorba, în două cuvinte, încercă să-i explice iepurele, în timp ce-i luă coşul din mînă şi-l puse jos lîngă el, aseară a trecut ciocănitoarea pe la mine şi mi-a clămpănit la ureche că nu te laşi pînă nu mă devorezi pe mine şi toată familia mea. Eu n-am vrut s-o cred şi de aceea azi

dimineaţă am vrut chiar să ţi-o dovedesc că n-ai avea de ce să te exprimi astfel despre un prieten sincer şi devotat ca mine. Am dreptate?

Vulpea rămase încremenită cu un peşte în labă. Nu ştia nici ea ce să mai creadă. Că o gîndise de cînd îl văzuse prima dată aşa era, fără doar şi poate, dar că ar fi gîndit şi cu glas tare această veche dorinţă a ei, nu-i venea să creadă. Şi ciocănitoarea unde putea să audă? Care o fi adevărul?

— Bine ai făcut că n-ai dat crezare. Ciocănitoarea, de cînd o ştiu eu şi toată lumea, nu face decît să poarte vorbele, să facă intrigi. Numai să îndrăznească să-mi apară în cale, c-o pun eu la punct!

Atît i-a trebuit iepurelui să audă, ca să poată pleca liniştit. Era mulţumit. Îşi atinsese scopul. Ajunsese înaitea ciocănitoarei şi o încondeiase bine, ca să se înveţe minte altă dată să-şi mai bage ciocul unde nu-i fierbe oala.

— Prin urmare, cumătră vulpe, rămînem în mare prietenie ca şi pînă acum, spuse iepurele, dînd să plece.

— Ca şi pînă acum, îi zîmbi şireata vulpe, cu subînţeles.

Şi se despărţiră ca cei mai buni prieteni, cu zîmbetul pe bot, fiecare, atît vulpea cît şi iepurele gîndind cu totul şi cu totul pe dos.

Vulpea nu avea să renunţe niciodată să-l mănînce fript, se putea cu familie cu tot, iar iepurele îşi va stoarce toată viaţa mintea cum să-i coacă vreuna vulpii.

Iepurele ajunse mulţumit acasă.

Dar a doua zi dimineaţă, auzi o discuţie între doi vulturi.

— Ce spui de păţania ciocănitoarei? îl întrebă un vultur pe celălalt.

— N-am auzit nimic, îi răspunse el.

— Cum, nu ştii ce a păţit? Să le fie de învăţătură tuturor ciocănitoarelor care flecăresc fără rost. S-a dus, îmi pare, nechemată, la cumătra vulpe şi a încercat să clevetească pe seama iepurelui. Vulpea a căutat să schimbe vorba, dar ea se încăpăţîna să bage zîzanii între iepure şi vulpe. Cum vulpea avea de ce să fie foarte mulţumită de iepure, fiindcă primise chiar ieri un dar de la iepure, nu voia să audă nimic rău de el. Dar ciocănitoarea, nu şi nu, să-l vorbească de rău şi atunci vulpea, nici una nici două, harşt! o înghiţi ca să-i piară glasul pentru totdeauna.

Cînd auzi iepurele, parcă-i păru rău. Poate că şi vulpea se arătase prea crudă...

Broscoiul cel isteţ

ÎNTR-O SEARĂ, mare sărbătoare a broaştelor pe malul unei mlaştini. Broaşte de tot felul, ţestoase, rîioase, verzi cu pete cafenii, şi galbene cu pete verzulii, ţopăiau şi orăcăiau, fericite ca oricare, în zi de sărbătoare. Cele mai tinere întinseseră o horă, cele mai vîrstnice, obosite de cît mîncaseră şi băuseră, se mai potoliseră din ţopăit şi orăcăit şi acum stăteau liniştite la taifas pe marginea lacului. Ca de obicei, după ce mai flecăriră ele pe seama altor animăluşe vecine, ce să facă, decît să înceapă fiecare să se laude pe sine.

— Eu ştiu că alerg cel mai iute din toate, începu o broscuţă.

— Eu sînt cea mai înfricoşătoare, sări o broască ţestoasă mare şi bătrînă.

— Eu sînt cea mai şireată, orăcăi alta.

— Ba eu sînt cel mai iute, cel mai puternic şi cel mai şiret din toţi, într-atît încît să vă înfricoşez pe toţi cei de faţă! vorbi un broscoi mic, apărut dintr-un smoc de iarbă.

Toate broaştele pufniră în rîs şi nici una din cele de faţă nu-l luă în serios.

— Tu chiar crezi ce ne-ai spus? l-au întrebat broaştele în cor.

— Cred şi ţin să v-o dovedesc chiar acum, se încăpăţînă broscoiul mic şi afurisit.

— Şi, mă rog, cum te-ai gîndit tu să ne-o dovedeşti că eşti şi iute şi isteţ şi puternic şi... şi... şi... îl întrebă neîncrezătoare bătrîna broască ţestoasă cu care nimeni nu cuteza să-şi măsoare puterile.

— Uite, tu spuneai că eşti cea mai puternică. Eu o să-ţi dovedesc, în schimb, că eu sînt mai tare chiar decît tine. Adu o sfoară, leagă-mă de un picioruş,

dă-mi drumul în apă şi apoi încearcă să vezi dacă ai atîta putere încît să mă poţi trage afară. Vei vedea că tot eu sînt mai puternic, se înflăcără broscoiul mic şi isteţ foc.

Ţestoasei i se păru o glumă reuşită la o petrecere de broaşte, şi cum tot se plictiseau ele înspre zi, neavînd ceva mai bun de făcut, de ce să nu se joace cu broscoiul acela obraznic, ca să-i taie pofta pe altă dată să se mai laude fără rost?

— Aduceţi-mi o sfoară, ceru bătrîna ţestoasă, care abia aştepta să le vadă pe toate celelalte broaşte crăpînd de rîs pe seama broscoiului înfumurat, cînd ea, cea mai puternică, avea să-l tragă afară din apă doar cu o lăbuţă.

Broscoiul apucă un capăt al sforii şi-i dădu celălalt capăt broaştei ţestoase. Apoi se aruncă în apă. Din mijlocul apei îi strigă:

— Eu mă dau la fund şi tu după o clipă tragi de sfoară şi... dacă eşti puternică precum te laudai, mă scoţi imediat afară!

Făcură întocmai. Sau aproape întocmai, deoarece broscoiul cum ajunse la fundul apei, legă iute sfoara de un pietroi cît toate zilele, de puteau trage de sfoară zece ţestoase şi tot nu s-ar fi urnit din loc.

Lăsînd să se vadă sfoara, chipurile legată de piciorușul lui, broscoiul strigă cît îl ţinu gura:

— Încearcă să mă tragi afară din apă!

Şi rîzînd cu poftă, în faţa tuturor broaştelor care aşteptau să vadă cum se desfăşura spectacolul, trase ţestoasa într-o doară de sfoară, dar nici gînd să vadă broscoiul la suprafaţa apei. Se înfurie şi trase cu amîndouă labele. Nimic. Atunci veniră s-o ajute şi celelalte broaşte, ca să nu-i dea satisfacţie broscoiului obraznic. Dar degeaba.

— Mai tare! Mai tare! ţipă broscoiul din apă. Parcă aţi fi toate după post şi nu după benchetuială!

Toate broaştele la un loc n-aveţi putere să mă trageţi afară! Mai vreţi vreo dovadă că eu sînt mai puternic decît voi laolaltă?

Broaştele, obosite, se lăsară păgubaşe. Într-o clipă, broscoiul desfăcu sfoara din jurul pietrei şi zglobiu veni la suprafaţa apei, cu sfoara în jurul unui picioruş, hohotind de rîs.

Multă vreme de la această păţanie s-a mai gîndit broasca ţestoasă, renumită pentru înţelepciunea ei, ce şiretenie o fi fost la mijloc, deoarece simţea ea că nu fusese lucru curat ca broscoiul să aibă putere mai mare decît a tuturor broaştelor la un loc; dar pînă azi, se pare că n-a izbutit să afle adevărul adevărat.

Cumătra vulpe scapă şi de astă dată

DE MAI MULTE ZILE, cumătra vulpe se tot furişa noaptea în ograda unui ţăran şi, ba îi fura un pui, ba o găină, ba un cocoş, şi tot aşa, pînă cînd bietul om se gîndi să pună o cursă şi s-o prindă.

Lacomă cum era, veni şi în noaptea următoare, dar ţîşt, direct în laţ. Toată noaptea s-a văicărit, cînd, înainte de ivirea zorilor, cine apăru dacă nu iepurele care nu-şi mai putu stăpîni bucuria văzîndu-şi marea lui duşmancă prinsă în laţ:

— Ia te uită, şireata vulpe în laţ! îndrăzni iepurele, fiindcă ştia că aşa cum arăta vulpea nu-i putea face nimic rău.

Dar vulpea în loc să se supere şi să-l ameninţe ca totdeauna, încercă să-i zîmbească şi să-i vorbească pe un ton blînd:

— Uite ce e, nu vrei tu să-mi dai dovadă că sîntem buni prieteni? Nu vrei ca printr-un gest frumos să pui capăt neînţelegerilor noastre?

— Ce vrei de la mine? întrebă iepurele, nedumerit parcă.

— Ce vreau, ce vreau... mă mai întrebi? Dezleagă-mi laţul şi-ţi spun cum de-am ajuns aici.

— Ba spune-mi după acum!

— Ei bine, nu e ce crezi tu, dimpotrivă. Lupul şi ursul dau o mare petrecere deseară. M-au poftit şi pe mine şi eu i-am refuzat. Dar ei au ţinut morţiş să vin, eu nu şi nu, şi mai în glumă mai în serios, cînd au trecut pe aici, la cumpărături, m-au legat ca să se asigure că vin şi eu. Spuneau că eu şi cu povestirile mele vînătoreşti le asigur reuşita petrecerii. Dacă tu-mi dai drumul din laţul ăsta, te duci tu la petrecere în locul meu. Şi o să te ospătezi cum nu te-ai ospătat

niciodată. S-au dus să cumpere de la tîrg toate bunătăţile.

A ascultat-o ce a ascultat-o iepurele şi s-a gîndit că decît s-o ajute altul şi să rămînă cu mai mare ură împotriva lui, mai bine să se pună el bine cu ea.

— Bine, te dezleg dacă spui că rămînem buni prieteni de acum încolo. Şi deseară mă duc la petrecere în numele tău.

Cînd se văzu scăpată, vulpea avu un moment de sinceritate cum arareori i se mai întîmplase în viaţă.

— Uite ce e, iepuraş, te-am minţit şi de astă dată. Dar nu te voi lăsa nerăsplătit. În loc de ospăţul de deseară, care nu există, îţi umplu eu din curtea de aici un coş cu morcovi şi altul cu mazăre şi vei pleca liniştit acasă.

Iepurele nu mai ştiu ce să-i răspundă. Era bucuros că nu sărise asupra lui, apoi faptul că-i dăruise şi morcovi şi mazăre îl fericise într-atît, că nu s-a mai gîndit să se supere că-l minţise.

Şi de atunci multă vreme cumătra vulpe i-a fost recunoscătoare iepurelui şi nu l-a mai ameninţat că-l prinde.

Gîsca mai şireată decît vulpea?

ÎNTR-O BUNĂ DIMINEAŢĂ, gîsca era poftită în vizită la cumătra raţă. În ultima vreme, raţa era cam tristă şi căuta mereu să fie în tovărăşia unei prietene cu care să mai schimbe cîte o vorbă şi să uite de supărările ei. Raţa a invitat-o într-o zi pe prietena ei gîsca şi după ce au stat ele de vorbă în curte, s-au gîndit să facă o plimbare pe lacul din apropiere. Şi, tot plimbîndu-se ele, iată că gîştei îi veni o idee:

— Uite la ce m-am gîndit, draga mea, tot te bălăceşti fără rost, toată ziua în apă, tot n-ai ce face, vreau să spun, de ce n-ai face şi tu ceva folositor?

— La ce te-ai gîndit?

— M-am gîndit că în timpul ăsta ai putea spăla de exemplu rufele prietenilor. Le-ai face şi lor un bine şi te-ai simţi şi tu folositoare. Ca să nu mai spun că ţi-ar trece şi toate gîndurile negre, fiindcă ai fi cu gîndul să-i mulţumeşti pe cei din jurul tău.

— De spălat, mă pricep eu şi nu mi-ar fi greu. Mai ales că asta ar însemna să fiu mereu aici la apă, adică m-aş simţi în largul meu. Dar există o singură greutate... nu prea mă pricep la călcat.

— Bine, atunci la călcat te ajut eu. Tu le speli şi eu le calc şi să vezi ce vesele o să fim amîndouă şi ce căutate o să ajungem.

Şi de a doua zi a şi început pelerinajul la cumătra raţă. Care mai de care venea cu legăturica de rufe la spălat. Cei mai frecvenţi erau lupul şi iepurele, fiind cei mai eleganţi şi cei mai primeniţi. Cînd şi cînd mai apărea şi cumătra vulpe. La început şi raţa şi gîsca nu i-au atras atenţia: erau cam sfrijite. Dar cu timpul începuse să le meargă bine şi iată că acum păreau de nerecunoscut. Cînd o vedeai pe cumătra raţă cu legătura de rufe apropiindu-se de apă nu mai ştiai

care e legătura de rufe şi care e ea, atît de rotofeie se făcuse. Şi asemenea şi gîsca. Toţi care o întîlneau, cînd se ducea cu rufele călcate pe la fiecare, nu mai încetau să-i aducă laude, atît de grasă şi frumoasă era, şi penele ei mai albe şi mai bogate ca oricînd.

Fireşte că laudele ajunseră la urechile ascuţite ale cumetrei vulpi. Şi, într-o seară, iat-o vorbind singură: „Într-o noapte sau alta, tot îi viu eu de hac gîştii, prea s-a făcut grasă şi frumoasă, simt că nu mă mai pot abţine de poftă! Ce nevoie am eu să-mi spele rufe, mi le pot spăla şi singură!” Credea că e singură. Dar tocmai atunci pe acolo trecea şi lupul. Cînd a auzit-o ce spune, s-a zbîrlit tot.

Nu că i-ar fi păsat prea mult de gîscă sau de raţă, dar cum el era cel mai elegant dintre vieţuitoarele de acolo şi totodată nu avea nici timp, nici poftă să-şi spele singur rufele, îi era că rămîne fără spălătoreasă şi fără călcătoreasă. Aşa că, din egoism şi nu din bunătate, se duse să dea iute de veste gîştii şi raţei ce le-ar putea aştepta.

— Bună seara, cumătră gîscă şi cumătră raţă, deoarece acum locuiau împreună raţa şi gîsca, am venit să vă dau de ştire că vulpea v-a pus gînd rău.

— Cum aşa? E oare nemulţumită de cum îi spălăm noi sau de cum îi călcăm?

— Nici gînd. Nici n-o interesează asta. Voi încă nu ştiţi că pe cumătra vulpe prea puţin o interesează să fie elegantă sau orice altceva, ci pe ea o interesează cel mai mult pe lume să vîneze, să devoreze? Ei bine, acum a pus ochii pe gîscă.

Gîsca, din albă ca spuma laptelui cum era, s-a făcut galbenă ca ceara. A sărit iute raţa să-i dea un pahar cu apă să-şi revină în simţiri. Şi şi-a revenit. Lupul a continuat să le vorbească.

— Uite ce aveţi de făcut: începînd chiar din noaptea asta, trei nopţi la rînd, veţi dormi amîndouă, cocoţate în pod şi, în locul vostru, în pat, veţi pune

două legături de rufe sub plapumă. În puterea nopţii vulpea nu va face deosebire cînd va înşfăca balotul, că sînt rufe sau că e vreuna din voi.

Atît raţa cît şi gîsca îi mulţumiră lupului din toată inima, şi după plecarea lui s-au grăbit să facă întocmai cum le-a învăţat el. Au luat două legături cu rufe pe măsura lor, le-au dat forma cuvenită sub plapumă şi apoi au zbughit-o în pod. Au avut noapte albă, tot veghind întruna. Dar n-a venit nimeni şi, a doua zi, raţa adormea cu capul în apă, cînd să spele rufele, iar gîsca mai mai să cadă peste fierul de călcat şi să-şi ardă frumuseţe de pene.

Şi aceeaşi poveste s-a repetat şi în noaptea următoare, încît raţa ca şi gîsca s-au întrebat dacă nu cumva a vrut cumătrul lup să-şi bată joc de ele şi să le silească să se cocoaţe în pod în loc să doarmă liniştite în pătucurile lor calde şi moi. Dar l-au ascultat şi în noaptea a treia, deşi erau istovite ca vai de ele. Ziua la spălat şi călcat, noaptea de veghe.

Dar în noaptea a treia, cu puţin timp înainte de ivirea zorilor, cînd pe cele două prietene, raţa şi gîsca, le furase puţin somnul, iată că un lătrat nemaipomenit de cîini le-a trezit din aţipeală şi s-au repezit la ferăstruica podului să vadă ce se întîmplă. Şi ce le-a fost dat să vadă?

Vulpea, speriată de lătratul dulăilor din vecini, a lăsat să-i scape două legături pe care le ţinuse în bot, pesemne crezînd că sînt cele două victime, şi acum alerga speriată spre vizuina ei.

În loc să fie supărate de faptul că rufele lor, strînse în cele două legături, erau înşirate pe jos, prin toată curtea, ele erau în culmea fericirii că scăpaseră cu viaţă.

A doua zi, toată lumea a ştiut că cumătra vulpe făcuse o vizită în toiul nopţii spălătoresei şi călcătoresei lor, şi că le furase toate rufele. Multă vreme, cumătra vulpe n-a mai ieşit decît noaptea,

afară din vizuina ei, de ruşinea păţită. Şi nici pînă azi n-a aflat cine a putut s-o trădeze.

În schimb, cumătrul lup, un an întreg şi-a dat rufele la spălat şi la călcat la cumătra raţă şi cumătra gîscă, fără să-l coste nici un ban, deoarece ele s-au simţit foarte datoare faţă de bunătatea lui, nebănuind nici o clipă ce interes avusese lupul cel elegant, ca să le cruţe viaţa...

Rodiile de aur

DESPRE RODIILE DE AUR străbunica i-a povestit bunicii, şi bunica, mamii şi mama, nepoatei ei. Şi povestea era despre un rege care avea în grădina palatului, printre alţi copaci minunaţi, şi unul care-i făcea în fiecare an trei rodii de aur. Cînd se apropia vremea lor, el întărea paza zi şi noapte, ca să nu-i dispară fructele acelea atît de preţioase. În fiecare zi apoi controla el însuşi existenţa lor în copac.

Se duce într-o bună dimineaţă în grădină, se uită să vadă cele trei rodii de aur, dar rodiile nicăieri. Îl strigă imediat pe paznic.

— Paznic necredincios, vei plăti cu capul nepăsarea ta! Unde sînt rodiile mele de aur?

— Prea mărite rege, nu sînt eu de vină. Un canar afurisit a venit şi s-a aşezat în pom şi a cîntat într-un anume fel, încît auzindu-l simţeam că abia îmi puteam ţine ochii de somn. Eu cred că m-a vrăjit. Cînd m-am trezit dispăruseră toate trei rodiile de aur.

Peste măsură de mîhnit, regele, dînd crezare bietului paznic, nu i-a tăiat capul, ci anul viitor, cînd aveau să se coacă din nou rodiile, el avea de gînd să-l lase de pază pe propriul său fiu.

Zis şi făcut. De pază a stat însuşi fiul regelui. Dar şi el a fost vrăjit de acelaşi canar cu cîntecul lui încîntător şi a doua zi, cînd să vină regele să culeagă rodiile de aur... ia-le de unde nu-s, dispăruseră şi acestea trei. Se gîndi ca anul următor să păzească el însuşi, dar după aceea se răzgîndi şi i se păru mai firesc să dea sfoară în ţară că va da orice acelui supus al său care-i va aduce viu şi nevătămat canarul cel cîntăreţ, care i-a furat în două rînduri rodiile de aur. Dar trei zile şi trei nopţi nu i se înfăţişă nimeni la palat. Ci doar a patra zi, iată că se arătă un biet ţăran,

îmbrăcat tare sărăcăcios, deşi chipeş, cu canarul în mînă în faţa palatului, cerînd să vorbească regelui.

— Ţi-am adus canarul, slăvite rege. Facem tîrgul? întrebă el pe rege, fără să-l mai ia pe ocolite.

— Bine, îţi mulţumesc. Cîte pungi de galbeni vrei în schimb? îl întrebă regele.

— Nu-l dau pe pungi de galbeni, oh, rege, ci, după cum ai dat sfoară în ţară că îi dai orice aceluia care-ţi va aduce canarul, eu îţi cer mîna fetii tale.

— Ei nu, că asta ar fi prea de tot. Eu spun să te mulţumeşti cu zece pungi de galbeni şi să-mi laşi fata în pace.

— Chiar dacă eu mă mulţumesc cu zece pungi de galbeni, dacă nu-mi dai fata, să vezi că în primul rînd tu n-ai să te mulţumeşti numai cu canarul care nu-ţi va putea da el singur rodiile de aur înapoi.

Şi spunîndu-i acestea luă pungile şi dispăru ca prin farmec, lăsîndu-l buimăcit pe rege.

Şi ţăranul a avut dreptate, deoarece cînd regele a rămas singur cu canarul ai l-a întrebat: „Unde sînt rodiile mele de aur ?”, el i-a răspuns:

— Doar cel ce m-a adus ştie cuvintele magice eu care ai putea intra în grota unde stau ascunse rodiile tale.

Şi regele a priceput înţelesul spuselor ţăranului. Şi a doua zi a trimis după el. Şi ţăranul a venit din nou la palat.

— Dă-mi mîna fetii tale şi vei afla cuvintele magice care deschid grota unde sînt ascunse rodiile tale de aur.

— Ei, bine, îţi făgăduiesc mîna fetii mele, numai spune-mi imediat care sînt cuvintele magice?

— Şi-ţi vei ţine cuvîntul?

— Mai încape vorbă? Cuvîntul unui rege îl mai poţi pune la îndoială?

Şi, încrezător, ţăranul îi spuse cuvintele magice prin care să i se deschidă grota: „Uşă minunată, deschide-te îndată!”

De cum a auzit regele, l-a luat în mînă pe canar şi i-a poruncit:

— Du-mă chiar acum la grota unde sînt rodiile mele de aur!

— Ai aflat cuvintele magice? întrebă canarul.

— Am aflat, desigur. Un rege poate tot ce vrea!

— Asta înseamnă că ai făgăduit pe fata ta drept mireasă ţăranului care m-a adus.

— Am făgăduit-o, dar nu i-o voi da, fii tu sigur.

— Atunci cum o să-ţi poţi lua rodiile de aur?

— Deocamdată, tu du-mă la grotă, şi pe urmă vedem noi! îi tăie scurt vorba regele.

Şi au ajuns la grotă şi regele a rostit tare: „Uşă minunată, deschide-te îndată !” şi iată că din stînca din faţa lor se croi o uşiţă şi rege şi canar intrară înăuntru. Mai mai să orbească regele de cîte bogăţii erau îngrămădite acolo. Pînă să dea el de rodiile de aur, deocamdată îşi umplu buzunarele cu diamantele care zăceau în dreapta şi în stînga lui în stive. Dar tot căutînd cu privirea, iată că văzu şi şase rodii de aur. Le luă iute şi zbură din grotă cu canar cu tot, în culmea fericirii.

Cînd s-a văzut la palat, cu buzunarele doldora de diamante şi cu cele şase rodii de aur pe masă nu mai putea de bucurie. Dar în aceeaşi clipă se pomeni în faţa lui cu ţăranul căruia îi făgăduise mîna fetii. Năucit de fericire, regele aproape că uitase de ţăran şi mai ales de ceea ce-i făgăduise, aşa că-l întrebă uimit:

— Ce e cu tine la palat?

— Aştept ca regele să-şi ţină cuvîntul dat.

— Ce cuvînt?

— Mi-ai făgăduit mîna fetii dacă te ajut să-ţi recapeţi rodiile de aur. Acum le ai pe masă, aştept să-ţi ţii vorba.

— Tocmai pentru că le am pe masă, sînt gata să-ţi dau şi ţie un pumn de diamante şi alte zece pungi de galbeni, dar pe fată tot nu ţi-o dau !

— O să-ţi pară rău, rege, că m-ai păcălit, îl ameninţă ţăranul şi dispăru ca prin farmec.

În aceeaşi clipă, diamantele se prefăcură în pietricele obişnuite şi cele şase rodii de aur în şase rodii coapte, numai bune de mîncat.

Regele se făcu negru de mînie. Ceru să-i fie adus legat burduf ţăranul. Dar degeaba cutreierară în lung şi în larg prin regat solii regelui, nici că au dat de urma lui. După zile şi nopţi de suferinţă, iată că regelui îi veni în minte să-l întrebe pe canar unde-l poate găsi pe ţăranul acela afurisit. Şi acum începu canarul să se tocmească în locul ţăranului cu regele.

— Dacă nu eşti hotărît să-i dai fata de soţie nici tu nu vei fi fericit niciodată, nici rodiile nu ţi le vei recăpăta şi nici linişte în palat nu vei avea.

— Bine, canarule, adu-l aici şi jur să-mi ţin cuvîntul dat şi să încheiem cu bine toată povestea asta!

Şi canarul dispăru şi în locul lui apăru tînărul chipeş, îmbrăcat ca de nuntă cu o pungă de argint în mînă cu cele şase rodii de aur în ea, spre bucuria regelui care nu mai şovăi să-şi ţină cuvîntul dat.

Şi cînd îl văzu şi frumoasa principesă ce mîndru şi ce tînăr era se arătă tare încîntată să-i fie soţie. Şi astfel se încheie toată povestea cu bine cum şi-a dorit regele şi cum ar fi dorit oricare dintre noi.

Cele trei brăţări

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ o văduvă care a rămas cu trei fete, frumoase şi harnice, numai bune de măritat. Şi într-o zi, pe cînd se afla văduva în pădure să adune vreascuri pentru foc, iată că în faţa ei apare o bătrînică şi-i spune:

— A venit vremea ca fetele tale să-şi aleagă soarta.Soarta lor e în mîinile mele, şi-i arătă trei brăţări: una era de aur, alta de argint, şi alta de fier. Trimite-mi-le pe rînd, în fiecare seară mă vor găsi în coliba de lîngă copacul acela.

Şi-i arătă coliba pe care femeia, deşi mai fusese de multe ori pe cărările acelea, nici c-o mai văzuse pînă în seara aceea.

A plecat văduva acasă şi într-un suflet a povestit fetelor ei cele întîmplate.

— Prima mă duc eu, se repezi cea mare.

Şi a doua seară se duse la colibă. Butrînica îi arătă cele trei brăţări şi ea, fata cea mare, fireşte că o alese pe cea de aur.

— Vei ajunge mare împărăteasă! îi urzi bătrînica.

Şi fata cea mare alergă fericită acasă să-i povestească maică-si ce soartă o aştepta.

Veni seara următoare şi mijlocia se duse la coliba bătrînichii, cuprinsă şi ea de mare curiozitate să afle ce soartă-i fusese hărăzită.

Şi bătrînica îi arătă doar două brăţări: pe cea de argint şi pe cea de fier. Fata s-a repezit, fără a mai sta pe gînduri, la brăţara de argint, convinsă că o soartă prea rea nu-i putea fi aleasă cu asemenea dar de preţ.

Şi bătrînica îi spuse:

— Vei fi regină!

În culmea bucuriei ajunse acasă săltînd într-un picior şi cu brăţara de argint pe mînă. Le spuse surorilor şi mamei că avea să fie regină.

Tristă, în seara a treia, se duse şi a treia fată la coliba bătrînii, convinsă că ea nu va avea de ales nici o brăţară de aur şi nici de argint, ci doar pe cea de fier, dealtfel singura rămasă, din moment ce surorile ei mai mari le-au luat şi pe cea de aur şi pe cea de argint. Dar bătrînica i-a făcut o surpriză şi i-a arătat trei brăţări: una de aur, una de argint şi una de fier.

— Alege-ţi pe cea care-ţi place, îi spuse mătuşa.

— O aleg pe cea care ştiu eu că mi-a fost hărăzită, chiar dacă tu eşti bună şi de dragul meu ai pus şi pe cele două alese de surorile mele.

— Ştiu că eşti cea mai modestă dintre ele, fata mea, dar alege totuşi pe cea care-ţi place, o îmbie bătrîna.

Dar fata se încăpăţînă şi şi-o puse pe braţ pe cea de fier.

— Bine, fata mea, du-te sănătoasă şi ai încredere în soarta ta oricare ar fi ea.

Se duse fata cea mică acasă şi povesti cu jumătate de gură cele întîmplate. Surorile au luat-o în rîs, făcînd-o proastă, iar mama ei a certat-o toată noaptea, că nu alesese brăţara de aur ca să ajungă şi ea o împărăteasă ca sora ei mai mare, sau cel puţin să fi ales brăţara de argint să fi ajuns regină ca mijlocia.

Fata n-a răspuns nimic şi s-a culcat liniştită.

În mai puţin de o săptămînă, fata cea mare a fost cerută de fiul unui mare şi puternic împărat şi sora ei, cea mijlocie, a împlinit şi ea destinul, măritîndu-se cu un fiu de rege. Cea mică a rămas în schimb lîngă mama ei, ajutînd-o în continuare la treburile casei.

Într-o bună zi s-a oprit la casa lor un tînăr păstor. La început s-a codit văduva să-şi dea fata unui biet păstor, dar cum păstorul se încăpăţînase s-o ia de soţie, n-a mai ţinut seamă că avea o fată împărăteasă

şi o alta regină, şi, ca să scape de piatra din casă, i-a dat-o.

Ce se gîndi văduva într-o bună dimineaţă? Că trecuseră cîţiva ani de cînd nu-şi văzuse fetele. Şi o porni mai întîi la fata cea mare. A găsit-o într-o mare de lacrimi. Împăratul o părăsise pentru fata unui alt împărat şi de la o zi la alta se aştepta să se întoarcă şi s-o alunge din palat. Abia a avut timp să schimbe trei vorbe cu mama ei. Aşa că biata văduvă plecă de la fata ei cea mare, destul de mîhnită. Se gîndi să se mai lumineze la suflet, vizitînd-o pe regină, pe fata ei cea mijlocie. Şi se duse la ea. Dar şi pe mijlocie o găsi plînsă si deznădăjduită. Regele îi spusese clar şi răspicat că dacă nici de data asta nu-i va face un fecior, o va alunga de la palat.

— Dar cum, fata mea, tu n-ai fost în stare să-i faci un copil regelui? o întrebă mama pe fată.

— Ba da, dar avem trei fete şi nici un băiat!

— Ei bine, să sperăm că-i vei face pe plac şi nu va fi nevoie să te alunge.

Plecă şi de la fata cea mijlocie, biata mamă, nu prea mulţumită de cele găsite şi acolo.

Se duse, într-o doară, ca să nu fie singură, la fata cea mică. Deşi de la un palat de împărat, de la altul de rege să te duci într-o stînă, nu era prea mare bucurie.

Şi totuşi! Ajunse la stînă, la fata cea mică şi la păstor. I-a găsit pe amîndoi fericiţi cu o fetiţă şi cu un băiat alături. O casă îndestulată, o ogradă plină de păsări, o grădină de zarzavaturi, o turmă nesfîrşită de oi. Au primit-o pe biata văduvă cu atîta dragoste, că au făcut-o să uite de necazurile cu celelalte două fete. Şi cînd a plecat de la ei au încărcat-o cu atîtea bunătăţi, de abia le mai putea duce. Ba i-au dăruit şi două oi şi un măgăruş care să-i care desagii cu cîte merinde i-au dat.

Şi pe drum, mama a avut remuşcări pentru noaptea în care o dojenise atît de tare pe fata ei cea

mică fiindcă nu ştiuse să-şi aleagă o soartă de mare doamnă. Şi avea remuşcări şi că nu-l primise cu prea multă omenie pe tînărul păstor care o făcuse pe fata ei atît de fericită. Noroc că fata ei cu suflet de aur (şi brăţară de fier) uitase de cele din trecut şi o primise - cu atîta dragoste.

Şi pînă a ajuns acasă la ea s-a tot gîndit că, la urma urmei, nu aurul îl face fericit pe om şi nici argintul...

Prinţul înfumurat

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ o împărătească bună şi frumoasă, mai frumoasă ca virtutea, dar avea un fiu rău şi urît, mai urît ca păcatul.

Şi, cum ea era femeie, mai mult prinţul, fiul ei, se ocupa de treburile ţării. Şi se purta atît de rău cu curtenii şi cu toţi cei din jurul lui, încît nimeni nu-l iubea, dimpotrivă, fiind cu toţii jigniţi de dimineaţă pînă seară, tot se gîndeau în fel şi chip cum să se răzbune într-o bună zi pe prinţul acela înfumurat. Deoarece, pe lîngă faptul că era cum era de urît, mai era şi înfumurat. Niciodată n-ar fi primit vreun sfat de la nimeni, încredinţat că nimeni nu gîndea mai limpede ca el, nimeni nu judeca mai bine ca el. Şi, nesfătuit de nimeni, conducea după mintea lui, încurcîndu-le pe toate, fără să mulţumească pe cineva. Un alt nărav al lui era acela al eleganţei fără margini.

Sărăcise întreaga vistierie cu luxul lui nemaipomenit, îmbrăcat numai în catifele şi mătase, cerînd să-i fie cusute costumele numai în fire de aur şi argint.

Ce au pus la cale într-o bună zi curtenii care nu-l puteau suferi?!

Au adus la palat patru din cei mai iscusiţi croitori, pe nu-i mai văzuse prinţul niciodată, şi i-a strunit cum să vorbească şi cum să se poarte cu prinţul, făgăduindu-le la urmă cîte o pungă cu galbeni.

Cei patru croitori i-au fost înfăţişaţi prinţului astfel:

— Slăvite prinţ, iată patru croitori veniţi de peste mări şi ţări, unde s-a dus vestea că sînteţi cel mai elegant prinţ din lumea asta, au străbătut drum lung ca să vă servească. Îngăduiţi-le să vă arate ce stofe şi ce mătăsuri au adus ca să vă încînte ochii.

Abia îşi stăpîni bucuria prinţul înfumurat, apropiindu-se de cei patru croitori ca să le vadă ţesăturile acelea minunate. Şi într-adevăr îţi luau ochii de strălucitoare ce erau. Nici nu mai ştia ce să-şi aleagă pentru costumul ce avea să-l înnoiască de ziua lui de naştere, care nu era departe.

— Alegeţi-o pe asta, îl îndemnă un croitor, şi-i arătă o bucată de stofă în fir de aur.

— Sau pe asta, îl înrîuri altul, cu fir de argint.

Dar prinţul nu primea sfaturi. Şi alese pe cea pe care nu-i spusese nici unul s-o aleagă.

Le porunci să-l cheme la probă chiar a doua zi şi le ceru să plece din cameră de îndată.

Cei patru croitori au făcut întocmai cum fuseseră struniţi de curtenii răzbunători. Au croit dintr-o pînză ordinară costumul prinţului şi s-au prezentat a doua zi la probă. Cînd a văzut prinţul din ce stofă e făcut, rămase locului ţintuit şi zise:

— Dar de unde? ! Stofa aleasă de mine era ţesută în fir de aur şi în fir de argint!

— Şi asta e ţesută în fir de aur şi în fir de argint! răspunseră în cor cei patru croitori.

Şi prinţul, care nu cerea niciodată sfat celorlalţi, îl întrebă totuşi pe unul din curteni care era de faţă la proba costumului:

— Ia spune, unde e fir de aur şi fir de argint la stofa asta mizerabilă?

— Este, slăvite prinţ, uitaţi-vă bine! îl duse de nas curteanul cu chipul cel mai senin din lume. Şi uitaţi-vă ce fineţe! adăugă el luînd uzura acelei pînze, drept fineţe...

Prinţul porunci să fie chemat un alt curtean pe care-l întrebă imediat:

— Vezi fir de aur sau de argint în ţesătura asta?

— Da, premărite prinţ, văd că este o stofă nemaipomenită, ţesută în fir de aur şi fir de argint, îi răspunse şi acest curtean.

Degeaba a mai chemat el şi pe alţi curteni, fiindcă toţi vedeau în pînza aceea mizerabilă o ţesătură din cele mai fine, numai el vedea o pînză ordinară. Răspunsurile curtenilor şi insistenţa croitorilor veniţi de pe meleaguri străine l-au făcut şi pe el să creadă ca ei, ca să nu se facă de rîs în faţa străinilor care aveau să ducă pesemne vestea mai departe că prinţul nu se pricepea la stofele fine.

Şi fără împotrivire, s-a supus şi la proba a doua şi la a treia. Şi cînd a venit şi ziua marii sărbători, s-a dus mai întîi la mama lui s-o întrebe cum i se pare noul lui costum din ţesătura aceea străină.

— Îţi vine de minune! l-a încurajat mama, împărăteasa, care fusese înştiinţată de micul complot al curtenilor care voiau să-l dezveţe pe prinţ şi de năravul luxului acela prostesc şi de înfumurarea lui la fel de prostească.

A fost imboldul hotărîtor care să-l facă să apară îmbrăcat astfel în faţa tuturor oaspeţilor de vază, veniţi din atîtea şi atîtea ţări ca să-l sărbătorească. Dar cînd l-au văzut în ce zdrenţe a apărut prinţul cel elegant, toţi au început să şuşotească, pînă ce copilul unui prinţ străin a avut curajul să strige:

— Prinţul e un zdrenţăros! Prinţul e un zdrenţăros!

Prinţul se făcu ca para focului de mînie şi ruşine. Curtenii lui erau înlemniţi cu gîndul la ceea ce avea să-i aştepte. Dar prinţului nu i-a trebuit mult ca să-şi dea seama că supuşii lui de la curte îi dăduseră o lecţie. Şi, spre uluirea tuturor, a primit-o fără mînia la care se aşteptau. Parcă a fost trezit dintr-un vis urît. De la prima clipă de furie a trecut la următoarea, de linişte şi înţelegere, apoi s-a apropiat de mama lui:

— Şi tu, mamă, m-ai lăsat să apar în zdrenţe în faţa tuturor acestor oaspeţi străini, oaspeţi de vază?!

— Da, fiule. Ceva grav trebuia să se întîmple ca să te trezeşti din înfumurarea ta oarbă şi pofta ta

nesăbuită de lux, şi-l privi cu atîta blîndeţe şi duioşie, că prinţul lăsă ruşinat ochii în jos.

O minune se petrecuse cu el. Şi necuviinţa care-l părăsea, lăsînd loc înţelegerii şi bunătăţii care i se reflectau pe chip, îl făceau să nu mai pară atît de hidos.

Le-a zîmbit curtenilor, în semn de aprobare a acelei lecţii binemeritate, s-a dus să-şi schimbe zdrenţele şi într-o clipă a fost înapoi bun şi primitor, îndatoritor cu toată lumea, încît toţi se întrebau ducă el era prinţul cel urît, cel temut, cel înfumurat.

În ziua lui de naştere, ca o renaştere de fapt pentru prinţul care nu mai era cel dinainte, a fost cea mai izbutită petrecere din cîte văzuse pînă atunci palatul acela.

Copacul grăitor

A FOST ODATĂ O REGINĂ, frumoasă ce-i drept, dar tare avară. Strînsese în palatul ei tot ce era mai rar în lume şi mai de preţ. Dar într-o bună zi un prinţ străin, care venise anume ca să admire colecţia rară a reginei, îi spuse cu un aer de trufie:

— Aveţi atîtea minunăţii, regină, v-ar lipsi o singură raritate...

— Care anume? întrebă curioasă şi oarecum jignită regina.

— Copacul grăitor.

— Copacul grăitor? Există aşa ceva?

— Desigur. Şi atunci într-adevăr n-ar mai lipsi nimic în palatul ăsta.

— Şi cine l-ar putea aduce? întrebă regina.

— Numai Domnia Ta.

— Şi cum l-aş putea recunoaşte?

— Din cîte ştiu, copacul spune cui vrea el următoarele cuvinte: „Tare-i amarnic să aştepţi zadarnic”.

Regina îl ascultă pe prinţ, şi cum pe lîngă faptul că era frumoasă mai era şi renumit de vitează, atît de vitează de pînă atunci nici nu se gîndise că ar avea nevoie de vreun sprijin în domnie şi de aceea nici nu se măritase, se gîndi s-o pornească la drum chiar a doua zi.

Prinţul se oferi s-o însoţească el pînă în pădurea unde ştia că e acel copac fermecat pe care nimeni nu fusese în stare vreodată să-l ia.

Dis-de-dimineaţă regina a pornit-o la drum îmbrăcată în straie bărbăteşti. Prinţul a lăsat-o pe regină în pădurea cu pricina şi acum rămînea ca ea singură să ghicească ce copac anume, din cîţi erau în pădure, avea şi grai. Şi a colindat regina în lung şi în

lat pădurea, pînă cînd, obosită, a descălecat şi s-a aşezat sub unul din copaci. Dar, cînd să aţipească, i s-a părut că aude un glas: „Tare-i amarnic să aştepţi zadarnic”. Deschise ochii şi aşteptă să se convingă de faptul că nu e vis ci că e aevea şi din nou auzi desluşit un glas de voinic: „Tare-i amarnic să aştepţi zadarnic”.

Nu mai încăpea îndoială, copacul grăitor era chiar cel lîngă care se aşezase ea. Întinse o mînă, ca o mîngîiere, pe trunchiul lui şi copacul îi vorbi:

— Cum de te-ai încumetat, regină, să vii pînă aici? Ai venit oare ca să mă salvezi?

— Am venit să te tai şi să te iau la mine în grădina palatului meu.

— Doar n-am aşteptat atîta timp ca să vii, să-mi tai viaţa. Şi nici tu n-ai luat atîta cale ca să-mi faci răul ăsta! Ar însemna că eşti mai rea decît vrăjitoarea care m-a transformat în copac.

— Dar nu eşti tu copacul grăitor? îl întrebă regina nedumerită.

— Acum sînt un copac, dar înainte de a fi fermecat eram un tînăr frumos, fiu de rege. Redă-mi viaţa şi-ţi voi fi credincios pînă în ultima mea clipă.

— Dar cum de te-ai prefăcut în copac?

— Într-o bună zi, la vînătoare, m-am rătăcit de ceilalţi de la curte şi cînd să-mi potolesc setea, bînd dintr-un pîrîiaş, pe loc m-am prefăcut într-un copac şi de atunci nimeni n-a mai ştiut nimic de mine.

— Şi cum poţi fi desfăcut de această vrajă?

— În primul rînd trebuie să-mi juri că-mi vei fi soţie şi apoi te învăţ eu ce să faci.

— Jur, îi răspunse regina, parcă şi ea fermecată de cele ce auzea.

— Ei bine, atunci ascultă: în scorbură găseşti spada mea, o iei iute, o ascunzi în frunzişul acela unde te vei ascunde şi tu. Apoi ştiu că ai la tine merinde, le păstrezi ca să le arunci celor trei dulăi fioroşi cu care

va veni cît de curînd vrăjitoarea ca să mă păzească. În fiecare seară, cînd se întunecă, vine la mine şi mă întreabă dacă vreau s-o iau de soţie pe fata ei şi eu rămîn de lemn în faţa dorinţii ei şi ea mă întreabă iar, pînă o fură somnul. Vei vedea cu ochii tăi în noaptea asta. Cînd ea va adormi, dintr-o mişcare, le dai dulăilor toate merindele tale şi cu spada îi retezi capul.Dacă ai noroc să izbuteşti dintr-o dată sînt salvat, dacă nu, eşti şi tu pierdută.

Regina l-a ascultat cu luare-aminte, a tras spada din scorbură, s-a pitit iute în frunziş şi a stat la pîndă, în aşteptarea vrăjitoarei.

N-a trecut mult şi vrăjitoarea a venit, urmată de trei dulăi fiorosi. S-a aşezat în faţa copacului şi l-a întrebat:

— Vrei s-o iei de soţie pe fata mea?

Şi copacul i-a răspuns:

— Rămîn de lemn cum ai hotărît tu...

Şi vrăjitoarea iar a întrebat şi copacul iar i-a răspuns, pînă cînd, zdrobită de oboseală, păzită de dulăii cei răi, vrăjitoarea s-a ghemuit la picioarele copacului grăitor şi a căzut într-un somn adînc.

Să le arunce dulăilor hrană şi să-i taie capul vrăjitoarei pentru regina cea vitează a însemnat o singură mişcare. În clipa următoare, din copacul grăitor a apărut un tînăr chipeş şi frumos, încît regina nu s-a căit că i s-a făgăduit de soţie, înainte de a-l vedea. S-au suit amîndoi pe cal şi pe aci ţi-e drumul. Înfometaţi, dulăii au sărit asupra vrăjitoarei fără putere şi ce n-a făcut regina au terminat ei, nemailăsînd nici urmă...

În loc de un copac grăitor, regina a fost bucuroasă să se întoarcă acasă cu un fiu de rege, salvat de ea din vraja zgripţuroaicei.

A doua zi, cînd regele a văzut-o pe regină în straie femeieşti, împodobită ca o adevărată regină, n-a ştiut cum s-o mai laude, iar toţi curtenii, care îşi

doreau de mult un rege la tron, s-au arătat nespus de mulţumiţi de alegerea aceea, pregătind nuntă mare, care a durat trei zile şi trei nopţi, ca în poveste...

Naiul fermecat

A FOST ODATĂ UN ŢĂRAN care avea un petec de pămînt pe care toţi ceilalţi ţărani nu-l doriseră cînd se făcuse împărţeala de către rege. De ce nu l-a vrut nimeni? E lesne de înţeles. Fiindcă era pămînt tare, nisipos, ce părea că nu avea să rodească niciodată.

Dar s-a apucat bietul om să-l sape, să-l îngraşe şi acum nici un altul nu avea un cîmp cu grîne mai bogate şi mai frumoase. Vecinii îşi rodeau unghiile de invidie. Dacă la început n-a vrut nimeni petecul acela de pămînt, acum se băteau pe el şi în fiece zi, nici nu se crăpa de ziuă că şi veneau pe capul bietului om să-i propună:

— Vinde-mi mie pămîntul tău! Nu-i nimic de capul lui, e numai piatră tot. E sterp. Ce nevoie ai de el! Uite, îţi dau atît şi atît... adică de zece ori mai mult decît l-ai plătit tu regelui.

— Tocmai că-i pietros şi sterp nu vreau să păcălesc pe nimeni, răspundea ţăranul cel şiret şi-i poftea pe rînd pe toţi să iasă afară din casa şi din curtea lui.

Într-o bună zi a trecut pe acolo însuşi regele cu slujitorii lui. Şi toţi s-au uluit de ce mare crescuse grîul pe cîmpul acela, în timp ce în jurul lui, tot grîul părea necrescut şi toată cultura pitică şi uneori uscată. Pînă şi regele simţi că-l invidiază pe ţăranul acela norocos şi încercă să-l convingă să-i vîndă lui ogorul. Dar ţăranul se încăpăţînă:

— Majestate, tu mi l-ai vîndut mie şi acum îmi ceri să ţi-l vînd eu. Nu-i treabă regească, asta !

În culmea furiei, regele în ajunul culesului, cînd era bobul de grîu mai frumos, dădu ordin slujitorilor săi să culeagă în timpul nopţii tot grîul, să nu-i lase un bob ţăranului necuviincios.

Şi toată noaptea, zeci şi sute de slujitori de ai regelui s-au cocoşat, culegînd grîul bietului ţăran ca să-i facă pofta regelui invidios.

Dimineaţa, cînd să se ducă ţăranul la cîmp, ce-i fu dat să vadă? Toţi vecinii se prefăceau că le pare rău că cineva îi furase tot grîul, în realitate fiind tare bucuroşi că vecinul lor nu le mai luase înainte cu recolta.

Dar nu mică le-a fost uimirea cînd l-au văzut pe ţăran că e mai liniştit ca oricînd, că se retrage în căsuţa lui şi în văzul tuturor grîul crescu verde şi apoi galben cu bobul copt, bun de cules. Au alergat într-un suflet să-i spună regelui:

— Majestate, grîul de pe pămîntul acela pietros dispăruse azi dimineaţă ca apoi sub ochii noştri să apară din nou galben şi frumos ca mai înainte. Nu-i lucru curat! strigară toţi vecinii, invidioşi pe bietul ţăran.

— Ce-i drept, aşa e! le răspunse şi regele, mai înveninat ca oricînd.

Şi, după ce plecară oamenii, dădu poruncă slujitorilor să culeagă tot grîul şi în noaptea următoare, şi apoi va vedea el ce are de făcut.

Şi slujitorii regelui iar făcură noapte albă, pentru ei mai neagră ca oricînd, sleindu-şi puterile la culesul grîului.

Dimineaţă, vecinii, în culmea bucuriei, priveau pămîntul de pe care fusese cules tot grîul de nu se mai vedea fir. Şi, cînd apăru şi ţăranul cel păgubit, ei, cu toată prefăcătoria din lume, începură din nou să-l compătimească.

— Ce vezi, dacă ni-l vindeai nouă pămîntul, acum n-ai mai suferi paguba asta.

— Nu-i nimic, oameni buni, le răspunse el şi se întoarse în căsuţa lui umilă.

Şi din nou, în văzul tuturor, ca prin farmec, tot grîul galben ca aurul umpluse fiecare părticică de pămînt.

Unde să alerge cu toţii dacă nu la rege care le era într-un fel părtaş, deoarece şi el rîvnise la bucata de pămînt sterp a bietului ţăran.

— Majestate, în zorii zilei grîul nu mai era pe ogor, iar sub ochii noştri holdele au apărut din nou ca prin farmec...

— Mergeţi liniştiţi la casele voastre, că văd eu ce e de făcut.

Regele îşi puse în gînd să descopere ce farmece stăpînea ţăranul acela. Şi, cum nu avea prea mare încredere în slujitorii lui, se îmbrăcă ţărăneşte şi de cum se întunecă se şi duse la casa ţăranului. Printr-o crăpătură a zidului el privi înăuntrul casei, şi ce-i fu dat să vadă?

Ţăranul duse la gură un nai şi începu să fluiere din el. Deodată apăru o fată frumoasă, toată numai în văluri de culoarea cerului senin de vară, cu cosiţe aurii, şi începu să danseze. Şi ţăranul cînta din nai şi fata dansa şi dansa de parcă nici nu atingea pămîntul. Regele, privind-o, rămase fermecat. Simţi că, de nu va fi soţia lui, va cădea la pat bolnav.

Abia găsi în el putere să se ducă acasă, în palatul lui, după ce şi fata dispăruse, dar toată noaptea nu-şi găsi astîmpăr, tot frămîntîndu-se cum să facă şi cum să dreagă, ca zîna aceea din poveste să ajungă soţia lui. De cum se iviră zorile, porunci să-i fie adus la palat ţăranul cu pricina. Şi ţăranul veni.

— Majestate, am venit, spuse el.

— Aseară ţi-am văzut fata dansînd, îţi cer mîna ei.

— Ştiu că ai văzut-o dansînd. Dar mîna ei n-o poţi avea decît dacă trudeşti la munca cîmpului timp de trei recolte. Că e ploaie, că e soare, ori ninsoare,

trebuie să munceşti trei recolte, altfel n-o poţi avea. Este porunca soartei!

Şi regele se supuse, fiindcă nu avea încotro.

Părăsi regatul trei ani şi făcu întocmai cum îi ceruse ţăranul. Şi cum n-a ieşit din vorba lui, cînd s-a încheiat a treia recoltă, ţăranul şi-a scos naiul, a început să cînte şi fata lui a apărut mai frumoasă ca oricînd şi a început să danseze. De bucurie regele a dansat şi el şi a doua zi au pornit-o la palat unde regele avea să poruncească pregătirile de nuntă mare. Dar la palat îl uitaseră toţi în trei ani, şi noul rege n-a stat mult pe gînduri ca să poruncească să fie alungat mincinosul. Cui să-şi spună el păsul, dacă nu ţăranului ?

Cînd îl auzi ţăranul care era, de fapt, şi un mare vrăjitor, îl ascultă, apoi îşi scoase naiul fermecat şi cîntă o melodie, alta decît cea pe care o cînta pentru fata lui, şi cît ai clipi, în faţa lor se înălţă un palat de zece ori mai mare şi mai frumos decît cel pe care-l avusese regele mai înainte. Şi au trăit fericiţi toţi trei în palatul acela pînă la adînci bătrîneţi.

Fată frumoasă şi norocoasă

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ o preafrumoasă fată. Şi toate au fost bune pentru ea cît timp a trăit mama ei cea bună. Cînd a rămas doar cu tatăl ei vitreg, viaţa ei a fost un chin. Dar fata le-a îndurat pe toate, gîndindu-se că poate va veni vremea măritişului şi vreun tînăr cumsecade s-o opri şi la ea. Şi într-adevăr a venit si vremea măritişului, dar tatăl ei vitreg a promis-o primului venit care era, cum? mic, urît şi cocoşat. Şi fata, cînd a auzit şi mai ales după ce l-a văzut pe cel ce avea să-i devină soţ, s-a pornit pe un plîns, de nu s-a mai oprit trei zile şi trei nopţi.

Înainte de a se crăpa de ziuă înspre dimineaţa celei de a treia zi, fetii i se păru că aude glasul mamei ei:

— Rosalia — astfel se numea fata — nu deznădăjdui, vino afară şi nu-ţi va părea rău.

Rosalia se gîndi o clipă, apoi, judecă ea că mai rău tot nu putea fi decît să-l urmeze pe pocitul ales de tatăl ei vitreg, şi ascultînd de voinţa glasului, ieşi afară din casă, tiptil, tiptil, ca să n-o audă tatăl ei vitreg.

Afară, ce-i văzură ochii? Un cal alb de o rară frumuseţe. Şi asta nu-i nimic, dar calul era fermecat, calul vorbea:

— Rosalia, vin din partea mamei tale care n-a încetat să vegheze asupra ta.M-a trimis pe mine ca să te ocrotesc toată viaţa şi dacă tu mă vei asculta, vei fi fericită, fiindcă glasul meu e glasul ei.

Rosalia, buimacă de somn, buimăcită de ce vedea şi auzea, nu mai ştia ce să facă. Şi calul începu să-i dea primele sfaturi:

— Rosalia, du-te în casă şi ia un costum bărbătesc de la taică-tău, îmbracă-l iute pînă nu se

trezeşte el şi încalecă s-o pornim, pînă nu răsare soarele.

Rosalia făcu întocmai şi, pînă să se trezească tatăl ei, ea şi calul erau departe, la drum.

Cînd se trezi el o căută ce o căută şi apoi îşi văzu liniştit de lucru. Bine că scăpase de ea la urma urmelor, că şi aşa n-o iubise niciodată, prin urmare nu-l interesa deloc ce avea să se aleagă de ea şi încotro o apucase.

— Rosalia, ne vom opri la grajdurile regeşti. Ştiu că au nevoie de un grăjdar. Văzîndu-te cu cal cu tot, te vor angaja, sînt sigur.

Şi Rosalia, luată drept un tînăr şi nu drept fată, se angajă la grajdurile regale.

Fiul regelui avea întocmai vîrsta Rosaliei şi tot văzînd-o în fiecare zi în grajd, se simţea mereu tot mai atras de ea. Într-o bună zi îi spuse tatălui lui:

— Tată, noul grăjdar e mult prea firav ca să rămînă acolo să aibă grijă de cai, îngăduie-mi să-l iau în palat drept pajul meu.

Şi regele consimţi.

Rosalia făcea tot ce putea ca să nu se observe că era fată, dar într-o bună zi fiul regelui se duse la mama lui şi-i spuse:

— Mamă, ceva îmi spune că pajul ăsta e fată. Prea mă simt atras de el. Nu ştiu de ce, dar cred că e fată.

— Plimbă-te cu el în grădină şi admiră în faţa lui trandafirii. Dacă va rupe doar unul şi şi-l va pune la butonieră e băiat, iar dacă va culege cîţiva şi va face un buchet, e fată.

Între timp, pajul îşi căuta mereu de lucru în grajd. Pe bună dreptate ţinea să aibă ea singură grijă de calul ei. Dar cu acelaşi prilej, cînd nu era nimeni de faţă, Rosalia îi cerea mereu cîte un sfat. Şi de astă dată calul a prevenit-o:

— Ai grijă, cînd vei fi în grădină cu fiul regelui, să rupi un singur trandafir şi apoi să-l arunci cu nepăsare, cum fac bărbaţii, ca să nu te dai de gol.

Şi Rosalia făcu întocmai şi fiul îi spuse mamei:

— S-a purtat bărbătoşte, dar eu tot cred că e fată.

— Urmăreşte-l cînd îşi taie pîinea şi vezi dacă o ţine la piept, sau o taie pe masă cu o mînă sigură, îi mai spuse mama.

Dar şi calul îi spuse Rosaliei ce avea de făcut, aşa că nu se lăsă păcălită nici de astă dată.

— Îndeamnă-l, îi mai spuse regina fiului ei, care nu-şi mai găsea pacea, să vă luptaţi cu spada. Îţi vei da seama cel mai bine.

Şi calul o sfătui pe Rosalia.

— Te vei lupta cu el, dar pînă în cele din urmă te va învinge. Este un viteaz renumit şi nimeni nu-i poate ţine piept.

Şi aşa a fost. Au luptat ce au luptat, a rezistat Rosalia ce a rezistat, dar la urmă a căzut leşinată de oboseală pe jos. Prinţul s-a apropiat de ea, a luat-o în braţe şi, cînd a aşezat-o cu grijă pe pat şi a privit-o bine bine, a văzut că e femeie.

Zadarnic a încercat să se împotrivească, atît regele cît şi regina, căsătoriei fiului lor cu o necunoscută, că pînă în cele din urmă au spus tot ca el.

Trecuse cîtva timp de la nuntă şi acum soţia prinţului, Rosalia, aştepta un copil. Bucurie mare pe toţi, pe rege, pe regină şi, mai ales pe prinţ, în afară de o singură fiinţă. O principesă de la curte, care-l iubea în taină pe prinţ de multă vreme şi care suferise amarnic în ziua cînd o alesese pe acea necunoscută drept soţie.

Cu puţin timp înainte de a naşte Rosalia, sosi veste la palat că tînărul prinţ trebuie să plece la

război. Şi, cu durere în suflet, prinţul îi lăsă pe toţi cei dragi şi se duse la datorie.

Rosalia se gîndi să i-l dea soţului ei pe calul acela credincios, să-l însoţească în grelele încercări. Şi calul se arătă bucuros să plece cu prinţul, dar mai înainte de a pleca îi dădu trei şuviţe din coama lui bogată şi-i spust Rosaliei:

— Dacă ai nevoie de mine, împleteşte aceste trei şuviţe şi eu voi afla imediat.

Rosalia dădu viaţă unui băiat de toată mîndreţoa. Regina, mama prinţului, scrise imediat fiului ei vestea cea mare. Şi trimise un sol să-i ducă scrisoarea. Dar în ziua în care plecă solul, plecă, fără să ştie nimeni, şi prinţesa care-l iubea în taină pe prinţ şi care era geloasă foc pe Rosalia, gîndindu-se mereu cum să se răzbune. Îl urmărea de la distanţă pe sol şi cînd acesta coborî ca să se odihnească, ea se apropie de el, îi fură scrisoarea, o citi iute şi-i strecură altă scrisoare, ticluită de ea în care-i spunea prinţului că Rosalia născuse un monstru. Cînd solul se trezi, îşi văzu de drum mai departe, fără să ştie nimic din cele întîmplate.

Prinţul citi scrisoarea, rămase pe gînduri, dar cum o iubea prea mult pe Rosalia, nu se înfurie, ci îi răspunse: „Mamă dragă, sînt îndurerat că Rosalia a putut naşte un monstru, dar nu te rog altceva decît să ai grijă de ea”.

Solul luă scrisoarea şi o porni înapoi, la drum. Întîmplarea a făcut ca să se odihnească în acelaşi loc unde-l aştepta şi principesa cea geloasă. Ea fură scrisoarea prinţului, o citi, şi plină de venin o înlocui cu cea ticluită de gelozia şi invidia ei: „Dragă mamă, nu pot îngădui dezonoarea pe care mi-a făcut-o soţia mea, te rog s-o alungi imediat pe Rosalia din casa noastră“.

Răspunsul prinţului i-a încremenit pe toţi din palat. Mai ales regina mamă nu înţelegea nimic. De ce

dezonoare? De ce s-o alunge pe Rosalia? Dar cum totdeauna voinţa fiului lor a fost poruncă pentru părinţii care l-au răsfăţat totdeauna, fără a mai căuta o explicaţie a celor spuse, s-au gîndit să-i împlinească şi de astă dată voinţa.Şi, cu mare durere, i-au spus Rosaliei să-şi ia copilul şi să părăsească palatul. A fost cea mai nefericită zi a Rosaliei. Şi cea mai fericită a principesei geloase şi răzbunătoare, care-l iubea în taină pe prinţ, şi care abia aştepta să se întoarcă din război.

Rosalia îşi luă copilul şi plecă. Istovită, se opri la marginea unei ape. Abia atunci îşi aminti de cele trei şuviţe din coamă, pe care i le lăsase calul ei credincios la plecare. Şi se grăbi să le împletească. În aceeaşi clipă, calul prinse de veste cele întîmplate şi, fără să-l mai înştiinţeze pe prinţ că pleacă, o porni în goana mare spre Rosalia. Ajunse lîngă ea şi-i spuse:

— Rosalia, nu deznădăjdui, că pînă la urmă adevărul va ieşi la lumină şi tu vei fi primită din nou ca o regină la palat.

Şi în cîteva vorbe îi dezvălui cele întîmplate. Rosalia se potoli din plîns, iar calul îi îndreptă paşii spre o colibă din apropiere. Nu locuia nimeni acolo, ci părea că-i aşteaptă pe cei trei: Rosalia cu copilul şi calul fermecat. Coliba era mică, aidoma tuturor colibelor, dar îndestulată cu de toate. Şi au rămas acolo cîtăva vreme. Între timp, a sosit şi prinţul acasă din război. Mama lui i-a arătat scrisoarea primită, iar prinţul să înnebunească de durere, mai ales cînd a aflat că într-adevăr Rosalia fusese alungată.

În timp ce prinţul a plecat în căutarea Rosaliei, regina-mamă a făcut cercetări la palat, să vadă al cui e scrisul şi cine a putut fi atît de hain ca să urzească vicleşugul acela. Nu i-a fost greu s-o descopere pe ticăloasă şi nu i-a fost greu s-o alunge neîntîrziat de la palat.

Prinţul a găsit-o şi el pe Rosalia în coliba aceea, alături de o mîndreţe de fecior, şi s-au întors bucuroşi cu toţii acasă.

Şi au făcut mare petrecere, că prinţul s-a întors victorios din război şi Rosalia cu feciorul ei şi cu calul credincios au venit şi ei teferi şi nevătămaţi înapoi la palat.

Patru fraţi năstruşnici

AU FOST ODATĂ patru fraţi gemeni. Şi fiecare era înzestrat cu cîte un har. Primul putea înghiţi toată apa mării. Al doilea avea un gît de fier. Pe al treilea nu-l putea arde focul. Al patrulea îşi putea ţine la nesfîrşit respiraţia.

Adesea, primul se ducea la mare şi se întorcea cu o plasă uriaşă plină de peşti. Cîteodată mai vindea şi la tîrg, după ce-şi îndestula familia.

Într-o bună zi, un băieţaş îl rugă să-l ia şi pe el la pescuit. La început nu se lăsă înduplecat, dar băiatul atîta se rugă şi se încăpăţînă, încît îi spuse :

— Ei bine, te iau cu mine la pescuit, dar cu o condiţie: orice ţi-oi spune să mă asculţi orbeşte.

— Aşa voi face, i-a răspuns băiatul.

A doua zi în zori s-au dus împreună la pescuit. Şi cel ce avea puterea să înghită o mare îi spuse băieţaşului:

— Eu voi înghiţi marea şi tu vei pescui în voie cît vei crede. Dar, în clipa în care eu îţi fac semn să revii la mal, mă asculţi orbeşte.

— Cînd îmi vei face semn să mă reîntorc la mal, te voi asculta orbeşte, repetă băieţaşul cuvintele auzite.

Zis şi făcut. Primul dintre cei patru fraţi năstruşnici înghiţi toată marea. Îşi umplu plasa lui de totdeauna cu peşti. Îşi umplea şi băieţaşul, deşi se cam îndepărtase oarecum de tovarăşul lui de pescuit. La un moment dat i se face semn să se întoarcă la mal, dar băieţaşul nu-l ascultă, ci se avîntă mai tare. A doua oară, primul dintre cei patru fraţi îi face semn să se întoarcă, dar băieţaşul nu-l ascultă. Şi tot aşa şi a treia oară. Simţi fratele care înghiţise marea că n-o mai putea ţine toată, obosise... şi încet, încet o lăsă să

se reverse, strigînd zadarnic băieţaşului să se întoarcă înapoi. Şi băieţaşul neascultător a fost înghiţit de mare.

De cum s-a întors singur în sat, bietul om a fost dat pe mîna legiuitorilor.

— Unde e băieţaşul cu care ai fost la pescuit? a fost întrebat.

Şi degeaba a povestit omul din fir-a-păr totul cum s-a desfăşurat, cum băiatul a fost neascultător, că pînă la urmă tot l-au condamnat.

În ziua execuţiei el rugă să-i fie ascultată o ultimă dorinţă:

— Îngăduiţi-mi să-mi iau rămas bun de la fraţii mei.

Şi i-a fost îngăduit. Dar în locul lui, în faţa călăului, a doua zi a apărut al doilea frate, cel cu gîtul de fier. Şi cînd călăul a ridicat securea, ea a sărit cît colo, izbindu-se de gîtul de fier, încît s-au speriat toţi cei de faţă, chiar şi mai marele judecător şi au luat-o la fugă.

A doua zi s-a hotărît să i se aleagă o altă moarte. Să fie ars pe rug. Dar înainte de a fi ars, a cerut voie să-şi salute pentru ultima oară fraţii. Şi i s-a dat voie. În locul lui s-a întors cel ce putea trece prin foc nevătămat. Şi cînd a fost pus pe rug, a ieşit neatins de pe tăciunii stinşi. Şi lumea iar s-a speriat şi a rămas şi de astă dată încremenită pe loc.

A treia zi, judecătorul a hotărît ca vinovatul să moară sufocat. Şi porunca a fost aceea de a fi azvîrlit în cea mai îndepărtată şi întunecată dintre încăperile temniţei, nu mai mare de o jumătate de metru, cît să stea vinovatul în genunchi şi să-şi aştepte ceasul cel din urmă. Îngrozit de ce avea să-l aştepte, vinovatul a cerut voie să-şi salute fraţii. Şi i s-a dat voie. Dar în locul lui s-a întors fratele care-şi putea ţine răsuflarea şi şapte zile. Şi după ce a fost azvîrlit în încăperea aceea fără aer, s-au dus paznicii a doua zi, din ordinul

judecătorului, să vadă dacă murise condamnatul, dar l-au găsit mai îmbujorat şi mai zdravăn ca oricînd.

— Preaînalte judecător, a vorbit cel mai înţelept din sat. Dacă nici o moarte nu-l atinge, e o dovadă că bietul om n-a fost vinovat şi prin urmare nu avem dreptui să mai încercăm să-i luăm viaţa.

— Drept grăieşti, i-a răspuns şi judecătorul.

Şi cum nimeni nu s-a gîndit că cei patru gemeni s-au slujit de asemănarea lor pentru a-l salva pe cel mai mare dintre ei, toată lumea a strigat:

— Eliberaţi-l, eliberaţi-l, e nevinovat !

Şi cei patru fraţi au trăit de atunci liniştiţi şi mulţumiţi.

Jertfa unei mame

A FOST ODATĂ O VĂDUVĂ şi toată bucuria ei era fetiţa de cinci ani, durdulie, frumoasă şi pe deasupra şi ascultătoare. Dimineaţa stătea cuminte în grădină şi se juca cu păpuşa, îngînînd tot felul de cîntece născocite de ea. După-masă căuta să-i mai dea mamei ei cîte un ajutor la ce era şi ea în stare. Maică-sa o pierdea din ochi şi în fiecare seară, pînă adormea fetiţa, ea îi cînta cîte un cîntec de leagăn. Aşa o obişnuise, de cînd era mică de tot. Şi cele două, mamă şi fată, îşi duceau tihnit zilele şi nu aveau de ce să se plîngă.

Dar iată că într-o bună zi, pe cînd mama era obosită de grijile casei, fetiţa văzu trecînd prin grădină un iepuraş alb de o rară frumuseţe. Se duse să-l prindă, dar iepuraşul se furişă pe sub gard şi fugi mai departe. Fetiţa se luă după el, fără să-şi dea seama că ieşise pe poartă în afara grădinii.

Şi iepuraşul se făcu nevăzut în pădure şi fetiţa se pomeni alergînd orbeşte după el. Cînd s-o strige biată maică-sa la masă, fetiţa dispăruse.

O jale nemaipomenită o cuprinse pe biata femeie şi cum nu avea de ales, se luă după urmele fetiţii în nădejdea de a o găsi. Şi dacă fetiţa se rătăcise, s-a rătăcit şi mama ei. Zdrobită de durere şi oboseală, se opri şi se aşeză pe trunchiul retezat al unui copac. Şi, stînd acolo singură, i se păru că aude o voce:

— Vrei să ştii încotro a luat-o fetiţa ta?

— Vreau, cum să nu vreau, dar cine eşti tu?

— Eu sînt Ziua şi dacă-mi cînţi măcar un cîntec din cele ce le cînta fetiţa ta în timpul zilei, îţi arăt pe unde a luat-o.

Numai de cîntat n-avea poftă deznădăjduita mamă, dar de nevoie a îngînat şi ea ce-şi aducea aminte de la fetiţa ei.

— Ei bine, îi spuse Ziua, a luat-o pe acolo — şi-i arătă încotro o luase fetiţa.

Dar a mers şi a mers, biata femeie, pînă s-a înserat şi de fetiţă tot n-a dat.

Şi iar s-a aşezat pe o buturugă să se odihnească. Şi din nou un glas a întrebat-o:

— Vrei să ştii încotro a luat-o fetiţa ta?

— Cum să nu vreau ? întrebă ea cu disperare.

— Cîntă-mi atunci trei cîntece din cele cu care o adormeai seara cînd era în leagăn. Eu sînt Seara şi-ţi voi spune încotro s-o iei mîine în zori.

Şi mama, printre lacrimi, i-a cîntat trei cîntece Serii şi a adormit plîngînd şi cîntînd, iar a doua zi, în zori, a luat-o într-acolo unde îi arătase Seara.

Şi a ajuns în faţa unui rîu secat şi n-a ştiut ce să facă. Dar de îndată a auzit un glas:

— Dacă ţii cu adevărat să-ţi găseşti fetiţa, umple-mi albia cu lacrimile tale şi te voi trece de partea cealaltă, pe unde a luat-o ea.

Şi auzind acestea, de bucurie şi de durere, mama plînse într-atît, încît n-a trecut mult timp şi s-a umplut albia rîului.

Şi rîul a trecut-o de partea cealaltă. Şi acolo a dat de o stîncă. Şi stînca i-a vorbit:

— Dacă dragostea ta pentru fetiţă e mare, suflarea ta va fi atît de caldă, încît să facă să răsară flori din piatră seacă.

Şi mama, disperată, suflă cu căldură asupra stîncii. Deodată văzu în faţa ei tufe întregi de grozame gălbioare, viorele ici şi colo, ghiocei şi violete. De bucurie, stînca îi făcu semn pe unde s-o ia ca să-şi întîlnească fata. Şi femeia îi urmă sfatul.

Şi merse şi merse pînă în faţa unei colibe. Istovită, căzu la pămînt. Cînd se dezmetici, în faţa ei

apăru o bătrînă, hîdă ca o vrăjitoare. O privi cu ochi răi şi încruntaţi:

— Cum de ai ajuns pînă aici? o întrebă ea.

— M-au îndrumat şi pe mine... Nu ştii cumva, mătuşă, mai spuse ea, unde ar putea fi fetiţa mea?

— Ba ştiu.

— Ce trebuie să fac ca să-mi spui, întrebă femeia cu disperare în glas şi în privire.

— Ai făcut destul ca să dovedeşti cît de mult o iubeşti pe această mititică. Şi mie mi-a fost dragă şi de aceea m-am prefăcut într-un iepuraş şi ţi-am răpit-o, dar n-am cunoscut atunci puterea ta de jertfă şi nici că vei fi în stare să înduri toate încercările ca să ţi-o recapeţi. Ia-o înapoi, e fata ta.

Şi zicînd acestea, se făcu nevăzută şi ea şi coliba şi, în faţa mamei, năucită de atîtea şi atîtea spaime prin cîte trecuse, apăru fetiţa ei durdulie şi frumoasă care-i sări de gît şi o întrebă senină, ca toţi copiii care nu vor să recunoască c-au făcut o poznă:

— Mamă, mergem acasă?

POVEŞTI TURCE
(REPOVESTITE DE VIORICA DINESCU)

Mezina şi mărul de aur

ASCULTĂ POVESTEA unei preafrumoase fete. Nu va fi tristă povestea ei, căci celor frumoşi, şi mai ales buni, nu le e rea ursita... Amarul şi plînsul să fie hărăzite celor urîţi şi răi... De pătimit, pătimeşte multe omul, că aşa-i şartul vieţii... Uite, şi eu, cîte n-am mai petrecut în zilele mele! M-am făcut spoitor, am spoit tingiri şi-am rămas cu toate mînerele lor în mînă... M-am făcut doftor, am ticluit nişte hapuri tămăduitoare, şi dintre bolnavii care le-au înghiţit, unii au rămas fără suflare pentru totdeauna, alţii s-au pierdut pe sine pentru timp îndelungat... Mi-au zis oamenii din preajma mea: „La ce bun să fii pribeag şi singuratic, ca un derviş? Să-ţi căutăm drept soaţă o frumoasă ca luna de pe cer, cu zulufi aurii, cu benghi ca stelele şi dinţii ca perlele”... M-am învoit pe dată, dar cînd am ridicat vălul miresei mele, am încremenit: mă însoţiseră, oamenii buni, cu o femeie care avea nici mai mult, nici mai puţin, decît de trei ori cîte treizeci de ani, cu faţa spoită cu sulimanuri şi atît de urîtă, atît de urîtă, încît îngheţai cînd o priveai... M-am dus la peţitori: „Cu ce v-am greşit eu de mi-aţi făcut una ca asta? “ Noroc că aveam la mine fesul fermecat. Mi l-am pus pe cap şi pe loc m-am făcut nevăzut. Şi dus am fost. O dată măcar nu mi-a mai călcat piciorul pe meleagurile acelea...

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-un colţ uitat de lume, un bărbat care avea şase fete. Nu-i era defel uşor să-şi ducă gospodăria fără nici un flăcău, dar nu se plîngea omul nostru. Cum necum,

mai uşor ori mai greu, o scoteau ei la capăt şi vieţuiau laolaltă în bună înţelegere.

Într-o zi, spre asfinţit, intră şi omul nostru la cafeneaua din sat, unde se adunau, după sfîrşitul muncilor de peste zi, bărbaţi, ca să mai schimbe între ei cîteva vorbe. Nici nu apucă el să dea bineţele cuvenite, că un ţăran avut îl şi luă în rîs:

— Ia te uită, fîrtate, cine-a venit printre noi! Hai, povesteşte-ne minunea cum de izbuteşti să-ţi înnozi zilele, prea netrebnic tată a şase netrebnice muieri?

Hohote de rîs se auziră din toate părţile. Şi aşa se ruşină omul nostru, aşa se simţi de umilit,că nu ştiu cum să părăsească mai degrabă cafeneaua. Sosi acasă abătut, fără nici un chef.

— Ce-ai păţit, tată, de stai aşa pe gînduri? îl întrebă fiica cea mare.

La început, părintele nu voi să-şi necăjească fata povestindu-i vorbele de batjocură cu care fusese întîmpinat la intrarea în cafenea. Cum însă fata stărui, îi spuse în cele din urmă.

— Asta era? ! se miră fiica. Şi eu care crezusem că m-a cerut cineva de nevastă şi tu te frămînţi că nu ştii cum să-mi faci rost de zestre! îi răspunse ea şi plecă, lăsîndu-l singur.

Iar tatăl se cătrăni şi mai mult, amintindu-şi iarăşi că are la casă şase fete mari pe care nu le poate nicicum căpătui, din pricina sărăciei...

A doua seară, cînd iarăşi intră în cafenea, fu din nou primit cu aceleaşi cuvinte umilitoare, la care iarăşi nu fu în stare să găsească vreun răspuns. Şi iarăşi se înturnă acasă, mai amărît decît plecase. Văzîndu-l aşa de copleşit de gînduri, a doua fiică se apropie de el şi îl iscodi şi ea să-i spună ce necazuri are. Cînd, după multe stăruinţe, omul îşi deschise inima, şi cea de a doua fiică a sa îi răspunse întocmai ca sora ei mai mare:

— Asta era?! Şi eu care crezusem că m-a cerut cineva de nevastă şi tu nu ştii cum să-mi faci rost de zestre! şi plecă, lăsîndu-l mai departe singur.

Şi amărăciunea, şi neputinţa îl împresurară şi mai tare pe omul nostru.

Zi după zi, se petrecură întocmai aceleaşi lucruri şi la cafenea, şi acasă, pînă ce, într-a şasea seară, fu rîndul mezinei să-l întrebe pentru ce stă aşa trist şi îngîndurat.

— Ce să fie, fata mea, îi mărturisi omul. Greu, tare greu îmi vine cînd sînt luat peste picior numai pentru că am şase fete şi nici un flăcău şi pentru că, neavînd cine să alerge încolo şi încoace ca să mai cîştige niscai prăpădiţi de gologani, o ducem în sărăcie, la cheremul oricui...

— Asta era, tată drag? ! se miră şi mezina. Nu-i nici o pricină de întristare, tăicuţule. Mîine seară, te du din nou în cafenea, şi îndată ce ţi s-o spune „Bine-ai venit netrebnic tată a şase netrebnice muieri”, tu să răspunzi: „Bine te-am găsit, netrebnic tată a şase netrebnici flăcăi !”.

Zis şi făcut. Seara următoare, cînd a intrat în cafenea şi ţăranul cel avut îl întîmpină cu aceleaşi bineţe zeflemitoare, omul nostru nu mai părăsi cafeneaua ruşinat, ci îi înfruntă:

— Bine te-am găsit, netrebnic tată a şase netrebnici flăcăi!

— Aşaaa? ! Ai prins grai? ! Or fi flăcăii mei netrebnici, fîrtate, îi întoarse vorba bogătanul, dar unul dintre ei are să izbutească să ia mărul de aur pe care fiul Beiului îl ţine mereu la el, în buzunarul caftanului. Aud? Mai ai ceva de zis? Este în stare vreuna din nepricopsitele fiice ale tale să săvîrşească o asemenea ispravă?

N-a mai ştiut ce să răspundă omul nostru şi iarăşi s-a în turnat acasă dus pe gînduri.

— Ei, cum a fost, tată drag? De ce eşti tot trist? îl întîmpină mezina.

— Uite, fata mea, oftă omul, eu i-am răspuns aşa cum m-ai învăţat tu. Iar el m-a umilit şi mai tare, lăudîndu-se că unul dintre feciorii lui v-a lua mărul de aur de la fiul Beiului, în timp ce nici una dintre voi nu e în stare să facă o asemenea faptă, ceea ce, din păcate, e prea adevărat.

— Nu te necăji pentru atîta lucru, tată. Mîine te du din nou la cafenea. Şi dacă iarăşi te-o încolţi bogătanul cu vorbele lui înfumurate, tu răspunde-i răspicat că nu unul dintre feciorii lui se va învrednici să ia mărul de aur, ci una din fiicele tale. Şi ai grijă, tăicuţule, de pune rămăşag cu el pe cît mai mulţi bani şi îţi făgăduiesc că nu tu vei fi acela care va pierde.

Seara următoare, cînd, păşind în cafenea, bogătanul îl întîmpină cu aceleaşi vorbe de batjocură despre netrebnicia fiicelor sale, tatăl acestora răspunse:

— Laudă multă şi faptă puţină. De faţă cu toţi oamenii de aici, eu mă prind cu tine că nu un fecior falnic de-al tău, ci o fată „netrebnică” de-a mea va izbuti să ia în stăpînire mărul de aur de la fiul Beiului. Şi mai mult decît atîta, sînt gata să pun rămăşag cu tine, fiecare dintre noi punîndu-şi la bătaie tot avutul său, că aşa cum zic eu se vor petrece lucrurile, şi nu altfel.

— Aşa ceva nu se va întîmpla în veci! ţipa bogătanul.

— Ba se va întîmpla cum te văd şi cum mă vezi! îi răspundea neclintit tatăl fetelor.

— Ba nu!

— Ba da!

Şi se încinse o zarvă nemaipomenită. Se întretăiau glasurile, tot mai aprinse:

— Eu ţin cu tatăl flăcăilor!

— Eu cu cel al fetelor!

— Tatăl fetelor o să aibă dreptate!

— Ba cel al flăcăilor!

Şi aşa se sfădiră bărbaţii din cafenea pînă tîrziu în noapte. Dimineaţa, cum se crăpă de ziuă, osteniţi de atîtea strigăte, se aflau cu toţii dinaintea casei cadiului, ca să le întărească acesta rămăşagul.

După ce îi ascultă şi pe unul, şi pe altul, cadiul chibzui aşa:

— Voir pleca îndată să ia mărul de aur un flăcău din cei şase şi o fată din cele şase, la alegerea părinţilor lor. Fetei i se va da un nume de bărbat, Ali, iar băiatul se va purta cu ea cuviincios precum un frate. Altminteri, de va greşi cu ceva, va fi închis în temniţă zile îndelungate. Va îmbrăca fata straie bărbăteşti şi va porni şi ea călare, întocmai ca un flăcău...

Aşa au purces la drum mezina, Ali, şi mezinul bogătaşului. Au mers ei o bună bucată de vreme, poposind cînd ca să culeagă lalele şi zambile, după dorinţa fetei, cînd ca să bea cafele şi tutun, după dorinţa flăcăului, pînă ce li s-a întins dinainte o apă mare şi înfricoşetor de tulburată. Ca să răzbească mai departe trebuiau să treacă pe malul celălalt, pe o punte îngustă şi tare şubredă. Şi-au strunit armăsarii amîndoi tinerii, îmboldindu-i să păşească pe punte, dar caii numai ce s-au opintit deodată şi n-au mai vrut, doamne fereşte, să înainteze. Ce n-au încercat călăreţii noştri! I-au îmbărbătat cu vorba, i-au atins cu biciul, au încercat să-i mîne ţinîndu-i de căpăstru, dar în zadar. Nici unul din cai nu s-a urnit din loc.

— N-avem încotro, Ali, a spus atunci flăcăul. De mers mai departe, nu mai putem merge. Trebuie să ne întoarcem acasă, că pînă la seraiul Beiului avem de străbătut drum lung şi greu, iar numai cu piciorul nu vom putea ajunge niciodată...

— Poate că ai dreptate, răspunse mezina. Tu ia-o înainte, că te ajung şi eu din urmă.

Flăcăul îşi şi înturnă armăsarul şi se depărtă agale, răsucindu-şi tacticos o ţigară.

În acest răstimp, ce se gîndeşte fata? „ I se năluceşte ceva calului ăstuia al meu, de nu vrea el cu nici un chip să pună piciorul pe punte. Ia să-l leg eu la ochi şi să mai încerc o dată înainte de a mă întoarce!”

Îşi scoate iute brîul ce-i încingea mijlocelul şi îl legă la ochii armăsarului. Apoi îi dă un bici uşor şi calul trece puntea în galop. Ajunsă pe malul celălalt, îl dezleagă la ochi şi aşteaptă.

Flăcăul, cînd şi-a isprăvit de fumat ţigara, se uită înapoi, să vadă ce-i cu Ali de nu mai vine. Cînd colo, de partea cealaltă a apei, făcîndu-i semn cu mîna, a chemare, cine era? Ali. Se întoarce înciudat flăcăul, dă iarăşi să treacă puntea, dar calul lui nechează năpraznic, şi, trăgîndu-se înapoi, ca speriat, se ridică în două picioare, mai-mai să-şi răstoarne călăreţul. Înfuriat, acesta îl loveşte cu gîrbaciul, dar calul nu dă semne de ascultare. Şi atît de necruţător îl biciuieşte flăcăul, atîta îl biciuieşte, încît bietul animal se prăvăleşte în genunchi şi-apoi se lungeşte pe malul apei fără suflare. Mînios foarte, flăcăul se ridică de pe pămînt, ia şaua, o saltă la spinare şi aşa, împovărat şi ruşinat, se întoarce la ai săi...

Iar fata, aşa-zisul Ali, merge şi merge călare, mereu înainte, fără nici un popas. Sub seară, numai ce îi mijeşte dinaintea ochilor silueta cîtorva căsuţe.

— Dii! Voinicule ! îşi îndeamnă ea calul ostenit. Să ne grăbim să ajungem acolo mai înainte de a se întuneca de-a binelea. O să găsim noi vreun locşor unde să ne odihnim peste noapte!

Cînd intră în cătun, pe uliţă nu se vedea ţipenie de om, în afara unei bătrîne care, ghemuită în pragul unei colibe, şedea pierdută în gîndurile ei.

— Seară bună, bunicuţo, îi grăi fata, oprind calul. Sînt un biet drumeţ istovit de drum, fără alt adăpost

decît patul primitor al pămîntulut. Pot să mîn şi eu, nopticica asta, în căsuţa dumitale?

— Cu toată inima, flăcăule! se învoi pe dată bătrîna, căreia i se urîse foarte de singurătate, căci se afla de multă vreme fără nimenea pe lume.

Şi ceasuri în şir, gazdă şi oaspete, au tot tors firul fără de sfîrşit al vorbei. Şi aşa fata i-a mărturisit bătrînei că a pornit în lume ca să ia mărul de aur de la fiul Beiului.

— Nu-i lucru uşor, a clătinat din cap bătrîna. E cale lungă şi grea pînă la seraiul Beiului. Eu însă vreau să te ajut pe tine. Ţine maiaua asta. După ce are să-ţi iasă înainte o mare nesfîrşită, tu ia îndată jumătate din maia şi arunc-o în mare. S-or despica în două apele, lăsînd între ele o potecă, pe unde să poţi trece. Aşa ai să ajungi la saraiul Beiului. Dar fii cu băgare de seamă, să nu care cumva să rătăceşti cealaltă jumătate de maia, că fără de ea nu-ţi va fi cu putinţă întoarcerea. Şi tot ca să-ţi netezesc ţie drumul, am să-ţi dau, drept însoţitor nedespărţit de tine, pe Lăţosul, credinciosul meu cîine. E năzdrăvan, Lăţosul, şi o să-ţi prindă şi el tare bine.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Ali încălecă şi porni mai departe, petrecut de binecuvîntările bătrînei şi întovărăşit de Lăţosul.

Merse ea şi merse, bătu drumuri umblate şi neumblate, pînă ce i se aşternu dinainte o mare necuprinsă. Îndată a scos din sîn maiaua, a împărţit-o în două şi a aruncat o jumătate în mare. Şi pe loc apele s-au despicat şi fata a trecut, cu cal şi cu cîine cu tot, pe o potecă bătătorită între ape. Cum s-a aflat pe malul celălalt, apele s-au unit iarăşi, de parcă nicicînd nu fuseseră despărţite.

Abia şi-a ridicat fata privirile, ca să se uite încotro s-o apuce, că s-a şi pomenit dinaintea unui sarai cu ziduri înalte şi semeţe, durate din piatră albă.

În faţa lui, pe o fîşie îngustă de uscat, se preumbla agale un tînăr.

— Bine te-am găsit, străine, îi vorbi călăreţul.

— Bine-ai venit, drumeţe, îi răspunse tînărul, cu o tresărire, smuls din gîndurile lui pe neaşteptate de glasul blînd al lui Ali. Parc-ai fi răsărit din ape de nu te-am văzut şi nu te-am auzit apropiindu-te.

— Poate că-i chiar aşa, zîmbi drumeţul. Vrei oare să-mi spui, străine, dacă saraiul ăsta este cumva cel al Beiului?

— Al lui este, întări tînărul. Iar eu sînt fiul Beiului. Dar tu cine eşti?

— Sînt Ali. De departe, de foarte departe am auzit de faima saraiului vostru şi m-am încumetat să iau pieptiş drum lung şi anevoios numai ca să îl văd.

— Vino cu mine, oaspete drag! se însufleţi tînărul. N-are să-ţi pară rău de truda ta! Am să-ţi arăt eu însumi toate comorile vechi şi străvechi ale saraiului nostru!

Lăsîndu-şi musafirul într-o cămară cu vederea spre marea cea albastră şi mişcătoare, fiul Beiului alergă la maica sa într-un suflet:

— Mamă, m-am trezit la porţile saraiului, ca răsărit din apele mării, cu un flăcău mlădiu ca creanga, cu priviri galeşe, cu surîs dulce şi glas blajin de fată. L-am poftit să ne fie oaspete, căci, nu ştiu de ce, măicuţă, de cum l-am văzut, m-a cuprins o înfiorare ciudată. Un glas lăuntric îmi şopteşte că alături de mine se află nu un flăcău, ci o prea frumoasă fată îmbrăcată în straie bărbăteşti. Ajută-mă, mamă, să-mi dau seama dacă mă înşel sau nu.

— Nimic mai lesne, fiule. Seara, înainte de a se culca musafirul nostru, presară-i sub cearceaf cîteva petale de trandafir. Trupul de fată e mai fierbinte noaptea decît cel de băiat. De e fată şi nu flăcău

oaspetele nostru, petalele or păli pînă dimineaţa. Aşa şti-vom fără greş adevărul.

Lăţosul, care-l însoţise pe fiul Beiului, auzi totul şi, îndată ce rămase singur cu fata, îi povesti cum stau lucrurile. Căci, pasămite, el nu numai că înţelegea prea bine graiul omenesc, dar, cînd voia, putea chiar să şi vorbească, întocmai ca oamenii.

Seara, fiul Beiului şi oaspetele său cinară împreună, ca doi prieteni. După ce jucară şah, gazda spuse:

— Eşti, pesemne, ostenit de drum, oaspete drag! Te conduc eu însumi la iatacul tău, spre a mă încredinţa cu propriii mei ochi dacă slujitoarele noastre ţi l-au pregătit cum se cuvine.

Şi prefăcîndu-se a cerceta el însuşi, grijuliu, asternuturile, fiul Beiului strecură sub cearceaf petalele unui trandafir involt, pe care şi-l pusese dinainte în buzunar.

— Să ai parte de o noapte tihnită, cu somn binefăcător, oaspete drag!

— La fel şi ţie îţi urez, gazdă preaiubită!

Rămasă singură, mezina s-a aşezat între perini în faţa ferestrelor cu vederea spre mare şi pînă dimineaţa nu s-a mişcat de acolo. În zori, s-a ridicat, a răvăşit niţeluş aşternutul, ca şi cum ar fi fost culcată în el peste noapte, s-a îmbrăcat şi a adăstat ceasul cînd să poată coborî la masă.

Îndată ce s-a luminat de ziuă, fiul Beiului a şi bătut la uşa iatacului, nerăbdător. Văzîndu-şi oaspetele gata îmbrăcat, a poruncit roabelor să strîngă aşternutul şi să înceapă a dereteca cu grijă încăperea.

Cînd îşi reîntîlni mama, era şi mai îngîndurat, şi mai nedumerit fiul Beiului.

— Mamă, mamă dragă, cu fiecare clipă mă simt tot mai legat de musafirul nostru. O voce lăuntrică îmi şopteşte mereu şi mereu că este fată şi nu băiat.

Trebuie neapărat să ştiu adevărul, măicuţă. Căci, de e fată, voi să mă însoţesc cu ea pe vecie!

— Nu te necăji, fiule! îl linişti mama. Ia-ţi oaspetele şi plimbă-l prin bazar, pe la neguţătorii de giuvaeruri. De e fată, cu greu ai s-o mai poţi dezlipi din faţa nestematelor. O să vrea să-şi ia cît mai multe podoabe. Dar, ca să fii şi mai sigur, pe drum, găseşte un prilej şi loveşte-ţi musafirul o dată, zdravăn, cu cotul. De e fată, durerea o să-i umezească ochii, de e bărbat, o să îndure lovitura fără a clipi.

Şi iarăşi Lăţosul, care îl urmărea pe fiul Beiului ca o umbră, cum auzi cele puse la cale, se dădu pe lîngă mezină şi îi şopti totul.

În drum spre bazar, cînd vizitiul a fost silit să strunească pe neaşteptate fugarii, fiul Beiului, ca din întîmplare, şi-a lovit oaspetele peste obraz cu cotul. De tăria loviturii, unul din dinţii din faţă ai lui Ali căzu.

— Oh, n-am vrut, iartă-mă! se rugă fiul Beiului.

— Nu-i nimica! S-a întîmplat şi gata! răspunse nepăsător mezina şi scoţînd din buzunar o perlă, o înfipse în locul sîngerînd al dintelui.

Ajunşi în faţa giuvaergeriilor, unde mormane de pietre preţioase îşi aruncau văpăile printre ochiuri de aur scînteietor, ca nişte mici sori răsăriţi de pretutindeni, îmbiind trecătorii, Ali se întoarse spre gazdă şi îi grăi, mirat:

— Ce căutăm noi aicea, printre atîtea găteli muiereşti, preaiubită gazdă? ! Venind spre saraiul vostru, mi-am rătăcit pe undeva hangerul. Hai mai bine să dăm o raită pe la neguţătorii de hangere, cuţite şi iatagane, ca să-mi aleg ceva vrednic de mine!

Uluit mai era fiul Beiului! Toate încercările dovediseră fără putere de tăgadă că Ali ar fi băiat. Şi totuşi, inima îi spunea întruna că nu este aşa.

— Mamă, se plînse el, în pofida a tot ce ne-au arătat încercările tale, oaspetele nostru mi-e tot mai

aproape de suflet, ca o fată dragă. Spune-mi, mamă, nu mai ştii nici un şiretlic care să ne încredinţeze dacă Ali e fată sau băiat?

— Un singur mijloc ar mai exista, fiule. Dacă şi el dă greş, nu mai am ce face. Ispiteşte-ţi oaspetele la o baie, în hamam, şi atuncea, totul se va limpezi de la sine.

A doua zi de dimineaţa, din vorbă în vorbă, fiul Beiului zise:

— Ia spune-mi, Ali, n-ai vrea să vii cu mine la hamam? Tare-aş mai avea chef de o baie şi bine-ar fi dacă ai veni cu mine.

— Chiar asta aveam şi eu de gînd să te rog, gazdă preaiubită, răspunse mezina, pe care Lăţosul o şi înştiinţase de gîndurile mamei. Am străbătut atîta cale pînă aici, la voi, şi pulberea drumurilor nu m-a cruţat defel.

— Să ne grăbim aşadar spre hamam! Iute să ni se înşeueze caii! porunci către slujitori fiul Beiului şi porniră pe dată, călări, spre hamam, baia de aburi, însoţiţi de Lăţosul care le alerga în urmă.

La hamam, băieşii şi băieşiţele le ieşiră înainte, poftindu-i într-o încăpere anume pregătită pentru familia Beiului, stăpîn atotputernic al acelor meleaguri.

Pe cînd fiul Beiului îşi lepăda grabnic vestmintele, Ali se prefăcea a nu izbuti nici măcar să-şi scoată ilicul.

— Croitorul meu ar fi bun de biciuit în piaţa publică! se arăta el înciudat. Aşa de strîmte mi-a făcut butonierele astea, că abia-abia am fost în stare să mă deschei la doi nasturi, în timp ce tu, iată-te gata de baie. N-are rost să mă aştepţi. Du-te în sala cea mare, că vin şi eu îndată.

În timp ce fiul Beiului se afla laolaltă cu alţi bărbaţi, în sala cea mare, mezina a scos iute din buzunarul caftanului mărul de aur, punînd în locul lui

un răvaş. Apoi s-a strecurat pe nesimţite afară din hamam, s-a aburcat pe cal, l-a săltat în şa şi pe Lăţosul şi dusă a fost.

La malul mării, aruncă la repezeală restul din maiaua dată de bătrînă şi apele mişcătoare s-au despicat, încremenind pentru o clipă, de i-au lăsat liberă trecerea, după care s-au unit din nou. Şi, după ceasuri şi ceasuri de gonit călare, fără contenire, fata ajunse la cătunul unde o întîlnise pe bătrîna ce o ajutase atîta. Rămase o noapte la ea, povestindu-i cu de-amănuntul toate prin cîte trecuse, îi mulţămi din inimă pentru binele făcut, şi dimineaţa o porni singură spre casă.

Vestea întoarcerii ei a umblat ca o nălucă prin tot satul. S-au strîns oamenii cu toţii în faţa locului de judecată, aşteptînd acolo sosirea cadiului, a fetei şi a celor doi împricinaţi — tatăl celor şase fete şi tatăl celor şase feciori.

Urcată în şa pe armăsarul în spume, mezina scoase din sîn mărul de aur şi îl arătă mulţimii. Părea că toate razele soarelui s-au potopit asupra lui, smulgîndu-i străluciri ce ardeau privirile, orbindu-le pentru o clipă. A izbucnit norodul în urale, cerînd apoi cadiului să facă dreptate. Şi acesta o făcu, dînd tatălui celor şase fete toate bunurile ce i se cuveneau în urma prinsorii cu tatăl celor şase feciori. Astfel, bunătatea şi tihna se cuibări în casa pînă nu de mult destul de urgisită a mezinei şi a surorilor ei.

În tot răstimpul acesta, ce se petrecuse oare cu fiul Beiului? Aşteptă el în sală ivirea lui Ali, aşteptă, pînă ce căzu la bănuială. Atunci purcese să-l caute pe Ali prin tot hamamul. Întrebă de el pe toate băieşiţele şi pe toţii băieşii, dar nimeni nu-i putu spune o vorbă despre Ali. Parcă intrase în pămînt. Pălit de gîndul că a fost păcălit, fiul Beiului dădu să se îmbrace la repezeală, să poată lua urma fugarului. Atunci băgă de seamă că mărul de aur nu se mai află în buzunarul

caftanului său. Scotoci înfrigurat prin buzunar şi găsi răvaşul aşa-zisului Ali:

„Ali de mi s-a spus, n-a fost adevărat;

Vara-am venit şi-n toamnă am plecat;

Fecioară în sărai am poposit şi tot fecioară în satul meu m-am înturnat...”

Şi mîniat, şi ruşinat, şi încă, lovit de dor după fata pe care-o îndrăgise, fiul Beiului alergă într-un suflet la mama sa, cu răvaşul în mînă. Se sfătuiră amîndoi îndelung cum să facă pentru a o găsi pe fată şi a o lua de soţie. Fu chemată în grabă Geadî, bătrîna vrăjitoare a toate făcătoare şi desfăcătoare. Aceasta, cînd află cum stau lucrurile, luă de la marginea havuzului din grădina saraiului două turturele fermecate, şi cu cîte una în fiecare mînă, încălecă pe chiup şi vîjjj! despicînd văzduhul, ajunse cît ai clipi în satul fetei, chiar în faţa casei acesteia, tocmai cînd cele cinci surori mai mari tocmai se pregăteau să iasă pe uliţă.

— Vai, bunicuţo dragă, ce turturele frumoase ai! spuseră ele într-un glas. N-ai vrea să ni le vinzi nouă, să ne înfrumuseţeze grădina? Că bani avem de-acuma berechet!

— Nu-s de vînzare, fetele mele, răspunse bătrîna vrăjitoare. Le dăruiesc de bunăvoie aceleia al cărei rîs mă va bucura cel mai mult!

Se apucară să rîdă, ca la poruncă, toate cele cinci fete. Dar ochiul ager al vrăjitoarei băgă îndată de seamă că nici una dintre ele nu are în loc de dinte o perlă. La hohotele lor dezlănţuite se trezi şi mezina, încă istovită foarte de drumul lung pe care abia îl străbătuse. Coborî iute la poartă, să vadă ce le veseleşte într-atîta pe surorile ei. Aici dădu cu ochii de Geadî cu cele două turturele.

— Ce turturele frumoase! spuse şi ea. Şi chipul frumos i se înnoură: Seamănă leit cu turturelele din grădina Beiului. Mi-ar place să le am lîngă mine, cînd

mă împresoară dragi aduceri aminte. Le ai de vînzare, bunicuţo?

— Nu-s de vînzare, fata mea. Dacă rîsul tău o să-mi meargă la inimă, ţi le dăruiesc ţie!

— Cum aşa? ! rîse neprefăcut mezina.

Dar vrăjitoarea, zărindu-i îndată perla din gură, îi grăi:

— Ia-le, ale tale să fie turturelele, fata mea. Dar de vrei să nu le pierzi, aibi grijă, frumoaso: să nu le saturi pe amîndouă deodată, ci numai cu rîndul. Altminteri, au să te părăsească!

Şi plecă vrăjitoarea.

Seara, mezina dădu de mîncare numai uneia dintre turturele. Noaptea, turturica sătulă vorbi către cealaltă:

— Haide să fugim acasă, la saraiul Beiului nostru, surioară.

— Cum să zbor atîta cale dacă sînt nehrănită? Tu ai izbuti să ajungi, dar eu aş pieri pe drum.

Aşa rămaseră mai departe, în casa mezinei, amîndouă turturelele fermecate.

Patruzeci de zile încheiate, mezina ţinu cu străşnicie cele spuse ei de Geadî: Nu sătură, doamne fereşte, pe amîndouă turturelele deodată. În cea de a patruzeci şi una seară, ce s-a petrecut cu ea, nu ştiu, ori că se luă cu alte lucruri şi uită de spusele bătrînei, ori că turturelele i-au părut suferinde, ori că îşi zise că s-au deprins cu ea într-atîta încît nu ar mai părăsi-o, de ce de nece, le dădu de mîncare la amîndouă păsările deodată.

Pe la miezul nopţii, cînd toţi ai casei dormeau duşi, turturelele au intrat uşurel în iatacul mezinei şi prinzînd fiecare cu ciocul de cîte un capăt al aşternutului acesteia, s-au înălţat în văzduh pornind drept spre saraiul Beiului. La poarta dinspre mare adăsta însuşi fiul Beiului care, de la plecarea fetei, aţinea ochii numai în zare, doar-doar o vedea cu o

clipă mai devreme pe cea care-i încălzise într-atîta inima. Şi turturelele fermecate alunecară lin spre pămînt, lăsînd dulcea povară în braţele larg deschise ale tînărului. Acesta o purtă cu grijă pe mezină pînă în iatacul ei de altădată, unde o lăsă uşurel pe pat, să doarmă tihnit mai departe.

Spre dimineaţă, turturelele din grădină începură să-şi îngîne cîntările.

— Oh, murmură încă somnoroasă mezina, cum gînguresc turturelele mele, aidoma celor din grădina Beiului pe al cărui fiu l-am amăgit împotriva vrerii mele...

Şi fiul Beiului, care-i veghease somnul, o îmbie în şoaptă:

— Ia deschide-ţi ochii şi vezi unde te afli, frumoasa mea?

Cînd îl zări pe fiul Beiului surîzător, alături, mezina nu ştiu ce să creadă. El îşi întinse dornic braţele către ea şi o întrebă cu duioşie:

— Vrei să-mi fii mireasă, unită cu mine pe vecie, la bine şi la rău?

Şi cum mezina îi răspunse printr-un surîs scăldat în fericire, nuntirea lor se săvîrşi chiar în acea zi. Şi patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi ţinu petrecerea la care se înveseli tot norodul din sarai. Ba sosiră valuri-valuri de oaspeţi din cele mai mari depărtări, dornici să-şi însenineze şi ei sufletele din preaplina bucurie a celor doi tineri.

Aceştia au trăit în dragoste şi înţelegere vreme îndelungată. Şi mai trăiesc încă şi astăzi în inimile noastre, prin povestea lor, la fel de proaspătă şi de vie, ca atunci cînd s-a desfăşurat aevea...

Keloglan şi fratele său

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ. Pe cînd robi ai lui Alah erau mulţi, iar a vorbi mult şi a mînca mult se socotea a fi un păcat, trăia o femeie bătrînă care avea doi feciori. Numele unuia era Hasan şi al celuilalt Keloglan, pentru că era pleşuv.

Într-una din zile, bătrîna îi chemă la ea pe băieţi şi le spuse:

— Eu, de-acuma, am îmbătrînit, dragii mamei. Povara anilor mă apasă tare greu. Pasul mi s-a scurtat, iar de muncit, nu mai sînt în stare. Plecaţi amîndoi în lume, căutaţi-vă de lucru, zbateţi-vă, agonisiţi şi vă înturnaţi acasă, căci e rîndul vostru acum ca să mă ocrotiţi.

Le puse la fiecare, într-o boccea, drept merinde de drum cîte o pîine neagră şi un boţ de brînză, şi, luîndu-şi rămas bun din pragul casei, îi petrecu cu ochii pînă pieriră pe drumul de ţară...

Colindară mult şi bine cei doi fraţi, străbătură văi şi munţi, fără să ţină socoteală zilelor, de-s multe ori puţine. Aşa ajunseră într-un tîrguşor. Bătură din poartă în poartă, în căutare de lucru. Pînă la urmă, un om îi opri la el, ca ciobani la capre.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Keloglan şi Hasan, fratele său mai mare, îşi luară traistele cu merinde, bîtele şi cojoacele miţoase şi porniră cu turma la păscut. Cînd ajunseră într-un loc cu iarbă îmbelşugată, lăsară caprele să pască în voie. Cum pe Hasan îl îmbia un somn bun pe iarba mătăsoasă, la umbră, dar nici nu voia să păţească cine ştie ce caprele, îl sperie pe mezin:

— Vai de mine şi de mine, Keloglan, flăcăule! Să nu care cumva să te-mpingă inima să te uiţi în sus! În

văzduh sînt atît de multe muşte, c-au să-ţi intre-n ochi şi-ai să-ţi pierzi vederea!

Încredinţat că Keloglan n-o să piardă din ochi turma privind numai înaintea lui, Hasan se trase sub un pom, se răsturnă pe-o rînă şi adormi.

Stătu cît stătu Keloglan urmărind cu privirile caprele, pînă ce i se urî. „Cît doarme frate-meu, ia să-mi fac eu mîna streaşină la ochi şi să mă uit niţeluş în sus, fie ce-o fi!”

Zis şi făcut. Îşi ridică Keloglan capul şi ce văzu? În văzduh, nici urmă de muşte. În schimb, lîngă pomul sub care se tolănise Hasan era un măr încărcat cu poame care mai de care mai îmbietoare. Cît ai clipi, Keloglan sări de la locul său şi se caţără pe crengi. Culegea mere, muşca o dată din ele şi le arunca jos. Unde nu mai ajungea să culeagă cu mîna, sărea pe crengi, scuturîndu-le pînă ce merele toate căzură ca o grindină la poalele pomului...

— Păzea! striga Keloglan caprelor! Luaţi seama, să nu mîncaţi toate merele! Puneţi-mi şi mie deoparte niscaiva !

Cînd se dădu jos din copac, mai să nu-i vină a crede lui Keloglan că ceea ce vedea era adevărat. Caprele făcuseră toate merele harcea-parcea şi-acum păşteau alene ceva mai departe. Una singură avea înfipt într-unul din coarne un măr.

Aşa se înfurie Keloglan pe capre, aşa se înfurie... Chelia i se făcu roşie ca para focului. Scoase iute cuţitul de la brîu şi cît ai clipi înjunghie toate caprele care-i nesocotiseră cuvîntul, în afară de cea care păstrase un măr în corn, chipurile pentru a i-l da lui...

Apoi îl trezi pe Hasan şi îi arătă isprava.

Acesta rămase încremenit:

— Vai de mine şi de mine, ce-ai făcut, Keloglan? Cum o să mai dăm ochi cu stăpînul? Hai să fugim degrabă cît mai departe!

Îşi săltară traistele pe umăr, îşi luară bîtele şi cojoacele miţoase şi fugiră de le sfîrîiau călcîiele, nu alta. Străbătură văi şi munţi tot gonind şi gonind, fără oprire, pînă ce, la gura unui rîuleţ, dădură de o moară părăsită. Cum se lăsase înserarea şi alt adăpost mai bun nu părea să fie pe aproape, merseră acolo.

A doua zi, în zori, tocmai se pregăteau să purceadă din nou la drum, cînd Keloglan dădu cu ochii de piatra morii:

— Ia te uită, frate-meu! De unde pînă unde a răsărit aici piatra de piuă a mamei! Noroc c-am văzut-o, ca s-o luăm cu noi şi să i-o ducem înapoi!

Şi fără ca Hasan să aibă timp să zică o vorbă, Keloglan şi săltă la spinare ditai piatră de moară şi îndoit sub povara ei, o porni la drum, în urma lui Hasan.

Merg ei ce merg, străbat văi şi munţi, şi, ba la pas, ba mai repejor, trec rîuri şi drumuri... Şi, iarăşi se făcu seară fără ca, de data asta, să se afle prin preajmă alt loc de mas, afară de un platan uriaş. Neavînd încotro, se hotărîră să se caţere în el ca să doarmă ocrotiţi de frunzişul des.

Zis şi făcut. Hasan se căţără cît ai clipi în platan, dar Keloglan mai va. Încerca din răsputeri flăcăul să se salte în platan cu ditai piatra de moară în spinare, dar de urcat, nu izbutea să se urce.

— Lasă jos piatra, şi dimineaţa, la plecare, o iei din nou cu tine! îi strigă Hasan.

Dar Keloglan parcă nici nu-l auzea. Gemînd şi tînguindu-se, se opintea din greu pînă ce, în sfîrşit, izbuti să se caţăre şi el în copac, cu piatra de moară cu tot.

Trecu o vreme. Se făcu noapte, o noapte aşa de întunecoasă că nu se vedea nici la doi paşi. Deodată, de undeva din apropiere răzbătură glasuri de om, în timp ce un fum gros se înălţa drept spre ei, mai-mai să-i înăbuşe.

Dădură cei doi fraţi binişor frunzişul la o parte, ca să poată desluşi ce se petrece. La poalele copacului, patruzeci de tîlhari, unul mai voinic decît altul, aţîţaseră un foc năpraznic. Aşezaţi turceşte în jurul lui, cu mîncare şi băutură alături, deşertau pe pămînt, dintr-o puzderiide pungi, grămezi de galbeni. Pasămite sub acest platan în care se suiseră cei doi fraţi pribegi îşi aveau locul de taină tîlharii.

Mai de spaimă, mai de altceva, Keloglan şopteşte lui Hasan:

— Ascultă, frate-meu, eu nu mă mai pot abţine! Trebuie neapărat să mă uşurez, că mor!

Şi, fără ca Hasan să apuce să spună ceva, Keloglan îşi şi dădu drumul.

Cînd simţiră picăturile, tîlharii, care zornăiau cu lăcomie galbenii, împărţindu-şi prada, începură să strige:

— Daţi zor, fîrtaţilor, că a început ploaia!

Unul mai isteţ se uită în jur, dar, cum nu văzu nici urmă de ploaie, le spuse celorlalţi:

— Copacul ăsta-i sfînt, fraţilor! În el sălăşluieşte un duh care şi-a pogorît asupra noastră mana-i cerească!

O clipă tîlharii îşi uitară de galbeni, pentru a se ruga, cu palmele deschise spre frunzişul platanului. Apoi se apucară iar de socotit.

Nu trecu mult şi Keloglan iar îi şopti fratelui său mai mare:

— Vai de mine şi de mine! Nu mai pot să mai ţin piatra de piuă a maică-mi. O las să cadă, n-am ce face...

Şi fără ca fratele său să fi avut vreme să-l împiedice, Keloglan, din creştetul copacului, dădu drumul la ditai piatră.

Aceasta se prăvăli la pămînt ca un trăsnet, rupînd, cu troznete cumplite, crengi întregi şi împrăştiind, cu foşnet năpraznic, frunzele...

Într-o clipă tîlharii erau în picioare:

— Vai nouă! ţipau ei înspăimîntaţi. Duhul copacului a aflat de blestemăţiile noastre şi vrea să ne piardă. Nu mană cerească, ci semnul pieirii a fost ploaia de adineaori. Să fugim, iute!

Şi tîlharii, lăsînd sub platan toată băutura, toată mîncarea şi toată prada cea bogată, se împrăştiară ca puii de potîrniche.

Hasan şi Keloglan îngheţaseră de spaimă, neîndrăznind să mai facă nici o mişcare. Aşa îi găsiră zorile. Încet, încet, odată cu lumina zilei, căpătară niţeluş curaj şi îndrăzniră să dea uşurel la o parte crengile şi să se uite în jos. Cînd văzură atîta bogăţie şi nici picior de tîlhari, nu le-a venit să creadă. Tot cu băgare de seamă, s-au înălţat mai sus, pe coama copacului, cuprinzînd cu ochii depărtările. Cînd s-au încredinţat că nu se vede nici un tîlhar la pîndă şi că nu-i ameninţă nici o primejdie, au coborît frumuşel din copac, s-au ospătat zdravăn, au încărcat, pe catîrii tîlharilor care păşteau paşnic pe aproape, toate pungile cu galbeni şi, pe-aici ţi-e drumul! Acasă s-au mai oprit, şi-atît!

Cînd i-a văzut teferi şi zîmbitori, bătrîna nu mai ştia ce să facă de bucurie. Aci îi îmbrăţişa, aci lăcrima. Şi cînd a auzit şi cele petrecute şi a văzut şi grămezile de galbeni, se buimăci de-a binelea.

De-atunci şi pînă azi, Keloglan şi Hasan, dimpreună cu bătrîna lor mamă, trăiesc în belşug şi în tihnă, fără ca neînţelegerea să le tulbure o clipă viaţa. Dorinţele lor s-au împlinit. Fie-ne dat şi nouă să cunoaştem această fericire!

Keloglan cumpără „nimic”

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ. Pe cînd erau mulţi robi de-ai lui Alah pe pămîntul ăsta mare, iar a vorbi mult şi a mînca mult era socotit un păcat, trăia, laolaltă cu bătrîna sa mamă, un băiat chel, Keloglan.

Într-o bună zi, bătrîna îi puse în palmă zece părăluţe şi îi spuse:

— Haide, Keloglan, flăcăule chipeş, du-te pînă la băcănie, ia de zece parale „nimic” şi vino iute acasă!

Pe-atunci, la sarea cea obişnuită, care se pune în bucate, i se spunea *hic*, adică „nimic”.

Pentru a nu uita ce i-a spus mamă-sa, Keloglan mergea pe drum tot repetînd: „nimic”, „nimic”. Ajunse astfel la ţărmul mării. Aici pescarii, care aruncaseră de cu noapte năvoadele, le trăgeau acuma, împreună, strigînd la fiecare opintire: „Dă, doamne, dă, doamne!” Keloglan, mai la o parte, îi privea şi tot spunea, pentru sine: „Nimic, nimic!” Cum în năvoade, ca niciodată, nu se zbătea nici un peşte, oricît de mic, iar Keloglan, proţăpit prin preajmă, tot da înainte cu „nimic, nimic”, pescarii îşi pierdură cumpătul. Tăbărîră asupra lui Keloglan şi atîta îl ciomăgiră, atîta îl ciomăgiră urlînd că le-a cobit, încît din biata tărtăcuţă cheală a băiatului zbură ceea ce îi spusese maică-sa.

— Şi-acum, cinstiţi pescari — grăi el printre lacrimi — eu ce să spun, cum să zic, învăţaţi-mă voi, ca să-mi fie bine...

— A şi ieşit unul, n-aveţi grijă, or să mai vină şi alţii, negreşit. Aşa trebuie să spui, şi o să-ţi fie bine...

Scăpat din mîinile lor, Keloglan porni pe drum, tot spunînd întruna: „A şi ieşit unul, n-aveţi grijă, or să mai vină şi alţii, negreşit... A şi ieşit unul, n-aveţi grijă, or să mai vină şi alţii, negreşit...”

Aşa se apropie de o casă unde, văzînd îmbulzeală mare, se opri să vadă ce s-a întîmplat. Pe uşă tocmai se scotea *tabut-ul*, în timp ce el, de colo, repeta de zor: „A şi ieşit unul, n-aveţi grijă, or să mai vină şi alţii, negreşit... A şi ieşit unul, or să mai vină şi alţii, negreşit...” Aşa se înfuriară la auzul acestor vorbe bărbaţii care duceau mortul la groapă, aşa se înfuriară, că lăsară jos *tabut-ul* şi prinseră să dea în Keloglan care unde nimerea. Printre vaiete şi suspine, Keloglan uită ceea ce îl învăţaseră pescarii. Aşa că atunci cînd, în sfîrşit, putu să se smulgă din mîinile lor, se rugă de oamenii care-l bătuseră:

— Şi-acum, cinstiţi bei, eu ce să spun, cum să zic ca să fie bine?

— Alah să-i hărăzească răposatului iertarea sa, iar celor rămaşi în viaţă, să le dea răbdare ca să îndure durerea... îi răspunse imamul.

Porni Keloglan mai departe tot zicînd în gura mare, ca să nu uite: „Alah să-i hărăzească răposatului iertarea sa, iar celor rămaşi în viaţă, să le dea răbdare ca să îndure durerea”... Aşa trecu pe lîngă leşul unui cîine care zăcea la margine de drum. Cînd auziră trecătorii vorbele lui Keloglan, se năpustiră asupra lui cu pumni şi cu ocări, strigînd că lua în deşert numele lui Alah...

Nedumerirea şi durerea îi şterseră din capul chel tot ceea ce îl învăţase mai înainte imamul.

Buimac, cînd să se despartă de ei, îi întrebă pe drumeţii care-l bătuseră măr:

— Şi-acum, cinstiţi drumeţi, eu ce să spun, ce să zic ca să fie bine?

— Să-ţi acoperi nasul cu palma şi să spui: „Pfui, ce duhoare! Pfui, ce duhoare !”

Şi Keloglan merse mai departe pe drum, tot zicînd, ca să nu uite: „Pfui, ce duhoare! Pfui, ce duhoare!” Aşa trecu pe lîngă un cîrd de femei care, cu boccele în mînă, tocmai ieşeau din *hamam*. Cînd îl

văzură pe Keloglan ţinîndu-se de nas şi mai ales cînd auziră ce zice, femeile, toate ca una, îşi lăsară într-o clipită pe pămînt boccelele şi tăbărîră asupra băiatului, ba cu palme, ba cu pumni, ba cu ciupituri, de îl năuciră cu totul.

— Şi-acum, cinstite tuşici şi surori mai mari, le grăi Keloglan cînd furia lor se potoli, eu ce să spun, ce să zic ca să fie bine?

— Oh, ce frumos, ce bine, ce curat şi înmiresmat! Aşa trebuie să spui, îl învăţară ele răstit.

Keloglan oftă şi plecă mai departe. Pe drum, de teamă ca nu cumva să se încurce şi iarăşi să fie burduşit de cine ştie cine, repeta de zor „Oh, ce frumos, ce bine, ce curat şi înmiresmat!” Aşa trecu pe lîngă doi inşi care, în mijlocul drumului, se certau cu răcnete cumplite. Cînd îi auziră vorbele atît de nepotrivite, cei doi îşi uitară cearta şi tăbărîră asupra băiatului, ocărîndu-l că-şi bate joc de ei. Keloglan mîncă şi papara asta; văicărelile lui păreau acum mai degrabă un jalnic mieunat de pisică, într-atît era de stors şi de vlăguit de atîtea rînduri de bătăi. Cînd bătăuşii osteniră şi-l lăsară în pace, băiatul abia de izbuti să-i întrebe, printre suspine:

— Şi-acum, cinstiţi bei, eu ce să spun, ce să zic ca să fie bine?

— Nu faceţi asta, fraţi ai mei întru credinţă! Lăsaţi-vă păgubaşi, binecredincioşi musulmani!

Şi Keloglan plecă mai departe, tot repetînd „Nu faceţi asta, fraţi ai mei întru credinţă! Lăsaţi-vă păgubaşi, binecredincioşi musulmani!” Aşa trecu pe drumul mare, unde doi cîini se muşcau între ei ca zănatecii. Auzindu-i vorbele, trecătorii se năpustiră asupra lui, ocărîndu-l şi lovindu-l care mai de care pentru că îşi rîdea de cele sfinte.

Din nou buimac, fără altceva în tărtăcuţa-i cheală în afară de spaimă, Keloglan se tîngui:

— Şi-acum, cinstiţi bei, eu ce să spun, ce să zic ca să fie bine?

— Ho! Huideo ! Aşa trebuie să spui.

Şi Keloglan merse mai departe, rostind fără răgaz: „Ho! Huideo ! Ho! Huideo !” Aşa trecu prin dreptul unei dughene în care un papugiu cu ciracii lui făceau tîrlici, cusînd cu sfoară cernită feţele de tălpi, după care îi prindeau de găicile de la spate şi de vîrful ascuţit, trăgîndu-i cît mai tare, ca să întindă cusăturile şi să-i făţuiască. Cînd auziră huiduielile lui Keloglan, lăsară deoparte lucrul şi, ca la comandă, tăbărîră cu toţii asupra băiatului. Cînd scăpă din mîinile lor, acesta suspină, năucit cu totul:

— Şi-acum, cinstiţi bei, eu ce să spun, ce să zic ca să fie bine?

— Trage, trage, lungeşte-le cît mai mult!

Şi Keloglan plecă mai departe, tot repetînd, ca să nu uite: „Trage, trage, lungeşte-le cît mai mult!” Aşa trecu el pe lîngă un om care îşi dojenea aspru fiul, trăgîndu-l de urechi. Însufleţit de cuvintele lui Keloglan, pe care le luă drept îndemnuri, tatăl trase atît de tare de urechea fiului, încît rămase cu ea în mînă. Plin de năduf, se aruncă asupra lui Keloglan, mai-mai să-l facă fărîme. Cînd, în sfîrşit, se mai răcori şi îşi încetă loviturile, Keloglan bîigui:

— Şi eu acum, cinstite bei, eu ce să spun, ce să zic, ca să fie bine?

— Nimic! se răsti omul necăjit.

Cînd auzi „nimic”, Keloglan se lumină. Îşi aminti, deodată, pentru ce plecase de acasă. Alergă la băcan, îl puse să-i cîntărească de zece parale „nimic”, adică sare, şi tot într-o fugă se întoarse acasă. Aici maică-sa îl aştepta mînioasă:

— Pe unde mi-ai zăbovit atîta, neghiobule? Pe unde mi-ai umblat, zănatecule, de-ai ajuns în halul ăsta?

Şi, după ce îl bătu şi ea zdravăn, îl mai puse şi la colţ, drept pedeapsă.

Vremea din poveste a trecut, s-au tot perindat de-atunci alţi şi alţi oameni, dar isprăvile lui Keloglan au stăruit pînă azi în amintirea tuturor...

Din cer căzură trei mere: unul e-al meu, unul e-al celui care povesteşte, iar ultimul va sta la mine, în păstrare, pentru urmaşii lui Keloglan, dacă ei vor mai fi vreodată...

Nerecunoscător e omul...

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ... A fost odată un om de neam. Pe lîngă avuţii nenumărate, mai fusese înzestrat de Alah şi cu un suflet de aur: conacul său era deschis oricui. Oricine poposea la el, găsea miluire...

Dar, de la o vreme, omul ăsta bun şi milos a fost atins de o boală neîndurătoare. Atunci şi-a pierdut încrederea în bine. Cînd a simţit aripa morţii, şi-a chemat lîngă el pe singurul său fiu şi i-a glăsuit aşa:

— Eu mă duc, fiule. Te părăsesc. Dar ţine minte sfatul meu: fă bine tuturor creaturilor de pe pămînt şi din văzduh, numai omului nu.

Şi după ce a repetat de trei ori povaţa sa, şi fiul i-a făgăduit de trei ori ascultare, omul a închis ochii şi şi-a dat sfîrşitul.

Băiatul l-a jelit din suflet, că-şi iubea părintele. După ce l-a îngropat după datina musulmană, s-a trezit în fruntea negoţului început de tatăl său. Aşa s-a făcut că într-o zi şi-a încărcat calul cu mărfuri într-ales şi, împreună cu un slujitor credincios, a purces la drum lung.

Tot umblînd ei singuratici, pe poteci pustii, văd o pisică pîndind un şarpe. Încolţit,acesta încearcă să scape strecurîndu-se printr-o gaură în pămînt, dar gheara pisicii îl ajunge din urmă. Degeaba se zbate şarpele, că pisica nu-l slăbeşte. Iute neguţătorul se dă jos de pe cal şi atinge cu vîrful biciului pisica. Luată pe neaşteptate, aceasta fuge şi astfel şarpele izbuteşte să se izbăvească, intrînd în casa-i de sub pămînt.

Tînărul se urcă iar pe cal şi merge mai departe. După un timp, cînd să treacă pe sub un copac umbros, aude în frunzişul des un clempănit. Ridică ochii şi, printre crengi, vede un cuib de barză cu cîţiva pui

neajutoraţi în el. Ei clempăneau aşa, din pliscurile lor lungi, a groază, căci simţeau apropierea unei mari primejdii: un şarpe aluneca pe crengi, venind drept spre ei... Numaidecît tînărul se ridică în scară şi, cu biciul, goneşte şarpele, înlăturînd primejdia de moarte. Adusă în goană de clempănitul puilor, barza-mamă urmărise cu sufletul la gură cele întîmplate, dar nu apucă să-i mulţumească flăcăului pentru fapta lui de bine, că acesta se şi depărtase, văzîndu-şi mai departe de drum.

Mai merg ce merg neguţătorul şi slujitorul său şi ajung într-o ţară străină. Pe o arie, nişte copii se joacă năpăstuind un băieţel. Unul îi trage o palmă, altul îi dă un picior, unul îl îmbrînceşte, altul îl trînteşte jos... Şi băiatul rabdă, că n-are încotro: e singur împotriva tuturor. „Mi-a zis el taica să nu fac bine omului, dar parcă nu mă lasă inima... Prea e încolţit băiatul...”. Descalecă şi se apropie de copiii care, cum îl văd, o iau la fugă, uitîndu-şi de băiat.

— Pentru ce te bat, fiule? îl întreabă el milos, ajutîndu-i să se ridice din colb. N-are cine să te apere?

— N-am nici tată, nici mamă. N-am pe nimeni pe lume.

Iar îi dă tîrcoale povaţa tatălui său, dar o alungă:

— Ia spune-mi, copile, dacă te-aş face feciorul meu, ai veni cu mine? !

— Aş veni.

Tînărul saltă băiatul în şa, încalecă apoi şi el şi aşa porneşte mai departe. Ajunge la un han şi, după ce se odihnesc tustrei, grăieşte către slujitorul său:

— Du-te acasă cu băiatul şi spune-i nevestei mele că am hotărît să facem din el fiul nostru. Eu mai rămîn ca să-mi închei socotelile pentru care am străbătut atîta cale şi pe urmă mă întorn acasă.

Zis şi făcut. Nu trece mult timp şi tînărul neguţător grăbeşte spre casă. Cum ajunge, dă băiatul la şcoală, să înveţe carte, ca să şi-l poată face mîna lui

dreaptă. Dar, ca şi tatăl său, ţine neclintit obiceiul ca, oricînd, conacul să-i fie deschis, gata să primească pe orice drumeţ. Şi se întîmpla un lucru tare ciudat. La masa întinsă, seară de seară, pentru orice pribeag doritor de adăpost, un şarpe se strecura şi lăsa o liră de aur, iar o barză aducea în cioc o găină friptă şi o aşeza în mijlocul mesei...

Tare-ar fi vrut copilul de suflet, acum flăcău, să pătrundă taina asta. „De unde pînă unde lira de aur şi găina friptă? Te pomeneşti că taică-meu o fi vreun vrăjitor şi eu habar n-am ! Cine ştie cu ce duhuri necurate umblă şi ce zile mă mai aşteaptă! Mai bine să-i fac de petrecanie şi să-mi rămînă mie averea lui.” Toată ziua, ba şi noaptea, numai la asta se gîndea: ce să facă, ce să dreagă ca să-l înlăture pentru totdeauna pe neguţător. Pînă la urmă ticlui către padişah o scrisoare care glăsuia aşa:

“Preaînălţate, taică-meu e-un negustor vestit. Are avere multă dar şi ambiţii mari. Conacul îi e deschis oricînd, pentru orice calic. Şi asta pentru ce? Din bunătate? Da' de unde! Nutreşte gînduri ascunse tatăl meu: să i se ducă vestea de bun şi de bogat, ca să ajungă el în fruntea ţării, în locul luminăţiei tale...”

Citeşte padişahul scrisoarea şi adună degrabă divanul, să se sfătuiască.

— Ar trebui ca numaidecît să-i venim de hac ticălosului care rîvneşte la puterea mea! le spune el, tulburat, sfetnicilor.

— Slăvite, grăieşte atunci unul din viziri, poate că n-ar fi rău să ne încredinţăm dacă scrisoarea glăsuieşte sau nu adevărat. Să mergem amîndoi la neguţător, ca nişte bieţi pribegi fără adăpost. El o să ne primească în conac şi aşa o să putem dibui ce gînduri nutreşte cu adevărat.

— Bine chibzuit! spune padişahul.

Îmbracă amîndoi straie roase şi albite de vreme şi ajung la conacul neguţătorului. Bat la poartă şi le deschide chiar fiul cel de suflet.

— Sîntem istoviţi de drum. Nu s-ar putea să găsim aici vreun locşor ca să ne odihnim peste noapte?

— Să-l întreb pe taica, spune flăcăul.

Cum aude de călători, neguţătorul le iese el însuşi în întîmpinare. Îi pofteşte înăuntru şi porunceşte să li se aducă apă să se spele, şerbeturi să se răcorească şi cafele să le mai alunge din oboseală. Apoi îi chemă pe cei doi la masa de cină, în odaia de oaspeţi. Se face miezul nopţii. Atunci un şarpe unduieşte spre masă şi lasă pe ea o liră de aur; nu trece mult şi se aude un fîlfîit de aripi: o barză intră prin fereastra deschisă şi lasă în mijlocul mesei o găină friptă. Padişahul şi vizirul sînt numai ochi.

„Bucatele sînt pe sfîrşite. Oaspeţi şi gazde îşi spală faţa şi mîinile în ligheane de aur cu apă din ibrice de argint. Apoi se aduc iar cafele şi oamenii mai rămîn niţeluş să stea de vorbă. Neguţătorului, care avea o bănuială că, după purtarea lor, oaspeţii sînt oameni de soi, i se dezleagă limba şi începe să-şi depene o parte din viaţă:

— De bună seamă, străinilor, că vă veţi fi mirat că o jivină ca şarpele pune o liră de aur pe masa mea, iar o zburătoare îmi aduce în plisc o găină gata rumenită. Şi asta se petrece noapte de noapte, fără nici o sminteală...Am să vă spun istoria acestor puţin obişnuite fapte, dragii mei. Ascultaţi. Am avut un tată bun ca pîinea cea caldă.Zi şi noapte casa asta, care era a lui, sta deschisă oricui, drept mulţumire soartei care-i hărăzise o îmbelşugare mai mare decît altora. Pe patul morţii, după o suferinţă cumplită, m-a chemat la el şi m-a jurat să fac bine oricărei creaturi din ceruri şi de pe pămînt, numai omului nu. După ce s-a stins din viaţă taica, toate treburile lui au trecut

asupra mea. Odată, pe cînd colindam drumurile pentru negustoria mea, am văzut cum un şarpe era gata-gata să fie înhăţat de o pisică ce-l pîndea, şi i-am scăpat viaţa; am mai văzut cum un şarpe se pregătea să înşface nişte bieţi pui de barză, care n-aveau cum să se apere, şi i-am scăpat şi pe ei de la moarte sigură. Iată, şarpele pe care l-aţi văzut este acela care-mi aduce, drept răsplată, un galben în fiece noapte, iar barza care-mi dăruieşte noapte de noapte o găină nu este alta decît mama puişorilor de care v-am pomenit. Am mai mers un pic şi am văzut un biet micuţ — de astă dată pui de om — pe care-l batjocoreau şi îl băteau alţi copii. L-am scăpat din mîinile lor şi am făcut din el fiul meu — el este, iată, flăcăul pe care l-aţi văzut în casa mea şi la masa mea: nu mi-a înşelat aşteptările, căci e mai apropiat mie decît un fiu adevărat.

— Ia spune-mi gazdă dragă, pot îndrăzni să-ţi mai cer ceva? întrebă padişahul.

— Da' se poate, drumeţule, să te sfieşti de mine? Spune, despre ce e vorba?

— Cînd am venit încoace am găsit o scrisoare. Noi nu ştim carte ca s-o putem citi. Vrei să ne-o citeşti şi să aflăm ce stă scris în ea? Poate că ea ne-o fi norocul, cine ştie !

Ia neguţătorul scrisoarea şi o citeşte. Plin de tulburare se aruncă la picioarele padişahului:

— Văd că viaţa mea atîrnă de un fir de păr, slăvite.Deşi sînt departe de învinuirile mîrşave care mi se aduc, sînt gata să primesc orice pedeapsă, căci, ca un fiu nevrednic ce am fost, mi-am nesocotit făgăduiala faţă de tatăl meu.

— Nu-i deloc aşa, îi spune padişahul, ridicîndu-l de jos. Iartă-ne pe noi că te-am bănuit cu atîta uşurinţă. Iar dacă e cineva de pedepsit, acela e băiatul care a pătat numele de om, necinstind tot binele pe care l-ai făcut pentru el. Pe el voi să-l pedepsesc fără

cruţare. Călăii mei îi vor reteza capul, uşurînd pămîntul de nerecunoştinţa omenească...

Aşa s-a săvîrşit povestea despre omul mai nerecunoscător decît fiinţele necuvîntătoare. Oameni feluriţi s-au perindat pe faţa pămîntului, au mîncat, au băut, s-au bucurat, s-au întristat şi şi-au spulberat trupurile în ţărînă, de n-a mai rămas din ei decît istoria faptelor lor. Să mîncăm şi noi şi să bem, şi să ne bucurăm că vieţuim şi, pînă una, alta, să ne strecurăm în aşternutul nostru unde ne aşteaptă somnul cel dulce...

POVEŞTI ENGLEZE
(REPOVESTITE DE CARMEN PAŢAC)

Zîna verde

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ un bătrîn care avea două fete.

Una era cuminte şi la locul ei, iar cealaltă mîndră şi îngîmfată de nu-i ajungeai cu prăjina la nas. Bătrînul însă pe ea o iubea cel mai mult şi ei îi dădea bucatele cele mai alese şi hainele cele mai frumoase.

Într-o zi fata cea cuminte zise:

— Tată, dă-mi un cozonac şi-o sticlă cu bere şi lasă-mă să mă duc în lume să-mi caut norocul!

Taică-său îi dădu un cozonac şi o sticlă cu bere şi fata plecă în lume să-şi caute norocul. După ce merse prin pădure pînă ce obosi, se aşeză sub un copac ca să se odihnească, să mănînce cozonacul şi să bea berea. Pe cînd mînca ea, un moşnegel trecu pe acolo şi o întrebă:

— Fată dragă, fată dragă, ce cauţi sub copacul meu?

Ea îi răspunse:

— Am plecat să-mi caut norocul. M-a prins oboseala şi tare mai mi-e foame. M-am aşezat şi eu să-mbuc ceva.

Bătrinul îi spuse:

— Fată dragă, fată dragă, dă-mi şi mie ceva de mîncare.

— N-am decît un cozonac şi-o sticlă cu bere, zise ea, dar dacă-ţi place, poţi să iei.

Moşneagul spuse că-i place. Se aşeză şi amîndoi mîncară cozonacul şi băură toată berea. Cînd fata se pregătea să pornească mai departe, bătrînul îi spuse:

— Am să te-ndrept spre locul unde să-ţi găseşti norocul. Mergi tot înainte prin pădure pînă ajungi la o căsuţă uitată de vreme. Acolo stă Zîna Verde. Bate la uşă şi, cînd ţi-o deschide, spune-i c-ai venit să ceri de lucru.O să te primească, dar bagă bine de seamă: fii cuminte şi fă tot ce-ţi spune ea. N-o să-ţi meargă rău.

Fata îi mulţumi şi-şi văzu de drum. Nu după multă vreme ajunse la căsuţa din pădure şi bătu la uşă. Îi deschise o zînă verde tare drăguţă, care o întrebă:

— Fată dragă, fată dragă, ce cauţi pe-aici?

— Caut de lucru, răspunse fata.

— Ce ştii să faci? o întrebă Zîna Verde.

— Ştiu să coc pîine şi să fac bere, mă pricep la orice e nevoie prin casă, răspunse fata.

— Atunci vino-năuntru, îi zise Zîna Verde şi o duse în bucătărie. Să ştii însă, mai spuse ea, că trebuie să te porţi cum se cuvine, să mături bine prin casă, să ştergi pînă şi ultimul firicel de praf şi, ia aminte, să nu care cumva să te uiţi prin gaura cheii, că o mare nenorocire se va abate asupra ta.

Fata mătură şi şterse praful.

Mai apoi Zîna Verde îi zise:

— Acum du-te la fîntînă şi adu o găleată cu apă curată să faci mîncare. Dacă apa nu-i curată, schimb-o mereu pînă cînd ai să scoţi apă limpede ca cristalul.

Fata luă găleata şi o porni spre fîntînă. Scoase o găleată, dar apa era aşa de murdară, avea atîta noroi în ea, că trebui s-o arunce. Mai scoase o găleată, apa era un pic mai curată şi-n ea înota un peştişor de argint.

Peştişorul spuse:

— Fată dragă, fată dragă, spală-mă, netezeşte-mi frumos solzii şi pune-mă-napoi cu grijă.

Ea îl spălă, îi netezi solzii şi îi dădu drumul cu grijă. Mai scoase o găleată. Apa era niţel mai limpede şi în ea înota un peştişor de aur.

Peştişorul spuse:

— Fată dragă, fată dragă, spală-mă, netezeşte-mi frumos solzii şi pune-mă-napoi cu grijă.

Fata îl spălă, îi netezi solzii şi îi dădu drumul cu grijă. Mai scoase o găleată. Apa era curată şi în ea înota un alt peştişor, care spuse acelaşi lucru ca şi ceilalţi. Fata îl spălă şi pe el, îi netezi solzii şi-i dădu drumul. Mai scoase încă o găleată şi de data aceasta apa era proaspătă, curată şi limpede ca cristalul.

Atunci cei trei peştişori scoaseră capetele din apă şi spuseră într-un glas:

— *Pîinea zînei de-o mănînci,*
Drept la cimitir ajungi.
De bei apă din fîntînă,
Norocul te ia de mînă.
Fii cinstită şi cuminte,
Cum ai fost şi înainte.

Fata o porni în grabă spre casă. Mătură în bucătărie şi şterse repede praful, căci se temea să n-o mustre zîna pentru că întîrziase atît de mult. Pe deasupra îi era şi foame. Zîna Verde îi arătă apoi cum să facă mîncare şi s-o ducă în salonaş. Îi mai spuse să mănînce pîine şi lapte dacă vrea. Fata îi mulţumi şi zise că o să mănînce din cozonacul pe care-l luase de acasă (trebuie să ştiţi că mai găsise nişte fărîmituri prin buzunare). Zîna Verde se duse în salonaş, iar fata se aşeză lîngă foc. Se tot gîndea la ce-i spuseseră peştişorii şi se întreba de ce n-o lasă Zîna Verde să se uite prin gaura cheii. Îşi zise că totuşi n-are ce să i se întîmple şi se aplecă să se uite prin gaura cheii. Cînd colo, ce credeţi că-i văzură ochii? Zîna Verde dansa cu un zmeu! Atît de mirată era fata de ceea ce văzuse, că o luă gura pe dinainte:

— Vai de mine, ce văd eu?

Zîna Verde cu un zmeu.

Zîna Verde se năpusti din cameră şi o întrebă:

— Ce-ţi văzură ochii?

Fata îi răspunse:

— N-am văzut nimic, să ştii,

Pîn' ce lumea s-o sfîrşi.

Apoi Zîna Verde se duse din nou în salonaş să mănînce, iar fata se uită din nou pe gaura cheii. Şi din nou începu să cînte:

— Vai de mine, ce văd eu?

Zîna Verde cu un zmeu.

Zîna Verde ieşi ca mai înainte şi o întrebă:

— Fată dragă, fată dragă, ce-ţi văzură ochii?

Fata spuse:

— N-am văzut nimic, să ştii,

Pin' ce lumea s-o sfîrşi.

Toată povestea se repetă şi a treia oară, dar de data asta Zîna Verde zise:

— Acum n-ai să mai vezi deloc, şi-i întunecă vederea.Dar, mai spuse Zîna Verde, fiindcă ai fost cuminte şi-ai şters praful, am să-ţi dau simbria şi te las să pleci acasă.

Îi dădu o pungă cu bani şi o boccea cu haine şi o trimise acasă. Biata fată mergea pe cărare poticnindu-se şi numai ce se lovi de fîntînă. Pe ghizdurile fîntînii stătea un flăcău chipeş. Omul îi spuse că vrea s-o ajute, să-i ducă punga cu bani şi bocceaua cu haine. O îndemnă să-şi spele ochii în apa fîntînii înainte de a pleca. Fata făcu întocmai şi simţi că începe iar să vadă. Acum vedea la fel ca înainte. Flăcăul şi fata merseră împreună pînă la casa tatălui ei. Cînd deschiseră punga, găsiră o mulţime de bani, iar cînd desfăcură bocceaua, scoaseră de acolo o sumedenie de haine minunate. Fata s-a măritat cu flăcăul şi au trăit fericiţi mulţi ani după aceea.

Ei, acu', cînd văzu cealaltă fată ce lucruri frumoase căpătase soră-sa, se duse şi ea la taică-său şi-i spuse:

— Tată, dă-mi un cozonac şi-o sticlă cu bere şi lasă-mă să mă duc în lume să-mi caut norocul!

Taică-său îi dădu şi ei un cozonac şi o sticlă cu bere şi lucrurile se petrecură ca şi cu sora cealaltă. Dar cînd moşneagul o rugă să-i dea ceva de mîncare, ea îi spuse:

— N-am destul nici pentru mine, de unde să-ţi dau şi ţie?

În casa Zînei Verzi nu şterse praful şi zîna se supără foc pe ea. Cînd se duse la fîntînă şi peştişorii îi intrară în găleată, zise că sînt uzi şi scîrboşi şi că nu-i trecea prin cap să-şi murdărească rochia şi mîinile cu ei. Aşa că-i aruncă fără milă înapoi în fîntînă. Şi mai spuse că nici vorbă să bea apă rece şi chioară, cînd putea să mănînce pîine şi să bea lapte. Cînd Zîna Verde îi luă vederea pentru că se uitase prin gaura cheii, nu căpătă nici punga cu bani, nici bocceaua cu haine fiindcă nu ştersese praful.

Şi cum nu s-a găsit nimeni care s-o ajute pe drum pînă acasă, a umblat şi ea de colo-colo, ziua şi noaptea, pînă a murit. Şi nimeni n-a putut spune unde e îngropată sau ce s-a ales de ea.

Cîinele cu dinţi mărunţi

ODATĂ, DEMULT, trăia un negustor care străbătea lumea în lung şi-n lat. Într-una din călătorii îl atacară hoţii. I-ar fi luat ei şi viaţa şi banii, dacă nu-i sărea în ajutor un cîine mare, care îi puse pe tîlhari pe fugă. După ce-i alungă pe răufăcători, cîinele îl luă pe negustor acasă (şi avea cîinele nostru o casă frumoasă, nu glumă!), îi legă rănile şi îl îngriji pînă ce acesta se puse din nou pe picioare.

De cum se însănătoşi, negustorul plecă spre casă. Dar înainte de-a se aşterne la drum, îi spuse cîinelui că-i e recunoscător pentru binele ce i-l făcuse şi îl întrebă cum ar putea să-l răsplătească. Îi mai spuse că n-o să şovăie nici o clipă să-i dea chiar cel mai de preţ lucru pe care-l are.

Se porni să-l întrebe cam aşa:

— Primeşti un peşte care vorbeşte douăsprezece limbi ?

— Nu, zise cîinele, nu vreau.

— Sau o gîscă cu ouă de aur?

— Nu, zise cîinele, nu-mi trebuie.

— Poate o oglindă în care să vezi gîndurile oamenilor?

— Nu, zise cîinele, n-am nevoie.

— Atunci ce vrei? întrebă negustorul.

— Nu vreau nici unul din darurile astea, vorbi cîinele, lasă-mă doar să-ţi iau fata şi s-o duc la mine-acasă.

Tare se mîhni negustorul cind auzi una ca asta, dar cuvîntul o dată dat era bun dat şi nu mai avea încotro.

— Poţi să vii s-o iei, îi spuse el cîinelui, dar mai las-o să stea acasă o săptămînă.

La sfîrşitul săptămînii cîinele se duse la negustor să ia fata. Cînd ajunse acolo, nu vru să intre nici în ruptul capului şi aşteptă la uşă. Fata făcu ce-i spusese taică-său şi ieşi îmbrăcată ca pentru drum, gata să plece cu cîinele.

Văzînd-o cîinele spuse mulţumit:

— Urcă-te-n spinarea mea şi-am să te duc acasă.

Fata făcu întocmai şi o porniră la pas întins pînă ajunseră la casa cîinelui, care era tare departe.

După ce stătu o săptămînă acolo, fetei i se făcu urît şi începu să plîngă.

— De ce plîngi? o întrebă cîinele.

— Fiindcă vreau să merg înapoi la tata, răspunse ea.

Atunci cîinele îi zise:

— Dacă-mi promiţi că n-ai să rămîi mai mult de trei zile, te duc eu acolo. Dar mai întîi, zise el, spune-mi cine sînt eu.

— O potaie mare cu dinţi mărunţi, răspunse ea.

— Dacă-i pe-aşa, nu te las să pleci.

Fata însă plînse atît de mult, încît cîinele îi promise s-o ducă acasă.

— Înainte de-a pleca, zise el, spune-mi cine sînt eu.

— O, spuse fata, cine altul decît Dulce-ca-un-fagure-de-miere? !

— Urcă-te-n spinarea mea, zise el, şi te duc acasă.

Merse aşa cu fata în spinare vreo patruzeci de mile pînă ajunseră la un pîrleaz.

— Cine sînt eu? întrebă cîinele înainte de a sări pîrleazul.

Crezînd că nimic n-o mai poate întoarce din drum, fata spuse:

— O potaie mare cu dinţi mărunţi.

Cum a auzit asemenea vorbe, cîinele n-a mai sărit pîrleazul, ci s-a întors şi a luat-o la fugă spre casă cu fata în spinare.

Mai trecu o săptămînă, fata plînse din nou de ţi se rupea inima şi cîinele îi făgădui iar s-o ducă acasă la taică-său. Fata se urcă în spinarea cîinelui şi, ca data trecută, ajunseră la pîrleaz, unde cîinele se opri şi-o întrebă:

— Cine sînt eu?

— Dulce-ca-un-fagure-de-miere, răspunse ea.

Atunci cîinele sări peste pîrleaz şi mai merseră douăzeci de mile pînă ajunseră la alt pîrleaz.

— Cine sînt eu? întrebă cîinele dînd din coadă.

Ea se gîndea mai mult la taică-său, la casa părintească, decît la cîine şi fără să-i pese, răspunse:

— O potaie mare cu dinţi mărunţi.

Auzind una ca asta, cîinelui i se zburli părul pe spinare de mînie. Se întoarse şi o luă la fugă spre casă, ca şi data trecută. După ce fata mai plînse o săptămînă, cîinele îi promise iar s-o ducă la casa părintească. Ea se urcă din nou în spinarea cîinelui şi, cînd ajunseră la primul pîrleaz, cîinele o întrebă:

— Cine sînt eu?

— Dulce-ca-un-fagure-de-miere, răspunse ea.

Cîinele sări pîrleazul şi merseră mai departe. Fata se hotărî în sfîrşit să-i spună cele mai frumoase vorbe pînă s-o vedea la casa tatălui ei.

Cînd ajunseră la uşa negustorului, cîinele o întrebă:

— Cine sînt eu?

În clipa aceea fata uită vorbele frumoase pe care avea de gînd să i le spună şi începu:

— O...

Cîinele dădu să se întoarcă. Fata se prinse bine de clanţa uşii şi era cît pe-aci să spună „potaie”, cînd văzu cîtă tristeţe era în ochii cîinelui. Îşi aminti atunci ce bun şi răbdător fusese cu ea şi zise:

— Mai-dulce-ca-un-fagure-de-miere!

După ce spuse cuvintele astea, fata crezu că, mulţumit de ce auzise, cîinele o să plece spre casa lui. Dar nici urmă de aşa ceva. Dintr-o dată el se ridică pe labele dinapoi şi, cu labele din faţă, îşi dădu jos capul de cîine şi-l aruncă cît colo. Blana de pe corp îi căzu şi apăru cel mai frumos tînăr din lume, cu cei mai albi şi mai mărunţi dinţi din cîţi au existat vreodată.

Vă închipuiţi, desigur, că au făcut nuntă mare şi au trăit fericiţi împreună mulţi ani.

Rochiţă-de-muşchi

TRĂIA ODATĂ ÎNTR-O COLIBĂ o văduvă săracă şi bătrînă, care avea două fete. Cea mai mică, frumoasă ca soarele, n-avea mai mult de nouăsprezece sau douăzeci de ani. Maică-sa lucra de dimineaţă pînă seara să-i facă o rochie.

Un negustor începu să-i facă curte mezinei. Venea mereu şi-i aducea tot felul de lucruri. Omul o iubea şi vroia cu orice preţ să se însoare cu ea. Dar fata nu-l iubea (ce să-i faci, se mai întîmplă cîteodată!) şi nu ştia cum să scape de el. Aşa că într-o zi se duse la maică-sa şi-i ceru sfatul.

— Lasă-l să vină, spuse văduva, şi vezi ce poţi scoate de la el pînă termin eu rochia asta. Pe urmă n-ai să mai ai nevoie nici de el, nici de darurile lui. Fată dragă, spune-i că nu te măriţi cu el dacă nu-ţi aduce o rochie albă de satin, brodată cu rămurele de aur mari cît mîna. Şi nu uita să-i spui că trebuie să-ţi fie pe măsură.

Cînd veni negustorul s-o ceară de nevastă, fata îi spuse ce-o învăţase maică-sa. Omul luă aminte şi într-o săptămînă veni cu rochia gata. Ce să mai vorbim, era aşa cum o ceruse bătrîna. Fata o luă şi se duse s-o arate maică-si. Cînd o puse pe ea, văzu că-i vine ca turnată.

— Acu' ce mă fac, mamă? întrebă ea.

— Spune-i, zise mama, că n-ai să te măriţi cu el dacă nu-ţi aduce o rochie de mătase în culori luate de la toate păsările cerului. Şi, ca-nainte, să-ţi fie pe măsură.

Fata îi spuse negustorului întocmai. Peste două-trei zile, el veni din nou, cu rochia de mătase aşa cum i-o ceruse fata. Şi cum omul ştia măsura dinainte, bineînţeles că rochia îi veni fetei de minune.

— Şi-acu' cum o scot la capăt, mamă? întrebă ea din nou.

Iar maică-sa îi zise:

— Spune-i că nu te măriţi cu el dacă nu-ţi aduce nişte conduri de argint pe piciorul tău.

Fata ceru negustorului ce o povăţuise maică-sa şi peste citeva zile acesta veni cu condurii. Picioruşele ei erau mici, ca de păpuşă, dar condurii îi veneau de parcă ar fi fost făcuţi anume pentru ea: nici prea strîmţi, nici prea largi. Din nou fata se duse la maică-sa şi o întrebă ce să facă.

— La noapte am să-ţi termin rochia, zise bătrîna.Spune-i negustorului c-o să te măriţi cu el mîine şi să vină aici la ora 10.

Fata îi spuse întocmai:

— Nu uita, dragul meu, mîine dimineaţă la 10.

— Am să vin, dragostea mea, am să vin negreşit, zise el.

În noaptea aceea văduva lucră pînă tîrziu, dar termină rochia. Muşchi verde şi fir de aur, iată din ce-o făcuse. O boteză „rochiţă-de-muşchi" şi dădu acest nume şi fetei mai mici, căci pentru ea o lucrase. Era o rochie fermecată care-ţi îndeplinea toate dorinţele. N-aveai decît s-o pui tine şi să doreşti să ajungi undeva, că te şi vedeai la locul cu pricina. Sau dacă vroiai să-ţi schimbi înfăţişarea, pe dată te prefăceai în lebădă sau albină.

A doua zi femeia se sculă înainte de revărsatul zorilor. O chemă pe fata cea mică şi o îndemnă să plece în lume ca să-şi caute norocul, căci un mare noroc o aştepta. Bătrîna citea în stele şi ştia ce are să vină. Îi dădu fetei rochiţa de muşchi şi o coroană de aur şi îi spuse să nu uite condurii de argint şi cele două rochii pe care le căpătase de la negustor. Dar avea să umble în hainele obişnuite cu care lucra toată ziua. Şi iat-o pe Rochiţă-de-muşchi gata de drum. Maică-sa îi spuse c-o să ajungă peste nouă mări şi

nouă ţări, iar de acolo o să mai meargă pînă ce o să dea de un palat mare unde să ceară de lucru.

— N-ai să mergi mult, draga mamii, zise bătrîna. Şi acolo ai să găseşti de lucru cît vrei.

Rochiţă-de-muşchi urmă povaţa maică-si şi, cît ai clipi din ochi, se trezi în faţa unui palat mare. Bătu la poarta din faţă şi spuse că vrea de lucru. Nu ştiu cum se făcu că-i deschise tocmai stăpîna palatului. Cum o văzu, stăpîna şi prinse drag de fată, căci frumuseţea ei părea fără pereche în lume.

— Ce ştii să faci? o întrebă ea.

— Ştiu să fac mîncare, înălţimea voastră, răspunse Rochiţă-de-muşchi. Lumea zice c-o să fiu o bucătăreasă în toată regula.

— Ca bucătăreasă nu pot să te iau, îi spuse stăpîna. Mai am una, dar aş putea să te iau ajutor de bucătăreasă, dacă eşti mulţumită cu slujba asta.

— Mai mulţumită nici că se poate, spuse Rochiţă-de-muşchi. E tot ce-mi doresc.

Aşa că Rochiţă-de-muşchi avea să fie ajutor de bucătăreasă. Şi după ce-i arătă camera unde o să stea, stăpîna o duse la bucătărie şi-i făcu cunoştinţă cu slujnicele.

— Am adus-o pe Rochiţă-de-muşchi, zise stăpîna. De azi înainte o să fie ajutor de bucătăreasă.

Apoi stăpîna plecă, iar Rochiţă-de-muşchi se duse din nou în cameră ca să-şi aranjeze lucrurile şi să ascundă coroana de aur, condurii de argint şi cele două rochii minunate.

N-are rost să vă mai spun că toate slujnicele de la bucătărie plesneau de ciudă. Lucrurile aveau să meargă chiar şi mai prost, căci fata cea nouă era al naibii de frumoasă, mult mai frumoasă decît oricare din ele. O hoinară în zdrenţe să le poruncească lor, cînd locul ei ar fi fost la spălatul vaselor, şi asta numai aşa fiindcă le era milă de ea! Dacă cineva trebuia să fie ajutor de bucătăreasă, păi e limpede ca lumina zilei

că una din ele era demnă de aşa ceva, fiindcă ştia cum merg lucrurile. Nu fata asta de pe care curg zdrenţele, culeasă de pe drumuri. Dar lasă c-o s-o facă ele să-şi vadă lungul nasului, nu duceţi grijă! Şi uite aşa au sporovăit întruna, cum fac femeile de obicei, pînă ce Rochiţă-de-muşchi veni în bucătărie să se apuce de treabă. Atunci tăbărîră toate cu gura pe ea:

— Cine te crezi tu să ne dai nouă porunci? Ai să fii ajutor de bucătăreasă cînd ţi-i vedea ceafa. N-apuci tu ziua aia! Să fii fericită dacă ţi-om da să freci tigăile, să speli cuţitele, să cureţi grătarele de la sobe şi alte d-astea.Iar drept răsplată, uite ce-ţi dăm!

Şi dintr-o dată, linguroiul o lovi drept în cap — poc, poc, poc !

— Mai mult nici că meriţi, îi spuseră ele, şi altceva n-ai să capeţi, frumoaso!

Aşa se şi întîmplă cu Rochiţă-de-muşchi. Toate treburile cele mai murdare ea le făcea. Nu peste mult timp fata era plină de grăsime din cap pînă în picioare, iar ochii nu i se mai vedeau de atîta funingine. Din cînd în cînd, cîte o slujnică nu uita să-i trîntească linguroiul în cap — poc, poc poc! Biata fată nu mai putea îndura, aşa de tare o dureau cucuiele.

Vremea trecea, Rochiţă-de-nmşchi îşi vedea de tigăile, cuţitele şi grătarele ei, iar slujnicele îi dădeau în cap cu linguroiul — poc, poc, poc! Într-o zi se răspîndi vestea c-o să fie o petrecere mare, cu vînătoare, dans şi alte distracţii, care avea să ţină trei zile şi trei nopţi. Toate preacinstitele feţe din împrejurimi şi de la cîteva mile depărtare fură chemate la această petrecere. Bineînţeles stăpînul, stăpîna şi feciorul lor (căci nu-i dăruise cerul decît cu o odraslă) se duseră şi ei. Nu trebuie să vă mai spun că toate slujnicele numai despre asta vorbeau. Una ar fi vrut să fie şi ea acolo, alta ar fi vrut să danseze cu vreunul din prinţi, alta ar fi vrut să vadă rochiile doamnelor şi uite aşa fiecare îşi dorea cîte ceva, în

afară de Rochiţă-de-muşchi, care stătea la locul ei şi nu spunea nimic. Dacă ar avea haine ca lumea, se gîndeau, s-ar putea duce şi ele la bal fără grijă, căci nu se credeau cu nimic mai prejos decît oricare doamnă de viţă nobilă.

— Te pomeneşti că vrei să mergi şi tu la bal, Rochiţă-de-muşchi? ! rîseră ele. Frumos ţi-ar sta să apari acolo în zdrenţele tale şi murdară cum eşti!

Şi dintr-o dată linguroiul o lovi din nou în cap — poc, poc, poc! După asta slujnicele toate începură să-şi bată joc de biata fată. Vedeţi şi dumneavoastră ce neamuri proaste erau.

Ştiţi, după cum v-am mai spus, că Rochiţă-de-muşchi era foarte chipeşă, iar zdrenţele şi murdăria nu reuşeau să-i ascundă frumuseţea. Ce-or fi zis servitorii despre fată nu prea ne interesează, dar stăpînul cel tînăr nu-şi putea lua ochii de la ea. Stăpînul şi stăpîna văzuseră şi ei că fata nu-i o oarecare, căci Rochiţă-de-muşchi era frumoasă, nu glumă. De aceea se gîndiră s-o invite la petrecere şi trimiseră după ea ca să afle dacă vrea să meargă.

— Nu, vă mulţumesc din suflet, spuse ea, niciodată nu m-am gîndit la una ca asta. Ştiu ce mi se cuvine şi ce nu. Şi pe deasupra aş umple de grăsime caleaşca şi hainele oricui s-ar apropia de mine.

Stăpînul şi stăpîna îi spuseră să nu-şi facă griji şi o rugară de cîteva ori să vină la petrecere. Sînt foarte mărinimoşi, le spuse Rochiţă-de-muşchi, dar ea n-o să se ducă la bal. Chiar aşa o să facă. Cînd fata se întoarse în bucătărie, vă închipuiţi că toate vroiau să ştie de ce-au trimis stăpînii după ea. Aveau de gînd s-o dea afară? Ea însă le spuse că stăpînul şi stăpîna o invitaseră să meargă cu ei la petrecere.

— Cum? Tu la bal? ziseră ele mirate. Cine crede una ca asta? Dac-ar fi fost vreuna dintre noi, mai treacă-meargă. Dar tu! Auzi colo! Nici nu te-ar fi lăsat să intri. Ai fi pătat hainele domnilor, dacă s-ar fi găsit

vreunul să danseze cu tine. Iar doamnele, săracele de ele, ar fi trebuit să se ţină de nas cînd treceau pe lîngă tine.

Nu, nu se poate, ziceau ele, ca stăpînul şi stăpîna s-o fi chemat *pe ea* la bal. Minte de îngheaţă apele şi linguroiul o pocni din nou în cap — poc, poc, poc!

A doua seară stăpînul, stăpîna şi fiul lor o invitară din nou la bal. Fusese minunat cu o seară în urmă, ziceau ei, şi păcat că ea n-a fost acolo. Deseară are să fie şi mai frumos. Toţi, dar în special stăpînul cel tînăr, o rugară să vină. Nu, zice ea, cum era să se ducă aşa, plină de grăsime şi murdărie şi toată în zdrenţe? Nu putea şi nici nu vroia să meargă. Nici stăpînul cel tînăr nu fu în stare s-o convingă, deşi încercă destul, slavă Domnului. Celelalte slujnice n-o crezură cînd fata le povesti că stăpînii o chemaseră din nou la petrecere şi că stăpînul cel tînăr ţinea morţiş să meargă şi ea.

— I-auziţi colo, spuseră ele. Ce-o să mai zică sărăntoaca asta? Numai minciuni, ce altceva!

Atunci una din ele, cu o gură ca o troacă de porci şi cu picioare de cal, apucă linguroiul şi poc! i-l trînti în cap.

În seara aceea Rochiţă-de-muşchi se hotărî să meargă la bal aşa cum se cuvine, dar fără s-o ştie cineva. Primul lucru a fost să le adoarmă pe toate slujnicele. Pe nevăzute le atinse uşor, în trecere, şi toate căzură într-un somn adînc din care nu se puteau trezi singure. Vraja trebuia sfărîmată de cineva cu aceeaşi putere ca rochiţa fermecată a fetei. După asta Rochiţă-de-muşchi se spălă bine. De cînd venise, celelalte n-o lăsaseră să se spele fiindcă vroiau s-o ţină cît mai murdară. Apoi se duse în camera ei, aruncă cît colo hainele şi încălţările de toată ziua, îşi puse rochia albă de satin brodată cu rămurele de aur, condurii de argint şi coroana de aur. Bineînţeles avea pe dedesubt rochiţa de muşchi. Cum termină cu

îmbrăcatul, îşi puse în gînd să ajungă le petrecere. Nici n-apucă bine să se gîndească ce vrea, că se şi văzu acolo. Simţi doar că se ridică şi zboară prin aer, numai o clipită însă. Apoi îşi dădu seama că era în încăperea în care se încinsese dansul.

Stăpînul cel tînăr o văzu stînd deoparte şi, de cum o zări, nu-şi mai putu lua ochii de la ea. Nu mai văzuse niciodată o fată atît de frumoasă şi aşa de minunat îmbrăcată.

— Cine-i fata de colo? o întrebă el pe maică-sa.

Dar maică-sa nu ştia nici ea.

— Nu poţi afla cine e, mamă? zise băiatul. Nu poţi merge să vorbeşti cu ea?

Maică-sa, văzînd că băiatul n-o să aibă linişte pînă n-o afla cine-i fata, se duse, se prezentă tinerei doamne şi o întrebă cine e, de unde vine şi multe de-alde astea. Dar tot ce putu afla era că tînăra necunoscută venea dintr-un loc unde o loveau cu linguroiul în cap. Apoi stăpînul cel tînăr se duse şi el, se prezentă, dar nici el nu putu afla nimic despre frumoasa doamnă. O invită atunci la dans, dar ea se cam ferea. El se aşeză lîngă ea şi o tot rugă pînă cînd, în cele din urmă, fata primi şi o porniră amîndoi în ritmul muzicii. Dansară o dată, înconjurînd încăperea, apoi fata îi spuse că trebuie să plece. El o rugă să mai stea, dar fără vreun folos: necunoscuta se hotărîse să plece chiar atunci.

— Fie cum ţi-e vrerea, zise el (ce altceva putea spune, la urma urmei?!), am să te conduc.

A fost de ajuns ca ea să-şi dorească să fie acasă, că s-a şi văzut acolo. Nici vorbă s-o mai conducă cineva. Pur şi simplu dispăru de lîngă el cît ai bate din palme lăsîndu-l cu gura căscată de uimire. Crezînd că distinsa doamnă e la bal sau în curte să-şi aştepte trăsura, stăpînul cel tînăr se duse să vadă, dar nu era nici urmă de ea nicăieri şi nimeni nu ştia să spună unde e. Se duse el înapoi la bal, dar nu-şi putea lua

gîndul de la ea şi vroia întruna să meargă înapoi acasă.

Cînd ajunse acasă, Rochiţă-de-muşchi se uită întîi să vadă dacă slujnicele mai dormeau. Apoi se duse sus şi-şi puse din nou hainele de bucătărie. După aceea coborî şi atinse uşor fiecare slujnică. Asta le trezi, ca să zicem aşa. Oricum toate tresăriră şi se-ntrebară cît o fi ceasul, mirîndu-se că au putut dormi atîta. Rochiţă-de-muşchi le spuse cît e ceasul şi le dădu de-nţeles că ar putea să le pîrască. Ele se rugară să nu le spună stăpînei şi se sfătuiră între ele să-i dea fetei cîte ceva dacă s-o lăsa greu. Aveau de gînd să-i dea nişte lucruri vechi şi cam purtate: o fustă, o pereche de pantofi, nişte ciorapi, un corset şi cîte şi mai cîte de-alde astea. Rochiţă-de-muşchi le promise că n-o să le pîrască şi-n seara aceea nu-i mai dădură cu linguroiul în cap.

A doua zi stăpînul cel tînăr nu-şi putea găsi astîmpăr. Nu se gîndea decît la frumoasa necunoscută de care se îndrăgostise la prima vedere cu o noapte în urmă. Întruna se întreba dacă va veni din nou la bal şi dacă se va face nevăzută la fel ca noaptea trecută. Se tot gîndea el cum s-o oprească sau cum s-o ajungă din urmă, dacă fata o să dispară iar pe neaşteptate. Trebuie să afle unde stă, îşi zise el, altfel cum o să mai poată trăi după ce se termină balul? O să se prăpădească de dorul ei, se jeluieşte maică-si, dacă n-o s-o poată lua de nevastă. E îndrăgostit de ea pînă peste cap.

— Bine, dragul mamei, zise stăpîna, cum să te-ajut eu? Am crezut că-i o fată modestă şi la locul ei, dar n-a vrut să-mi spună cine e, ce face şi de unde vine. Mi-a spus doar că vine dintr-un loc unde-i dau cu linguroiul în cap.

— E învăluită de mister, ştiu, spuse stăpînul cel tînăr, dar nu-mi pot lua gîndul de la ea. Trebuie să mă-nsor cu ea, mamă, oricine-ar fi şi orice s-ar

întîmpla. Să n-apuc să mai văd lumina soarelui, daci n-am s-o iau de nevastă.

Slujnicele au auzul tare ascuţit şi limba şi mai ascuţită, aşa că vă puteţi da cu socoteală că la bucătărie nu se vorbea despre altceva decît despre stăpînul cel tînăr şi despre frumoasa doamnă de care se îndrăgostise nebuneşte.

— Dar proaste ne mai crezi, Rochiţă-de-muşchi! Auzi colo! Cică stăpînul a vrut-o numai pe *ea* la dans şi începură din nou s-o sîcîie şi să-i spună tot felul de răutăţi.

Iar la sfîrşit, fiindcă le minţise (aşa credeau ele), îi dădură cu linguroiul în cap — poc, poc, poc! Şi treaba asta se repetă mai tîrziu, după ce stăpînul şi stăpîna trimiseră din nou după ea şi o poftiseră să vină la bal cu ei, iar ea refuzase ca şi înainte. Slujnicele îi spuneau în bătaie de joc să aibă grijă să nu piardă ocazia, nu se ştie dacă o să mai vină alta. I-au mai zis ele şi alte lucruri, dar nu vreau să le mai spun aici. Din nou linguroiul o nimeri în cap — poc, poc, poc i Atunci Rochiţă-de-muşchi le adormi pe îmieliţate, cum făcuse cu o seară în urmă, şi începu să se pregătească de petrecere. De data aceasta însă îşi puse cealaltă rochie, cea făcută din mătase în culori luate de la toate păsările cerului.

Iat-o acum pe Rochiţă-de-muşchi la bal. Stăpînul cel tînăr o aştepta cu nerăbdare. De cum o zări, îl rugă pe taică-său să trimită un om s-aducă din grajduri calul cel mai iute şi să-l ţină înşeuat la uşă. Pe maică-sa o rugă să stea puţin de vorbă cu doamna cea frumoasă. Stăpîna aşa cum o rugase fiu-său, dar mai mult decît noaptea trecută nu putu afla. Cînd armăsarul fu gata înşeuat la uşă, stăpînul cel tînăr o invită la dans pe aleasa inimii lui. Ca înainte ea zise „nu” la început şi „da” mai pe urmă. Apoi, la fel ca noaptea trecută, spuse că trebuie să plece după ce dansară o dată, înconjurînd încăperea. Acum, însă, el

o ţinu strîns de mînă pînă ajunseră în curte. Apoi fata îşi puse în gînd să ajungă înapoi acasă şi, cît ai zice „peşte”, se pomeni în camera ei. Tînărul stăpîn o simţi cum se înalţă în aer, dar nu putu s-o oprească nicicum. O fi călcat-o poate pe picior, căci fetei îi scăpă un condur. Nu pun capul jos pentru ce s-a întîmplat, dar cred că totuşi aşa a fost. El luă condurul, iar cît despre fată, mai uşor ţi-ar fi fost să te iei la întrecere cu vîntul într-o noapte cu furtună decît s-o prinzi pe ea din urmă. De cum ajunse acasă, Rochiţă-de-muşchi îşi luă din nou hainele ponosite, apoi rupse vraja care le adormise pe celelalte slujnice. Le furase iar somnul, aşa credeau ele, şi, de frică să nu afle stăpîna, îi oferiră fetei una un şiling, alta o jumătate de coroană, o a treia leafa pe o săptămînă. Ea promise că n-o să spună nimănui nimic.

A doua zi stăpînul cel tînăr nu se mai putea scula din pat. Se ofilea de dor pentru domniţa care-şi pierduse un condur de argint noaptea trecută. Toate leacurile doctorilor nu-i ajutară la nimic. Se dădu sfoară-n ţară că stăpînul cel tînăr e rău bolnav şi că numai femeia care-şi pierduse condurul putea să-l salveze. Dacă avea să vină, el o s-o ia de nevastă. Cum v-am mai spus, condurii erau mititei, ca de păpuşă. De peste tot veniră doamne cu picioare mari sau mici, dar nici una nu avea picioarele atît de mici ca să încalţe condurul, oricît s-ar fi chinuit ele. Sosiră şi femei de rînd, dar nici uneia nu-i venea bine condurul de argint. Chiar şi slujnicele au încercat, dar fără vreun folos. Stăpînul cel tînăr se prăpădea văzînd cu ochii.

— Oare nu mai e nimeni, se întreba mama, nici o femeie bogată sau săracă?

— Nu, îi răspunseră ceilalţi.Toată lumea încercase condurul, în afară de Rochiţă-de-muşchi.

— Aduceţi-o degrabă aici, spuse stăpîna.

O aduseră pe fată.

— Încalţă condurul ăsta, spuse stăpîna.

Rochiţă-de-muşchi îşi strecură destul de uşor piciorul în condur, căci era pe măsura ei. Stăpînul cel tînăr sări din pat şi vru s-o ia în braţe.

— Stai o clipă, zise ea şi o luă la fugă.

Nici n-apucară să se dezmeticească bine că fata se şi întoarse îmbrăcată în rochia albă de satin brodată cu rămurele de aur, cu coroana de aur pe cap şi încălţată cu amîndoi condurii de argint. Stăpînul cel tînăr iar se repezi s-o ia în braţe.

— Mai stai un pic, zise ea şi dispăru din nou.

De data aceasta veni îmbrăcată cu rochia de mătase în culori luate de la toate păsările cerului. Acum nu-l mai opri s-o ia în braţe, iar el, cum se zice, o sorbea din priviri.

După ce se liniştiră puţin şi începură să vorbească mai pe îndelete, stăpînul, stăpîna şi feciorul lor vrură să afle cîteva lucruri despre fată. O întrebară cum a ajuns la bal şi cum de s-a putut întoarce acasă iute ca vîntul şi ca gîndul.

— Mi-am pus doar în gînd să fiu acolo, le răspunse ea.

Le povesti apoi ce v-am spus şi eu, despre rochiţa fermecată pe care i-o făcuse maică-sa şi despre puterile pe care i le dădea dacă vroia s-o îmbrace.

— Ei, asta era, se dumiriră ei.

Apoi îşi aduseră aminte de vorbele fetei, că vine dintr-un loc unde îi dădeau cu linguroiul în cap. Ce vroia să spună cu asta, o întrebară ei. Vroia să spună exact ce spusese: totdeauna linguroiul nimerea în capul ei — poc, poc, poc!

Stăpînii se înfuriară de-a binelea cînd auziră una ca asta. Porunciră să plece toate slujnicele de la bucătărie şi puseră cîinii pe urmele lor, ca să gonească ciumele cît mai departe de locul acela.

Nu mult după această întîmplare, Rochiţă-de-muşchi şi stăpînul cel tînăr făcură nuntă, iar mireasa

primi o caleaşcă cu şase cai să se plimbe, sau zece dacă vroia, fiindcă nu trebuie să vă spun că avea tot ce-şi dorea. Trăiră fericiţi şi avură o casă plină de copii. Eram şi eu pe-acolo cînd băiatul cel mai mare, puţin cam adus de spate, cînta la vioară. Dar treaba asta s-a petrecut acum mulţi, mulţi ani şi nu m-ar mira ca stăpînul şi stăpîna să fi murit de-atunci, deşi n-am auzit pe nimeni spunînd una ca asta.

Tom Tit Tot

A FOST ODATĂ O FEMEIE care avea o fată. Într-o zi făcu ea cinci plăcinte şi, cînd le scoase din cuptor, văzu că le lăsase prea mult şi coaja era cam tare. Aşa că-i spuse fetei:

— Fată, pune plăcintele astea pe policioară şi lasă-le acolo un pic. S-or face ele bune de mîncat.

Vroia să spună c-o să se mai moaie coaja.

Dar fata ce-şi zise? „Păi, dacă s-or face bune de mîncat, am să le mănînc acum.” Se puse pe treabă şi le mîncă de la prima pînă la ultima.

Cînd veni vremea mesei, maică-sa îi spuse:

— Du-te şi adu-mi o plăcintă. Cred c-or fi bune de mîncat acum.

De dus se duse ea şi se uită, dar ce era să găsească decît tava? ! Se întoarse deci şi-i spuse maică-si:

— Nu-s încă bune.

— Nici una? întrebă femeia mirată.

— Nici una, zise fata.

— Ei, bune sau nu, spuse mama, tot o să mănînc una.

— Cum ai să mănînci dacă nu se poate? sări fata.

— Foarte bine, spuse maică-sa. Du-te şi adu-mi-o pe cea mai bună.

— Le-am mîncat pe toate. N-am cum să-ţi aduc nici pe cea mai bună, nici pe cea mai rea.

Biata femeie se înfurie de-a binelea. Îşi luă furca de tors şi ieşi la poartă. Începu să toarcă şi să cînte aşa:

— Fata mea a mîncat cinci plăcinte, cinci plăcinte azi. Fata mea a mîncat cinci plăcinte, cinci plăcinte azi.

Regele tocmai venea în jos pe uliţă şi o auzi cîntînd. Neînţelegînd ce cînta femeia, se opri şi o întrebă:

— Ce tot spui acolo, femeie?

Femeii îi fu ruşine să-i povestească regelui ce făcuse fata ei şi începu să cînte din nou:

— Fata mea a tors cinci fuioare, cinci fuioare azi.

Fata mea a tors cinci fuioare, cinci fuioare azi.

— Ce spui, soro! se minună regele. N-am mai auzit una ca asta. Ascultă-mă, zise el mai apoi, vreau să-mi iau nevastă şi-am să mă-nsor cu fata ta. Dar bagă de seamă, mai spuse el, unsprezece luni dintr-un an o să mănînce tot ce-i doreşte inima, o să-mbrace toate rochiile care i-or plăcea şi o să meargă la toate petrecerile la care-o vrea. Dar în ultima lună va trebui să toarcă cinci fuioare în fiecare zi şi, dacă n-o face aşa, am să pun să i se taie capul.

— Bine zici, măria ta, spuse femeia, gîndindu-se că aşa un bărbat nu se găseşte pe toate cărările.

Cît despre cele cinci fuioare, cînd o veni timpul, o găsi ea o cale să scape şi, la urma urmei, poate c-o uita şi el.

Făcură nunta. Vreme de unsprezece luni fata mîncă tot ce-i dori inima, îmbrăcă toate rochiile care-i plăcură şi merse la toate petrecerile la care vroi.

Dar timpul trecea şi fata începu să se gîndească la fuioare şi să se întrebe dacă regele şi-o mai aduce aminte de ele. El însă nu sufla o vorbă despre asta şi ea era sigură că el uitase cu totul.

Totuşi, în ultima zi a lunii o duse într-o odaie pe care nu i-o mai arătase niciodată. Acolo erau numai o furcă de tors şi un scăunel. Regele zise:

— Ei, nevastă dragă, mîine-am să te-ncui aici şi-am să-ţi las ceva mîncare şi nişte in. Dacă nu torci cinci fuioare pînă seara, unde-ţi stau picioarele, acolo-ţi va sta şi capul.

Şi se duse după treburile lui.

Fetei îi era tare teamă. Niciodată nu-i stătuse ei capul la ale casei şi habar n-avea cum să toarcă. Ce-o să se facă ea mîine, dacă nimeni n-o s-o ajute? Se aşeză pe un scăunel şi începu să plîngă de ţi se rupea inima.

Deodată auzi de afară un zgomot, jos lîngă uşă. Se ridică , deschise uşa şi ce-i văzură ochii? ! Un drăcuşor mic şi negru cu o coadă lungă, lungă de tot. El se uită cam curios la ea şi o întrebă:

— Da' ce-ai, de ce plîngi?

— Ce-ţi pasă? zise ea.

— Nu-mi pasă, spuse el, dar vreau să ştiu şi eu de ce plîngi.

— Şi la ce mi-ar folosi dacă ţi-aş spune?

— Poţi să ştii? zise el răsucindu-şi codiţa.

— Ei, bine, spuse fata, nu-mi foloseşte la nimic, dar nici n-are ce să-mi strice.

Se sculă în picioare şi-i povesti despre plăcinte, despre fuioare şi despre celelalte întîmplări.

— Uite ce-am să fac, zise negriciosul. Vin la fereastra ta în fiecare dimineaţă, iau inul şi ţi-l aduc seara tors.

— Şi ce-mi ceri pentru asta? întrebă fata.

Drăcuşorul se uită cu coada ochiului şi apoi spuse:

— În fiecare seară am să te las de trei ori să ghiceşti cum mă cheamă şi, dacă pînă la sfîrşitul lunii nu mi-ai ghicit numele, vei fi a mea.

Fata se gîndi c-o să ghicească ea pînă la sfîrşitul lunii, aşa că-i spuse:

— Bine, facem tîrgul.

— Îl facem, spuse drăcusorul.

Să-l fi văzut apoi ce mulţumit şi-a răsucit codiţa.

A doua zi regele-şi duse nevasta în odaia cu pricina. Acolo găsiră inul şi mîncarea pentru o zi.

— Ăsta-i inul, spuse el, şi dacă nu-l torci pînă deseară, am să pun să ţi se taie capul.

Apoi încuie uşa şi se duse.

Abia plecă regele, că se şi auzi un ciocănit la fereastră. Fata se sculă de pe scaun, deschise fereastra şi bineînţeles că găsi drăcuşorul stînd pe pervaz.

— Unde-i inul? întrebă el.

— Uite-l, spuse fata şi i-l dădu.

Veni seara şi iar se-auzi ciocănitul. Fata se ridică, deschise fereastra şi iată-l din nou pe tuciuriul nostru, cu inul tors în braţe.

— Gata, spuse el şi-i dădu inul. Ei, acum spune cum mă cheamă.

— Cum să te cheme? Poate Bill.

— Da' de unde! spuse el răsucindu-şi codiţa.

— Atunci Ned, zise ea.

— Nici, făcu el îmbîrligîndu-şi din nou codiţa.

— Te-o fi chemînd Mark.

— N-ai ghicit, zise el.

Şi dispăru cu codiţa făcută sfredel.

Cînd veni regele, cele cinci fuioare îl aşteptau gata toarse.

— Văd că n-o să-ţi tai capul astă-seară draga mea, spuse el. Mîine dimineaţă o să-ţi dau din nou mîncarea şi inul, mai zise el şi dus a fost.

În fiecare zi îi dădea inul şi mîncarea. Negriciosul cel mic era nelipsit, dimineaţa şi seara.

Iar fata nu făcea altceva decît să se gîndească la tot felul de nume pe care să le spună seara. Niciodată însă nu-l nimerea pe cel adevărat. Da, dar luna se apropia de sfîrşit, tuciuriul se făcea tot mai răutăcios şi-şi învîrtea coada tot mai repede ori de cîte ori fata îi spunea cîte un nume.

Şi iată că nu mai era decît o zi pînă la sfîrşitul lunii. Împieliţatul veni cu inul tors şi spuse:

— Ei, ai aflat cum mă cheamă?

— Nicodim?

— Nicidecum.

— Poate Samuel?
— Aş!
— Atunci te-o fi chemînd Matusalem.
— N-ai ghicit nici acum.
După asta se uită la ea cu nişte ochi care o îngheţară de-a binelea şi-i spuse:
— Femeie, numai mîine mai e la mijloc şi-ai să fii a mea.
Apoi dispăru în noapte.
Biata de ea nici nu ştia pe ce lume se află de atîta supărare. Pe coridor se auziră paşii regelui.
Cmd intră şi văzu cele cinci fuioare toarse, regele îi spuse:
— Bine, draga mea, aştept să mai torci şi mîine cinci fuioare şi, după cum se vede, capu-o să-ţi rămînă pe umeri. Astă-seară mîncăm împreună aici.
Le aduseră mîncarea şi încă un scăunel şi cei doi se aşezară la masă. Nici n-apucară să-mbuce de cîteva ori că regele începu să rîdă.
— Ce e? întrebă nevastă-sa.
— Stai să-ţi spun, zise el. Azi-dimineaţă ieşisem la vînătoare şi ajunsesem într-un loc pe care nu-l mai văzusem niciodată. Şi-acolo era o groapă. Am auzit un bîzîit ca de albine. Am descălecat şi m-am dus drept spre groapă. M-am uitat şi ce crezi c-am zărit? ! Un drăcuşor caraghios de mama focului. Nici nu-ţi trece prin gînd ce făcea! Avea o furcă mică din care torcea repede de te lua ameţeala şi dădea mereu din coadă. Torcea întruna şi cînta:
“Ştiţi de bună seamă,
Tom Tit Tot mă cheamă”.
Ei, cînd auzi fata una ca asta, simţi că nu-şi mai încape în piele de bucurie, dar nu scoase nici un cuvînt.
A doua zi, negriciosul se uită tare răutăcios la ea cînd veni după in. La căderea nopţii fata auzi din nou ciocănitul cunoscut. Deschise fereastra şi împieliţatul

apăru din nou pe pervaz. Rînjea cu gura pînă la urechi şi-şi răsucea coada drăceşte.

— Cum mă cheamă? întrebă cînd îi dădu inul tors.

— Oare Solomon? zise ea prefăcîndu-se că-i e frică.

— Prostii! spuse el şi făcu cîţiva paşi spre mijlocul odăii.

— Atunci Zevedei, spuse ea din nou.

— Nici pomeneală, zise drăcuşorul şi începu să rîdă şi să-şi răsucească aşa de tare coada că nici n-o mai vedeai. Bagă de seamă, femeie, încă o dată şi eşti a mea, zise el, întinzîndu-şi labele negre spre ea.

Atunci fata făcu un pas-doi înapoi, se uită la el, apoi începu să rîdă şi îi spuse, arătîndu-l cu degetul:

— Ştiu, de bună seamă,

Tom Tit Tot te cheamă.

Cînd auzi dracul una ca asta, se cutremură din toate mădularele şi dispăru în noaptea neagră. Nimeni nu l-a mai văzut de atunci.

POVEŞTI CHINEZE
(REPOVESTITE DE EUFROSINA DORO)

Spiritul vulpii

În apropierea pădurilor de pe Muntele Ţin trăia odată un fecior mîndru Iang U cu bătrîna lui mamă. Iang U se născuse pe malul Fluviului Galben. Într-un an, apele fluviului s-au revărsat pustiind totul, atunci mama şi-a luat băiatul şi ce a mai putut salva de furia apei şi au plecat în căutarea unui loc liniştit. Aşa au ajuns ei aici. De mic copil, Iang U o ajuta pe mama sa: ba strîngea vreascuri din pădure, ba prindea peşte din rîu. În fiecare zi se ducea în pădure, dar niciodată n-a străbătut-o pînă la capăt. În acea zi de toamnă, frunzele copacilor se împodobiseră cu toate culorile: de la galbenul aurului pînă la roşul curmalelor. Tot strîngînd vreascuri, a ajuns pe nesimţite într-un loc, pe unde nu mai fusese: aci creşteau nenumăraţi pomi de şîţî[1] încărcaţi de fructe aurii. Deşi era după-amiază, razele soarelui aveau strălucirea dimineţii, raze şi fructe se îmbinau într-o armonie de culori. Iang U s-a căţărat în pom şi a cules multe şîţî, să le ducă mamei lui. Cum a intrat pe poartă a spus:

— Bucură-te, mamă, de Anul Nou vom avea şi noi băutură.

Mama s-a bucurat nespus. Băutura preparată din şîţî era aşa de gustoasă şi de parfumată, încît de departe se simţea aroma. În noaptea de Anul Nou bătrîna a spus:

— Băiete, în afară de băutură de şîţî şi nişte legume nu avem altceva în seara asta.

Băiatul a adus băutura şi, cum a ridicat capacul, mireasma s-a răspîndit în toată casa. Dar nici n-a

1 Şîţî — pom fructifer specific Chinei.

apucat să toarne în castroane, că uşa casei s-a deschis încetişor şi un flăcăiandru zîmbind a intrat. S-a aşezat la masă şi parcă aştepta să bea din băutură. Iang U şi mama lui gîndeau: „De sărbători, cu cît sînt oameni mai mulţi, cu atît e mai vesel”. Şi i-a zis băiatului:

— Dacă vrei, rămîi să petrecem împreună Anul Nou!

Băiatul a răspuns:

— Dar frumos mai miroase băutura asta.

Şi a ridicat castronul golindu-l. Bucuros, Iang U l-a umplut din nou Şi aşa au petrecut pînă s-a luminat de ziuă. Atunci flăcăul s-a ridicat şi a spus:

— Frate, mîine la miezul nopţii să aprinzi lumînarea şi voi veni îndată.

Şi s-a făcut nevăzut.

A doua zi seara, Iang U a aprins lumînarea şi a ieşit în întîmpinarea oaspetelui. Dar, cum a deschis uşa, a dat cu ochii de o masă încărcată cu toate bunătăţile pămîntului. Flăcăul era aşezat la masă şi i-a făcut semn cu mîna.

A ieşit şi bătrîna şi mută de uimire a exclamat:

— Ce-i asta, fiule? !

La care flăcăul a răspuns:

— Mătuşico, toate astea le-am adus pentru dumneata. Şi am şi pentru Iang U un dar.

Zicînd acestea, a vîrît mîna în cingătoare şi a scos o bucată de aur mai mare decît limba unei vaci.

— Frate, ia-o! E de pe Muntele Dragonului cel Negru. Tot muntele acesta e din aur, dar e păzit de un dragon negru şi nimeni nu se poate apropia. Iar acum trebuie să ne despărţim.

Iang U s-a uitat la bucata de aur care strălucea de-ţi lua ochii şi cu părere de rău a spus:

— Frate, dacă ai alte treburi du-te! Dar dacă vreodată îmi va fi dor de tine, spune-mi unde te găsesc?

— E uşor să mă găseşti. Să intri în pădure şi să faci o sută de paşi, apoi să te aşezi cu faţa spre

soare-apune şi să mă strigi de trei ori şi voi veni negreşit.

Mamă şi băiat l-au petrecut pe flăcău. Peste puţin s-au făcut 15 ale lunii [1] . În acea seară mama a pregătit mîncare de sărbătoare, Iang U şi-a făcut un lampion din hîrtie roşie şi a plecat în pădure să-l caute pe flăcău să petreacă împreună. Umbrele copacilor se întindeau înaintea lui, zăpada scîrţîia sub picioare. A numărat o sută de paşi şi s-a oprit. S-a aşezat cu faţa spre soare-apune, şi-a dres vocea şi a strigat de trei ori:

— Frate!

Nici n-a apucat să termine, că s-a pomenit cu flăcăul în faţa lui. Amîndoi s-au bucurat foarte mult.

La înapoiere, bătrîna îi aştepta cu toate mîncărurile, după datină. Îndată ce au mîncat şi au băut, bătrîna a zis:

— Am auzit că în oraşul Iang Giou în fiecare an la 15 ianuarie este mare sărbătoare de ziua lampioanelor. Oare o fi adevărat?

La care Iang U a adăugat:

— Am auzit că lampioanele din Iang Giou sînt cele mai frumoase.

Flăcăul a răspuns:

— Aşa e, frăţioare. Cum în seara asta nu avem nici o treabă, să mergem şi noi să privim!

Bătrîna s-a speriat auzindu-i:

— De aici şi pînă la Iang Giou sînt cîteva mii de li[2] şi chiar dacă ar fi numai cîteva sute de li tot n-aţi putea ajunge în seara asta.

Flăcăul a rîs:

— Nu ne trebuie prea mult timp să ajungem la Iang Giou. Frăţioare, urcă-te în spatele meu. Plecăm mai devreme să ne întoarcem mai devreme şi la

---

1 În 15 ianuarie — sărbătoarea lampioanelor.

2 Li — unitate de măsură, egală cu 500 m.

înapoiere o să apucăm să mai tragem şi un pui de somn.

Flăcăul l-a luat pe Iang U în spate, a ieşit afară şi după cîţiva paşi s-a făcut nevăzut. Pînă să iasă mama în poartă, ei ajunseseră la cîteva sute de li distanţă. Pămîntul era acoperit de zăpadă albă, iar pe cer strălucea luna: pe zăpadă sclipeau lampioane roşii, iar pe cer sclipeau stelele cristaline. După puţin timp, cei doi au ajuns la Iang Giou. În oraşul acesta curgeau ape limpezi ca cristalul şi se înălţau clădiri vechi cu acoperişurile răsucite. Pe străzi, pe poduri, erau agăţate tot felul de lampioane: în formă de leu, de lotus, de flori, de peşti exotici, de fluturi, de rodii. Era mai lumină decît ziua. Tot uitîndu-se ba la una, ba la alta, cei doi au ajuns la un pod de jad, unde erau strînşi cîteva sute de oameni. S-au îngrămădit şi ei printre ceilalţi şi au văzut prinse de capetele podului două lampioane nemaipomenit de frumoase sub formă de fenix, care străluceau de-ţi luau ochii. Iang U a rămas mirat şi a spus:

— Oare ce mîini măiestre au făcut aceste lampioane? !

Ascultînd mai bine ce vorbeau oamenii, Iang U a înţeles că lampioanele au fost făcute de fecioara San San din acel oraş şi s-a gîndit din nou:

— Avînd mîini atît de îndemînatice, cît de înţeleaptă trebuie să fie acea fecioară!

Flăcăul l-a apucat pe Iang U de mînă şi l-a scos afară din îngrămădeală, apoi i-a şoptit:

— Acum te duc să vezi acea fecioară cu mîini de aur.

Înfricoşat, Iang U a zis:

— Dar cum să mergem la fecioară, dacă n-o cunoaştem? Şi apoi, nimeni nu ne va lăsa să intrăm.

Dar flăcăul îl trăgea mereu de mînă, zicîndu-i:

— Vino cu mine, nu-ţi fă griji!

Şi l-a tras pînă au ajuns în faţa unei porţi uriaşe. Apoi i-a dat o ramurică cu două frunze şi i-a spus:

— Asta este rămurica ce te face nevăzut. Cînd o ţii în mînă nu te poate vedea nimeni.

Au trecut prin prima poartă, apoi prin cea de-a doua şi nici paznicii nici slujnicele care duceau tăvi cu ceai nu i-au văzut. Au intrat apoi într-un pavilion plin cu tot felul de oglinzi şi cufere. Pe un pat şedea fecioara, San San. Iang U era cît pe-aci să strige:

— Ce minune de fată!

San San era într-adevăr minunată. Dair era foarte supărată şi lacrimile-i curgeau şiroaie. A întors încetişor capul şi uitindu-se pe fereastră a şoptit:

— Oh, tată, oare de ce nu te gîndeşti cui vrei să-ţi dai propria-ţi fiică? !

În acel moment, flăcăul a zis:

— Surioară, nu mai fi supărată, am venit să te peţesc.

San San s-a uitat mirată în jur, nevăzînd pe nimeni. Apoi, a întrebat:

— Oare îmi vorbeşte un duh sau un zeu?

La care flăcăul a răspuns:

— Băiatul pe care ţi l-am adus nu e nici duh, nici zeu, este un om bun.

Şi zicînd aceasta a luat rămurica din mîna lui Iang U, care s-a trezit faţă în faţă cu fata. Aceasta a rămas încîntată de băiat şi tare ar fi vrut să se mărite cu el, dar nu ştia ce vor zice tata, mama, fratele şi cumnata ei. În timpul acesta s-au auzit paşi şi Iang U s-a speriat, mai ales nevăzînd flăcăul alături de el. Noroc că pe masa de alături se afla încă rămurica. A apucat în grabă rămurica şi în momentul acela s-a deschis uşa şi slujnica care a intrat nu a văzut pe nimeni.

În acea seară, Iang U a rămas în casa lui San San. A doua zi, slujnica i-a adus lui San San masa. Iang U din nou s-a făcut nevăzut cu ajutorul ramurii.

Dar mîncarea pentru o persoană nu le ajungea la amîndoi. Atunci San San a spus slujnicei:

— Mi-a plăcut mîncarea, să aduci mai multă !

A doua oară a adus mîncare cît pentru trei inşi şi cei doi au dat-o iarăşi gata. Văzînd acestea slujnica a intrat la bănuială. Oare ce s-a întîmplat cu fata, care mînca aşa puţin, iar acum mănîncă întreit?

Şi aşa mînca acum zi de zi. Nu numai slujnica a intrat la bănuială, dar şi părinţii fetei şi au început să se mire cum de fata lor mănîncă atît de mult şi stă tot timpul închisă în casă. Într-o zi, mama fetei s-a furişat pînă la uşa acesteia şi a tras cu urechea. Mare i-a fost uimirea cînd a auzit înăuntru o voce de bărbat. Atunci a dat buzna, dar a rămas şi mai uimită cînd, în cameră, în afară de fata ei n-a mai văzut pe nimeni. Liniştită, fata a spus:

— Mamă, nu e nici un străin aici, ţi s-a părut!

Bătrîna n-a crezut-o şi a început să caute peste tot, dar tot n-a găsit nimic. Seara, bătrîna i-a povestit totul tatălui fetei. Acesta, cînd a auzit, a sărit în sus de trei coţi şi s-a jurat că-şi îngroapă fata de vie. Bătrîna a încercat să ţină partea fetei şi cei doi au început să se certe. Auzind galăgie, fratele fetei s-a dus să-i liniştească pe cei doi bătrini şi a aflat despre ce este vorba. S-a întors în camera lui şi i-a povestit nevestei. Apoi, supărat, a adăugat:

— Trebuie omorîtă în bătaie!

Nevasta lui s-a arătat nemulţumită de hotărîrea lui şi a socrului şi a spus:

— De ce s-o îngropaţi de vie sau s-o omorîţi? Mai află lumea şi vă mai faceţi şi de rîs. Cel mai bine ar fi să ardă. Putem să dăm foc pavilionului şi zicem că-i foc ceresc, drept pedeapsă. Zis şi făcut. Cînd s-a înnoptat ei au pus foc pavilionului.

Peste noapte cei doi s-au trezit în fum şi flăcări. Iang U şi-a amintit pe loc de flăcăul care-l mai ajutase şi altă dată şi a strigat:

— Frate, frate, vino în grabă de ne scapă!

Nici n-a apucat să termine de strigat, că s-au trezit cu o pasăre mare, care s-a lăsat lîngă ei şi i-a luat pe aripi ridicîndu-se în văzduh.

În acest timp întregul pavilion se prăbuşea în flăcări. Pasărea i-a adus pe cei doi pînă la muntele Ţin Şan şi i-a lăsat în poarta casei lui Iang U. Apoi a bătut din aripi şi pe loc s-a prefăcut în feciorul cel inimos. Iang U a exclamat:

— Tu erai, frate? !

Flăcăul a răspuns:

— În aceste zile n-am părăsit oraşul Iang Giou, spre a fi mai aproape de tine. Acum se cade să mă duc şi eu acasă!

N-a mai aşteptat ca Iang U să-i mulţumească, a intrat în pădure şi s-a făcut nevăzut.

Bătrîna Iang îşi aştepta cu dor feciorul. Văzîndu-l că se întoarce împreună cu nora i-au dat lacrimile de bucurie.

Se împrimăvărase. Începuseră ploile. Cum s-a mai încălzit vremea, după vechiul obicei, Iang U a plecat în pădure să culeagă vreascuri. S-a căţărat într-un copac să taie uscături, cînd a început o vîltoare puternică, ce era cît pe-aci să-l dea jos. După ce a trecut vîltoarea dinspre miazănoapte-răsărit, s-a ridicat un nor întunecat, care ducea cu el un dragon negru. De cîte ori îşi mişca coada dragonul, cerul era străbătut de tunete şi fulgere. Fiara s-a dus direct la rădăcina unui brad. Uitîndu-se într-acolo, Iang U a văzut că nu departe de el, sub acel brad, nu era altcineva decît flăcăul cel inimos. Acesta se lupta din toate puterile cu Dragonul cel Negru. Iang U a zvîrlit cu putere toporul asupra dragonului şi l-a tăiat pe jumătate: capul dragonului se zbătea într-o parte şi coada în alta.

Băiatul a coborît îndată din copac şi a fugit la feciorul cel inimos. Acesta a grăit:

— Frăţioare, acesta este Dragonul cel Negru de pe Muntele Dragonului. De data asta, tu m-ai salvat pe mine. Şi acum iarăşi trebuie să ne despărţim. Am de colindat mări şi ţări.

Iang U parcă nu s-ar mai fi despărţit de el. Mai prinzînd curaj, la plecare a întrebat:

— Frate, te cunosc de mult timp. Acum că ne despărţim din nou spune-mi, oare, eşti om sau zeu?

Flăcăul i-a răspuns cu următoarele stihuri:

Iang U cel arătos
Cu Spiritul Vulpii s-a împrietenit,
La Iang Giou împreună au fost,
Acolo Iang U şi-a găsit omul iubit.

Arborele de ceai verde

CU MULT TIMP ÎNAINTE, era odată un munte, un munte pe care nu curgea nici un izvor. Şi din această pricină florile se ofileau şi iarba se usca, iar muntele era golaş. Oamenilor care locuiau la poalele muntelui nu le ajungea apa nici să-şi potolească setea. Din tată în fiu se chinuiau şi se întrebau cînd vor avea şi ei parte de apă pe săturate.

În acel sat trăia şi flăcăul Şî Liang, care de mic auzise pe bătrîni vorbind de apa vieţii, ce poate fi găsită fie sub formă de iarbă, fie sub formă de pom, fie sub formă de rădăcină a vieţii cu floare verde. Cine are norocul să o găsească, acela poate avea cîtă apă vrea. Băiatul s-a hotărît să meargă la Muntele Kuantung, să caute. Auzind vecinii că Şî Liang vrea să plece au încercat să-l înduplece să rămînă zicîndu-i:

— Şî Liang, deşi o ducem greu prin aceste locuri, sîntem totuşi liniştiţi. Adu-ţi şi tu nevastă şi rămîi în casa ta.

Şi Liang a răspuns:

— Nu mă tem de zilele grele şi nici nu mă gîndesc să părăsesc pentru totdeauna aceste locuri. Am auzit că pe Muntele Kuantung s-ar găsi apa vieţii, mă duc să-mi încerc norocul.

Proverbul spune:

— Să nu te temi că mergi prea încet, să te temi că stai pe loc.

Şî Liang a mers zile în şir, pînă cînd a ajuns la Muntele Kuantung. Acest munte era acoperit de păduri nesfîrşite, copacii se înălţau pînă la cer şi erau aşa de deşi, că nu puteai să vezi lumina zilei; iarba era aşa de mare şi de fragedă că-ţi era milă s-o calci cu piciorul. În mijlocul acestei păduri susura un izvor cu apa limpede. Şî Liang a vîrît mîna în apă şi a gustat-o.

Apa era dulce ca mierea. Atunci băiatul s-a gîndit că acolo unde este apa aşa bună, acolo trebuie să fie şi apa vieţii. A hotărît să rămînă în acele locuri. Şi-a făcut o colibă din crengi de copaci în apropierea rîului şi a început să caute. A smuls fiecare fir de iarbă, a săpat la rădăcina fiecărei flori, dar n-a dat de apa vieţii. Iarba s-a uscat, florile s-au ofilit, dar Şî Liang căuta mereu şi nici nu se gîndea să se întoarcă fără apa vieţii. A pătruns atît de adînc în inima pădurii încît, pentru a găsi drumul înapoi la colibă, a crestat semne pe scoarţa copacilor.

Se apropia iarna. S-au stîrnit vînturile şi a începu cadă zăpada.

Viscolul a ţinut cîteva zile. Peste tot se aşezase zăpada. Cînd a ieşit băiatul din colibă, a rămas uimit văzînd că nu departe de coliba lui, pe un petec de pămînt, zăpada se topise şi ieşeau aburi. În mijloc sta culcată o vulpe cu blana roşie ca focul. Pînă la el venea un miros puternic de băutură. Atunci a înţeles că vulpea era beată. S-a aplecat, a ridicat-o şi a simţit cum tot corpul i se încălzeşte, de parcă ar fi îmbrăţişat o sobă. A dus vulpea în colibă şi se gîndea că i-ar prinde bine o aşa blăniţă, dar nu s-a îndurat s-o omoare. După puţin timp, vulpea s-a trezit, a deschis ochii, s-a scuturat şi, pe loc, s-a prefăcut într-un flăcău mîndru, care s-a ridicat de jos şi a spus:

— Frate, bine că te-am întîlnit pe tine, care ai avut milă şi nu mi-ai luat viaţa. Dacă aş fi dat peste altcineva, se termina cu mine. Eu sînt din Tibet şi am venit pe Muntele Kuantung să-mi văd prietenii. Am băut cam mult şi am căzut.

Deşi i se părea foarte ciudat, văzînd cît de blînd e flăcăul, Şî Liang a spus:

— Dacă vrei, poţi să vii să te odihneşti în coliba mea.

Băiatul s-a bucurat. A doua zi, înainte de a pleca, acesta a spus:

— Frate, eşti un om aşa de bun, am o verişoară, n-o vrei de nevastă?

Şî Liang a refuzat spunînd:

— Frate, acolo de unde sînt eu oamenii o duc foarte greu. Cine ar vrea să meargă cu mine la sărăcia noastră?

Rîzînd, băiatul a continuat:

— Dacă vei avea necazuri, să mă cauţi în Tibet, la Muntele Cornului.

Şî Liang a petrecut băiatul pînă la poartă şi acesta s-a făcut nevăzut. A mai rămas cîteva zile în pădure, dar n-a fost chip să găsească ceea ce căuta. După ce s-a mai socotit a ajuns la hotărîrea că mai bine se duce în Tibet. Şi a plecat. Pe drum, unii îi spuneau că va trebui să treacă peste mii de ape, alţii că va trebui să treacă peste zeci de munţi, dar nimic nu l-a oprit din hotărîrea sa. A mers, a mers zile nenumărate şi într-o seară a ajuns la malul unei ape adînci, de nu i se vedea fundul. A pornit pe malul apei şi nu departe a dat de o potecuţă. Mergînd pe potecuţă, a dat de nişte colibe de iarbă. În faţa unei colibe, o tînără stătea aplecată şi semăna ceva. Cînd a ajuns în faţa ei, fata s-a ridicat, i-a aruncat o privire, apoi şi-a văzut de treabă. Băiatul, uimit de frumuseţea fetei, n-a scos o vorbă şi doar o privea. Zîmbind, fata l-a îmbiat:

— Poftim în casă!

De abia atunci a îndrăznit să spună:

— Surioară, unde aş putea găsi o barcă să trec rîul?

La care fata a răspuns:

— Nu te necăji, s-o găsi un mijloc să treci apa şi să ajungi acolo unde ai pornit, numai să nu uiţi să iei cu tine pe cel ce îţi va da barca.

Apoi s-a aplecat deasupra apei şi a zis:

— Creşti, creşti!

Şi din apă s-a ridicat un lujer de lotus care a început să se înalţe. Fata a mai repetat:

— Creşti, creşti!

Şi frunzele lotusului au început să se întindă.

Apoi fata i-a zis:

— Acum, urcă!

Băiatul se cam codea văzînd cît de fragedă e frunza de lotus, dar cum a pus piciorul pe ea a simţit cum se ridică în văzduh. Şi s-a înălţat pînă la stele şi frunza a început să sclipească întocmai ca o stea. Văzînd minunea asta, băiatul ar fi vrut să se întoarcă la fată, s-o întrebe de izvorul apei vieţii, dar nu era chip.

Stelele au început să se rărească, vîntul a încetat şi, deodată, a apărut soarele, iar frunza de lotus strălucea ca o mătase şi s-a lăsat încet lîngă un munte. Acest munte semăna cu cornul unei vaci. Atunci, băiatul şi-a zis: „Oare am ajuns la Muntele Cornului?” Şi s-a îndreptat într-acolo. Lîngă munte se afla un sat. Cum a ajuns Şî Liang lîngă sat, băiatul-vulpe i-a ieşit înainte, zicînd:

— Frăţioare, ştiam că ai să vii astăzi.

Băiatul l-a dus pe Şî Liang acasă, unde părinţii acestuia l-au întîmpinat cu cuvintele cele mai calde, i-au dat hainele cele mai alese, mîncarea cea mai gustoasă. Văzînd cîtă apă şi cîtă verdeaţă se află pe acest munte, Şî Liang n-a mai avut stare, gîndindu-se la uscăciunea şi la sărăcia de pe muntele său şi a zis: Frăţioare, eu am venit pe aceste meleaguri să caut apa vieţii.

La care băiatul a răspuns:

— Nu-ţi face griji pentru atîta lucru.

Flăcăul l-a dus pe Şî Liang la un izvor cu apă cristalină în mijlocul căreia creştea un pomişor de ceai verde. De jur împrejur erau numai stînci şi apa izvorului se prelingea printre ele. Acesta s-a aplecat şi a rupt o ramură din copăcelul de ceai zicînd:

— Oriunde vei înfige această rămurică, acolo va izvorî apa.

În culmea bucuriei, Şî Liang a spus:

— Frăţioare, acum arată-mi cum să ajung mai degrabă acasă.

Rîzînd, băiatul i-a amintit:

— Să nu cumva să uiţi pe cea care ţi-a dat barca!

Aceste vorbe l-au pus pe Şî Liang în mare încurcătură. După puţin, flăcăul s-a înapoiat şi a zis:

— Totul este pregătit, dar să mergem mai întîi s-o vedem pe verişoara mea.

Şi l-a luat pe Şî Liang de mînă, iar acesta s-a pomenit într-o caleaşcă care a pornit ca vîntul pe deasupra munţilor şi apelor, şi într-o clipită a ajuns la coliba fetei care-i aştepta împodobită de toată frumuseţea. Băiatul a strigat:

— Frăţioare, coboară, te-am adus la verişoara mea de care ţi-am pomenit! Verişoară, ai pregătit băutura de nuntă?

— Totul este pregătit, dar ai grijă să nu te îmbeţi si să cazi iarăşi pe nu ştiu unde, a răspuns fata.

În seara aceea au petrecut toţi trei, iar a doua zi mirii s-au urcat pe frunza de lotus şi s-au înălţat printre stele zorind către satul băiatului.

Ajungînd acasă, Şî Liang a înfipt rămurica pe munte şi cum a înfipt-o au început să susure apele. De atunci, pe acele locuri n-a mai lipsit apa şi în scurt timp muntele s-a acoperit de verdeaţă, iar oamenii au trăit fericiţi.

Pasărea de aur şi duhul pădurii

ERA ODATĂ O PĂDURE atît de întinsă, încît dacă intrai în ea nu mai apucai să ieşi zile şi nopţi în şir. În pădure creşteau tot felul de copaci: brazi cu frunză verde tot anul, arţari cu frunză roşie toamna, stejari falnici şi multe alte specii de copaci. Ce să mai vorbim! Dacă ai fi stat să numeri toate speciile, ai fi tot numărat trei zile şi trei nopţi, dar tot n-ai fi terminat. Cel mai bătrîn copac din pădurea asta — un dafin, avea crengile răsucite ca un dragon, iar în tulpina lui se afla o scorbură de mărimea unei odăi, în care trăia duhul pădurii. Din crengile uscate şi parfumate ale copacului, acesta îşi făcuse pat: din iedera care se căţărase pe copac îşi făcuse perdea la uşă [1].

În vremea aceea, departe de pădurea noastră, la marginea unui sătuleţ, era un ulm în care se aşeza din cînd în cînd o vrăbiuţă de aur gureşă şi jucăuşă. Alături de copac locuiau două familii despărţite între ele numai de un gard de zid subţire. În familia din partea de apus a copacului, săracă lipită pămîntului, trăia Liu Ciuntien cu nevasta şi o bătrînă de vreo 80 de ani. În fiecare noapte, la a cincea bătaie [2], Liu Ciuntien şi nevasta se sculau şi porneau moara de apă să macine, ca să prepare tou fu [3]. Ei se mulţumeau cu coaja şi resturile de la soia, iar brînza o vindeau şi cu banii dobîndiţi cumpărau hrană pentru bătrînă. În familia din partea de răsărit a copacului, familie cu stare, trăia Uang Iufăng şi nevasta care aveau şi ei o

---

1 În China este obiceiul de a se aşeza o perdea sau o plasă peste uşă, pentru a împiedica pătrunderea ţînţarilor.

2 Bătăi care indicau timpul.

3 Tou fu — brînză din făină de soia.

bătrînă de vreo 80 de ani, surdă şi oarbă, neputînd nici să se dea jos de pe kang [1]. Uang Iufăng şi nevasta se ocupau cu strîngerea dijmei şi urmărirea datornicilor şi nu aveau altceva de vorbit decît despre bani. Cît despre bătrînă, amîndoi socoteau că prăpădesc mîncarea pe ea şi-i doreau moartea cît mai repede.

În anul acela, pe vremea cînd arborii se îmbrăcau cu frunze verzi-gălbui, bătrîna lui Liu Ciuntien s-a îmbolnăvit de o boală grea. Cei doi erau cuprinşi de îngrijorare şi din toată sărăcia lor au strîns cîţiva galbeni pentru leacuri. Liu Ciuntien şi-a vîndut şi hainele de pe el, nevastă-sa acul de păr, dar leacurile nu i-au ajutat bătrînei şi aceasta a murit. Liu Ciuntien avea mustrări de cuget că nu-i putuse dărui bătrînei nici o zi fericită, deşi aceasta cu mari sacrificii îl crescuse mare. Îşi simţeau inima de parcă era smulsă din piept şi s-au pornit amîndoi pe plîns.

În timpul acesta, vîntul s-a oprit şi a început ploaia. Ramurile s-au aplecat şi Pasărea de aur a văzut şi a auzit totul. Înduioşată, şi-a deschis ciocul de parcă ar fi vrut să plîngă şi ea şi nemaiputîndu-şi stăpîni durerea a zburat din copac pierzîndu-se în ploaia măruntă.

A zburat, a zburat pînă ce a ajuns la pădurea cea întunecată şi s-a aşezat în dafin. Vîntul a început să bată şi ploaia s-a oprit. Frunzele copacilor străluceau ca poleite; salcia cea bătrînă îşi despuiase coaja albă dînd la iveală verdele fraged. Cucul a început să cînte, cocoşul sălbatic să zboare, dar lacrimile din ochii păsării nu se mai uscau. Norii s-au împrăştiat, soarele a răsărit, iarba din pădure strălucea perlată de stropii de rouă, iedera ce se căţărase în copac îşi deschisese florile ca nişte fluturaşi; apa se scurgea picătură cu picătură de pe frunzele ei. Albinele şi fluturii zburau din floare în floare. Pasărea cea neastîmpărată, tristă

1 Kang — pat de cărămizi, care se încălzea dedesubt.

încă, nu s-a putut opri să nu se ducă să ciugulească florile de iederă. Ciugulea, ciugulea şi lacrimile curgeau. Dar, deodată florile de iederă s-au mişcat şi perdeaua din gura scorburei s-a dat de-o parte. Din scorbură a ieşit un bătrîn cu faţa blîndă şi o barbă lungă albă. Părul strălucitor îi cădea peste sprîncene întocmai ca moţul unui cocor. Avea faţa roşie şi ochii jucăuşi ca de copil. Era duhul pădurii, care i-a spus:

— Trăiesc în pădurea aceasta de zeci şi sute de ani, dar n-am văzut niciodată o pasăre plîngînd. Oamenii spun că păsările nu pot plînge. Păsărică, de ce plîngi tu oare?

Iar păsărica a răspuns:

— Bătrîne duh, am văzut astăzi un lucru care mi-a frînt inima şi atunci cum să nu plîng?

Şi i-a povestit cît de sărac era Liu Ciuntien, cum aveau grijă de bătrînă, cum bătrîna s-a îmbolnăvit, cum i-au cumpărat leacuri şi cît de îndureraţi au fost cînd a murit. Apoi, a mai adăugat:

— Bătrîne duh, Liu Ciuntien şi nevastă-sa sînt doi oameni nemaipomenit de buni.

Îngîndurat, duhul a răspuns:

— Pasăre mică, nu poţi să-ţi dai seama dacă un om e bun numai din atît. Să vezi dacă un om e bun sau rău trebuie să-l supui la mai multe încercări.

Pasărea a zis:

— Nu, duhule, e aşa cum îţi spun. Du-te să-i vezi şi te vei convinge.

Duhul s-a prefăcut într-o bătrînă neagră şi zbîrcită, cu nişte haine petic peste petic şi a plecat să-i vadă pe cei doi.

După ce o îngropaseră pe bătrînă, Liu Ciuntien şi nevastă-sa se întorseseră acasă şi erau aşa de îndureraţi, că nu se atinseseră de mîncare. Ridicînd capul, au văzut o bătrînă slabă de-o bătea vîntul, care şedea în uşa lor. Bătrîna le-a cerut ceva de mîncare. Liu Ciuntien i-a adus ce aveau mai bun în casă, iar

nevastă-sa şi-a arătat mila faţă de ea întrebînd-o dacă nu e ostenită. Bătrîna a răspuns:

— Sînt singură şi n-am pe nimeni, n-am ce să mă fac, unde-i cădea acolo oi muri şi eu.

Văzînd-o pe bătrînă, Liu Ciuntien şi-a amintit de mama lui, care murise şi gîndindu-se că nici bătrîna aceasta n-a avut parte de zile bune, i-a zis:

— Mătuşică, dacă nu te sperii de sărăcia noastră, rămîi la noi.

Apoi nevasta lui i-a adăugat:

— Rămîi în locul bătrînei noastre care a murit.

Bătrîna s-a învoit să rămînă la ei.

Liu Ciuntien şi nevastă-sa se purtau cu bătrîna cum se poate mai bine. Aceasta-i zicea de multe ori:

— Bătrînii şi copiii sînt la fel, trebuie feriţi de greutăţi.

Bătrîna, văzînd cum cei doi se zbat cu tot felul de greutăţi, ziua şi noaptea, n-a mai vrut să stea cu mîinile în sîn şi-i ajuta să facă tou fu. Tinerii, de cîte ori se aşezau la masă, o lăsau întîi pe bătrînă să se sature. Nevasta îi spunea bărbatului, fără să afle bătrîna:

— Bătrînii îşi trag puterea din mîncare. Noi, ăştia mai tineri, mai putem răbda de foame.

Cei trei se zbăteau în mari greutăţi, dar se înţelegeau de minune.

A trecut un an, au trecut doi, Liu Ciuntien şi soţia lui se simţeau din ce în ce mai legaţi de bătrînă. Cel de al treilea an era pe sfîrşite cînd bătrîna i-a chemat pe cei doi şi le-a spus:

— Copii, astăzi trebuie să plec.

Tinerii nu se gîndiseră niciodată că s-ar putea întîmpla una ca asta şi au început să se văicărească:

— Măicuţă, măicuţă, spune-ne unde am greşit faţă de tine, sau sîntem prea săraci? Cu ce te-am supărat, de vrei să pleci?

Bătrîna a dat din cap şi le-a răspuns:

— Nu mai vorbiţi prostii, copii! Alături de voi, zilele amare mi se par ca mierea. Supărată să fiu şi alături de voi îmi găsesc liniştea. Dar, copii, nu pot să mai rămîn la voi şi astăzi va trebui să plec.

Liu Ciuntien a mai încercat o dată s-o oprească pe bătrînă şi i-a spus:

— Măicuţă, după ce vei pleca, casa noastră va fi goală. Spune-ne cel puţin unde să te căutăm?

Cu lacrimi în ochi, nevasta acestuia a spus:

— De trei ani de zile am trecut împreună şi binele şi răul. Acum, dacă pleci, noi ce-o să ne facem?

Bătrîna s-a gîndit ce s-a gîndit şi a spus:

— Copiii mei, oricum eu trebuie să plec. Aduceţi-mi o bucată de pămînt de la rădăcina copacului şi vă voi face un chip ca al meu. Atunci cînd vă va fi dor de mine, să priviţi chipul.

Văzînd că nu mai au cum s-o oprească pe bătrînă, au săpat la rădăcina copacului şi au scos o bucată moale de pămînt, pe care au dat-o acesteia. Bătrîna a început s-o frămînte murmurînd:

— Am stat trei ani în casa lui Liu Ciuntien. N-am ce să le las drept amintire decît o păpuşă de lut care să scuipe galbeni.

Bătrîna s-a făcut nevăzută, iar păpuşa a început să scuipe bani. Abia acum au înţeles ei că bătrîna fusese un duh. Viaţa în casa lor a devenit din ce în ce mai îndestulătoare. Vecinii de la răsărit au început să se mire. Înainte, socotind că familia lui Liu Ciuntien e prea săracă, n-au catadicsit să le facă vreo vizită. Acum însă, din te miri ce, găseau motiv să-i viziteze. Într-o zi, după ce iscodiseră cu privirea peste tot, au dat cu ochii de păpuşa de lut care scuipa bani. Curioşi, au întrebat:

— De unde aveţi minunea asta?

Liu Ciuntien, care nu minţea niciodată, i-a spus tot adevărul. Uang Iufăng s-a întors acasă, şi împreună cu nevasta au luat o frînghie şi au

spînzurat-o pe bătrîna lor. Acum erau fericiţi că au o gură mai puţin la masă şi că în curînd vor avea şi ei o păpuşă de lut. S-au aşezat în curte şi au început să jelească. Dar erau aşa de prefăcuţi, că a început să bată vîntul care le lua cuvintele, iar soarele s-a îngălbenit de mînie. Pasărea din dafin văzuse şi auzise tot. Supărată şi-a deschis ciocul şi nemaivrînd să asculte plînsetul prefăcut a zburat din copac drept către duhul pădurii.

Vîntul bătea din ce în ce mai tare şi pasărea abia de mai putea să zboare. Cu greu a ajuns la dafin şi s-a aşezat pe o crenguţă, dar vîntul a zvîrlit-o şi ea a început din nou să zboare. Apoi s-a prins de o ramură, dar vîntul a frînt ramura şi a smuls penele pasărei. A încercat să se agate de iedera din copac, dar şi aceasta îşi strînsese ramurile. Vîntul a aruncat-o dintr-o parte în alta, apoi, deodată, a simţit că a căzut, dar nu avea nici o durere; o prinsese în braţe duhul pădurii. Cu blîndeţe, duhul a certat-o:

— Pasăre mică, de ce zbori pe vîntul ăsta? Ce treabă grabnică te-a trimis la mine? Ştii bine că i-am făcut fericiţi pe cei doi tineri cumsecade. Acum ce mai vrei?

În grabă mare, pasărea a spus:

— Bătrîne duh, sînt supărată de nu-mi văd capul. Am venit într-un suflet să-ţi spun ce am mai văzut, şi cînd vei afla n-ai să mă mai cerţi.

Şi i-a spus tot ce mai văzuse şi ce mai auzise. Tăcut, bătrînul a încruntat din sprîncene, ca şi cînd ar fi plănuit ceva, apoi, într-un tîrziu, a spus:

— Orice ai spune, eu nu pot să cred că în lume pot fi asemenea oameni.

— Dacă nu mă crezi, du-te şi-ai să vezi cît sînt de răi şi de lacomi, i-a spus pasărea.

Duhul a făcut o mişcare şi s-a prefăcut iarăşi într-o bătrînă slabă şi peticită. Apoi, a spus:

— Uite, mă duc să văd.

Uang Iufăng şi nevastă-sa, după ce-şi îngropaseră mama, aşteptau să se ivească bătrîna sfîntă şi ba mai vărsau o lacrimă, ba îşi mai aruncau ochii pe drum, în aşteptarea bătrînei. Dintr-o dată a apărut din mijlocul unei vîntoase o bătrînă săracă, care s-a oprit în dreptul porţii lor.

Nevasta lui Uang Iufăng tocmai se pregătea s-o alunge cînd acesta a oprit-o amintindu-şi că păpuşa de lut care scuipa galbeni din casa lui Liu Ciuntien semăna leit cu această bătrînă. Acesta i-a spus:

— Bătrînico sfîntă, vino în casă la noi şi ai să primeşti mîncare mai bună decît în casa lui Liu Ciuntien. Bătrîna a dat din cap şi a spus:

— Nu sînt o bătrînă sfîntă cum îţi închipui, sînt o biată bătrînă săracă, fă-ţi pomană cu mine şi dă-mi un castron de orez să-mi potolesc foamea.

Nevasta lui Uang Iufăng a intrat în casă să aducă castronaşul cu orez mormăind:

— De unde naiba s-a mai ivit şi pacostea asta de bătrînă pe care acum trebuie să o tratăm ca pe o „sfîntă”.

Şi a început să caute pînă a găsit nişte orez care era pregătit pentru porci şi l-a dat bătrînei. Uang Iufăng a zis:

— Bătrînico, la vîrsta aste n-ar trebui să mai umbli.

Iar bătrîna a răspuns:

— N-am pe nimeni pe lume, ce să fac? Unde oi cădea acolo oi muri şi gata.

Auzind spusele bătrînei, Uang Iufăng s-a bucurat nespus, găsind în ele asemănare cu răspunsul dat lui Liu Ciuntien, apoi plin de sine a adăugat:

— În casa noastră avem destule camere, rămîi să locuieşti la noi.

Fără să scoată o vorbă, bătrîna a intrat în curte cu Uang Iufăng. Era ora mesei şi-n fiecare zi la această oră cei doi se ospătau în toată legea. Au dus-o

pe bătrînă într-o cameră goală, iar ei s-au aşezat la ospăţ, apoi i-au dus şi bătrînei ce mai rămăsese de la masa lor.

Astfel a mîncat bătrîna prima masă. La fel şi cea de-a doua. Cei doi aşteptau cu nerăbdare. Nevasta lui Uang i-a spus acestuia:

— Vezi să n-o hrănim degeaba pe amărîta asta de bătrînă!

Uang Iufăng s-a gîndit ce s-a gîndit, apoi bătînd din palme a zis:

— Bun, m-am gîndit la ceva.

Auzind despre ce este vorba, aceasta s-a bucurat şi mai mult. Apoi s-au furişat în camera bătrînei. Bătrîna adormise deja, dar ei au trezit-o şi i-au spus:

— Bătrînico, dacă într-adevăr eşti bătrîna sfîntă pe care o aşteptam, fă-ne un om din lut care să scuipe bani şi vom avea grijă de tine trei ani.

Speriată, bătrîna s-a trezit şi n-a scos nici un cuvînt. De ciudă, nevasta lui Uang Iufăng a început să ţipe:

— Ţi-am spus că este o nenorocită de bătrînă, dă-o afară îndată!

Bătrîna nu s-a speriat şi rîzînd a spus:

— E timpul să plec, du-te şi adu-mi nişte lut de sub copac, că n-o să mai ne vedem şi vreau să vă las o amintire.

Bucuroşi, cei doi au alergat şi au adus lut, iar bătrîna a modelat o figură zicînd:

— Am locuit aici pînă la miezul nopţii, iar acum la plecare le dăruiesc figura de lut pe care o va chema-o Viespea.

Şi s-a făcut nevăzută.

Figura semăna şi cu Uang Iufăng şi cu nevasta lui. Cînd a deschis gura, a ieşit o viespe lungă de trei degete care a început să bîzîie prin cameră. Viespea i-a înţepat pe cei doi şi pe faţă şi pe trup, încît se tăvăleau pe jos de durere. Şi i-a înţepat şi i-a înţepat

pînă ce tot trupul li s-a umplut de umflături, iar ei se rugau de iertare şi se tăvăleau şi poate s-or mai tăvăli şi astăzi.

Zeiţa florii de păr

NICI PREA DEPARTE, dar nici prea aproape de munţii Ţinşan, se afla un cătun în care trăia un copil, pe nume Man Şăng. Orfan de mamă şi de tată, copilul era dat în grija unchiului şi mătuşii. La rîndul lor, aceştia aveau şi ei un băiat cam de vîrsta lui Man Şăng.

Unchiul se purta cu Man Şăng ca şi cu propriul lui fiu, pe cînd mătuşa nu-l vedea cu ochi buni, ba mereu se certa cu bărbatul ei din cauza băiatului. Şi aşa unchiul şi mătuşa o ţineau tot într-o ceartă.

Pe la vîrsta de 13-14 ani, Man Şăng a început să înţeleagă totul. Într-o zi, i-a spus unchiului:

— Unchiule, te-ai certat destul cu mătuşa din cauza mea, eu acum m-am făcut mare, aş putea să-mi cîştig singur pîinea.

Auzind aceasta, unchiul s-a întristat. Man Şăng din nou a spus:

— Unchiule, nu fi îngrijorat, rîndunelele vin şi pleacă în fiecare an, dar n-am văzut nici una moartă de foame, peştii din apă nu au locuinţă, dar n-a murit nici unul de frig. După ce voi pleca eu, vei avea şi tu zile mai liniştite.

Oftînd, unchiul a rostit:

— Băiete, eu nu te pot opri, dacă vrei să pleci, pleacă!

L-a luat pe Man Şăng şi s-au dus la tîrg, unde din puţinii bani pe care-i avea i-a cumpărat cîteva lipii şi cu ochii în lacrimi şi-a luat rămas bun de la el.

Man Şăng se afla pentru prima dată singur. Încotro s-o apuce? Uitîndu-se spre miazănoapte a văzut norii albi de pe muntele Ţianşang, care sclipeau ca o oglindă în lumina razelor de soare. Dar oare de unde veneau acei nori argintii care acopereau

muntele Ţianşang? Tare ar fi vrut băiatul să ştie. A început să se caţere pe munte. S-a căţărat ce s-a căţărat, pînă ce, către seară, a ajuns la un mic cătun pe coasta muntelui. Aici a văzut cum dinspre apus veneau valuri, valuri de nori negri, iar în sat nu se auzea nici o mişcare. A intrat în prima casă şi s-a culcat. Afară se făcea din ce în ce mai întuneric şi în curînd nu s-a mai văzut nimic. Deodată a început vîntul care urla ca un lup înfometat. Apoi s-a pornit o furtună cu tunete şi trăsnete, după care a început să cadă ploaia. Lui Man Şăng i se părea că tunetele vor dărîma casa, iar fulgerele vor arde pomii din curte. De-abia la miezul nopţii s-a oprit ploaia. Era primăvară, în luna martie şi după ploaie s-a făcut frig. Man Şăng era înfrigurat şi înfometat şi se gîndea ce bine i-ar prinde puţină mîncare. Uitîndu-se afară a văzut o luminiţă care se apropia din ce în ce. Înfricoşat, băiatul credea că stăpînul casei vine să-l alunge. Luminiţa apropiindu-se tot mai mult, Man Şăng a văzut o femeie în alb care ţinea într-o mînă o lampă-dragon şi în alta o tavă plină cu bunătăţi. Aceasta n-a luat-o nici la stînga, nici la dreapta, ci a intrat direct în casa unde era băiatul. Pe loc încăperea s-a umplut de un miros plăcut. Apoi, femeia a rostit:

— Nu te teme, ştiu că eşti flămînd şi îngheţat. Ţi-am adus mîncare.

Şi a pus mîncarea pe masă. La plecare, femeia i-a spus:

— Eu locuiesc nu departe de aici în pădurea de peri şi dacă vrei poţi să vii să mă cauţi.

Apoi a apucat iarăşi cu o mînă lampa şi cu alta tava şi a plecat.

Man Şăng încălzit şi sătul de mîncare a adormit. S-a trezit abia a doua zi cînd s-a luminat. Uitîndu-se afară a văzut un bătrîn care mîna o turmă de oi. S-a luat după bătrîn şi l-a întrebat:

— Bunicule, se află undeva, pe aici, o pădure de peri?

Bătrînul, arătîndu-i cu mîna, a spus:

— La răsărit de acest munte.

Băiatul a luat-o la fugă către răsăritul muntelui. Ajungînd acolo n-a văzut nici o aşezare omenească şi numai peri cît vedeai cu ochii. Aproape că-i venea a crede că a înţeles greşit, cînd, întorcîndu-se, a dat cu ochii de femeia în alb, care-i făcea semn cu mîna. Bucuros, Man Şăng a fugit către ea. Femeia l-a luat de mînă şi i-a spus:

— Eu sînt zeiţa florii de păr şi tare-mi este milă de tine aşa mic şi lipsit de ocrotire cum eşti. Rămîi să stai la mine.

Apoi l-a dus în casă.

Man Şăng a trăit în bunăstare în casa zeiţei cîţiva ani buni. Aceasta se purta cu el ca şi cu propriu-i frate. Zeiţa avea un evantai verde şi de cîte ori se stîrnea vîntul îl ridica şi atunci vîntul se oprea şi începea ploaia.

Într-o zi, zeiţa i-a spus:

— Man Şăng, după cîţiva ani, îţi voi dărui şi ţie un evantai.

Cîţiva ani au trecut pe nesimţite. Într-o zi zeiţa a spus:

— Mîine vărul tău se însoară.

Man Şăng s-a bucurat, dar pe dată s-a întristat gîndindu-se că unchiul n-are de unde lua bani să pregătească nunta. Veselă, zîna i-a spus:

— Unchiul tău s-a purtat bine cu tine, ar trebui să te duci să-l ajuţi.

Şi a ieşit din curte mişcîndu-şi evantaiul. Atunci s-a stîrnit vîntul şi cît ai clipi din ochi a apărut o lectică, împodobită cu flori, urmată de cîţiva fluieraşi.

În aceeaşi zi, Man Şăng împreună cu lectica şi fluieraşii au ajuns la unchiu-său acasă. Mătuşa tocmai îşi făcea sînge rău că n-are bani să închirieze lectică

cum se obişnuieşte la nunţi. S-a bucurat nespus văzîndu-l pe Man Şăng şi s-a arătat prietenoasă cu el. A doua zi, verişorul s-a urcat în lectică şi împreună cu fluieraşii, bucuros nevoie mare, s-a dus să aducă mireasa.

Cînd s-a terminat nunta, Man Şăng a spus:

— Acum e timpul să plec şi eu acasă.

Nemaiputînd să-l oprească, unchiul şi mătuşa l-au petrecut pe Man Şăng pînă a ajuns pe culmea muntelui; apoi s-au despărţit şi ei au rămas să se mai uite după el.

După puţin, Man Şăng s-a întîlnit cu zîna care-i ieşise în întîmpinare. Aceasta văzînd lectica şi fluieraşii a zis:

— Ce să mai facem cu lectica şi fluieraşii?

Şi a mişcat evantaiul şi acestea au dispărut. Unchiul şi mătuşa au înmărmurit de uimire. Mătuşa a început să se întrebe:

— Oare ce treburi învîrteşte nepotul nostru? Şi de ce n-a răspuns cînd l-am întrebat cu ce se ocupă?

Auzind acestea, unchiul s-a înfricoşat şi el.

În aceeaşi seară bătrîna beţivă a satului a venit la ei după băutură. Din vorbă în vorbă aceasta a zis: Ce vă pasă, v-aţi adus noră în casă, nepotul s-a ajuns, v-a adus lectică şi fluieraşi la nuntă.

Auzind acestea, mătuşa s-a schimbat la faţă. Bănuind ceva bătrîna a continuat:

— Man Şăng a plecat de atîţia ani, ce treburi învîrteşte pe unde se află?

Mătuşa s-a speriat şi mai rău socotind că bătrîna văzuse cum s-au făcut nevăzuţi lectica şi fluieraşii şi pentru a-i închide gura a dat fuga în casă şi a adus o legătură cu bani:

— Ţi-am adus să-ţi iei de băutură şi să ştii că habar n-avem cu ce treburi se ocupă Man Şăng. Să nu mai vorbim despre aceasta.

Bătrînei nu-i venea să-şi creadă ochilor că a dat aşa noroc peste ea. Cu banii primiţi s-a dus la cîrciumă unde a mîncat şi a băut bine, apoi a plecat acasă.

Ajunsă acasă s-a trîntit pe kang şi ameţită cum era a început să se laude la bărbatul ei care era slujbaş la împărat:

— Voi bărbaţii în slujba împăratului tot vă făliţi că prindeţi pe răufăcători şi pe cei care s-au ridicat împotriva împăratului, dar aţi prins pe cineva pînă acum?

Apoi a povestit cu de-amănuntul tot ce a văzut şi ce a făcut.

Cei doi s-au sfătuit îndelung şi apoi s-au culcat. După cîteva zile bătrîna s-a dus iarăşi la unchiul lui Man Şăng să-i ceară bani. Mătuşa acestuia, de teamă să nu fie pîrîtă la stăpînire, a făcut rost de bani şi i-a dat. Cum a luat banii aceasta s-a dus direct la cîrciumă şi a băut pe săturate. A doua zi s-a dus iarăşi după bani şi aşa s-a dus zi după zi, pînă ce aceştia nu au mai avut de unde să-i dea. Atunci, bătrîna înfuriată l-a trimis pe bărbatu-său la oraş să-i pîrască la stăpînire cum că au legături cu cei care s-au ridicat împotriva împăratului.

În acea zi, Man Şăng se plimba împreună cu zeiţa prin pădurea de peri. Aceasta uitîndu-se în evantai a zis speriată:

— Nenorocire, mare nenorocire s-a abătut asupra unchiului şi mătuşii tale.

Man Şăng s-a speriat şi el. Ziua a rupt o frunză dintr-un păr care pe dată s-a prefăcut într-un evantai verde. Apoi, i-a spus băiatului:

— Ai crescut, acum ştii ce este binele şi ce este răul.A venit timpul să-ţi dau evantaiul care te va feri de ploaie şi de vînt. În el vei putea citi tot ce se întîmplă la mii de li depărtare, cu ajutorul lui vei

putea ajunge oriunde vei vrea, te vei preface în orice doreşti şi vei putea face tot ce-ţi pofteşte inima.

Man Şăng a luat evantaiul şi cît ai clipi amîndoi au fost în faţa casei unchiului. Unchiul şi vărul său tocmai erau luaţi de soldaţii împărăţiei. Furios a mişcat evantaiul şi, pe loc, frînghiile cu care erau legaţi cei doi au căzut la pămînt. Zeiţa a spus:

— Fiecare să-şi tragă ponoasele. Oare voi nu căutaţi pe cei care se împotrivesc împăratului? Noi doi sîntem dintr-aceia, aşa că luaţi-ne şi faceţi ce vreţi cu noi.

Soldaţii înfricoşaţi n-au îndrăznit să-i lege şi mergeau în urma lor potrivindu-şi pasul după ei. Aceştia înadins cînd mergeau mai tare cînd mai încet, iar cînd au ajuns la palatul demnitarului din părţile acelea nici vorbă să îngenuncheze. Au adus cătuşe să le pună la mîini, dar nici nu au apucat să se apropie de ei, că zîna a mişcat evantaiul şi cei doi s-au făcut nevăzuţi. Purtătorii cătuşelor au căzut cu fruntea la pămînt. S-a auzit apoi glasul zînei din grămada de cătuşe:

— După un drum atît de lung, să ne odihnim şi noi un pic.

Oamenii stăpînirii au dat poruncă să fie aruncate cătuşele în foc. Dar şi de acolo s-a auzit glasul zînei:

— Man Şăng, nu adormi, în curînd trebuie să ne întoarcem!

Auzind, oamenii stăpînirii s-au speriat de moarte. Dacă cei doi plecau şi stăpînirea afla, atunci ei îşi pierdeau viaţa. Şi-au înmuiat glasul şi au zis:

— Vă rugăm să vă arătaţi, noi nu avem nici o vină, aşa am primit poruncă, iar dacă aveţi curaj, haideţi cu noi la împărat!

Zîna şi băiatul au izbucnit în rîs:

— Şi ce mare lucru e să mergem la împărat? Sîntem gata de drum.

Şi au ieşit la iveală.

În aceeaşi zi, oamenii stăpînirii au adus cai şi o lectică să-i ducă pe cei doi.

— Dacă vreţi, mergeţi pe cai, dacă nu, în lectică!

Dar zîna le-a zis:

— Nu vreau nici pe cai, nici în lectică. Aduceţi-ne două sticle şi dacă veţi putea să ne căraţi cu sticlele mergem, dacă nu, ne întoarcem.

De teamă să nu se facă iarăşi nevăzuţi, oamenii stăpînirii au adus două sticle cu gura cît un bănuţ de argint. Zîna a mişcat evantaiul şi cei doi s-au făcut nevăzuţi. Apoi din sticlă s-a auzit glasul zînei:

— Porniţi mai repede, altfel plecăm înapoi!

Oamenii au ridicat sticlele, dar acestea parcă aveau cîteva sute de ţinuri [1]. Au făcut cîţiva paşi şi n-au mai putut, atît de grele erau. Le-au lăsat jos şi au început să se roage:

— Nu putem să vă ducem, ieşiţi rogu-vă, afară!

Iar zîna le-a răspuns:

— Pe voi vă iertăm, dar să aduceţi pe cel care ne-a pîrît, să ne care el.

Oamenii stăpînirii au trimis repede după bărbatul bătrînei. Acesta a ridicat sticlele, dar după cîţiva paşi era tot o apă de năduşeală şi capul îi vîjîia şi mai mult de atît n-a mai putut. Atunci, oamenii stăpînirii au început să-l lovească cu bicele pînă ce acesta a căzut mort. Neavînd încotro, oamenii stăpînirii au trebuit să care ei sticlele. Au ajuns la Beijing pe jumătate morţi de oboseală. Auzind împăratul că i-au prins pe rebeli, s-a înfăţişat în sala tronului de aur împreună cu toată curtea. Apoi a dat poruncă să fie aduşi rebelii. Patru generali au ridicat cele două sticle şi le-au înfăţişat împăratului. Nedumerindu-se împăratul a întrebat:

— Dar unde sînt cei doi rebeli?

Din gura unei sticle s-a auzit:

1 Ţin — unitate de măsură egală cu o jumătate de kg.

— Man Şăng, trezeşte-te, am ajuns în sala tronului de aur!

Iar din cealaltă sticlă:

— Am tras un pui de somn pe cinste, parcă nu m-aş mai scula.

Auzind glasurile care ieşeau din sticle, dar nevăzînd pe nimeni, împăratul s-a înfuriat şi a poruncit:

— Spargeţi de îndată cele două sticle!

Slujbaşii au adus ciocane şi au făcut bucăţele sticlele. Din nou s-a auzit o voce:

— Păcat de sticlele astea!

Şi mai înfuriat, împăratul a strigat:

— Unde sînteţi?

Vocea a răspuns:

— Printre cioburile de sticlă.

Împăratul a dat iarăşi poruncă să fie strînse cioburile de sticlă şi măcinate. Slujbaşii au măcinat cioburile prefăcîndu-le în pulbere. Bucuros, împăratul a zis:

— De data asta am terminat cu voi.

Dar n-a apucat să sfîrşească, şi s-a auzit din nou vocea:

— Păcat de timpul pierdut!

Împăratul s-a cutremurat şi a dat poruncă să se arunce pulberea în apă. Slujbaşii, de faţă cu împăratul, au aruncat pulberea în apă. Mulţumit că scăpase de cei doi şi văzînd că nu mai aude nici un glas, împăratul se pregătea să se întoarcă la palat, cînd, deodată, a auzit:

— Acum că ne-ai prefăcut în pulbere şi ne-ai aruncat în apă, n-ai decît să vii aici şi să bei din apă!

Împăratul a simţit cum i se îngreunează capul şi i se moaie picioarele şi îndată a căzut în apă. Tot atunci, zîna, îmbrăcată toată în veşmintele albe şi Man Şăng în veşminte verzi, s-au ridicat deasupra apei. Au mişcat evantaiul şi pe loc s-au ridicat

nevăzuţi. Împăratul era cît pe aci să se înece. Cu greu a fost scăpat de slujbaşii săi. Dar nici împăratul şi nici slujbaşii nu au mai îndrăznit să caute zîna şi pe Man Şăng spre a-i pedepsi.

Surorile gemene

DEMULT, TARE DEMULT, să înveţi carte era o treabă foarte anevoioasă. Dascălii care nu-şi băteau elevii erau socotiţi dascăli proşti, tot aşa cum părinţii care nu-şi băteau copiii se credea că nu ştiu să-i crească. Pe atunci, trăia o familie foarte înstărită care avea un singur copil: un băiat ce se chema De Iu. Capul familiei dorea din tot sufletul ca De Iu să se instruiască şi să ajungă în funcţie de demnitar. Şi a angajat un dascăl foarte aspru să se ocupe de instruirea băiatului. Acesta îi dădea lui De Iu să citească în fiecare zi cîteva cărţi, şi în ziua următoare acesta trebuia să le ştie pe de rost, chiar dacă nu înţelegea mai nimic din ele. În plus, mai încasa şi cîte o bătaie cu linia peste mîini de i se umflaseră degetele. Învăţa bietul De Iu pînă la miezul nopţii, şi cînd se culca, nu putea să adoarmă de frică, dar fără nici un folos, iar a doua zi dascălul îi da şi mai mult de învăţat. Slăbise şi intrase frica în băiat că, numai ce-l vedea pe dascăl, şi uita tot ce învăţase. Şi bătaia se înteţea tot mai mult, iar băiatul trăia cu frica în sîn. Într-o seară trecuse de miezul nopţii, dar De Iu tot învăţa, cînd, a simţit, aşa, dintr-o dată, că i se face capul din ce în ce mai mare şi mai greu. Îi era aşa de somn, încît de abia se mai ţinea pe picioare, dar trăgea de ochi şi încerca să fie treaz, pînă ce a adormit cu capul pe masă. Şi a visat că dascălul se îndrepta ameninţător către el cu linia în mînă. De frică s-a trezit, s-a frecat la ochi, şi a văzut că în faţa lui se afla o fată cu faţa ca o piersică pîrguită, care zîmbindu-i i-a spus:

— Pe mine m-a adus vîntul şi văzînd că-i lumină, am intrat. Lasă-mă să înnoptez la tine!

Speriat, De Iu a răspuns:

— Nu se poate, nu se poate! Nu pot să te găzduiesc! Caută-ţi un loc în altă parte!

Dar fata, nici gînd să se mişte:

— Cum de nu-ţi este milă de mine? Vin aşa de departe şi nu cunosc pe nimeni, unde să mă duc?

Nemaiputînd răbda, băiatul a zis:

— Nu-i vorba că n-aş vrea să te las să înnoptezi aici. Dar ce ştii tu cîte necazuri am eu! Dacă mîine nu ştiu cărţile acestea pe dinafară şi mai află dascălul că am găzduit o fată, mă omoară în bătaie.

Fata a început să rîdă:

— Să înveţi lecţia pe dinafară e o treabă foarte uşoară.

De Iu, înfuriat, a spus:

— Dacă zici că e treabă uşoară, învaţ-o tu, să te văd!

Fata a luat cartea, a citit o dată, a închis-o şi a spus lecţia pe dinafară. De Iu a rămas uluit cît de repede a învăţat fata. Atunci, aceasta i-a spus:

— Dacă mă asculţi, fii sigur că mîine ai să ştii lecţia. Şi acum nu te mai chinui toată noaptea.

De Iu nu mai putea de bucurie şi mirare. Fata a deschis gura şi a scuipat o perlă mică, zicîndu-i:

— Ţine-o în gură, dar nu cumva s-o înghiţi.

Băiatul a încuviinţat, şi-a băgat perla în gură şi a simţit că şi fără să citească ştia toată cartea pe dinafară. Uşurat, a început să vorbească şi să rîdă cu fata.

Înainte, de unul singur, noaptea-i părea nesfîrşită, acum, în doi, nici n-a simţit cînd s-a luminat de ziuă.

De Iu s-a spălat pe faţă, a băgat perla în gură, a luat cartea şi s-a dus la dascăl. Acesta a aşezat linia pe masă şi l-a pus pe băiat să spună lecţia. De Iu nu mai tremura ca altădată şi a spus lecţia fără nici o greşeală de la început pînă la sfîrşit. Dascălul a rămas

mulţumit şi i-a dat pentru a doua zi de două ori pe atîtea lecţii de învăţat.

A fost pentru prima dată cînd n-a luat bătaie de cînd începuse să înveţe cu acel dascăl. S-a întors în grabă în camera lui, unde-l aştepta fata plină de bucurie, şi i-a înapoiat perla. Seara n-a citit decît o dată şi ştia lecţia pe dinafară. Fata era foarte isteaţă şi toată noaptea i-a povestit fel de fel de lucruri, aşa că de abia în zori a adormit o clipă şi apoi, cerîndu-i fetei perla s-a apucat să mai repete o dată. Nici în ziua aceea De Iu n-a luat bătaie şi dascălul i-a dat şi mai mult de învăţat. Întorcîndu-se în camera lui, fata l-a primit din nou cu bucurie şi iarăşi au vorbit toată noaptea. Fata i-a spus că se numeşte Şuan Ţie şi mai are o soră care se numeşte Şuan Mei.

Ziua, De Iu trebuia să se ducă la bibliotecă şi să înveţe, iar noaptea şi-o petrecea discutînd.

Aşa au dus-o ei mult timp. Într-o zi, De Iu, care toată noaptea nu dormise, a aţipit cu capul pe masă. Tocmai atunci l-a văzut dascălul care a dat un strigăt. Băiatul, speriat, a început să tremure şi din nebăgare de seamă a înghiţit perla.

Cînd s-a întîlnit seara cu fata, aceasta, supărată, cu sprîncenele încruntate i-a zis:

— Ţi-am spus să nu înghiţi perla, dar tu ai înghiţit-o, aşa că trebuie să ne despărţim.

Mîhnit şi nedorind să se despartă de fată, De Iu a spus:

— N-ai decît să-mi tai burta şi să scoţi perla.

Îndurerată, fata l-a certat:

— Ne-am înţeles aşa de bine şi acum ce vorbe sînt astea? Nu mai pot rămîne aici şi trebuie să plec.

Băiatul a întrebat-o:

— După ce pleci, unde să te caut?

Fata a răspuns:

— N-am să-ţi ascund nimic. În Ţiao Gicuo se află Muntele celor opt comori. Acolo stau eu.

Băiatul s-a mirat şi i-a spus:

— N-am auzit în viaţa mea de Ţiao Gicuo. Poate sînt cîteva mii de li pînă acolo. Cum ai să ajungi?

Iar fata i-a răspuns:

— Nu te îngriji de mine. Vino în curte şi ai să înţelegi cum voi ajunge.

Şi vocea-i devenea din ce în ce mai slabă. L-a apucat pe băiat de mînă şi l-a dus în curte. Acolo a desenat o cruce pe pămînt şi s-a aşezat în mijlocul ei, apoi a zis:

— Vino, vîntule de răsărit, şi tu, vîntule de apus, şi duceţi-mă aşa cum am venit.

Şi deodată s-a iscat un vînt şi fata a început să plutească precum frunzele copacilor, apoi s-a ridicat în văzduh şi s-a făcut nevăzută.

Băiatul s-a uitat lung după ea, apoi s-a frecat la ochi şi a intrat în casă. Toată noaptea n-a dormit de supărare şi nici mîncarea nu i-a tihnit. Ziua şi noaptea se gîndea la Şuan Ţie, iar cînd adormea o visa. Ar fi vrut să plece după ea, dar nu ştia unde se află acel loc, iar părinţii erau cu ochii pe el. Dar cu toate că nu dormea şi nu mînca mai nimic, acum era mai zdravăn ca înainte. Ţinea minte tot ce învăţa şi ştia să şi răstălmăcească. Cum punea mîna pe pană, literele se aşterneau pe hîrtie, aşa că dascălul a fost nevoit să recunoască în faţa tatălui că l-a învăţat tot ce trebuia să ştie spre a putea să plece la examenul de demnitar. Părinţii i-au făcut băiatului bagajele, iar acesta, deşi nu prea avea tragere de inimă, se gîndea că totuşi după ce va fi demnitar va scăpa de sub ochii părinţilor.

A luat examenele de toate gradele şi împăratul a vrut să-l numească demnitar în capitală, dar el a cerut să fie trimis în cel mai îndepărtat colţ de ţară. Împăratul l-a trimis în Iun Nan în partea de miazăzi a ţării. În drum spre Iun Nan, băiatul a văzut că munţii erau din ce în ce mai falnici şi mai împodobiţi, apele

mai liniştite şi mai limpezi, aşa că s-a gîndit că nu mai e departe pînă la Ţiao Gicuo. Unde ajungea întreba de numele acestui loc, dar nimeni nu putea să-i dea un răspuns. Într-o zi a întîlnit un bătrîn vînător, care i-a spus că Muntele celor opt comori se afla la cîteva mii de li depărtare. L-a descusut pe vînător cum se poate ajunge acolo şi a plecat mai departe.

A mers aşa două zile şi două nopţi, iar a treia zi a văzut cum satele se răresc şi pe drum erau din ce în ce mai puţini trecători. După un timp a întîlnit un flăcău, cam de vîrsta lui, care stătea tolănit la marginea drumului. Acesta era galben de parcă n-avea picătură de sînge în el. De Iu s-a gîndit că poate e bolnav sau a fost jefuit de hoţi şi apropiindu-se de el l-a întrebat:

— Ce stai aici întins, frăţioare, vrei cumva să te ajut să te ridici?

Dar flăcăul i-a răspuns:

— Să nu cumva să mă ridici. Eu sînt un om care n-are inimă.

De Iu s-a apropiat şi s-a uitat la pieptul lui. Flăcăul îşi acoperea cu amîndouă mîinile pieptul din care-i fusese scoasă inima. De Iu a vrut să plece mai departe, dar şi-a dat seama că flăcăul rănit pare un om bun, care are nevoie de ajutor. Apoi i-a spus:

— Spune-mi, băiete, cu ce pot să te ajut?

Flăcăul l-a rugat pe De Iu să se aşeze lîngă el, zicîndu-i:

— Am să-ţi povestesc prin tot ce am trecut eu. În viaţa mea am întîlnit cel mai rău duh şi cea mai frumoasă femeie.

De Iu s-a aşezat şi flăcăul i-a povestit păţania lui. Pe băiat îl chema Uang Gi şi era singurul copil la părinţi. Cu trei ani înainte mama-i murise şi răpus de durere el şi tatăl lui au hotărît să se ducă la templu să ardă mirodenii în amintirea mamei. Au plecat înainte de revărsatul zorilor şi după o bucată de drum au

ajuns la templul Regelui de Jad. După ce au ars mirodeniile, au ieşit în curtea templului şi deodată, de după o piatră albă a apărut o mîndreţe de femeie, care a început să le zîmbească. Tatăl a întrebat-o de unde vine şi ea a răspuns că vine din spatele pietrei; pe cine mai are acasă şi ea a răspuns că nu mai are pe nimeni. Apoi femeia a plecat.

A doua zi, tatăl a trimis peţitori la casa femeii, iar aceasta era deja pregătită pentru peţit şi-i aştepta la poartă.

În aceeaşi zi, peţitorii au adus-o în casa tatălui. La puţin timp, tatăl a plecat după treburi. Rămînînd singură, femeia şi-a pipăit faţa care de îndată s-a alungit şi s-a schimonosit, iar unghiile la degete au crescut şi s-au prefăcut în nişte cîrlige. Aceasta a întins mîinile să-l prindă pe Uang Gi, care de abia a scăpat cu fuga. Seara, băiatul a povestit tatălui totul, dar acestuia nu i-a venit să creadă. De atunci Uang Gi n-a mai îndrăznit să se arate în faţa mamei vitrege în lipsa tatălui.

Au trecut cîteva luni. Într-o zi, femeia, ştergîndu-şi lacrimile, a început să se plîngă tatălui:

— Cu toate că nu-mi este fiu bun, dar eu îl socotesc ca şi copilul meu, iar el nici măcar mamă nu-mi zice.

Auzind aceasta, tatăl, de teamă că Uang Gi va supăra-o pe mama vitregă, dacă va rămîne acasă, îl trimetea în fiecare zi la pădure să strîngă vreascuri şi să taie iarbă. În pădure întîlnea zilnic o fecioară, care se plimba de colo pînă colo, apoi se mai oprea din loc în loc şi îngîna ceva, iar cîteodată îi arunca priviri furişe. Într-o seară, cînd s-a întors acasă a auzit-o plîngînd pe mama vitregă care îi spunea tatălui:

— Dacă vrei să-l păstrezi pe fiul tău am să plec eu, iar dacă mă vrei pe mine trebuie să-mi dai inima lui.

Auzind aceste cuvinte, Uang a vrut să intre să se măsoare cu mama vitregă, dar tatăl său l-a oprit. A doua zi a plecat din nou după vreascuri. Era mîhnit peste poate şi se gîndea: „Dacă voi pleca de acasă poate că zgripţuroaica îl va pierde pe tata; dacă voi rămîne poate că tata cu mîna lui mă va pierde pe mine.” Tot gîndindu-se şi socotindu-se s-a pomenit în pădurea de sălcii şi amărît foc a oftat: „Munţii pot fi mutaţi, apele îşi pot schimba cursul, numai necazul meu este greu de urnit”. Ridicîndu-şi capul a văzut în faţa lui o fecioară care venea încet spre el şi cu blîndeţe l-a întrebat:

— Ce alt lucru mai greu există pe lume, decît să muţi munţii şi să schimbi cursul apelor?

Băiatul nu i-a răspuns, gîndindu-se că aceasta este totuşi o fată şi încă prea tînără şi nu i-ar putea fi de folos cu nimic. Atunci fata i-a spus:

— Ştiu ce te frămîntă. Află că mama ta vitregă este zgripţuroaica din munţii de miazănoapte-apus şi vrea să-ţi mănînce inima. Dacă mă vei asculta, zgripţuroaica nu va putea să te piardă.

A deschis mîna şi i-a dat băiatului o biluţă argintie spunîndu-i:

— Zgripţuroaica îl va pune pe tatăl tău să-ţi scoată inima, dar tu să iei biluţa şi să spui:

— Prefă-te, şi biluţa se va preface într-o inimă pe care s-o dai tatălui tău, iar tu să fugi în pădurea de sălcii, unde vei găsi un cal. Să încaleci şi să nu opreşti pînă cînd nu se va opri calul singur.

Băiatul s-a întors acasă. Zgripţuroaica se jelea de mama focului. Oftînd, tatăl l-a luat de mînă, au ieşit din curte şi au mers, au mers pînă au ajuns în pădurea de sălcii. La umbra unei sălcii se afla un cal care aştepta. Atunci băiatul a spus:

— Tată, aşa-i să zgripţuroaica ţi-a spus să-mi smulgi inima?

Tatăl lui nu se putea opri din plîns.

— Nu mai plînge, tată, ştiu că-ţi este greu să îndeplineşti porunca zgripţuroaicei şi aşa cum i-a spus fata a scos biluţa care s-a prefăcut într-o inimă pe care a dat-o tatălui său, iar el a încălecat şi a plecat în goana calului.

După un timp a auzit un vaiet, calul continua să gonească, dar plînsetul se auzea din ce în ce mai aproape, parcă ar fi fost la urechea lui. Fără să-şi dea seama, a oprit calul şi cînd s-a uitat înapoi a văzut o femeie îmbrăcată în alb cu un coş pe mînă, care s-a oprit în faţa calului şi a început să se jeluiască:

— Doamne, doamne, mi-a murit bărbatul şi soacră-mea m-a trimis după iarbă-fără-miez, fie-ţi milă de mine şi spune-mi unde să găsesc iarba-fără-miez.

Uang Gi i-a spus:

— Nu mai întreba pe nimeni, vieţuitoarele fără inimă mor, atunci cum să găseşti iarba-fără-miez?

Cum a spus aceste cuvinte calul s-a şi prăbuşit şi n-a mai putut fi ridicat.

Femeia a aruncat coşul, şi-a pipăit faţa cu mîinile şi deodată faţa i s-a schimonosit, iar unghiile s-au lungit ca nişte căngi. Atunci zgripţuroaica a strigat:

— M-ai păcălit dîndu-mi o inimă neadevărată, dar acum ai să mi-o plăteşti.

Şi s-a aruncat asupra băiatului, prinzîndu-l în căngi şi smulgîndu-i inima.

Cînd şi-a revenit, alături de el se afla fecioara care nu l-a dojenit pentru că nu i-a ascultat sfatul şi doar a spus:

— Ceea ce a înghiţit zgripţuroaica nu era o inimă neadevărată ci o potcoavă în opt colţuri. Ea de-acum a murit. Dar tu eşti un om fără inimă. Eu am să plec la cele opt insule din cele patru mări, să caut iarba vie care-ţi va ajuta să-ţi crească din nou inima. De data asta, te rog foarte mult să-mi asculţi sfatul!

Şi s-a făcut nevăzută.

După ce a terminat de povestit, Uang Gi, tulburat, a întrebat:

— Spune-mi, poate fi cineva mai bun decît ea?

Ascultînd povestirea lui Uang Gi, De Iu şi-a adus aminte de Şuang Ţie şi a oftat:

— Şi eu am întîlnit o asemenea fată şi nu ştiu dacă în viaţa asta o voi mai întîlni-o vreodată.

Dar n-a apucat să termine, că s-a stîrnit un vînt care a aşezat uşor pe pămînt o fecioară.

Înmărmurit de bucurie, De Iu a strigat-o:

— Şuang Ţie! dar fata, ca şi cînd nu l-ar fi auzit, s-a îndreptat spre Uang Gi şi a presărat deasupra lui iarba vie, iar acesta s-a ridicat din iarbă plin de vigoare.

De Iu, plin de îngrijorare, gîndindu-se că fata poate s-a îndrăgostit de altul, a mai strigat-o o dată:

— Şuang Ţie, de ce nu vrei să-mi răspunzi?

Fata l-a privit mirată şi i-a spus:

— Ţi se pare, băiete, eu sînt Şuang Mei, pe sora mea o cheamă Şuang Ţie. Dar tu să fii De Iu?

Bucuros că totuşi e pe urmele fetei de care se îndrăgostise, băiatul a întrebat-o:

— Unde este sora ta? Unde se află Muntele celor opt comori?

Şuang Mei i-a luat pe cei doi şi trecînd de pe o culme de munte pe alta, cînd a răsărit luna au ajuns la poalele unui munte falnic. De jur împrejurul acestui munte se întindea o apă limpede cum e cristalul. Pe munte se aflau brazi argintii, printre care sclipea un pavilion înconjurat de nouraşi. Şuang Mei a făcut cu mîna un semn şi din tufişul de papură s-a desprins o bărcuţă care s-a apropiat cît ai clipi de mal. Din barcă au coborît două fecioare frumoase de picau, apoi au urcat cu toţii în barcă. La picioarele muntelui erau aşteptaţi de mulţi oameni, care au început să le vorbească cu prietenie. De Iu a încercat să iscodească în dreapta şi în stînga, dar printre atîtea fete

frumoase nu o vedea pa Şuang Ţie. Apoi au urcat cu toţii la pavilion în poarta căruia îi aştepta un bătrîn. Şuang Mei a spus:

— Acesta este De Iu!

Iar bătrînul a răspuns:

— Bine aţi venit! Intraţi în curte!

De Iu a intrat în prima curte, şi din prima în a doua, şi din a doua, în a treia, pînă a ajuns într-o cameră de oaspeţi mare şi răcoroasă. Acolo, bătrînul l-a ospătat pe cinste. Băiatul însă era cu gîndul la Şuang Ţie şi se tot mira de ce nu mai apare odată. După ce au fost strînse bucatele, bătrînul i-a spus:

— Pari foarte obosit şi ar trebui să te odihneşti. N-a terminat bine de spus şi s-a trezit condus într-o cameră liniştită, împodobită cu lucruri din lac roşu şi argint filigranat, dar fata tot nu era. L-a cuprins îngrijorarea şi cu greu a adormit.

Nici a doua zi dimineaţa Şuang Ţie nu s-a arătat. Bătrînul a spus din nou:

— Şuang Mei, du-i pe băieţi la Muntele de Răsărit să se mai distreze!

După ce au ieşit din curte, De Iu a spus:

— Unde este Şuang Ţie, de ce nu se arată deloc?

Dar Şuang Mei s-a făcut că nu aude. I-a dus pe cei doi la Muntele de Răsărit: la poalele muntelui curgeau ape cristaline; pe munte erau numai flori. O mulţime de fete îmbrăcate în straie roşii şi verzi, fie că şedeau, fie că se plimbau pline de veselie. De Iu nu avea ochi să le vadă. Şuang Mei şi Uang Gi se ţineau de mînă şi se bucurau, dar De Iu se simţea şi mai singur.

A treia zi bătrînul a îndemnat-o pe Şuang Mei să-i ducă pe cei doi la Muntele de Apus. Muntele era acoperit cu bambus, iar stîncile erau mai frumoase decît cele pictate în tablouri. Fetele care se plimbau pe munte erau tot atît de frumoase ca Şuang Ţie.

Şuang Mei şi Uang Gi erau şi mai fericiţi, iar De Iu şi mai întristat.

A patra zi bătrînul a trimis-o pe Şuang Mei cu băieţii la Muntele de Miazăzi. Cînd au ieşit din curte, nemaiputîndu-se stăpîni, De Iu a spus:

— Degeaba îmi arăţi toate frumuseţile, mai bine mi-ai arăta-o pe Şuang Ţie. Pentru ea am venit aici.

Ascultîndu-l, Şuang Mei s-a schimbat la faţă şi a spus:

— Am să-i spun lui Şuang Ţie că vrei s-o vezi şi să vedem care e părerea ei.

Apoi fata parcă ar fi zburat aşa de repede a ajuns la Muntele de Miazănoapte, de unde s-a întors cu răspunsul că Şuang Ţie vrea să-l vadă pe băiat.

Au plecat împreună la Muntele de Miazănoapte. Aici au intrat într-o peşteră de piatră. În fundul peşterii, pe o piatră, sta căţărată o vulpe roşie, care a sărit jos şi le-a ieşit în întîmpinare. Şuang Mei a spus:

— Aceasta este Şuang Ţie!

Cuprins de durere, De Iu s-a aplecat şi a luat vulpea în braţe. Şuang Mei a spus:

— Şuang Ţie nu mai are perla, de aceea nu a mai putut să-şi recapete înfăţişarea omenească. De atunci s-a izolat aici, de unde n-a mai ieşit şi cu nimeni nu s-a mai văzut.

Lacrimile l-au podidit pe De Iu şi au început să se prelingă pe obraz şi vulpea a început să plîngă şi ea. După un timp, Şuang Mei a spus:

— E timpul să plecăm.

Vulpea a sărit din braţele lui De Iu, dar acesta, cu inima grea, a spus:

— Din cauza mea Şuang Ţie a ajuns ceea ce este şi stă închisă în această peşteră rece de atîta timp. Nu pot s-o părăsesc.

Şi a luat din nou în braţe vulpea.

Văzînd aceasta, Şuang Mei a zis:

— Dacă o mai iubeşti pe Şuang Ţie, aşteaptă aici şi eu mă voi duce în pădurea de pe Muntele de Miazănoapte şi oricît de tare va fi vîntul, oricît de mare zăpada, nu mă voi întoarce pînă nu voi aduce cu mine iarba care să dea înapoi perla.

Şi s-a făcut nevăzută.

De Iu a aşteptat în peştera de piatră o zi, apoi o altă zi, şi în cea de-a treia zi, deodată, a apărut în faţa lor Şuang Mei. În mînă ţinea un fir de iarbă şi i-a spus lui De Iu:

— Dacă vei roade acest fir de iarbă, vei putea să scoţi perla înghiţită.

De Iu a luat degrabă iarba şi a pus-o în gură, dar iarba era mai amară decît fierea. Băiatul nu s-a dat bătut şi a înghiţit-o toată. Atunci a simţit un zgomot în pîntece şi cînd a deschis gura, a scuipat perla lui Şuang Ţie , care s-a ridicat în două picioare şi s-a prefăcut din nou în fecioară. E greu de descris bucuria celor doi.

În aceeaşi zi a fost mare sărbătoare: nunta celor două perechi, care au trăit fericiţi pînă la adînci bătrîneţe.

Duhul scorpionului

CU MULT TIMP ÎNAINTE, cînd orezul se măcina aproape zilnic cu piatra de moară, trăia un flăcău tînăr însurăţel. Lîngă casa flăcăului locuia vărul său, care avea doi copii.

Într-o zi, flăcăul a ajutat-o pe tînăra-i nevastă să ducă orezul la moară, apoi a plecat pe deal să taie iarbă. După o bucată de timp, răzbindu-l foamea şi setea, s-a întors. Apropiindu-se de moară s-a mirat văzînd că măgăruşul mai învîrtea roata şi peste tot e atîta linişte. Bruma de grăunţe trebuia să fie măcinată de mult, de acum trebuia să fie şi masa gata. Cînd a ajuns mai aproape a văzut cum coşul era tot acolo unde-l aruncase, iar grăunţele se făcuseră pulbere. Roata tot se mai învîrtea, dar nici umbră de nevastă. Să fi zis că a plecat la mamă-sa nu s-ar fi putut să plece fără să-i spună şi lui; să fi zis că a fugit, n-avea de ce: de cînd se luaseră nu se certaseră niciodată. De ce se gîndea, de aia era mai nedumerit. S-a apucat şi a deshămat măgarul, a strîns făina, a plecat acasă, dar nici acasă n-a dat de nevastă. Se mîhnise aşa de tare, că nu mai avea poftă nici de mîncare, nici de băutură. A început să întrebe în stînga şi în dreapta, dar nimeni nu-i văzuse nevasta. S-a întors iarăşi la moară, a intrat înăuntru, a ridicat piatra şi a văzut dedesubt o crăpătură din care a ieşit un scorpion negru parcă era dat cu lac, cu un ac mai mare decît un ci [1]. Atunci a înţeles că acel scorpion îi ucisese nevasta. În acea clipă scorpionul s-a repezit la el, dar băiatul, sprinten, s-a ferit în grabă. A alergat, a luat secera pe care o lăsase lîngă moară şi a lovit cu ea în burta scorpionului tăindu-i acul. Cînd să mai lovească

1 ci — unitate de măsură egală cu 33 cm.

o dată, scorpionul s-a prefăcut într-un nor negru care s-a ridicat în văzduh. Din mijlocul norului s-a auzit un glas:

— Băiete, băiete, peste trei ani să te pregăteşti că-ţi voi lua viaţa.

Înfuriat, băiatul a zvîrlit secera după nor, dar norul a început să se rotească spre miazănoapte-apus. Uitîndu-se în jos a văzut în piatra de moară o gaură adîncă şi întunecată unde erau îngrămădite lucrurile nevestei lui.

De atunci, băiatul ducea o viaţă singuratică. Cînd se întorcea de la muncă nu-l mai aştepta masa pusă şi lampa aprinsă, nu mai avea cu cine schimba o vorbă. Ascuţise secera ca briciul şi o purta totdeauna cu el. Aşa a trecut mai bine de o jumătate de an, pînă ce, într-o zi, cînd se întorcea de pe deal a văzut o fecioară care stătea pe o piatră la marginea drumului şi vărsa lacrimi amare, bocindu-şi mama şi tata. Băiatul s-a apropiat de fată şi a zis:

— E tîrziu, de ce stai aici şi plîngi?

Nepotolindu-şi plînsul fata a răspuns:

— Frăţioare, vezi-ţi de drum, sînt o biată orfană, am rămas şi fără mamă şi fără tată şi nu mai am nici un rost să trăiesc.

Şi a început din nou să plîngă. Băiatul şi-a simţit şi el ochii umezi. S-a uitat în jur, dar nu se vedea nimeni. Afară se întunecase, lumea în sat dormea. Îşi frămînta mintea ce să facă cu fata. Luîndu-şi inima în dinţi a spus:

— Nu mai plînge, hai acasă la mine!

Fata şi-a şters lacrimile şi a plecat cu băiatul.

Ajungînd acasă, băiatul s-a gîndit că dacă va găzdui fata îi vor ieşi tot felul de vorbe. S-a dus alături la vărul său să se sfătuiască. Nevasta acestuia nu se culcase încă şi tocmai se căznea să croiască nişte boneţele pentru cei doi copii ai săi, dar oricum măsura, tot nu ieşeau două boneţele dintr-un petecuţ

de material. Băiatul le-a povestit cum a găsit fata pe drum şi cum a adus-o acasă. Apoi a zis:

— Vere, dacă vrei vino la mine să dormim împreună şi trimit fata aici să doarmă cu nevasta ta.

Zis şi făcut.

Băiatul a luat fata şi a dus-o acasă la vărul său. Copiii adormiseră, dar femeia tot se chinuia cu măsuratul. Văzînd că băiatul îi zice acesteia verişoară a început şi ea verişoară-n sus, verişoară-n jos, parcă se cunoşteau de cînd lumea.

După ce au plecat cei doi, fata a zis:

— Verişoară, dacă nu te superi, dă-mi să-ţi fac eu boneţelele!

A luat foarfeca şi din două tăieturi le-a croit, apoi le-a cusut. A mai brodat pe ele cîte un fenix şi un bujor, încît verişoara nu mai putea de bucurie uitîndu-se la ele. În sinea ei se gîndea:

— Fata asta e frumoasă, e harnică, e pricepută, noroc de cine o va lua de nevastă.

A întrebat-o pe fată:

— Cum ţi se pare vărul meu? Dacă ar fi după mine aş zice că vă potriviţi. Tu nu mai ai pe nimeni pe lume, lui văru-meu i-a murit nevasta.

Fata a lăsat capul în jos şi a îngăimat:

— Mi-e teamă că vărul dumitale nu mă vrea!

Verişoara, bucuroasă că fata nu e împotrivă, a luat-o de mînă şi i-a zis:

— Fii liniştită, vorbesc eu cu el.

A doua zi, cum s-a luminat, verişoara s-a dus la băiat şi i-a zis:

— Vere, ţi-am găsit o nevastă cum nu se poate mai bună!

Bănuind despre ce e vorba, băiatul a spus:

— Despre ce nevastă vorbeşti?

Verişoara îi tot dădea înainte cu laudele. Bărbatu-său, fire care nu se aprindea atît de uşor, a încruntat sprîncenele şi a zis:

— Dar nu ştim nici de unde vine, nici ce-i cu ea. Să te însori cu o fată găsită pe drum?

Dar nevastă-sa nu s-a lăsat:

— Ce nevoie are de toate astea? Se vede cît de colo că e o femeie bună şi vărul nostru are nevoie de o nevastă care să-i facă de mîncare şi să-i coase hainele. Tu habar nu ai cît de greu e să trăieşti singur.

Bărbatu-său n-a mai avut ce zice, iar băiatul s-a supus. Băiatul s-a însurat cu fata şi o duceau foarte bine. Fata era potolită la vorbă şi tare harnică. Băiatul era mulţumit şi toată lumea-i vorbea numai de bine. După vechiul obicei, băiatul îşi ascuţea mereu secera şi ziua o purta cu el, iar noaptea dormea cu ea sub pernă. Nu se ştie din ce motive, nevasta, cum vedea secera se schimba la faţă. Într-o zi, a început să plîngă în faţa lui bărbatu-său. Acesta, crezînd că-şi plînge iarăşi părinţii, s-a apropiat de ea s-o mîngîie, dar fata l-a îmbrîncit. Băiatul n-a ştiut ce să mai creadă. Fata s-a oprit din plîns, şi-a şters lacrimile şi şi-a văzut mai departe de treabă. În aceeaşi seară, înainte de culcare, nevasta a zis:

— Cum să nu fiu supărată, sînt nevasta ta, dar te porţi cu mine ca şi cu o străină.

Băiatul nu se dumirea despre ce e vorba şi a întrebat:

— De ce crezi treaba asta?

Oftînd, fata a zis:

— Dacă nu vezi în mine o străină, de ce nu te desparţi de secera asta nici ziua nici noaptea?

Băiatul a răspuns:

— Port secera spre a mă apăra de duhul scorpionului.

Izbucnind în rîs fata a zis:

— Dar viteaz mai eşti! Despre ce duh tot vorbeşti? Şi chiar dacă ar fi aşa, crezi că se sperie Duhul Scorpionului de secera ta? Vezi-ţi de treabă, bărbate, cu nălucirile tale!

De atunci, băiatul n-a mai purtat cu el secera, iar nevastă-sa n-a mai plîns. Şi au trecut cîteva luni fericite şi liniştite, într-una din zile, mieroasă, nevasta i-a spus:

— Bărbate, înainte de moarte, părinţii au mai lăsat unele lucruri. Pe cît văd, anul acesta nu ne va fi de ajuns orezul. Mă duc să vînd lucrurile alea şi să mai cumpărăm măcar un mu[1] de pămînt.

A strîns prin casă şi a plecat.

În ziua aceea, văru-său se dusese să culeagă vreascuri. Tocmai se căţărase într-un copac înalt, să taie nişte uscături. Aruncîndu-şi ochii în jos a văzut femeia cum alerga şi apoi s-a strecurat în mare grabă într-o peşteră. Părîndu-i-se ciudat, vărul a rămas cu ochii la peşteră. A aşteptat, a aşteptat, dar femeia n-a mai ieşit. A coborît din copac şi tiptil, tiptil, s-a apropiat de peşteră şi, printr-o crăpătură s-a uitat înăuntru. S-a speriat aşa de rău de ce-a văzut, că i s-a ridicat părul în cap. În peşteră se afla un scorpion uriaş, lîngă care era o piele verde ca veninul. De frică n-a mai apucat să strîngă vreascurile pe care le tăiase, a fugit acasă şi i-a spus lui văru-său tot ce a văzut.

Acesta a luat din nou secera şi a început s-o ascută. A doua zi s-a întors şi nevasta. A dat banii bărbatului zicîndu-i:

— Ai grijă ce faci cu banii, nu-i cheltui într-o singură zi. Tot ce mai aveam acolo am vîndut, dar n-am adus decît o parte din bani. Ce-a mai rămas, am să iau la anul.

Apoi s-a apucat zorită de treabă. Văzînd toate acestea, băiatul şi-a zis:

— Uite ce nevastă bună am! De unde pînă unde să fie ea Duhul Scorpionului?

Şi a pus secera bine. După cîtva timp i-a spus lui văru-său:

— Vere, poate că n-ai văzut bine atunci.

---

1 Un mu — a paisprezecea parte dintr-un ha.

A mai trecut o bucată de timp. Văru-său îi purta mereu de grijă, dar nevastă-sa nu credea nimic:

— Dacă e, aşa cum spui tu, Duhul Scorpionului, n-ar mai trăi cu el de atîta timp.

Bărbatu-său n-avea chef să se certe cu ea şi doar dădea din cap. După puţin timp şi-a adus aminte că scorpionul îşi schimbă pielea la un an o dată.

În anul următor, el a început să se ducă mai des după vreascuri şi de cîte ori se ducea, dădea tîrcoale în jurul peşterii, pînă cînd, într-o zi, cînd s-a uitat prin crăpătură, iarăşi a dat de scorpionul cel verde şi alături de el o altă piele. A rupt-o la fugă spre casă, l-a luat de mînă pe văru-său şi l-a dus la peşteră. Se lăsase întunericul, tot muntele era scufundat în beznă, doar în peşteră licărea o lumină. S-a uitat prin crăpătură şi a văzut cum acea lumină erau ochii scorpionului care luceau ca nişte bulgări de foc. Pe burta scorpionului crescuse un alt ac, dar nu atît de mare ca cel pe care-l tăiase. A luat un bolovan şi a vrut să-l arunce în scorpion, dar în peşteră s-a făcut întuneric şi n-a mai văzut nimic.

Cînd s-a întors acasă, nevasta deja venise şi i-a dat iarăşi o legătură de bani, veselă şi zîmbitoare, mai mieroasă ca oricînd. Văzînd acestea băiatul a lăsat iarăşi secera.

Zilele treceau una după alta. Văru-său pîndea tot timpul. Într-o zi l-a chemat pe băiat la el acasă să se sfătuiască. A luat o furcă de fier, au înroşit-o în foc şi văru-său l-a trimis să omoare scorpionul. Dar văzîndu-şi nevasta dormind, băiatului i s-au muiat mîinile. Tocmai atunci, aceasta s-a trezit şi dînd cu ochii de furca înroşită în mîinile bărbatului, a sărit în sus, s-a rostogolit o dată şi s-a prefăcut în scorpion. Ochii ca doi bulgări de foc au început să strălucească. Băiatului i-a trecut slăbiciunea şi s-a repezit la scorpion, vîrînd furca în el. Atunci scorpionul a zis:

— Mai trebuia să-mi schimb pielea o singură dată şi-mi creştea la loc acul cel veninos. Mai aveam numai un an şi te omoram.

Şi şi-a dat duhul.

POVEŞTI DIN PAMIR
(REPOVESTITE DE VIOREL BAGEACU)

Inelul fermecat

ODATĂ, DEMULT, trăia o bătrînă împreună cu nepotul ei. Şi iată că veni o vreme cînd ei nu mai avură nimic ce să mănînce. Trecură cîteva zile şi nepotul zise:

— Cît sîntem de nefericiţi, bunico!

Şi atunci bunica îi dădu zece tangi.

— Du-te la bazar şi cumpără cîte ceva de mîncare, zise ea.

Plecă nepotul la bazar şi ce văzu, pe drum, copiii tîrau după ei un cîine, cu gîndul de a-l omorî. Atunci nepotul se rugă:

— Nu-l omorîţi, daţi-mi-l mie, am să vă plătesc bani pentru el!

Aşa că luă cîinele şi îl duse acasă. Cînd se întoarse, bătrîna întrebă:

— Ei, ce-ai cumpărat?

— Am cumpărat un cîine, îi răspunse tînărul.

— La ce bun un cîine? se interesă bătrîna.

— Bunico, noi eram doi, acum vom fi trei.

Şi iarăşi rămaseră încă o noapte flămînzi.

Cînd se lumină de ziuă, bătrîna îi dădu nepotului cincisprezece tangi, zicîndu-i:

— Du-te la bazar şi cumpără ceva de mîncare. Nu putem rămîne flămînzi.

Nepotul plecă şi hoinări pînă seara. Iar seara văzu cum nişte copii băgaseră o pisică într-un coş şi o duceau s-o omoare. Atunci, la fel ca în ajun, băiatul începu să se roage:

— N-o omorîţi, daţi-mi-o mie, am să vă plătesc pentru ea!

Şi copiii îi dădură bucuroşi pisica. Iar bunica îl aştepta gîndindu-se: „O să aducă nepotul meu cîte ceva, am să pun la fiert şi o să mîncăm. Şi aşa ne-am înfometat”. Nepotul veni, dar în coş avea o pisică. Îl întrebă bătrîna:

— Dar ce nevoie avem noi de pisică?

— Noi eram trei, cu ea vom fi patru şi pe deasupra ne va fi de folos.

Bătrîna nu mai zise nimic.

A doua zi, dădu nepotului douăzeci de tangi.

— Du-te la bazar, cumpără ceva, altfel nu e bine!

Nepotul plecă la bazar şi rămase acolo pînă tîrziu. Iar cînd se înseră, băgă de seamă că nişte copii închiseseră într-un coş un şarpe pe care îl duceau să-l omoare. Băiatul îi rugă:

— Nu-l omorîţi! Mai bine daţi-mi-l mie! Am să vă dau bani în schimb!

— Fie, ia-l! răspunseră ei.

Nepotul le dădu banii şi luă şarpele. El îl duse acasă, iar bunica întrebă:

— Ce-ai cumpărat?

— Am cumpărat un şarpe! răspunse el.

Şi bunica începu să-l certe:

— Secătură ce eşti, ce ne trebuia nouă şarpele? Mă va muşca noaptea. Noi n-avem nevoie de el!

— Bunico, şi el ne va prinde bine. Eram patru, cu el vom fi cinci, răspunse nepotul.

Dar veni ziua următoare şi, dintr-o dată, şarpele zise cu grai omenesc:

— Au trecut deja trei ani de cînd m-am pierdut de părinţi. Poate că, odată, ai să mă duci la ei şi atunci eu am să le povestesc cum m-ai salvat de la moarte şi drept răsplată ei îţi vor dărui tot ce-ţi va pofti inima!

Aflînd dorinţa şarpelui, nepotul se duse la bunică-sa.

— Bunico, vreau să duc şarpele la părinţii lui!

— Secătură, îi zise bătrîna, niciodată nu mă asculţi şi uite acum ce mă întrebi! Dar ai să te mai întorci de acolo? Faci numai ce te taie capul!

Şi nepotul înţelese că bunica era tare nemulţumită, aşa că, în acea zi, el nu se duse nicăieri.

Veni o nouă zi şi şarpele iarăşi grăi:

— Hai să mergem la părinţii mei!

— Aşa să fie, hotărî nepotul, deşi bunica e nemulţumită.

Şi ei porniră spre părinţii şarpelui. Merseră ce merseră, pînă cînd ajunseră la o vale. Şarpele era în faţă, băiatul îl urma. Intrară apoi şi într-o peşteră. Iar acolo şarpele îl povăţui:

— Orice ţi s-ar da, să nu primeşti! Chipurile, spune: „Mie nu-mi trebuie nimic”.

— Prea bine, şarpe, se învoi băiatul.

Mult merseră ei pe sub pămînt şi, în sfîrşit, ajunseră. Şarpele îl lăsă pe băiat la intrare, apoi dispăru după o uşă.

Din pricina bucuriei, văzîndu-l, părinţii îşi pierdură simţirile. După un timp îşi veniră în fire şi întrebară:

— Cum de-ai venit? Cine te-a adus?

— Viaţa mi-a răscumpărat-o un băiat, răspunse şarpele, căci se hotărîse să fiu omorît! Şi iată că acest băiat a dat douăzeci de tangi în schimbul vieţii mele! Am stat la el două zile, apoi el însuşi m-a adus aici.

— Dar unde e acum acest băiat, unde s-a dus? se interesară părinţii.

— El aşteaptă la uşă, răspunse şarpele.

— Du-te şi adu-l! porunciră ei.

Aşa că şarpele plecă şi îl conduse înăuntru pe băiat. Dar pe drum îi zise:

— Tatăl meu are inelul lui Solomon. Numai acest inel să-l iei, cît despre restul, ce are el să-ţi mai dea, să nu primeşti. De fapt eu am să zic: „Tată, iată pe

acest tînăr care m-a salvat, altfel aş fi fost mort, iar tu ai fi rămas fără copil”.

Intrară băiatul şi şarpele la părinţi; şase zile aceştia îi purtară de grijă şi în cea de a şaptea îl lăsară să plece. Ce nu-i dăruiră, dar el nu primea nimic, zicînd: „Nu-mi trebuie, dă-mi numai inelul, doar atît!” Aşa că tatăl şarpelui trebui să scoată inelul din cufăr şi să i-l dăruiască, după care porunci ca tînărul să fie cît se poate de repede scos din peşteră.

Pe drumul de întoarcere, puiul de şarpe îi destăinui salvatorului său: „Inelul proorocului, pe care l-ai primit, e fermecat. Opreşte-te la izvor, cere tot ce pofteşti şi pleacă acasă. Cînd va veni ziua de mîine, totul se va îndeplini”.

Şi se întoarse băiatul acasă. Trecuseră deja şapte zile de cînd nu-l mai văzuse bunica. Iar acasă, numai ce intră, că ea îl îmbrăţişă, îl sărută şi căzu lipsită de simţiri. După o vreme îşi veni în fire şi zise:

— Eram deja încredinţată că n-ai să mai vii şi că mi-e sortit ca trupul meu să fie mîncat de cîini şi de corbi.

Dar nepotul îi răspunse:

— Eu, bunico, n-am să te las, ne vom sprijini unul pe altul, pînă la mormînt am să am grijă de tine.

Se înseră, el îşi luă inelul şi se duse la izvor să ceară împlinirea dorinţelor. Şi acolo grăi:

— O, stăpîn al lumii, porunceşte să se ivească aici un sac cu făină şi două străchini pline cu grăsime!

Aşteptă puţin şi iată şi sacul, iată şi străchinile. Îşi aruncă sacul pe umeri şi se întoarse acasă.

Cîteva zile trăiri în îndestulare, după care tînărul zise:

— Bunico, peţeşte-o pentru mine pe fata şahului, fiindcă este greu să trăieşti fără nevastă.

Dar bătrîna se sperie.

— Scoate-ţi gărgăunii din cap, nepoate, o să mă omoare. Din acest peţit n-o să iasă nimic bun. Mă vor aduce moartă de acolo.

Dar nepotul nu se putea împăca cu acest gînd.

— Bunico, măcar o dată să te duci. O vor da, bine, n-o vor da, nu-i nimic.

Veni seara, ea coapse lipii în cuptor, le vîrî într-o traistă. A doua zi dimineaţa aruncă traista la spinare şi porni spre şah.

Ajunse la porţi, iar străjile o opriră — cică tu n-ai voie la şah. Atunci bătrîna le grăi:

— Nu se întîmplă nimic, doar o vorbă să-i zic !

De-abia la amiază, cum-necum, o lăsară. Ea intră, dădu bineţe şi se aşeză. Şahul le porunci vizirilor săi:

— Întrebaţi-o ce vrea să spună!

Şi unul din viziri o întrebă:

— Ce vrei să spui?

— Eu am un nepot, începu ea, şi am venit s-o peţesc pe fiica şahului. Oare n-o dă el pe fată nepotului meu?

Dar şahul strigă:

— Loveşte-o şi alung-o! Cum să-i dau fata nepotului ei?

Atunci mai zise şi unul din viziri:

— Înălţimea ta, nu trebuie s-o loveşti, porunceşte-i să îndeplinească ceva de neîndeplinit.

Iar şahul încuviinţă:

— Prea bine. Eu am trei condiţii. Una este — eu mă culc seara, dimineaţa mă scol — în curte să fie un castel mai frumos decît al meu. A doua — seara mă culc, dimineaţa mă scol — iar în acest castel să susure un pîrîiaş cu lapte, şi în grădină, printre copaci, să cînte privighetorile. Şi încă una: seara mă culc, dimineaţa mă scol — iar înaintea porţilor mele să mă aştepte patruzeci de catîri încărcaţi.

Şi bătrîna plecă. Cînd veni la nepot, zise:

— Aşa sînt ei, nepoate, au poruncit să facem ceea ce toată viaţa n-o să reuşim amîndoi să îndeplinim.

— Dar ce anume, o iscodi tînărul.

Şi bătrîna începu să povestească:

— Primul lucru uite care e — şahul se culcă seara, se scoală dimineaţa — să se ivească un asemenea castel, mai frumos decît al lui. Al doilea, iată: în curtea castelului să curgă un pîrîiaş cu lapte, iar în copaci să cînte privighetori. Al treilea e: seara şahul se culcă, iar cînd se scoală dimineaţa, la porţi să fie pregătiţi patruzeci de catîri încărcaţi.

Aflînd condiţiile puse de şah, nepotul strigă.

— Dar nu-i greu, bunico!

Veni seara. Nepotul îşi luă inelul, plecă la izvor şi începu să se roage:

— O, stăpîn al lumii, cînd va sosi dimineaţa, fie ca alături de palatul şahului să se ivească un asemenea castel, care să fie şi mai frumos decît al lui!

Apoi nepotul porni spre casă şi îşi ascunse inelul în cufăr.

Cînd se făcu dimineaţă, el îi zise bunicii:

— Du-te şi te uită ce e pe acolo.

Bunica se duse şi şahul tocmai ieşea din castel şi privea: acolo era un asemenea castel mai frumos decît al lui! Dar el uitase de condiţie şi cu toate acestea i se făcu teamă şi se gîndi: „Se pare că s-a ivit un duşman al meu”. Şi pe dată se grăbi spre vizirii săi.

— Priviţi, ce înseamnă asta? îi iscodi şahul.

Vizirii ziseră:

— Apoi, preamărite şah, i-ai poruncit ieri bătrînii să facă acest lucru!

Şi mult se minună şahul:

— Deci, castelul este ridicat!

Tot atunci veni şi bătrîna, care zise:

— Preamărite şah, o poruncă a ta a fost îndeplinită, au mai rămas două.

Iar şahul îi grăi:

— Îndeplineşte-le acum şi pe celelalte două!

Bătrîna se întoarse acasă şi-i spuse nepotului:

— Acum, nepoate dragă, au mai rămas două porunci.

Iarăşi se înseră, iarăşi scoase nepotul inelul din cufăr şi iarăşi porni spre izvor, unde se rugă:

— O, stăpîn al lumii, fie ca în castelul şahului să se ivească un pîrîiaş cu lapte şi copaci în care să cînte privighetori!

Apoi el tăie trei crenguţe, le înfipse în pămînt şi se întoarse acasă. Şi din nou îl vestiră pe şah că privighetorile cîntau în grădină. El ieşi din castel şi se bucură: pîrîiaşul de lapte susura, privighetorile revărsau triluri. Dar şahului i se făcu rău, leşină, căzu. Peste vreo două ceasuri i se înfăţişară vizirii şi întrebară:

— Ce s-a întîmplat, atotputernice?

Iar el răspunse:

— M-au părăsit puterile.

Şi peste încă un alt ceas se ivi bătrîna, zicînd:

— Atotputernice, am îndeplinit şi cea de a doua poruncă, a mai rămas una.

— Îndeplineşte-o şi pe asta, răspunse şahul, apoi vino şi îmi voi îndeplini şi eu făgăduinţa.

Bătrîna se bucură, plecă acasă şi zise nepotului:

— Încă un lucru mai ai de făcut, dragul meu nepot.

Şi nepotul răspunse:

— Acest lucru nu e greu, la noapte va fi gata, iar după aceea să te duci repede să-mi orînduieşti nunta!

— Întocmai voi face! se învoi bătrîna.

Se înseră, tînărul scoase inelul din cufăr, se duse la acelaşi izvor şi începu să se roage:

— O, stăpîn al lumii, fie ca la porţile şahului să apară patruzeci de catîri cu poveri!

Zise aceste vorbe, se întoarse acasă şi se culcă. Cînd se lumină de ziuă o îndemnă pe bunică:

— Acum du-te la şah!

Iar şahul se sculase şi el de dimineaţă — patruzeci de catîri împovăraţi stăteau unul după altul la porţile palatului. Tot atunci veni şi bătrîna. Văzînd-o, şahul îi zise:

— Bătrîno, ai îndeplinit condiţiile mele, dar nu pot pricepe cum va putea un şah să-şi dea fata unui nepot al unei bătrîne oarecare. Apoi şi oamenii vor rîde de mine, îmi vor scorni cine ştie ce poreclă!

Apoi şahul li se adresă vizirilor:

— Acum, lăsaţi-o pe bătrînă să plece şi fie ca ea să se întoarcă peste patru zile, pînă atunci am să găsesc eu vreo scăpare!

Iar bătrîna se întoarse acasă amărîtă, unde nepotul o întrebă:

— Cum e, bunico?

Şi bătrîna răspunse cu tristeţe:

— Şahul, dragul meu, a zis, cică, dacă eu am să-mi dau fata nepotului tău am să ajung bătaie de joc, aşa că, acum du-te şi vino peste patru zile, iar pînă atunci am să găsesc eu vreo scăpare.

— Nu-i nimic, zise nepotul.

Veni seara şi el scoase inelul din cufăr, se duse la acel izvor şi începu să se roage:

— O, stăpîn al lumii, fie-ţi milă şi trimite-mi cinci oi, trei saci cu făină şi trei ulcioare cu ulei!

Numai ce zise, că toate se şi iviră. Şi el mînă oile acasă, apoi se întoarse să ia făina. Cără făina şi iarăşi veni, după ulei. Duse uleiul şi se întoarse să ia inelul. Ajungînd acasă începu să o roage pe bătrînă:

— Hai, bunico, peţeşte-o pe fata şahului!

Iar bătrîna încuviinţă:

— Prea bine, dragul bunicii.

Şi se duse ea la şah, iar acesta o întrebă:

— Şi acum ce mai vrei?

La care bătrîna răspunse:

— Am venit în peţit.

— Pleacă de aici, strigă şahul, nu mă bate la cap! Ce, eu sînt un prost? Am să-mi dau fata vreunui prinţ şi nu nepotului tău!

Dar bătrîna rămase pe loc. Nu voia să plece. Văzînd stăruinţa ei, şahul porunci vizirilor:

— Ia goniţi-o!

Şi bătrîna plecă amărîtă. Veni acasă şi-i zise nepotului:

— Pe mine, nepoate, numai că nu m-au lovit cu pumnii, de s-ar prăpădi această fată de şah!

— Nu-i nimic, nu te amărî, căută s-o îmbuneze nepotul.

Şi, cînd sosi noaptea, el scoase inelul şi începu să se roage la izvorul împlinirii dorinţelor. Şi pe dată se ivi prinţesa pe care o luă acasă la ei.

Şahul se trezi dimineaţa şi văzu că fata nu e nicăieri. Se mînie, chemă toţi oamenii din oraş şi grăi:

— Cine îmi va găsi fata, aceluia am să-i dau totul, mie doar numele ţării să-mi mai rămînă!

Iar o bătrînă, care ascultase vorbele şahului, zise:

— Eu am s-o găsesc, prealuminate!

Şi bătrîna îşi găti maşina ei de zburat şi porni. Zbură la castelul acelui tînăr, coborî, iar maşina o ascunse pe acoperiş. Apoi, dîndu-se jos de acolo, începu să facă curăţenie prin curte. Iar în curte era foarte frig. În acel timp tînărul era plecat la vînătoare şi cînd se întoarse văzu o bătrînă stînd în curte şi tremurînd de frig. El se grăbi înăuntru şi zise nevestei:

— Nevastă, acolo, în curte, o bătrînă tremură de frig. Poate că ne va fi de folos!

Iar nevasta, parcă presimţind ceva, răspunse:

— De la această bătrînă nu vom avea nimic în afară de necazuri.

— Nu, nevastă, ce necazuri din partea ei? Noi sîntem trei, iar cu ea vom fi patru!

— Atunci, fie precum zici! se învoi nevasta.

Şi el o aduse pe bătrînă în casă, îi dădu o lipie să mănînce pe săturate, apoi o întrebă:

— Încotro ţi-e drumul, mătuşică?

Şi ea începu să plîngă:

— N-am pe nimeni pe această lume, te rog, am să mor, îngroapă-mă!

Peste alte patru zile tînărul iarăşi plecă la vînătoare.

Atunci bătrîna o înşelă pe nevastă, luă cheia de la cufăr, găsi inelul fermecat, apoi o urcă pe fată pe acoperiş şi o aşeză în maşina de zburat. Aşa o duse pe fată la tatăl ei, la şah.

Cînd tînărul se întoarse de la vînătoare, nevasta nicăieri! Şi se întristă. Iar cînd intră şi se uită în cufăr, nici inelul nu mai era. Se urcă pe laviţă, se lungi şi părăsi această lume. Atunci, cîinele şi pisica lui se gîndiră: „El doar ne-a făcut un bine, hai să pornim pe urmele bătrînii, îl vom ajuta!”

Şi uite cum, cîinele şi pisica porniri la drum şi ajunseră la palatul şahului. Acolo, pisica zise:

— Cînd am să intru, am să fug drept la comoară, am să iau de acolo inelul şi am să ies tot în fugă. Iar tu grăbeşte-te după mine!

Pisica se furişă la comoară, ridică capacul de la un cufăr, cu dinţii luă inelul, ieşi în goană prin porţi, iar cîinele după ea.

Aduseră inelul şi îl aşezară tînărului pe piept. Iar acesta scoase un ţipăt şi învie. Pe dată luă inelul, se duse la izvor şi începu să se roage spre a i se îndeplini dorinţele. Iarăşi i se înfăţişă prinţesa, o luă şi o aduse acasă. Şi astfel îşi găsiră ei fericirea.

Armîtik şi vulpea
Povestire sarikolă

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia un om pe nume Armîtik. Şi acest om avea trei peri. Vindea perele şi cu cîştigul îşi ducea zilele. Dar treburile nu-i mergeau aşa cum s-ar fi cuvenit. O vulpe îi făcea viaţa amară, fiindcă îi fura perele. Sărmanul Armîtik nu mai putea îndura. Răbdarea îi ajunsese la capăt. De aceea el dădu cu clei pe copac.

Odată, vulpea cea hoaţă se ivi iarăşi. Se căţără pe o cracă şi începu să mănînce pere. Însă cum se întîmplă că veni şi Armîtik. Vulpea voi să se facă nevăzută, se repezi mai sus, dar coada i se lipi de copac. Armîtik se apropie şi o prinse.

— Vulpe hoaţă ce eşti, îi zise el, acum am să te omor!

— Vai, Armîtik, zise vulpea, ce folos dacă ai să mă omori? Hai mai bine să fim prieteni şi atunci am să te fac padişah şi am să-ţi dau de nevastă o prinţesă.

— Dar cum să-mi dai de nevastă o prinţesă? întrebă omul.

— Mai întîi vinde cei trei peri, îl sfătui vulpea.

Aşa că Armîtik vîndu copacii. Cu banii căpătaţi cumpără doi saci cu patru sute de căciuli în ei, după care vulpea plecă la padişah. Dar mai întîi ea îi zise omului:

— Tu aşteaptă aici pe malul rîului, iar eu mă duc la pahişah. După ce ajung acolo, padişahul, în fruntea oştirii, îţi va ieşi în întîmpinare. Cînd se va apropia, scoate pe dată căciulile din saci şi aruncă-le în apă.

Îi spuse vulpea aceste vorbe şi porni spre palat. După ce trecu prin porţile împărăteşti se închină şi padişahul îi grăi:

— Îndrăzneşte, vulpe! Ce vînt te-aduce?

— Am venit cu o treabă, răspunse vulpea. Mi-e teamă însă să nu-mi pierd capul dacă voi spune.

— N-ai să păţeşti nimic, vorbeşte!

Şi vulpea, ca şi cum şi-ar fi luat inima în dinţi, grăi:

— M-a trimis Armîtik, padişahul unei ţări. Am venit să-ţi peţesc fata.

— Dar nu-i nimic rău în asta, gîndi padişahul. Sînt gata să ţi-o dau pe prinţesă chiar de o sută de ori.

Se ridică vulpea, mulţumi şi se pregăti să plece cînd padişahul mai întrebă:

— Dar unde se află acum padişahul Armîtik?

— A venit împreună cu mine. E în fruntea unei oştiri de paisprezece mii de săbii, îl minţi vulpea pe padişah.

Auzind aceste vorbe, padişahul dădu neîntîrziat poruncă oştirii sale. Oştenii îşi luară arcurile şi porniră în întîmpinarea padişahului. Se uită Armîtik şi văzu cum dinspre palatul împărătesc se apropie o oştire mare. Fără să piardă o clipă, el scoase căciulile din saci şi le aruncă în apă. Iar padişahul se apropie cu oştirea sa. De tulburare, Armîtik se pierdu cu totul. Căciulile pluteau mai departe pe apă.

Ajungînd foarte aproape, vulpea zise:

— Slăvite padişah! Lucrurile nu mai sînt întocmai precum ţi le-am spus. Se pare că padişahul Armîtik a intrat în apă însoţit de oştirea sa. Şi uite că s-au înecat cu toţii. Dar fii cu luare-aminte şi păzeşte-te. Dacă nu-l găseşti pe Armîtik, atunci tatăl său, şi el e un mare padişah, va şterge de pe faţa pămîntului împărăţia ta, vei pierde tronul. Străduieşte-te să-l găseşti!

— Bine, încuviinţă padişahul îngrozit de vorbele vulpii şi mînară caii în lungul rîului ca să-l caute.

Alergară ca vîntul şi ajunseră într-un loc unde, pe mal, stătea Armîtik. Fugi şi vulpea înapoi şi îl vesti pe padişah:

— Să ne trăieşti, Măria Ta! L-am găsit pe padişahul Armîtik, ai avut noroc, împărăţia ţi-a rămas întreagă, altfel tatăl lui Armîtik s-ar fi socotit cu tine.

Padişahul se bucură, îl urcă pe Armîtik pe calul său şi îl duse la palat. Acolo porunci să i se aducă veşminte. Slugile le aduse şi îl îmbrăcă. Iar Armîtik nu mai văzuse asemenea veşminte. Nici măcar în vis. Cînd se uită cum arată el, cînd se uită şi la vulpe îl bufni rîsul. Dar padişahul pricepu că la mijloc e ceva necurat, de aceea o chemă pe vulpe şi întrebă:

— De ce rîde padişahul Armîtik?

La care vulpea răspunse:

— Padişahul Armîtik zice că o astfel de îmbrăcăminte o purtau grăjdarii lui, slugile, şi de aceea rîde.

Padişahul se preaneliniştì auzind spusele vulpii, aşa că plecă el însuşi şi aduse cele mai scumpe veşminte. După ce padişahul plecă, vulpea îi zise lui Armîtik:

— Parcă acum te-ai fi ivit pe lume. Nu ştii de nici unele. Mă încurci. De aici înainte să nu-mi mai ieşi din vorbă. Cum zic eu, întocmai să faci!

— Am înţeles, răspunse Armîtik.

Se înseră şi se pregătiră felurite bucate. Printre ele era şi pilaf. Iar Armîtik, deşi trăise o viaţă destul de lungă, încă nu avusese în faţa ochilor orez, de aceea el se miră şi o întrebă pe vulpe în şoaptă:

— Dar ce e acesta, cumătră vulpe! Gîndăcei ?

— Vorbeşte mai încet, om nătîng! se mînie vulpea. Nu ne da de gol! E orez!

Iar cînd ei îşi tot şopteau, padişahul bănui ceva.

— Vulpe, zise el, despre ce vorbeşti cu padişahul Armîtik?

— Pilaful tău nu prea are grăsime, răspunse vulpea fără să stea mult pe gînduri.

De aceea padişahul se ridică imediat, ieşi şi dădu porunca să se mai aducă la masă halva. Iar cum

padişahul se făcuse nevăzut în spatele uşii, vulpea îi zise lui Armîtik:

— Nu mai scoate nici o vorbă. Orice aş zice eu, tu să mă asculţi!

— Prea bine, se învoi Armîtik.

În acea zi lor li se dădu întreaga cinstire cuvenită. Iar cînd se înnoptă, li se aranjară aşternuturile şi se culcară. Se treziră dimineaţa, băură ceaiul şi padişahul vesti în oraş că hotărîse să facă nuntă. Aşa că şapte zile şi şapte nopţi petrecură. Dar şi nunta se termină. Padişahul Armîtik trăi fericit şi în îndestulare cu soaţa. Atîta vreme nu făcură nimic, însă mai departe cum putea fi? Încotro s-o pornească? Liniştea îi pria şi nimic nu izbutea să-i tulbure sufletul.

Astfel trecu destulă vreme. Dar, într-o bună zi, vulpea îl chemă la ea pe padişahul Armîtik şi îi zise:

— Mai mult nu se mai cade să trăieşti în aşa fel. Spune-i prinţesei că e deja timpul să plecaţi. Ea să-şi vestească părinţii ca ei să facă pregătirile trebuincioase.

Iar soaţa lui Armîtik zise: „Bine” şi îşi vesti părinţii.

Iar aceştia nu se împotriviră plecării. Mai mult, trebăluiră şi ei. Încărcară lucrurile pe catîri, le dădură oşteni pentru pază şi îi conduseră.

Dar padişahul Armîtik pe dată se nelinişti: „Ce să mă fac acum? se gîndi el. Cîţi oşteni merg cu mine şi nici măcar eu n-am unde să mă opresc, n-am adăpost. Ce să mă fac?” Şi o chemă pe vulpe.

— Hei, cumătră, îi zise el, că tot am plecat, spune-mi sub ce păr ne vom opri?

Dar cînd o întrebă pe vulpe, prinţesa se mînie peste poate.

— Dar cum, tu n-ai nici un fel de adăpost! strigă ea. Înseamnă că eşti un om de nimic, un hoinar! Eu mă întorc!

Iar cînd ea strigă aceste vorbe, padişahul Armîtik nu izbuti să răspundă nimic şi se pierdu cu firea. Nu acelaşi lucru se întîmplă cu vulpea, care zise:

— Prinţesă, de ce te mînii? Înţelesul vorbelor padişahului Armîtik e altul, adică el are palate în două locuri diferite. În amîndouă aceste locuri sînt livezi de peri. La acest lucru s-a gîndit cînd a vorbit. Tu nu te întrista, nu te nelinişti.

Şi prinţesa dădu crezare vorbelor vulpii şi iarăşi porniră la drum. Iar vulpea îl trase deoparte pe padişahul Armîtik şi îi zise:

— Am să-mi leg de coadă un spin mare şi pe unde se va vedea urma, pe acolo să veniţi şi voi, deci să mergeţi după mine.

Îi spuse aceste vorbe şi vulpea porni înainte. Şi ei mergeau după urma lăsată de spin. Cu toate acestea, Armîtik era încă nespus de îngrijorat.

Iar vulpea ajunse într-un loc şi văzu că acolo păştea o turmă, într-atîta de mare că de-abia avea loc în întreaga lume. Se apropie vulpea şi strigă păstorii. Cînd aceştia veniră în fugă, ea îi întrebă:

— Pastori, a cui e turma?

— E a vrăjitoarei care are cetatea de fier, răspunseră ei.

— Ia priviţi înapoi, îi îndemnă vulpea.

Şi păstorii se uitară şi văzură cum se apropia o oaste —dar ce oaste, că nici nu se putea număra cîţi oşteni erau.

— Aţi văzut? întrebă vulpea.

— Am văzut, răspunseră.

— Deci, dacă ei vă vor întreba a cui este turma, voi să răspundeţi că oile şi caprele sînt ale padişahului Armîtik. Iar dacă nu veţi spune astfel, atunci ei au să vă taie capul.

— Preabine, răspunseră ei îngroziţi.

Şi vulpea porni mai departe.

După ce trecu un timp ajunse şi padişahul Armîtik. Se apropiară şi păstorii fură întrebaţi:

— A cui e turma?

— E a padişahului Armîtik, răspunseră ei.

Dar numai ce răspunseră păstorii astfel şi Armîtik îşi ridică plin de mîndrie capul, se bucură şi cu toţii îşi văzură de drum.

Iar vulpea tot atunci ajunse într-un loc în care păştea o herghelie atît de mare, că ar fi putut cu greu încăpea pe această lume. Herghelia era în grija a şase oameni pe care vulpea îi chemă şi îi întrebă:

— A cui e herghelia?

— E a vrăjitoarei care are cetatea de fier, răspunseră oamenii.

— Ia uitaţi-vă în spatele vostru!

Şi ei se uitară. Venea o oaste atît de mare, că parcă acoperise întreaga lume.

— Aţi văzut? îi iscodi vulpea.

— Am văzut!

— Uite ce e, dacă ei vor întreba a cui e herghelia, voi să spuneţi că e a padişahului Armîtik.

— Preabine, se învoiră oamenii.

Şi vulpea îşi văzu de drum.

Iarăşi ajunse ea într-un loc, acolo unde era aşezată cetatea de fier, iar înăuntru o bătrînă vrăjitoare pusese în vatră un buştean şi se aşezase alături. Picioarele şi le prefăcuse în vătrai, iar din păr făcuse mătură. Aşa şi şedea. Vulpea intră şi dădu bineţe.

— A, vulpe, îi zise vrăjitoarea. Ce vînt te-aduce?

— A pornit o oaste împotriva ta, babă. Am venit să te vestesc.

— Unde-i oastea? întrebă vrăjitoarea.

— Uite acolo, priveşte afară.

Vrăjitoarea ieşi afară şi se uită — oastea umplea tot drumul.

— Vai de mine, vulpe, ce să mă fac? se căina ea.

— Născoceşte şi tu ceva, răspunse vulpea.

— Nu-mi stă în putere să născocesc nimic.

— Dacă nu eşti în stare, vorbi vulpea, am să-ţi arăt eu. Uite aici e o grămadă de ienupăr. Ascunde-te în ea. Iar dacă lemnele încep să trosnească, atunci intră mai în adîncul grămezii.

— Bine, zise vrăjitoarea şi intră între crengile de ienupăr.

Iar vulpea aduse foc şi îl puse în patru locuri.

Crengile se aprinseră şi începură să trosnească. Vrăjitoarea ţipă de teamă şi se vîrî tot mai în adînc. Arseră cu totul lemnele, iar odată cu ele dispăru şi vrăjitoarea. Nu rămase în urma focului decît o grămăjoară de cenuşă. Şi tot atunci sosi padişahul Armîtik cu oastea lui. Astfel ajunse padişah în acel oraş şi trăi în fericire cu soaţa lui.

Se scurse o vreme, cîţiva ani. Dar, într-o bună zi, vulpea se duse la padişahul Armîtik.

— Prietene, zise ea, te-am făcut om bogat, iar acum, dacă vom muri, cum avem să ne purtăm unul cu altul?

După ce ascultă vorbele vulpii, padişahul Armîtik spuse:

— Prietenă vulpe, tu m-ai slujit cu credinţă, iar viaţa mea e atît de legată de a ta. Cîtă vreme vom fi printre cei vii, vom fi prieteni, vom trăi în înţelegere şi îndestulare. Dacă vom muri, atunci unul îl va jeli pe celălalt.

Mai trecură cîteva zile şi vulpea se prefăcu moartă. Padişahul Armîtik era tocmai la vînătoare. Cînd se întoarse soaţa îi ieşi în întîmpinare şi îl vesti:

— Prietena ta vulpea a murit azi!

— Moartea unei vulpi mîrşave e o veste plăcută, răspunse padişahul.

Zicînd aceste vorbe intră în palat. Dar vulpea auzi spusele lui. Iar cînd padişahul se uită la ea, moartă, cum zăcea fără suflare, îi porunci soaţei sale:

— Aruncă cît mai departe mortăciunea!

Iar cînd soaţa se apropie şi o apucă de coadă, vulpea sări în picioare şi strigă:

— Să trăieşti, prietene, padişah Armîtik, eu te-am învăţat să înoţi şi acum mă îneci ?

— Dar nu-i chiar aşa, cumătră! îi zise padişahul. Eu doar ştiam cît poţi fi tu de şireată, de aceea am şi spus: apoi aruncaţi-o încolo, însă tu tot rămîi prietena mea apropiată.

— Bine, prietene, mai zise vulpea. Şi pentru atît îţi mulţumesc că am priceput ce înseamnă prietenia ta pentru mine. Iar acum, dacă vrei să fii drept, lasă-mă să plec. Mă gîndesc că ţi-am slujit îndeajuns. Cred că întocmai şi tu gîndeşti. Iar dacă eşti nemulţumit, treaba ta. Am şi eu copii, familie. Mi-a venit şi mie rîndul să-mi trăiesc viaţa. Dă-mi încuviinţarea să plec.

La rugămintea vulpii padişahul Armîtik răspunse „Bine”, îi dădu ca merinde un miel de lapte şi o conduse o bucată de drum. Aşa că vulpea îşi aruncă mielul pe spinare, se uită spre răsărit şi porni într-acolo.

Ajunse într-un loc şi se uită, erau oameni. Intră într-o casă în care trăia o băbuţă împreună cu fiică-sa. Iar fata babei era atît de gingaşă, atît de frumoasă. Şi fata avea un prieten. Vulpea o văzu pe fată şi pe dată o plăcu.

— Cumătră vulpe, eşti o fiinţă respingătoare, îi zise baba. Ai venit peste noapte şi mi-ai mîncat cocoşul. Te-ai mai ivit şi azi?

— Dar cum de crezi aşa ceva? Vulpea aceea a venit dinspre răsărit şi vulpile de acolo sînt nişte hoaţe. Eu sînt altfel de vulpe, am venit dinspre apus şi m-am rătăcit, zise şi se pregăti de culcare.

Se făcu seară şi toate trei aranjară aşternuturile. Vulpea noastră se întinse pe locul ei.

— Bunicuţă, zise ea, eu am să adorm curînd, dar fata ta pare că e o hoţomană, de nu mi-ar fura şi mînca mielul.

— Culcă-te şi dormi, vulpe, fata mea nu face astfel de lucruri, o încredinţă bătrîna.

— Nu, n-am să mă culc. Mi-e teamă că ea totuşi îmi va mînca mielul.

Atunci bătrîna se mînie şi zise:

— Dacă fata mea îţi va mînca mielul, atunci ţi-o voi da pe ea în schimb.

— Aşa voi fi cu sufletul liniştit, se bucură vulpea.

Şi nu trecu mult timp după aceea, se culcă vulpea şi se prefăcu că doarme. Mai aşteptă puţin şi se încredinţă că atît bătrîna cît şi fiică-sa deja visau. Atunci se ridică cu băgare de seamă să nu le trezească şi se duse grăbită la miel şi îl mîncă. După aceea o mînji pe fată pe la gură cu grăsime, iar în mînă îi puse un os. Numai ce termină şi se duse iarăşi să se culce la locul ei.

Iar cînd mijiră zorile, vulpea se trezi şi începu să ţipe:

— Vai, mi-a dispărut mielul!

— Trebuie să fie pe aici, pe undeva, o linişti bătrîna.

— Nu se poate, fata ta l-a mîncat, strigă vulpea.

Bătrîna se grăbi la aşternutul fetei — în jurul gurii se vedea într-adevăr grăsime. Se mai vedea şi osul pe care îl ţinea strîns în mînă. Atunci vulpea zise:

— Vezi, bunicuţo, fata ta mi-a mîncat mielul!

Bătrîna se apropie iarăşi de fată şi o privi cu luare-aminte — era cu neputinţă de tăgadă; era murdară de grăsime în jurul gurii, iar în mînă ţinea un os. Aşa că, vrînd-nevrînd, ea o dădu pe fată vulpii. Iar vulpea o vîrî pe fată într-un sac, îşi puse sacul pe spinare şi plecă.

Dar în acest timp veni prietenul fetei care n-o găsi pe aceasta acasă şi o întrebă pe bătrînă:

— Unde e fata ta?

— Vai, ce nenorocire. Mai bine nu întreba. Nici n-aş putea să-ţi spun. Aseară, m-am pomenit cu o vulpe care a rămas la noi să înnopteze. A adus cu ea un miel. Înainte de culcare mi-a zis: „Cum să fac să nu mi se prăpădească mielul!” Mi-a împuiat capul şi nu mai ştiu cum s-a făcut că i-am zis: „Dacă mielul tău va pieri, atunci îţi voi da în schimb fata.” Aşa i-am făgăduit. Cînd m-am sculat dimineaţa, mielul de negăsit. M-am apropiat de fată, iar ea era murdară în jurul gurii, iar în mînă ţinea un os. Eu însămi îi făgăduisem, aşa că, să mai zic altceva, îmi era peste putinţă. În acest fel i-am dat fata în schimbul mielului. Vulpea a vîrît-o într-un sac şi a plecat.

Dar numai ce auzi tînărul povestea bătrînei că se şi aruncă pe cal, chemă un ogar şi dădu pinteni.

Vulpea ajunsese într-o vîlcea şi i se făcuse tare sete. Dar acolo nu era nicăieri apă. Cînd se uită mai bine, văzu o fîntînă. Se duse acolo şi o lăsă alături pe fată, care era tot în sac, şi coborî în adînc. Dar tocmai în acel timp, alergînd după urme, ajunse şi tînărul la fîntînă. Cînd se uită — alături era un sac. Îl desfăcu la gură şi găsi fata. O scoase pe dată afară, vîrî ogarul în locul ei şi legă sacul. Pe fată o aşeză pe cal, la spatele său şi se grăbi să se întoarcă.

Iar vulpea bău apă pe săturate, îşi potoli deci setea, se căţără din fîntînă mulţumită şi gîndi: „Scot acum fata din sac şi mă veselesc puţin, apoi plec mai departe.” Astfel se hotărî şi desfăcu sacul. Iar ogarul sări din sac şi porni pe urmele vulpii. Dar unde s-ar fi putut vulpea ascunde? Nicăieri. Doar un copac era în acea vîlcea şi în copac mai găsi o vizuină strîmtă. Intră în ea. Ogarul, neavînd încotro, plecă acasă.

Şi uite aşa vulpea rămase în vizuină. Dar mai sus, în copac, era aninat un dovleac scobit. Cînd sufla vîntul în el se auzea un zgomot ce aducea foarte bine a urlet de cîine. De aceea trei zile stătu vulpea în acea

vizuină flămîndă, nemaiîndrăznind să iasă. Se tot gîndea: „Ogarul e încă aici.” Dar pînă la urmă vîntul nu mai suflă. Tremurînd de frică, vulpea ieşi din vizuină şi se uită — nu mai era nimeni. Se uită şi în sus — iar acolo era aninat dovleacul.

— Cîte zile m-ai speriat, zise vulpea, cît m-ai făcut să tremur în vizuina asta! Apoi cum să nu mă răfuiesc cu tine?

Şi se urcă mai sus în copac. Luă dovleacul scobit şi se duse cu el la rîu. Îl băgă în apă şi cînd acesta se umplea se auzea un zgomot, ca o bolboroseală,

— Aha, zise vulpea, va să zică e un lucru bun!

Şi vulpea îşi legă dovleacul de coadă, îşi lăsă coada în apă şi dovleacul se umplu. Şi ce greutate! Vulpea trase într-o parte, apa trăgea în alta. Puţin lipsi ca vulpea să se înece. Dar pînă la urmă îşi rupse coada şi astfel ajunse vulpea bearcă. Cînd văzu cît păgubise, zise:

— Ce să-i faci? De ce să te superi dacă ţi-ai făcut-o cu mîna ta? Doar sînt singură vinovată.

Şi porni mai departe.

Se urcă pe un deal şi se iviră acolo patru vulpi. Să te ţii rîs...

— Vulpe bearcă! strigau ele. Şi-a mîncat coada!

Pe vulpea noastră o cuprinse ruşinea.

„Ce să mai faci acum”, îşi zise vulpea noastră şi porni şi mai departe.

Şi toate vulpile fugiră într-un loc unde erau cîţiva duzi. Iar dudele erau atît de coapte, că mai bune nici că s-ar fi găsit. Celelalte vulpi îi ziseră vulpii berci:

— Urcă-te şi scutură-ne şi nouă nişte dude!

— Dar eu vă pun o condiţie, le spuse vulpea noastră. Am să vă scutur dude, dar înainte de a coborî din pom voi mîncaţi toate dudele.

— Da' de unde, te vom aştepta pe tine, spune-ne condiţia ta, o îndemnară celelalte.

— Condiţia mea este asta, li se adresă vulpea bearcă, am să vă leg cozile la toate şi numai după aceea am să mă urc în pom să-l scutur.

Şi cu toate fură gata să-i îndeplinească dorinţa. Aşa că vulpea cea bearcă se duse şi le înnodă strîns cozile toate la un loc. Apoi se caţără în pom şi mai întîi se sătură ea de dude. Iar vulpile de jos o întrebau:

— De ce nu ne scuturi şi nouă?

— Acum, răspundea vulpea.

Dar ea se mai uita şi în zare, de aceea strigă cît o ţinură puterile:

— Vai, ce nenorocire pe capul nostru. Uite ce cîine ne-a luat urma! O să ne mănînce! Cu el nu e de şagă !

Şi numai ce le strigă aceste vorbe, că vulpile legate începură să tragă în toate părţile, cozile se rupseră şi ajunseră toate berci şi de spaimă îşi luară tălpăşiţa mîncînd pămîntul care încotro văzu cu ochii. Iar vulpea noastră coborî încetişor din dud şi porni spre casa sa.

MIHAELA NAUM

Bradul şi Norul

POVESTEA SPUNE că odată demult, la izvoarele rîului Pufu, în apropiere de gospodăria lui Cătălin, ar străjui de sute de ani un brad bătrîn şi falnic. E atît de bătrîn, că nici douăzeci de oameni la un loc nu-i cuprind tulpina puternică şi groasă.

Dăinuieşte de ani povestea că acest brad ar fi fost cîndva sorocit de Bătrînul Timp să nu piară niciodată, să dăinuiască sute şi mii de ani.

Într-o toamnă, pe vremea cînd bradul nostru ar fi numărat cu sutele de ani — se porni vreme rece şi umedă, cu ploaie măruntă.

Se înfruntau cele două anotimpuri — toamna şi iarna. Toamna mai slobozea un fulger, un trăsnet, iarna îşi scutura haina cu fulgi mărunţi şi argintii.

O ciocîrlie zgribulită se adăposti în ramurile calde şi dese ale bradului. În acea clipă tocmai toamna furioasă că pierde lupta cu surata ei slobozi o ploaie cu găleata. Norii grei se aninau de crengile brazilor, iar apa cobora în perdele groase. Bradul îşi adună crengile şi făcu culcuş cald şi uscat ciocîrliei.

Un nor rătăcit încercă să-şi scuture apa peste vîrful bradului.

În graba lui se ciocni de un alt nor şi un fulger urmat de un trăsnet bubuitor se abătură asupra bradului cel bătrîn. Căzu bradul ca un om — gemînd şi scrîşnind — ca un om lovit chiar în cap. Se prăvăli despicat în două, iar ciocîrlia speriată alergă la Bătrînul Timp ducîndu-i vestea cea îngrozitoare.

Se tulbură foarte Bătrînul şi trimise veste Marelui Nor şi Zînei Ploii. Cei doi se învoiră să vindece bradul rănit de moarte. Dar cum? Însuşi norul vinovat conduse pe ciocîrlie, în Împărăţia-fără-Sfîrşit a

Timpului. De acolo trebuia adusă „apa vie”, să stropească bradul.

Nu era deloc uşor, pentru că apa vie sta străjuită de un cîine cu dinţi de oţel.

Porniră ciocîrlia şi norul spre Împărăţia-fără-Sfîrşit, găsiră apa vie, însă cîinele îi simţi încă de departe şi începu să se repeadă. Atunci, se avîntă, spre înalturi, glasul fermecător al ciocîrliei. Trilurile ei înmărmuriră cîinele care rămase ca vrăjit de glasul ei minunat. Norul alunecă uşor, luă apă din izvorul cu apă vie şi se ridică luînd pe aripa sa ciocîrlia cea măiastră.

Ajungînd înapoi, stropi bradul cu apa adusă din Împărăţia-fără-Sfîrşit. Minunea se înfăptui, iar copacul mai dăinuieşte şi azi.

Norul căpătă iertarea Bătrînului Timp, de asemeni, iar ciocîrlia îşi păstră cuibul în scorbura bradului. Cine merge la izvorul rîului Pufu îl mai poate vedea în toată măreţia anilor ce-i poartă.

CUPRINS

Itu Maria
Copil şi Urăla, fata frumoasă de peste nouă ţări, aleasă mai mîndră şi mai frumoasă...4
Corneliu Fotea
Mihăluş cel jucăuş...41
Cei trei feciori şi Cela fără nume..............................50
Vasilică cel zugrăvit şi cu obrăzar de aramă...............57
Poveşti italiene
Noaptea snoavelor...70
Oiţa cea lacomă...75
Trandafirul de aur...78
Vulpea şi iepurele...83
Munca ta e mai uşoară...86
Păţania ciocănitoarei..88
Broscoiul cel isteţ...91
Cumătra vulpe scapă şi de data asta.........................94
Gîsca mai şireată decît vulpea?................................96
Rodiile de aur...99
Cele trei brăţări...103

Prinţul înfumurat...106
Copacul grăitor...110
Naiul fermecat...113
Fată frumoasă şi norocoasă...................................116
Patru fraţi năstruşnici...121
Jertfa unei mame...124
Poveşti turce
Mezina şi mărul de aur..127
Keloglan şi fratele său...140
Keloglan cumpără „nimic”.....................................145
Nerecunoscător e omul...149
Poveşti engleze
Zîna verde..154
Cîinele cu dinţi mărunţi...159
Rochiţă-de--muşchi...162
Tom Tit Tot...172
Poveşti chineze
Spiritul vulpii..177
Arborele de ceai verde...184
Pasărea de aur şi duhul pădurii............................189

Zeiţa florii de păr..197
Surorile gemene..204
Duhul scorpionului..214

Poveşti din Pamir
Inelul fermecat...220
Armîtik şi vulpea (Povestire sarikolă).....................230
Mihaela Naum
Bradul şi Norul...239